

TÜRK - İŞ

v e

**10. GENEL KURULU
İÇİN YAZILANLAR**

23 - Şubat 1976 — 12 Mayıs 1976

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

Ö N S Ö Z

Türk-İş 10.Genel Kurulu hazırlıklarının sürdürüldüğü tarihte başlayan ve Genel Kurul'dan sonra da devam eden çeşitli yazı ve makaleler, herhangi bir ayırım yapılmadan sade bir seçimle toplanmış ve 107 No.lu teksir yayınlımızda bir araya getirilmiş bulunmaktadır.

Eleştiri ve övgünün yan yana yer aldığı bu yayınlımızda Türk-İş ve 10.Genel Kurulumuz hakkında yazılanların bir arada oluşu olayların daha iyi değerlendirilmesinde önemli bir örnek olacaktır.

23/Şubat/1976 Tarihinden, 12/Mayıs/1976 Tarihine kadar 80 Gün süreyle Basın da çıkan yazıların ne derece insafılı, haklı veya haksız olduğunun değerlendirilmesini okuyanlara bırakıyoruz.

Saygılarımızla
TÜRK-İŞ İCRA KURULU

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:.....

Demirbaş No:.....1548

Tasnif No:..331.2806 Tür 1976

TARİH VE GAZETE ADI	YAZAN ŞAHİS	KÖŞEŞİ	B A Ş L I Ğ I	SAYFA
23.2.1976 ADALET	Basri AKTAŞ	Günün içinden	Türk-İş'te Gelişmeler	1
25.2.1976 YENİ HALKÇI	İrfan AYDIN	Apaçık	Yine Türk-İş...	2
20.3.1976 YENİ HALKÇI	Bülent ÖZÜKAN	Düşüncenin Ötesi	Kurultay Yaklaşırken Türk-İş	3
HERGÜN	Ahmet AKPAK	---	Partilerüstü Politika izlen- mezse Türk-İş çöker	4
25.3.1976 TASVİR	Ender YOLDAR	Görüntü	Türk-İş'e sahip çıkmak	5
6.4.1976 POLİTİKA	Adil ÖZKOL	---	Türk-İş Kongresi	6
9.4.1976 TERCÜMAN	Refik SÖNMEZSOY	Bu Hafta	Türk-İş ve Siyaset	7
12.4.1976 MİLLİYET	Prof.Dr. Cahit TALAS	Düşünenlerin Düşünceleri	Yol Kavşağındaki Türk-İş ne yapmalı?	8
TERCÜMAN	---	Başyazı	Türk-İş'in hedefi...	11
CUMHURİYET	Şükran KETENCİ	---	Türk-İş 10.Genel Kurulu Bugün Toplanıyor	13
13.4.1976 CUMHURİYET	---	---	Türk-İş Genel Kurulu çalışmalarına başladı	16
GÜNAYDIN	Teoman EREL	Ankara'da durum	Tunç ara formül arıyor	18
POLİTİKA	Ahmet KAHRAMAN	Türk-İş'ten izlenimler	Böyük delik	20
TERCÜMAN	---	---	Türk-İş 10.Genel Kurulu Ankara'da Toplandı	21
TERCÜMAN	Refik SÖNMEZSOY	Genel Kurul Notları	Siyasette Ağırlık neye mal olur?	23
VATAN	Varlık ÖZMENEK	Kongre Notları	Türk-İş'te Büyük Uzlaşmaya doğru	24
MİLLİYET	Ali GEVGİLİLİ	Günlük	Türk-İş, Nerede?..	25
MİLLİYET	Abdi İPEKÇİ	Durum	Türk-İş ve Politika	27
MİLLİYET	Aytekin YILDIZ	Notlar	İşçiler Politikacılara güzel bir ders verdi	28
MİLLİYET	---	---	Türk-İş 10.Genel Kurulu toplandı	29
14.4.1976 TERCÜMAN	Refik SÖNMEZSOY	Kongre Notları	Cadı Kazanı	36
TERCÜMAN	---	---	Türk-İş Genel Kurulunda AP-CHP Koalisyonu istendi	37
YENİGÜN	Remzi SAHİN	Yöntem	İşçi Hareketi ve İşçi Sınıfı	38
TASVİR	Ender YOLDAR	Görüntü	Türk-İş Kurultayı	39
YENİ HALKÇI	Ercan DEVA	---	Sendikalar Kendilerine yakın bir partiyi desteklemelidir.	40

TARİH VE GAZETE ADI	YAZAN ŞAHİS	KÖŞESİ	B A Ş L I Ğ I	SAYFA
14.4.1976				
GÜNEŞ	İrfan DERMAN	Fikir Çizgisi	Hitler Vari Teklif	41
GÜNEŞ	Oğuz YÜCEL	Ölçü	Siyasette Ağırlık	42
SABAH	Mustafa CERİD	Kıstas	Sendika ve Siyaset	43
YENİ ASYA	Hüseyin DEMİREL	Bir Dakika	Türk-İş'te Asgarî Müsterek	44
15.4.1976				
TERCÜMAN	Ahmet KABAKLI	Gün Işığında	Parti Sendikaları	45
POLİTİKA	Adil ÖZKOL	---	Evet - Evet - Evet	46
BAYRAK	Mustafa KOÇAK	Kamuoyu	Türk-İş Kongresi ve CHP'nin Hesapları	47
HÜR ANADOLU	Yalçın URAZ	Başyazı	Türk-İş'in kaderi	48
YENİ GÜN	Remzi ŞAHİN	Yöntem	İşçi Hareketi ve İşçi Sınıfı	49
SABAH	Mustafa CERİD	Kıstas	Türk-İş Kongresi ve Brandt	50
EGE'DEN	Hayranî ILGAR	Gerçek	Sendika ve Siyaset	51
16.4.1976				
MİLLİYET	Mümtaz SOYSAL	Açı	Ağırlık Koymak	52
TERCÜMAN	Refik SONMEZSOY	Bu Hafta	Ecevit'in istediği Türk-İş	54
TERCÜMAN	---	---	Türk-İş'te iktidâr Kavgasının son düğümleri çözülüyor	55
VATAN	Kemâl SÜLKER	Günün Yazısı	Türk-İş'in yeni yolu	57
MİLLET	Hayranî ILGAR	Işık	Türk-İş Genel Kurulu	58
HÜRRİYET	---	Olaylara Bakış	Türk-İş ve Dıştaki İşçiler	59
HÜRRİYET	Cahit ÇATALOĞLU	---	Türk-İş'te aidatların işyerlerinde bordrolardan kesilmesi isteniyor.	60
HERGÜN	Doç.Dr. Turan YAZGAN	Günün Konusu	Türk-İş ve Partiler	61
BUGÜN	---	---	ICFTU Genel Sekreteri Otto Kersten	62
17.4.1974				
VATAN	Yaşar GÜRBÄZ	Güncel	Partilerüstü Politika	64
BAYRAK	Abdullah YAMAN	Gerçeğin Işığında	Kongre'den beklenen	65
18.4.1976				
YENİ ASYA	Ömer YAVUZYİĞİT	Notlar	Türk-İş oyuna gelmemelidir	66
19.4.1976				
CUMHURİYET	Orhan APAYDIN	----	Türk-İş'te Değişen bir şey yok	68
DÜNYA	---	---	Kimler ne dedi?	69
YENİ ASIR	Kemâl KARHAN	Nokta	Türk-İş'in toplantısı	73
20.4.1976				
BAYRAK	Mustafa KOÇAK	Kamuoyu	Türk-İş Kongresinin ardından	74
YENİ ULUS	Alaaddin ÖRHAN	---	Türk-İş Genel Kurulu ve İşçi Sınıfının Beklediği	75
GÜNAYDIN	---	Günaydın Derken	Türk-İş'in Vardığı Son Aşama	76

TARİH VE GAZETE ADI	YAZAN SAHİS	KÖŞESİ	B A Ş L I Ğ I	SAYFA
20.4.1976				
ORTA DOĞU	Vecdi BÜRÜN	---	Kim işverenden Yana	77
YENİ ASYA	Hüseyin DEMİREL	Bir Dakika	Türk-İş Oyuna Gelmedi	78
YENİ ASYA	---	---	Demirel, Türk-İş Başkanlığına yeniden seçilen Tunç'u kutladı	79
DEMOKRAT İZMİR	Akın SİNAN	Atardamar	Türk-İş'in ninni beşiği	80
21.4.1976				
MİLLİYET	Abdi İPEKÇİ	---	TÜRK-İŞ'e ne oldu?	81
Günaydın	Can PULAK	06 Ankara	Türk-İş Genel Kurulunun ardından.	82
POLİTİKA	Adil ÖZKAL	---	Türk-İş Sağda Kaldı	84
22.4.1976				
POLİTİKA	Kenan ATALAY	Yorum	Türk-İş "Tarafsızlığı" bırakacak mı?	85
ADALET	Mithat PERİN	Politikada Durum	CHP'nin bir Yenilgisi daha	86
CUMHURİYET	Sükran KETENCİ	Türk-İş Kongresinin ardından	Türk-İş'in "Partilerüstü Politika"dan bile vazgeçtiği söylenemez.	87
GÜNAYDIN	Can PULAK	06 Ankara	Üç yıllık Serum	89
HÜR ANADOLU	---	Bana Kalırsa	Değişen bir şey yok	90
SABAH	Mustafa CERİD	Kıstas	Türk-İş'in particiliği	91
23.4.1976				
CUMHURİYET	İlhan SELÇUK	Pencere	Türk-İş'te sarılık	92
TEKCÜMAN	Refik SÖNMEZSOY	Bu Hafta	Tunç'un Zaferi	93
BARİŞ	Mehdi ZİD	Ankara'nın Taşı	Politikaya Ağırlık	94
ORTA DOĞU	Vecihi Ünal	Ölçü	Partiler ve Sendikalar	95
24.4.1976				
SON HAVADİS	Yalçın URAZ	Olayların İçinden	Türk-İş'in durumu	96
MİLLİYET	Ali GEVGİLİLİ	Günlük	Türk-İş ve politik dönemeç	97
VATAN	Yaşar GÜRBÜZ	Güncel	İşimiz Yutturmaca	99
25.4.1976				
VATAN	İlhami SOYSAL	Görünüş	Türk-İş'in sonu	100
27.4.1976				
ADALET	Mehmet Arif DEMİRER	Biz Bize Benzeriz	Herşeyde Siyaset	102
28.4.1976				
POLİTİKA	Hasan YILMAER	Görüş	İş. İşçilerin yemesine kaldı	103
ADALET	Necmettin ONDER	Günün İçinden	Türk-İş Kongresinin Önemli Sonucu	104
12.5.1976				
MİLLİYET	Prof.Dr. Cahit TALAS	Düşünenlerin Düşünceleri	Türk-İş'deki Yeni Durum ve Politika	105

GÜNÜN İÇİNDEN

ADALET

23/Şubat/1976

Basri AKTAŞ

TÜRK-İŞ'TE GELİŞMELER

TÜRK-İŞ Genel Kurulunun 12 Nisan'da toplanarak Tüzüğünde önemli değişiklikler yapacağını, bunların Örgüt'ün ülke siyasal hayatına daha fazla ağırlığını koymasına imkân verecek biçim ve amacında olacağı söyleniyor.

Karşıt ve rakip Konfederasyonun son aylarda güç kazanmış görünmesi, Türk-İş yöneticilerinin şimdiye kadar devam ettirdikleri çalışma sisteminden ayrılarak daha aktif bir yol izlemelerini sağlamış ve eylemlerini milletçe tasvip olunan gerçekçi makul bir çizgiye getirmiştir. Bu yeni strateji hem demokratik özgürlükçü işçi hareketine güç katmış, hem de genel alanda kendi prestijinin artmasını sağlamıştır. Bu sonuçtan demokratlar memnunluk duymaktadırlar.

"Türk-İş Politikaya ağırlığını koymalı ve Partilerüstü tutumunu değiştirmeli" isteğinin pratikte ne gibi sonucu olacaktır? Bunun üzerinde durulmasında faide vardır. Bu ilke uygulandığı takdirde durumun bugünkünden farklı bir sonuç vermeyeceği kanısındayız. 12 Nisan Kongresi herhangi bir siyasi parti için tercihini ifade etse bile acaba, Türk-İş'e bağlı bir sendikali işçi seçimlerde oyunu mutlak olarak bu parti lehine kullanacak mıdır? Böyle bir düşünceye sahip olunmuşsa tamamen yanlışlığı ilk denemede görülecektir. Dünyanın hiç bir yerinde, bu sistemin en iyi işlediği İngiltere de bile sendikaların politik kararlarına işçilerin behemhâl uydukları söylenemez. İşçi de düşünecek, olayları tartacak, siyaset sahnesinde görünenlerin bütün hareketlerini inceleyecek, bu dört yıl boyunca sürecek, ve sonra kararını son gün verip başarısını inanacağı parti için oy kullanacaktır.

Bir örnek de verelim, CHP Sayın Genel Başkanı sırf politik çıkar ve tamamen demogojik davranışla "işçi lideri" olmak hevesine kapılmış, genel olarak çok sayıda işçinin yaşadığı bir ilden adaylığını koyarak bir özentinin içine girmiştir. Sonra da taraftarları o il'e "Ecevit'in Kalesi" gibi bir acaip ad da koyarak, bunu işlemişlerdir.

Ancak 12.Ekim.1975 Günü yapılan Milletvekilliği ara seçiminde, CHP Sayın Genel Başkanına gereken dersi "Seçim Bölgesinin" seçmenleri verdiler.

Bunu yazmakla görüşümüze hak kazandırmış olduğumuzu ve böylece Türk-İş'in partileri tercih konusunda alacağı siyasi kararın bugünkü fiili durumu değiştirmeyeceğini basit bir örnekle belirtmiş oluyoruz. Ancak Türk-İş camiasının bu konuda sert tartışmalara girmesi ve bunun neticesi Örgüt'ün geleceğini tehlikeye sokacak nitelik alabilir. Tecrübeli ve Türk İşçi Hareketinin bütün mihnetini çekmiş sendikacıların karşı tarafın ve CHP'sinin tertiplerine gelmeyeceklerine inanıyoruz.

APACIK

YENİ HALKÇI

25/Şubat/1976

İrfan AYDIN

YİNE TÜRK-İŞ...

İsveç'te bayram var bugünlerde. Türkiye'den gelen bir haberi başta işçiler olmak üzere tüm İsveç halkı büyük şenliklerle kutluyor. Yıllardır İsveç türü sosyalizmin uygulandığı bu kuzey ülkesinde hiç bir haber böylesine büyük coşku ile karşılanmamıştı.

UPI, AP, Rauter ve diğer ünlü ajansların verdikleri habere göre, Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'un, önümüzdeki aylarda yapılacak mahalli seçimlerde, İsveç işçi Sendikaları ile birlikte hareket ederek, İsveç Sosyal Demokrat Partisini destekleme kararı vermesi, "Sarışınlar diyarında" bayram sevinci yarattı.

Öte yandan, Türkiye'ye giderek, bu "muazzam" anlaşmayı sağlayan, İsveç işçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi URS Hauser'in Stockholm Hava Limanında törenle karşılanması kararlaştırıldı. Binlerce kişinin katılacağı karşılama töreninden sonra temsilci şehir içinde de bir tur atacak ve yolun kenarlarına, kaldırımlara, balkonlara birikmiş İsveç Halkının sevgi gösterilerine üstü açık otomobilden el sallayarak karşılık verecektir.

İsveç Sosyal Demokrat Partisi Genel Merkezinden yapılan bir açıklamaya göre, Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç ve MHP eğilimi Genel Sekreter Sadık Şide ve yine aynı partinin savunucusu bir gazetede yazılar yazan Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir'de seçimler öncesi İsveç'e davet edilecekler. İsveç'te oy kullanma hakkını elde eden Türk işçileri ile konuşmalar yapacak olan Türk-İş Genel Başkanına, Genel Sekreter Şide ve Özdemir'in de hernekadar (S) ile başlayan tüm siyasal parti ve düşüncelere karşı olsalar da, "nezaketlerinden" ötürü katılacakları bildiriliyor.

"Beynelmilel komünizm" ve uluslararası işçi dayanışmalarına karşı olduğu bilinen Halil Tunç'un bu destekleme ve gezi yapma kararına, uzun düşüncelerden sonra vardığı belirtiliyor.

XXXXXX

"Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu" mu dersiniz,- "Kendisi muhtac-ı himmet bir dede, nerde kaldı gayrıya himmet ede" mi dersiniz?

Türkiye'de yıllardır partilerüstü yutturmacasını ustalıkla yürüten Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'un birdenbire İsveç Sosyal Demokrat Partisini mahalli seçimlerde destekleyeceğini söylemesi başka neyle açıklanabilir?...

İsveç'te 3 yıl kalmış olan herkesin oy kullanma hakkı elde ettiğini hatırlatarak, "Orada 3 yıldan fazla kalmış olan işçilerimizin, seçimlerde sosyal demokrat partiye oy kullanmaları ve propaganda çalışmalarına katılmaları için çalışacağız" diyor, diye-biliyor...

Oysa, Türkiye'de sosyal demokrati, faşisti, sağcısı, merkezci, tutucusu, devrimcisi, tüm partileri destekler bir tutum içindedir kendileri. Her partiden 3-5 işçi milletvekilini parlamentoya sokarak, onların partilerinin işçi aleyhinde alacağı karar ve uygulamalara da katılmalarına "karışmama" eğilimindedirler.

En azından 3 yıl İsveç'te kalmış, dünyayı, sömürüyü, olan-biteni yakından tanımış, kavramış Türk işçileri, Türk-İş Genel Başkanından daha bilinçlidirler birçok konuda. Bu yüzden, İsveç Sosyal Demokratları Halil Tunç ve Konfederasyonuna pek güvenmeseler daha iyi. Çünkü sosyal demokratlara oy verecekleri bile varsa, işe Halil Tunç ve takımı karışırsa bundan vazgeçebilirler.

Bizden hatırlatması...

Ya siz nasılsınız, sosyal demokrat, demokratik sol sendikaları?..

DÜŞÜNCEİNİN ÖTESİ

YENİ HALKÇI

20/Mart/1976
Bülent ÖZÜKAN

KURULTAY YAKLAŞIRKEN TÜRK-İŞ

12 Nisan'da Türk-İş'in büyük kurultayı başlıyor. Bu kurultayın büyük gelişmelere ve değişikliklere sahne olacağı şimdiden biliniyor. Genel Başkan Halil Tunç ise zor günlerin arifesinde. Aylar, hattâ yıllar önce başlayan Türk-İş içindeki huzursuzluk bu kurultayda açıkça su yüzüne çıkacak.

Tabandan gelen zorlamalar büyük bir ihtimalle yeni kopmalara yol açacak.

Genel Kurula sunulacak olan çalışma raporları, Halil Tunç'un izlediği -sözde partilerüstü - politikayı çoktan aşmış durumda. Sendikaların çoğu siyasal tercihlerinin belirlenmesinin gerekliliğine dikkâti çekiyor. Ücretler ve vergi adaletsizliği konularının ağırlık kazandığı çalışma raporlarındaki görüşler Halil Tunç'un sermaye çevreleriyle uzlaşmasını oldukça güçleştirecek.

Kulislerinin çok önceden başladığı Kurultayda büyük bir olasılıkla Türk-İş Yöneticilerinin değişmesi bekleniyor. Çeşitli entrikalarla Tunç ekibi görevde kalmayı başarabilirse, bu oluşumu bazı sendikaların Türk-İş'ten kopması izliyecek. Ancak kuvvetli görülen ihtimal, devrimci görüşü benimseyen sendikaların yönetime ağırlıklarını koyacakları yönünde.

Türk-İş bünyesindeki bu değişim, beraberinde yine olumlu gelişmeleri getirecek. Halil Tunç'un sık sık sözünü ettiği "Türk İşçi Hareketi" daha devrimci bir görünüm kazanacak. Bu da devrimci işçi hareketinin - tabandan gelen zorlamayla - bütünleşmesi yolundaki umutları besleyecek.

Belki de Türk-İş, işverenlerin tavsiye ettiği bir sendikal kuruluş olmaktan çıkacak.

Çalışma raporlarında herkesçe bilinmesi gereken rakamlara yer veriliyor. Örneğin; 1975 Yılı içinde ortalama ücretin Amerika'da 544 lira 12 kuruş, İsviçre'de 395 lira 28 kuruş, Avustralya'da 329 lira 20 kuruşu bulurken Türkiye'de bu rakamın sadece 77 lira 90 kuruşa çıkabildiği, bunun suçlularının ise iktidarlar ile siyasal alanda söz sahibi olamayan sendikacılar olduğu belirtiliyor.

Vergi adaletsizliğine örnek olarak verilen rakamlar ise emeğinin karşılığını alamayan işçilerin bilmesi gerektiği kadar, Halil Tunç ile işverenlerle arasını açabilecek nitelikte. Türkiye'deki vergi gelirlerinin yüzde 66'sının memurlar, ücretliler ve işçiler tarafından ödendiği, buna karşılık milyonlar kazanan işverenlerden 375 bininin aylık gelirini 833 liradan az gösterdiğini herkesçe bilinirse, sanırız Sayın Tunç'un hem işçilerle hem de işverenlerle yaşadığı balayı uzun sürmez.

Dileriz devrimci umutlar boş çıkmasın 12 Nisan'da.

HERGÜN

20/Mart/1976

Ahmet AKPAK

"PARTİLER ÜSTÜ POLİTİKA İZLEMEZSE TÜRK-İŞ ÇÖKER,,

Türk Metal Sendikası Genel Başkanı ve Türk-İş Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Özbek gazetemize özel bir demeç vermiş ve "Türk-İş partiler üstü politikasına devam etmek mecburiyetindedir. Türk-İş'in bu politikadan vazgeçmesi demek bu güçlü işçi teşkilâtının çökmesi demek olur" demiştir.

Çeşitli işçi meselelerine değinen Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek özetle şunları demiştir.

"Türk Metal Sendikası Metal-İş kolunda en güçlü ve tek sendikaadır. Hele Çelik-İş Sendikası ile de birleşme kararını gerçekleştirdikten sonra bu iş kolunun rakipsiz sendikası olacağız. Seydişehir'de verdiğimiz mücadele sonunda Türk işçilerinin haklı olan davalarını çözümüleme sorumluluğu Türk Metal Sendikası almıştır. Karşımızdaki Özgür Alüminyum - İş Sendikasının türlü tertip ve saldırılarına rağmen Seydişehir'deki 8 bin metal işçisi Türk Metal Sendikasından vazgeçmemiş ve mücadeleyi bizzat yürütmüştür. Neticede işyerinde yetkili Türk Metal Sendikası kazanmıştır.

Karşımızdakilerin yaptıkları her iki itiraz da mahkemelerce reddedilmiş ve yetkinin Türk Metal de olduğu onaylanmıştır. Bir işçi arkadaşımızı Türk Metal Sendikası üyesi ve Türk ülkücüsü olduğu için şehit edenler böylelikle Türk Milliyetçilerini sindireceklerini hesaplamışlardı. Ama hesaplarında yanıldılar. Çünkü Türk ülkücüleri inandıkları davada ölüm onlar için bir engel teşkil etmez.

GÖRÜNTÜ

TASVİR

25/Mart/1976

Ender Yoldar

TÜRK-İŞ'e SAHİP ÇIKMAK

İşçilerimizin genel çıkarları, tarihin hiç bir devrinde görülmemiş bir biçimde başka çıkar çevrelerinin yararına dönüştürülmek tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

Başta komünizm olmak üzere diğer tüm sapmalara, özel yararlar için iç ve dış kaynaklardan beslenen bilumum anarşik eylemlere, insanlık ve islamlık felsefesine, milliyetçilik Atatürk ilkelerine, özgürlükçü ve çoğulcu demokratik parlâmenter yönetim biçimine ters düşen eylemlere, düşünce tarzına ve örgütlenmelere yüzde yüz karşı olan işçilerimiz çıkarıcı çevrelerce sömürülmek istenmektedir.

Milliyetçi işçilerin, Türk-İş'i ülkemizde işçileri temsil eden tek bir kuruluş doğrultusunda görmeleri kanımızca yanlış bir tutumdur.

12 Nisan 1976 Tarihinde yapılacak olan Türk-İş Genel Kurulundan, sonra milliyetçi işçilerin ve yöneticiler Türk-İş'e rakip çıkmaları gerekmektedir. Böylelikle Türk-İş daha güçlü ve sorunların üstesinden gelecek bir görüş birliği içinde çıkacaktır.

Yıllardır tartışılması yapılan işçi - politika ilişkileri bir çözüme ulaşacak ve bundan sonra kimden ve nerden gelirse gelsin Türk-İş, politik davranışları nedeniyle istismar edenlerin elinden kurtarılacaktır. Çünkü Türk-İş gelişmeleri ülke ve işçi yararına değerlendirecek bilinçli düzeyde milliyetçi yöneticileri halen bağrında toplamaktadır.

İşçi - memur ayırımı, sorunu ve gelişen olaylar ile anarşinin baş kaldırması ve öğrenci olaylarının yaygınlaşması işçilerimizi tedirgin etmektedir. Kardeş kanının dökülmesine artık bir son verilmesinin gerektiğine bütün işçiler inanmaktadır. Bu arada hükümet ve muhalefet işçilerin sorunlarına daha çok eğilmelidir. Özellikle muhalefeti oluşturan siyasal partilerimiz yanlış değerlendirmeler ve davranışlarla ülkeyi içinden çıkılmaz sorunlarla karşı karşıya getirmişlerdir. Ne yazık ki yurdumuzda milyonlar ve milyarlar gözden çıkarılmak suretiyle üretime donuk girişimler yüzünden amacından saptırılarak ekonomimizi zedelemek isteyenler bulunmaktadır.

"Hükümet, ülkenin temel sosyal ve ekonomik sorunlarını çözebilmek için tüm olanaklarının kullanılabilmesi için etkili bir uygulama ve denetim mekanizmasını çalıştırmaya başlamıştır. Muhalefette buna yardımcı olmalıdır. Yasal uygulamalarda siyasal çıkarlar göz önünde bulundurulularak ayrıcalıklı işlemlere itibar edilmemelidir.

Böyle bir tutum işçilerimizin dolayısıyla ekonomimizin ve kalkınmamızın zararına olacaktır.

GÖRÜNTÜ

TASVİR

25/Mart/1976

Ender Yoldar

TÜRK-İŞ'e SAHİP ÇIKMAK

İşçilerimizin genel çıkarları, tarihin hiç bir devrinde görülmemiş bir biçimde başka çıkar çevrelerinin yararına dönüştürülmek tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

Başta komünizm olmak üzere diğer tüm sapmalara, özel yararlar için iç ve dış kaynaklardan beslenen bilumum anarşik eylemlere, insanlık ve islamlık felsefesine, milliyetçilik Atatürk ilkelerine, özgürlükçü ve çoğulcu demokratik parlâmenter yönetim biçimine ters düşen eylemlere, düşünce tarzına ve örgütlenmelere yüzde yüz karşı olan işçilerimiz çıkarıcı çevrelerce sömürülmek istenmektedir.

Milliyetçi işçilerin, Türk-İş'i ülkemizde işçileri temsil eden tek bir kuruluş doğrultusunda görmeleri kanımızca yanlış bir tutumdur.

12 Nisan 1976 Tarihinde yapılacak olan Türk-İş Genel Kurulundan, sonra milliyetçi işçilerin ve yöneticiler Türk-İş'e rakip çıkmaları gerekmektedir. Böylelikle Türk-İş daha güçlü ve sorunların üstesinden gelecek bir görüş birliği içinde çıkacaktır.

Yıllardır tartışılması yapılan işçi - politika ilişkileri bir çözüme ulaşacak ve bundan sonra kimden ve nerden gelirse gelsin Türk-İş, politik davranışları nedeniyle istismar edenlerin elinden kurtarılacaktır. Çünkü Türk-İş gelişmeleri ülke ve işçi yararına değerlendirecek bilinçli düzeyde milliyetçi yöneticileri halen bağrında toplamaktadır.

İşçi - memur ayırımı, sorunu ve gelişen olaylar ile anarşinin baş kaldırması ve öğrenci olaylarının yaygınlaşması işçilerimizi tedirgin etmektedir. Kardeş kanının dökülmesine artık bir son verilmesinin gerektiğine bütün işçiler inanmaktadır. Bu arada hükümet ve muhalefet işçilerin sorunlarına daha çok eğilmelidir. Özellikle muhalefeti oluşturan siyasal partilerimiz yanlış değerlendirmeler ve davranışlarla ülkeyi içinden çıkılmaz sorunlarla karşı karşıya getirmişlerdir. Ne yazık ki yurdumuzda milyonlar ve milyarlar gözden çıkarılmak suretiyle üretime donuk girişimler yüzünden amacından saptırılarak ekonomimizi zedelemek isteyenler bulunmaktadır.

"Hükümet, ülkenin temel sosyal ve ekonomik sorunlarını çözebilmek için tüm olanaklarının kullanılabilmesi için etkili bir uygulama ve denetim mekanizmasını çalıştırmaya başlamıştır. Muhalefette buna yardımcı olmalıdır. Yasal uygulamalarda siyasal çıkarlar göz önünde bulundurularak ayrıcalıklı işlemlere itibar edilmemelidir.

Böyle bir tutum işçilerimizin dolayısıyla ekonomimizin ve kalkınmamızın zararına olacaktır.

TÜRK-İŞ KONGRESİ

Birkaç gün sonra toplanacak olan Türk-İş Kongresinin alacağı kararlar ve yapılacak seçimler gerek Türk-İş, gerekse Türk İşçi Hareketi bakımından büyük önem taşıyacak.

Halen Türkiye'nin en büyük işçi kuruluşu olmakla beraber izlediği yanlış politika yüzünden günden güne gücünü kaybeden Türk-İş, bu çöküşü durdurabilecek bir yeni tutumu takınacak mı, yoksa "eski tas eski hamam örneği" beklenen sonuna büsbütün mü yaklaşacak.

1976 Türkiye'sinde Türk işçi Hareketinin içinde bulunduğu çelişkilerin en önemlisi, en büyük işçi kuruluşunun partilerüstü bir politika izlemesi ve üst yönetim organlarında sağ partiler mensubu veya taraftarı sendikacıların egemen bulunmasıdır.

Türk-İş'in eski genel sekreteri ve şimdiki genel başkanı Halil Tunç, esas itibarıyla üst yönetim organındaki bu durumdan hoşnutsuzluk duymakta, zaman zaman kulağa hol gelen sözler söyleyerek bir denge içinde işleri sürdürmeyi düşünmektedir.

Bu ana çizgi içinde Türk-İş'in yönetimine daima sağcı görüşler egemen olmuş ve gerek Disk'i kuran sendikalar, gerekse son zamanlarda peşpeşe Türk-İş'ten ayrılanlar, işçi sınıfının çıkarlarına aykırı gördükleri bu tutumu değiştirmeyeceklerini düşünerek Türk-İş'ten kopmuşlardır.

Geçen kongrede üst yönetimdeki sosyal demokratları da tasfiye eden Halil Tunç grubu, şimdi önemli sorunlarla karşı karşıyadır.

Bir kere son kopmalarla büsbütün anlaşılmıştır ki, bugünkü yönetim anlayışında ve kadrosunda esaslı bir değişiklik yapılmazsa, Türk-İş'in erimesi büsbütün hızlanacak ve çok kısa bir zamanda en büyük işçi kuruluşu olma niteliğini yitirecektir. Bilinciyle, işçi sınıfı, artık partilerüstü politika sınırları içinde hapsolacak bu aldatmaca ile zaman kaybedecek, sağcı görüşlerin peşinde gidecek çağını çoktan geçmiştir. 12 Mart döneminde Prof. Soysal'ın ders kitabını bilirkişisi raporu vererek suçlayan Nevzat Yalçıntaş'ın bilirkişiliğini Askerî Yargıtay geçerli bulmamıştı. Prof. Yalçıntaş şimdi Halil Tunç'un bilirkişisi oldu. Sendikalar siyasete karışmamalıdır, partilerüstü kalmalıdır diye fetvalar veriyor ona...

Yalçıntaş'ın görüşlerinin işçi sınıfınca da kabul edilmeyeceğine şüphe yok. İsterse kongre oyunları ve kulis üstünlüğü ile Tunç bu sefer de partilerüstü politikasını ve sağcı kadrosunu sayısal yönden kazındırsın. Sonuç değişmeyecek, kısa zamanda etrafının boşaldığını, bir avuç kafadarı ile yalnız kaldığını görecektir.

Siyasal beceri bakımından Demirel'den hiç de aşağıda kalmayan Tunç bu durumu farketmiş olmalı ki, sosyal demokrat sendikalarla dirsek teması arıyor. Kendi başkanlığının sürmesi koşuluyla yönetimin ağırlığını onlara vereceğini belli etmeye çalışıyor.

Ama genel kurula sunulan çok çalışma raporunda yer alan ve değme sağcılar aratmayan "aşırı uçlar edebiyatı" bu eski sendikacının temel tutumunu gün gibi aydınlatıyor.

Yakın günlerde Türk-İş'in politikasını ve yöneticilerini yeniden saptayacak olan genel kurul delegeleri, oylarını kullanırken bütün bunları düşünmelidirler. Bu hesabı yapmak için fazla solcu olmaya gerek yok, yalnızca pratik açıdan bakıp bir tek soruya cevap arasalar yeter:

Neden Türk-İş gün geçtikçe zayıflıyor da Disk güçleniyor?

TÜRK-İŞ VE SİYASET

Türk-İş kongresinin büyük önemi, herkesce malumdur. Nitekim CHP lideri Bülent Ecevit'in son konuşmalarında bu konuya temas etmesi, bunu teyit etmektedir. Böylece sol kuruluşların çeşitli yalan, düzmece haberler ve eylemlerine rağmen, Disk'in işçi kesiminde uğradığı hezimete karşılık, Türk-İş'in demokrasimizin ayakta kalmasını sağlayacak kalelerden biri olduğu görüşü milletin çoğunluğunun kafasında yer ettiği anlaşılmıştır.

12 Nisan'dan sonra Türk-İş'in politikadaki yerinin ne olacağı, siyasi partiler karşısında ne tavır alacağı gibi sorulara kesin karşılıklar bulunması, işçi kadar vatandaşın da arzusudur.

Bu arada CHP'nın tabandaki işçi ile bütünleşme stratejisinin uygulamada ne sonuçlar vereceği de bugün için meçhuldür. Her ne kadar 2 Mart'da sanayicilerle konuşan CHP lideri, "İşçilere yeterince hak sağlandığını, köylü ve memurların ihmal edildiğini" söyleyerek, bu strateji ile çelişkiye düşmüşse de, bu durum Ecevit'in akılsız ermez davranışlarına uygundur. Kezâ işverenlere, "Tabandaki işçilerin yüzde 80'i CHP'lidir" diyen Ecevit'in, "Üst yöneticiler istemese bile, Disk ile Türk-İş'i birleştireceğiz" iddiasında korkarız, hükümeti Parlamento da düşürme hesapları gibi asılsız tahminlerin eseridir. Halk huzurundaki sorumsuz beyanlarına karşılık, kapı arkalarında özel sohbetlerde yapıcı eğilim gösteren Ecevit'in işverenlerle yaptığı baş başa toplantısındaki sözlerine rağmen, kamuoyu önünde işçileri bölümü eylemleri destekler görünümü doğrusu şaşırtıcı olmaktadır.

Bir yandan Disk ve Türk-İş'i birleştirme iddiasını ortaya atacaksın, sonra da sosyal demokrat sendikacılık hareketi ile Türk-İş içerisinde sağ.sol kampları yaratacaksın. Bu çelişkili davranışı samimi şekilde izaha imkân yoktur.

Türk-İş'in güçlü oluşunun ilk sebebi, özgür sendikacılığı hedef almasıdır. Üstelik partilerüstü politika, işçilerin siyasetten uzak kalması demek değildir. Komünist ya da sol mihraklar için sendikacılık araç olduğundan, özgür sendikacılığı kötü gösterebilmek için bu çevreler kasıtlı olarak taraftarları basın ve çeşitli kurumlarla yukarıdaki imaj yaratılmak istenmiştir. Amaç (Türk-İş yıpransın, işçi haklarını kaybetsin, memnuniyetsizlik artsın, böylece daha rahat komünizm propagandası zemini yaratılsın) dan ibarettir. Sayın Ecevit'in, 2 Mart'ta sanayicilerle yaptığı konuşmada söylediği gibi, Türk işçisi Avrupa işçilerinin sosyal haklarına kavuşmuştur. Bazılarından daha da geniş imkânlarla sahiptir. Meselâ 30 Günlük kıdem tazminatı gibi. İşçi kesiminin bu neticelerin istihsalinde, Türk-İş'in politikasını, partilerüstü bir zemine oturtması büyük rol oynamıştır. Partilerüstü politikanın çağ dışı olduğu, ya da işçi kesiminin zararına işlediği iddialarının ise, neticelere bakıldığında, doğru olmadığı anlaşılır. Siyasi partilerimiz iktidar mücadelesinde kan davasına varan bir anlayışı benimsemişlerdir. Disk, bünyesindeki aşırı sol partilerin hizipleşmesi yüzünden bütünlük göstermekten uzaktır. Politik grevler, aşırı solun öncüsü olma heveslilerinin kurbanı olmak istemeyen işçi liderlerini, işçileri bu kuruluştan koparmıştır. Şimdi bu kuruluştaki bazı maceracıların birleştikleri tek konu, milliyetçiliği dinamitlemek, hükümeti düşürmektir. Bu örnek ortada iken, Türk-İş'i de böylesine bir cadı kazanı içerisine atma gayretleri ne kadar işçiden yana bir etiketle örtülmek istenirse istensin, neticede oluşacak anarşiden Türk işçisi, Türk demokrasisi zarar görecektir.

Bugüne kadar Türk-İş'in siyasi partilerle hasım duruma düşmemesi, Parlamento'da işçi kesimi lehine pek çok kanunların çıkmasına vesile teşkil etmiştir. Ancak partilerden biri ile kurulacak organik bağ, bu güçlü kuruluşun uydu haline gelmesine yol açmakla kalmayacak, diğer partiler ile de mücadele etmesi söz konusu olacaktır. Nitekim gerek Disk, gerekse Türk-İş'te uzantıları bulunmayan MSP lideri Erbakan, işverenlerle konuşurken, rahatlıkla "500 liraya çalışacak işçi varken sendikalı işçilerin daha büyük hak elde etmek için greve başvurmaları sanayimizi baltalıyor. Bu önlenmelidir" diyebilmektedir. Partilerüstü politikanın günün şartlarına, geleceğin ihtimallerine cevap verecek tarzda islahının gereği ne kadar açıksa, şu veya bu partiyi seçimlerde destekleme kararı da o oranda hatalıdır. 24 ilkesine sahip çıkan, özgürlüğü sendikacılığı savunan bir Türk-İş, vatandaş üzerindeki saygınlığını artırmakla kalmayacak, anarşinin işçi kesimine sirayetini de önleyecektir. Demokrasi düşmanlarının Türk-İş'i kundaklama eylemlerinin neticesiz kalması, kongrede sağduyunun hükümran olması ile kabil olacaktır.

DÜŞÜNENLERİN DÜŞÜNCELERİ

MİLLİYET

12/Nisan/1976

Prof.Dr. Cahit TALAS

(Siyasal Bilgiler Fakültesi
Öğretim Üyesi)

- .. Anayasa'ya sahip çıkmak, 1961 Anayasası'na dönmek, devlete gerçekten sosyal niteliğini kazandırmak, adaletli gelir bölüşümünü yurt düzeyinde yaygın boyutlara ulaştırmak, "partilerüstü politika" ile yürümektedir. Deneyler, bu politikayı tarihin yargısına bırakmak zamanının geldiğini gösteriyor. Kuşkuları yenmek gerekiyor. ekonomik, sosyal ve siyasal alanda eş düşünce ve felsefeyi benimsemiş bir partiyi desteklemek, sendikacılık hareketinin özgürlüğüne ve bağımsızlığına aykırı düşen bir yol da değildir..

YOL KAVŞAĞINDAKİ TÜRK-İŞ NE YAPMALI?

Türk-İş'in X. Genel Kurulu Ankara'da toplanıyor. Bu toplantıda hem ülke, hem de Türk Sendikacılık hareketi bakımından önemli kararların alınması beklenmektedir.

Bunlar arasında, Türk-İş'in siyasal yaşamdaki yerinin ve tutumunun ne olacağı, soruyoruz ki, gün ışığına çıkarılacaktır. Herhalde, şimdiye dek benimsemiş olan "resmî" yani etkinliğini ve geçerliliğini yitirmiş ve eskimiş olan "partilerüstü politika", deneylerin ışığında ve faydacı bir yöntemle ele alınıp gözden geçirilecek ve incelenecektir.

Türkiye'nin son yirmibeş yıllık siyasal tarihi incelendiğinde, iktidarların ilımlı sağdan başlayarak aşırı sağa kadar uzanan düşünceleri benimsemiş partiler tarafından yönetildiği görülür. CHP'nin 1974 Yılındaki yedi aylık iktidarı dışında tutulursa, bu dönemde halkın oyları ile oluşan parlamentolara rağmen, aralıksız, siyasal haklar ve özgürlükler için savaşmaları sürdürmek gerekmiştir. Bu, Türkiye için büyük bir talihsizlik olmuş, dikkâtlar ve çalışmalar ekonomik ve sosyal kalkınma doğrultusunda yoğunlaştırılamadığından, az gelişmişlik çemberi kırılamamış ve sosyal haklar yaygınlık kazanamamıştır. Aksayarak yürüyen, duraklamalara uğrayan ve sık sık dar boğazlardan geçmek zorunda bırakılan siyasal demokrasimiz, ekonomik ve sosyal içerikten yoksun kalmıştır. Bu durumun nedenleri araştırılırken, sanırız ki, Türk sendikacılık hareketinin izlemiş olduğu politika üzerinde dikkâtle durmak gerekecektir.

ÜÇ YOL VAR

Herhangi bir sendikacılık hareketinin demokratik bir toplumda son temel amacı işçilerin ve genellikle az ve dar gelirli sınıfın haklarını, çıkarlarını ve tüm özgürlüklerini savunup geliştirmek çabaları içinde toplanır. Bu nasıl yapılır? Bu amaç nasıl gerçekleştirilir? Burada bir kaç yol düşünülmüş, oluşmuş ve genel olarak izlenmiştir.

Bir yol, "sığınma" yoludur. İşçiler bu yoldan, sendikaları aracılığı ile kendilerinin dışında oluşmuş iktidarların kanatları altına girerek, ekonomik ve sosyal durumların iyileştirmeye çalışırlar. "Mürüvete endaze olmaz" kabilinden ne verilirse onunla yetinirler. Bu, aynı zamanda bir tür ikincil yurttaşlığı tevekkül ile kabul etme yoludur. Baştakiler ne düşünürlerse iyi düşünür, inancına dayanır.

İkinci yol, hakların ve özgürlüklerin kısıtlanması yanlısı olanlara karşı yürütülen uzun savaşımın sonunda ortaya çıkar. Elde olunan haklara ve özgürlüklere dayanak örgütlemek, grev yapmak, toplu iş sözleşmesi yapmak yoluyla çalışma ve yaşama koşullarında gelişmeler sağlanır. Bu yol da kendi kendini kısıtlayan işlerinin, devletin yönetimine katılmaktan soyutlaştırma ve kendisini başkalarının, kendi sınıfından olmayanların yönetimine ve denetimine bırakma yoludur.

Her iki yol, işçi sınıfının uyanmasını, bilinçlenmesini, devlet işlerinde rol ve söz sahibi olmasını, Parlamentoda, yani suyun başında yetkiye ulaşmasını istemeyen, siyaseti kendi tekellerinde tutmaya çalışan, sağ ve merkez partilerini oluşturan sermaye sınıfı ile büyük toprak sahiplerinin, çeşitli yollardan devamını sürdürmek istedikleri statükocu düzenin ürünleridir. Her değişiklik ile de bir şey yitireceklerini sananların tercih ettikleri yollardır.

Üçüncü yol, işçi sınıfının kendi yazgısını, refahını, mutluluğunu kendisinin belirlemesi ve gücünü ve ekonomik gelişmeyi tüm halk ile paylaşma kararına ulaşmasıdır. Bu amaçlara varabilme ise, siyasal güce ulaşma, başka bir deyişle siyasal yaşamda, parlamentoda rol, söz ve yetki sahibi olma yolundan geçer. Kapitalist bir sistem içinde sermayenin sağladığı ekonomik ve siyasal güce sahip olan sınıf, yani burjuvazi ne bu güce, ne de çıkarlarını başka sınıflarla paylaşmak ister. Sayı bakımından az olduğundan, egemenliğini sürdürebilmek için çeşitli yollara başvurarak, işçi sınıfını güçsüz tutmaya çalışır. İşçi sınıfının bilinçlenmesini mümkün olduğu kadar geciktirme ve yüzeysel önlemlerle avutma politikasını geçerli kılmaya çalışmak, tarih boyunca başvurulan klâsik yöntemler olmuştur.

TARİHSEL GÖREV

Özgürlükçü bir demokratik düzeni geçerli kılmak ve sürdürebilmek bakımından, Türk işçi sınıfına da şimdi tarihsel bir görev düşmektedir. Demokrasiden uzaklaşma hareketi hızla tırmanmaktadır. Bir görüntü korunarak özgürlükler ve haklar yasal ya da fiilî yollardan tehlikeli boyutlara varan kısıtlamalar ile karşı karşıya getirilmiştir. İktidarı sokakta simgeleyen bir parti aracılığı ile muhalefeti, solu ve hür düşüncüyü etkisiz kılma girişimleri en açık bir biçimde sürdürülmektedir.

Bütün sendikacılık hareketlerinin tarihleri her zaman şunu göstermiştir: Nerede demokrasiden uzaklaşılmışsa, bu durumun ilk değişmez kurbanları daima sendikacılık olmuştur. Görüntüyü korumak ve yanıltmak amacıyla şimdiden gölge ve bağımlı sendikal örgütler kurulmaya başlanmıştır. Türk sendikacılık hareketinin ilerici, sosyal ve ekonomik düşüncelerin ve olayların evrimini değerlendirme yeteneklerine erişmiş sendika liderleri, sanıyoruz ki, tarihsel bir sorumluluk yüklenmek ve bir ileri adımı daha atma zorundadırlar. Bu adım, önümüzdeki yıllarda Türkiye'ye demokrasiyi, özgürlükleri, refahı, sosyal adaleti ve barışı sağlayacak bir partiyi seçimlerde desteklemek adımdır. Bu parti, şimdiki siyasal ortamda 24 ilkeyi benimsemiş olduğunu ilân etmiş bulunan partidir. Böylece, partilerin arınmalarına, herkesin gerçek yerini bulmasına da yardım ve hizmet edebilecektir.

SENDİKALARIN GÜCÜ

Sendikacılık hareketi yalnız başına, siyasal partilerle işbirliği yapmaksızın ve yalnız kendi gücü ile halktan yana, ekonomik bakımdan güçsüz olanlardan yana, sosyal içerikli köklü reformların yapılmasını sağlayamaz. Nitekim, sendikacılığın büyümeye ve güçlenmeye başladığı 1960 Yılından bu yana Türk Sendikacılık hareketi bu tür reformların yapılmasını hemen hiç bir alanda sağlayamamış; dağınık, tutarsız çoğu kez temele inmeyen ve incelendiğinde yükü işçilerin, memurların, tüm dar gelirliğin güçsüz omuzlarında kalan etkinliği yetersiz ve bir bütün niteliği taşımayan önlemlerle yetinmek durumunda kalmıştır. Bunlarla bir bakıma avutulmuştur. Sosyal Güvenlik alanında böyledir. Ücretler, çalışma mevzuatının içeriği ve yaygınlığı, sendika hakkı, toplanma özgürlüğü, eğitim ve toprak reformu bakımından böyledir. Gelir bölüşümü adaletsizliğin sürdürülmesi bakımından böyledir.

Böyle olunca ve dünyanın özgürlükçü demokratik ülkelerinde görüldüğü ve yürütüldüğü gibi, Türk sendikacılık hareketi de işçilerin, memurların, dar gelirliğin ve ekonomik bakımdan tüm güçsüzlerin haklarını ve çıkarlarını savunan siyasal partilerle bütünleşmek, onlarla birlikte hareket etmek, bu tür siyasal partilere işçilerin oyları ile destek olmak görevi altındadır. Bu, tarihin kaçınılmaz büyük bir görevi ve sorumluluğudur. Tutucu iktidarın halkımızı çağ dışı bırakmaya dönük politikalarını saptamak için son ayların bazı gelişimlerini anımsayalım.

1- TRT giderek bağnazlaşmaktadır. İzlenen politika Cumhuriyet öncesine döndür. Dilde, sanatın her dalında eskiyi canlandırmak için yoğun çaba gösterilmektedir. Atatürk, TRT'den yavaş yavaş kalkmaktadır. TRT tarafsızlıktan geniş ölçüde uzaklaşmış bulunmaktadır.

2- Bugünkü iktidar, iktisadî devlet kuruluşlarını hisselerle bölerek bunun yüzde 49'unu özel kesime aktarmayı tasarlıyor. Böyle bir politika, geri kalmış ülkelerin sosyal adalet kuralları içinde kalkınma çabalarının temel felsefesi ile bağdaşmaz. Bu, giderek devletin ekonomik yaşamdaki rolünü ve karma ekonomiyi en az düzeyine indirmek demektir. Üç plânın da strateji ve ilkelerine aykırıdır.

3- Memurların sendika kurma haklarını yeniden sağlamak düşünülmemektedir. Tersine, devlet kesiminde çalışan ve şimdiye kadar işçi sayılan binlerce işçi memur statüsüne aktarılarak, hem sendikal, hem de ekonomsal ve sosyal hakları kısıtlanmak istenmektedir.

4- Başbakan yardımcılarının birinin açıkladığı düşünce ayrıca ilginçtir. Ücret artışlarından söz ederken, "...bu gidişe dur demek zamanı gelmiştir. Yoksa ekonomi batar. Üzerinde güneş batmayan imparatorluktan işçi meseleleri ile uğraşmak yüzünden geniş görmeyen imparatorluk haline gelen İngiltere'nin durumuna düşeriz." diyor.

Görülüyor ki, sendikaların gücü bir yerde bitmektedir. Kendisini siyasal oluşların dışında tutunca, toplu iş sözleşmeciliğinin sınırları içinde sıkışıp kalmakta, rolü ve etkisi küçülmektedir.

KUŞKU YENİLMELİ

Türk-İş Türk sendikacılık hareketinin büyük ve etkin kanadıdır. Programı, felsefesi, izlediği politikalar açısından özgürlükçü, sosyal adaletçi ve ekonomik bir içerik taşıyan demokrasi yanlısıdır. Programındaki 24 ilkesi ile ılımlı bir sosyal demokrat düşünceyi benimsemektedir. Tüm yetkilileri, özgürlükçü demokrasimizin aşırı uçları tarafından tehdit olunduğunu belirtmektedir. Ama, uygulamalarda sürdürülen "partilerüstü politika" hem tereddüt yaratmakta, hem de olumsuz bir yanlış niteliği kazanmaktadır. Bir çokları arasında yukarıda verilen dört örnekten de anlaşılacağı üzere, sağ iktidarların işçilerden, sosyal reformlardan yana bir politika izlemeleri olanaksızdır. Temsil ettikleri sınıfların çıkarlarının sınırları ile bağlıdırlar. Ancak karşılığı istenen bazı ödünler verebilirler. Köklü reformların ve sosyal politikaların ödünlerle gerçekleştirilemeyeceği açıktır.

Anayasaya sahip çıkmak, 1961 Anayasasına dönmek, devlete gerçekten sosyal niteliğini kazandırmak, adaletli gelir bölüşümünü yurt düzeyinde yaygın boyutlara ulaştırmak "partilerüstü politika" ile yürümektedir. Deneyler, bu politikayı tarihin yargısına bırakmak zamanının geldiğini gösteriyor. Kuşkuyla yenmek gerekiyor. Ekonomik, sosyal ve siyasal alanda eş düşünce ve felsefeyi benimsemiş bir partiyi desteklemek, sendikacılık hareketinin özgürlüğüne ve bağımsızlığına aykırı düşen bir yol değildir. Bu herkesce biliniyor. Sanıyoruz ki Türk-İş'in lider kadrosu bu yoldaki kuşkuyla yenebilecek güçte ve yetenektedir.

TÜRK-İŞ'İN HEDEFİ...

Ülkemizin sosyal ve ekonomik yapısını tehdit eden işsizlik ve pahalılığın yanı sıra siyasi gelişmelerin her geçen gün sertleşmesi bugün başlayacak Türk-İş Kongresi'nin önemini arttırmıştır.

Ekonomik ve politik anarşinin hayati yatırımları geciktirmesi, 2,5 milyon işsizimize her yıl 300 bin kişinin daha eklenmesi, Türkiye'nin başlıca meselesinin ne olduğu konusunu kesinlikle ortaya koymaktadır.

Bu arada özel sektörün, işçi haklarının yaygınlaşması yerine yükselme eğilimi gösterdiğini ileriye sürerek, yatırımlarını yavaşlatması, en önemlisi vasıfsız işgücünün yüksekliğine karşılık işçiliğin maliyet içerisinde pahalılaşması üzerine sanayileşmede otomasyona gidilmesi, işsizliğin yakın yıllarda önlenmesi bir yana, hafifletilmesi ümidini de yıkmaktadır.

16 Milyonluk işgücümüzden, toplu sözleşmelerle sadece 1,5 milyonuna ücret artışı sağlanması, geriye kalan milyonların ise asgarî seviyede bir gelirle yaşamaya zorlanmasını Anayasamızın "sosyal adalet" ilkesi ile telif etmek mümkün değildir.

Türk-İş'in bugün başlayan genel kurulunda, ülkemizin çeşitli meselelerinin, işçilerin dert ve dileklerinin kamuoyuna sunulduğu görülecektir. Fakat en önemlisi, her geçen gün çılğınlaşan bir gelişme gösteren politikamızda Türk-İş'in yeni stratejisinin tespiti olacaktır. Türk-İş, kongrede gösterilen iki yoldan birini tercih etmekle karşı karşıyadır.

Ya özgür sendikacılık yolu ile işçiye hizmet edecektir, ya da bir siyasi parti-nin yandaş kuruluşu hüviyetinde kendisine yeni bir istikâmet çizecektir.

Genel Kurulda, 1970 Yılında başlayıp günümüze kadar sürdürülen "Sosyal Demokrat Sendikacılık" adını alan grubun görüş ve önerilerinin hakim olması halinde, Türkiye işçi Sendikaları Konfederasyonu politikada tarafsızlığı bir kenara bırakacak, taraf olacaktır. Bu takdirde kuvvetli bir ihtimalle de seçimlerde CHP lehine ağırlık konulacaktır. Böyle bir gelişme, işçi kesimini politik hasım haline geticektir. Bugünkü bütünlüğünü siyasi çekişmelerin dışında kalmasına borçlu Türk-İş'in bu vasfını kaybettiğine göre de, parçalanması mukadder bir sonuç olacaktır.

CHP lideri Ecevit, 2 Mart'ta işverenlerle konuşması sırasında, "Tabandaki işçinin yüzde sekseni CHP'lidir. Yöneticiler istese de istemese de Türk-İş ve Disk birleşip, CHP tabanında bütünleşecektir" demiştir. Bu kaatini, hangi verilere dayandırdığı meçhulümüzdür. Ancak bu kanaat gerçekten çok temenni mahiyetindedir.

Ne varki, özgür sendikacılığı, politik hedefleri için araç olarak kullanan Disk yöneticileri ile özgür sendikacılığı hedef bilen Türk-İş yöneticilerinin uzlaşmasını plânlamak, ummak kolay değildir. Su üzerinde yazı yazmak anlamına gelecek böyle bir teşebbüsün neticeye ulaşması ise Türk-İş'in CHP'nin direktifleri ile hareket edecek yandaş bir kuruluş haline gelmesi ile mümkündür.

İşçi kesimi, bazı münferit olaylar istisna edilirse, anarşi karşısında bütünlüğünü muhafaza etmiştir. Ekonomik çıkarları gizleyen sendika rekabetinin, sanayileşmemizi önleyici etkileri ortada iken, devreye politik çıkarların da sokulması herşeyden önce işçi kesiminin anarşiye karşı direnişini kıracaktır.

İşçi kesiminin politik kamplara ayrılmasından kimlerin çıkar sağlayacağını kestirmek için herhalde kâhin olmaya lüzum yok. Hele Türk-İş'in herhangi bir partiyi destekleme kararında, ölçünün sadece işçi menfaatleri oluşu ise, münakaşa götürür bir keyfiyettir. Sendikacının, politika hayatında etkili olma arzusunun, milletvekilliği hedefini amaçlamadığı iddiasını kabullenmek biraz fazla safdildir.

Herseydan önce inandırıcı değildir. Türk-İş'in partilerüstü politikadan sapması, parçalanma ertamina giriş kapısı olacaktır. Neticede CHP'den beş veya 10 işçi liderinin milletvekili olmasını sağlayacaktır. Hepsi o kadar.

Halbuki demokrasi, güçlü müesseselerin rejime sahip çıkması ile kalıcıdır. Türk-İş, yıllardır faşizm ya da komünizm örneğini önerenlerin boy hedefi olmuştur. Bu kesimleri memnun etmek uğruna bütünlüğünü tehlikeye atmak ise, sorumluluk, taşıyan işçi liderlerine yakışmaz, işçi kesiminin bütünlüğünü çıkarları için bozmak isteyenler, sol basın ve çeşitli sol kuruluşlarla akıl almaz yalan ve düzmece eylemlerle Türk-İş'i yıpratmaya çalışmışlardır. Bu arada masum isteklerle gizlenmeye çalışılan, aslında Truva atı niteliğindeki sosyal demokrat sendikacılık eylemi ile Türk-İş içten fethedilmek istenmiştir. Nitekim bu hareketin öncülerinin bugün Diskteki yerlerini almaları da bu iddiamızı haklı kılmaktadır.

Özgür sendikacılığı savunan Türk-İş bu niteliği ile 40 milyon vatandaşın büyük çoğunluğu nezdinde itibar kazanmıştır. Türk-İş, bu niteliği ile işçi kesiminin haklarını elde etmekte güçlük çekmeyeceği gibi, demokrasimizin ve ulusumuzun düşmanı bir avuç gözü dönmüş politik çıkarıcının menfur emellerine de set çekmiş olacaktır. Böylece milli bir görevi yerine getirecektir.

TÜRK-İŞ 10. GENEL KURULU BUGÜN TOPLANIYOR

Sekiz gün sürecek Genel Kurul'da, Sosyal Demokratlar ile AP yanlısı sendika yöneticileri arasındaki mücadelenin, icra ve Yönetim Kurulları üzerinde yoğunlaşacağı bildiriliyor.

"Genel Kurulda düzelecek, genel kurulda çözümlenecek..." derken, sendikacıların ağızlarından düşürmedikleri Türk-İş 10. Genel Kurulu bugün toplanıyor. Devlet Su İşleri (DSİ) Konferans salonunda bu sabah 10'da Halil Tunç'un konuşmasıyla başlayacak olan Genel Kurul 8 Gün sürecek.

Kapsadığı gerçek işçi sayısı, Genel Başkanının ağızından bile değişik sayılarla açıklanan, ancak yetkililerinin, özel sohbetlerde 550 bin civarında gerçek işçi üyesi olduğunu belirttikleri Türk-İş'in 10. Genel Kurulu, Türk sendikacılığının, Türk işçi hareketinin geleceği açısından büyük anlam taşıyor. Türk-İş Genel Kurulunda ya üyesi olan işçi çoğunluğunun istediği örgüt niteliğini kazanma yolunda kararlar alacak, ya da üye işçi çoğunluğu ile daha büyük çelişkiler içine girecektir.

Toplu sözleşmelerle sorunlarının çözülmediğini gören işçi sınıfı, sendikaların aracılığı ile politikaya ağırlığının konulmasını istiyordu. Öylesine bilinçli istiyordu ki, Türk-İş yöneticilerinin bir kısmı bu Genel Kurul'da partiler üstü politikadan vazgeçileceğini sık sık tekrarlamak gereğini duyuyorlardı.

İşçiye, bu genel kurulla birlikte, Türk-İş'in, işçiden yana gerçek politik tavrını alacağı bildiriliyordu. Oysa genel kurula hazırlanan çalışma raporu, bir önceki genel kurula gelen rapordan daha da geride görüşler getiriyordu. Ne partiler üstü politikanın kalkacağı, ne de işçi çıkarları doğrultusunda kesin politik tavır alınacağı yolunda hiçbir işaret yoktu bu raporda.

Sosyal Demokratlar

Türk-İş'in mutlak işçi sınıfının isteği doğrultusunda yenileneceğini söyleyen Konfederasyon bünyesindeki sosyal demokratlar, hazırlanan çalışma raporu karşısında bir kez daha güç durumda kalmışlardı. Ancak buna rağmen sosyal demokratlardan beklenen sert tepki de gelmedi. Bir önceki genel kurulda çıkış yapan, ancak kongreyi kaybeden sosyal demokrat grup, bu kez seslerinin çıkmamasını değişik bir biçimde anlatıyorlardı. Kazanmak istiyorlardı bu kez. Bu nedenle de akılcı olacaklar, güçlerini doğru saptayacaklar ve sonuca gidecek adımlar atacaklardı. Ya kazanamazlarsa? "Ya bu iş biter, ya da artık Türk-İş biter" diyorlardı.

Yönetimi Değiştirmek

Türk-İş bünyesindeki Genel Kurul öncesi yaptıkları toplantılarda 19 sosyal demokrat sendika, genel kurulda bir partinin desteklenmesi yolunda alınacak bir kararla, işçi sınıfının politikaya ağırlığını koyamayacağı kararına varmışlar, Görüşleri özetle şöyle:

"4 yılda bir yapılacak kongrelerde bir partinin desteklenmesi kararı işçi sınıfına hiçbirsey kazandırmaz. Önemli olan Türk-İş'in sürekli olarak, işçi sınıfını ilgilendiren her konuda, açık ve politik tavrını almasıdır. İşçi sınıfı ağırlığını ancak bu yolla ortaya koyabilir. O halde bizim için sorun Türk-İş yönetiminin bu bilinci kazanmasındadır. Bu yöneticilerin bizim düşüncemizde kişilerden oluşması ile sağlanır. O halde biz sadece (kongre kararı olmadıkça) siyasi parti destekleme kararı almak yerine, yöneticileri değiştirmek için çalışalım.."

Yumuşak Politika

19 Sosyal demokrat sendikanın toplantısında, kesin AP yanlısı oylar karşısında, kesin CHP yanlısı oyların, sayıca fazla görünmesine karşı, bazı konularda alınacak keskin tavrın, geçen genel kurulda olduğu gibi kaybetmeye yol açmaması ve de ortadaki oyların da kazanılması için, son derece politik ve yumuşak bir politika izlenmesi kararlaştırılmış. Ve örneğin kimsenin hayır demeyeceği, ortada, yumuşak bir adam olan Şerafettin Akova'nın kongre başkanlığına aday gösterilmesi kararlaştırılmış.

Yumuşak politikanın bir başka yansıması genel başkanlığı ilgilendiriyor. Sosyal demokratlar ilerici bir icra kurulu ile çalışırsa, Türk-İş genel başkanı Halil Tunç'un da zararsız olduğuna karar vermişler. Halil Tunç ile yapılan kulis görüşmelerinde, Tunç'tan çalışma raporunu benimsememesi, genel kurulda ileri çizgide bir konuşma yapması ve ilericiler saflarında yer alması istenmiş. Yine verilen kulis haberlerine göre Tunç da bu istemleri severek kabul etmiş, sosyal demokratların kararına göre, Tunç verdiği sözü tutar, kongrede devrimci çizgide konuşur ve devrimci tavır alırsa, sosyal demokratların adayı olarak yeniden genel başkanlığa gelecek.

4 İcraçı Değişecek

Sosyal demokratların kesin kararı, Halil Tunç dışında kalan 4 İcra Kurulu üyesinin değiştirilerek, Türk-İş'i devrimci çizgiye sokacak kişilerin görev başına getirilmesi. Özellikle Kaya Özdemir ve Ethem Ezgü'nün kesinlikle değişeceği kanısındalar. Yeni adayların ise adları hâlâ kesin bir sır.

Sosyal Demokratlar adına görevlendirilen Doğan Üskanat, Halit Mısırlıoğlu ve İsmail Topkar, şimdi bu sendikalarındaki delegelere etkin kişiler arasında mekik dokuyarak, bölünmeden kongrede savunulacak ilkelerin hazırlanması çalışmaları ve adaylar üzerinde arabulucuk yapıyorlar.

AP'nin Ültimatomu

CHP paralelindeki sosyal demokrat grup, parçalanmamak için ortak noktalar bulmaya çabalarırken, Türk-İş kongresi için AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'den gelen bir ultimatodan söz ediliyor.

Gelen haberlere göre Demirel, AP yanlısı sendikalardan kongre de kesin tavır almalarını ve sosyal demokratlara hiçbir şekilde taviz verilmemesini istemiş.

Bunun bir diğer anlamı, AP yanlısı sendikacılar ortada görünen adaylar için sosyal demokratlarla anlaşamayacaklar, kesin kendilerinden yana adayları destekleyeceklerdir.

Üç büyükler ve AP yanlısı diğer sendikalar düşünülünce, Türk-İş içindeki sağ oylar hiçte azımsanacak gibi değil. Üç büyüklerden Maden-İş Federasyonunun sosyal demokratları destekleyeceği yolundaki söz bile, sağın birliği ve sosyal demokratlar arasındaki büyük anlayış farkları nedeni ile, Türk-İş'in yapısında önemli değişiklikler olabileceği görüntüsünü veremiyor.

Bu arada gelen haberlere göre, sağ kanat da, sol kanadın Halil Tunç'a karşı aday çıkarması üzerine, Orhan Erçelik'in aday olarak çıkarılmasından vaz geçmiş. Sağ ve Sol Halil Tunç'un başkanlığından başka, yönetim kurulunun oluşumu ile ilgili tüzük değişikliğinde de anlaşmış görünüyorlar. Her iki taraf da bu kez, tüm sendikaların yönetim kurulunda temsil edilmesi ilkesini ister görünüyorlar.

Anlaşmazlık yönetim kurulu ile ilgili tüzük değişikliğinde, açık olarak her sendikadan 1 kişi seçimle mi, her sendika başkanından mı? yoksa sadece 33 kişiden oluşacağı belirtilerek, kongrelerde ilke olarak mı her sendikadan bir kişinin seçileceği yolundaki görüş ayrılıklarından çıkıyor. Ancak bu görüş ayrılıkları, sağ ve sol kanat arasında olmaktan çok, her kişinin gönlünde yatan aslana göre değişiyor.

Oldu Bittiler

Ve Türk-İş Genel Kurulu açılırken ortada hâlâ belirgin hiç bir şeyin olmadığı-
nı görenler, kongrenin yine oldu bittilerle sona ereceğinden, işçi tabanı ile yöne-
tim arasındaki çelişkinin düzeltilmesinin bir kez daha gelecek kongrelere bırakıla-
cağı kaygılardan söz ediyorlar.

Örneğin ilginç bir oldu bitti Teksif'in bülteninde . yayınlandı. Bu habere
göre : Türk-İş Yönetim Kurulu Kongre de konuşmaların uzamaması için her sendikanın
konuşmasını bir saat olarak sınırlamış ve konuşma sırasını da kura ile saptamış.
Yasalara aykırı böyle bir oldu bittiyi kongre kabul eder mi bilinmez.

Kongreye toplam 33 Sendika veya federasyon katılacak. Bu arada 80 resmi davet-
li, 30 yabancı sendikacı, 55 kurum ve kuruluş temsilcisi ile 40 gazeteci kongreye
çağırıldı. Geçen kongreyi sert bir elıştıriri ile terk eden CHP Genel Başkanının bu
kez sosyal demokratlara güç kazandırmak için kongrede bir konuşma yapacağı da be-
lirtiliyor.

Diğer siyasi parti temsilcileri ile bazı konuklar da Genel Kurul'da söz ala-
caklar.

TÜRK-İŞ GENEL KURULU ÇALIŞMALARINA BAŞLADI

ECEVİT:

"Devleti işçilerle
birlikte yöneteceğiz,,

Türk-İş Genel Kuruluna konuk olarak katılan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, burada yaptığı konuşmada, Türk-İş'in izlediği politikayı eleştirmiştir. Konuşmasında Türk-İş'in politikasının aslında "siyaset dışı politika" diye isimlendirilmesi gerektiğini belirten Ecevit, "Halkın yönetime ağırlık koyması, en başta işçi örgütlerinin siyasette ağırlık ve etkinliklerini arttırmasıyla sağlanır" demiş, kıt kaynaklarla sanayileşme sürecine giren demokratik rejimli ülkelerde, halkın, devlet yönetimine yeteri kadar ağırlık koyması halinde, o ülkede faşizme yönelişin hazırlanacağını hatırlatmıştır.

Ecevit, Türk-İş'in belirli bir partiyi desteklerken, "Hangi partiler amaç ve ilkelerinde benimle beraberdir?" diye sorulmasının yetmeyeceğini, o partinin işçiyi devlet yönetimine nasıl ve hangi oranda katacağını, parti yönetiminde işçilere ağırlık verip vermeyeceğini, kamu kuruluşları yönetimini çalışanlara devredip etmeyeceğini, temel sanayileri işçilere kurdurmayı, ya da işçilerle birlikte kurmayı düşünüp düşünmediğini de sormak gerektiğini belirtmiştir. Ecevit, "Bütün bu sorulara, CHP adına verebileceğim cevapları şimdiden açıklayabilirim: Evet" şeklinde konuşmuştur.

Ecevit, sözlerini şöyle bitirmiştir:

"-Devleti işçilerle birlikte yöneteceğiz de, toplumun öteki kesimlerine üvey evlât gibi mi davranacağız? Elbette hayır. Ama işçiler bakımından belirli bir öncelik tanıyacağız. İşçiler derken tüm çalışanları, o arada köylüleri de düşündüğümü söylemek isterim. Bu halk iktidarı modelinde işverenin, büyük sermayenin yeri ne olacaktır? Açık söylüyorum: Bu konuda denge gözetemeyiz ama onların da huzurunu ve güvenliğini gözeteceğiz."

DEMİREL:

"Ne istediniz olmadı,
ne istediniz verilmedi,,

Konuk olarak katıldığı Türk-İş Genel Kurulunda Başkan Tunç'tan sonra 2. konuşmacı olarak kürsüye çıkan AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel Türkiye'nin sorunlarının sloganlarla çözümlenemeyeceğini, genellemelerin çıkar yol olmadığını, bezginlik ve kötümserliğe karşı olduklarını, ülkenin sorunlarının büyük olduğunu belirtmiştir.

Demirel "Delik büyüktür, yama küçük, yeisle bir şey halledemeyiz, bu meselelerin üstüne giderek, meydan okuyarak üstesinden gelinebilir" demiş, "iflas etmiş reçeteler" olarak nitelediği diğer çözüm önerilerine katılmadıklarını tekrarlamıştır.

Türkiye'de sınırları Anayasa ile çizilenin dışında bir rejim olamayacağını, aramanın da mümkün olmadığını, bu Anayasanın ise sınıf iktidarı değil millet iktidarına açık olduğunu belirten Demirel, manevi değerleri inkâr ederek kalkınma sağlanamayacağını söylemiş, "Tarihimizi mazimizi manevi değerlerimizi fakirliğimizin sebebi saymak yanlıştır, günahıdır. Herşey sadece maddi değerlerle hallolmaz" demiştir.

Başbakan Demirel, Türk-İş'in partilerüstü politikadan ayrılmasına ve bir siyasal görüşten yana ağırlığı koymasına karşı olduklarını söylemiş, şunları söylemiştir:

"Türk-iş bir siyasi parti ile organik bağ kurmak istedi, bu da oldu. O zaman diğer siyasi partiler bunun karşısında olmaz mı? Böyle bir durum memlekete, rejime ne kazandıracaktır? Bunu sizin sağduyunuza, olgunluğunuza bırakıyorum. Şimdiye kadar ne istediniz de olmadı, ne istediniz de verilmedi? Böyle bir karar ne götürür, ne getirir?"

FEYZİOĞLU DA KONUŞTU

CGP Genel Başkanı ve Devlet Bakanı Feyzioğlu da yaptığı konuşmada, Türk-iş'in, Türk işçi hareketinin gerçek temsilcisi olduğunu öne sürmüş, hükümetin propaganda-sını yapmış, Türkiye de sendikacılığın "Kızıl ve sarı sendikacılık" görünümleri altında değişik zamanlarda "tehlikelerle karşı karşıya kaldığını" iddia ederek "bu tür sendikacılık Türk-iş'ten içeri girmemiştir. 16 Haziran şirretliğine kendini kap-tırmamıştır. Türk-iş anayasayı savunmuştur. Çizdiği yol, Atatürk yoludur" demiştir.

Siyasal partilerin yelpazede yerlerinin değişmekte olduğunu da iddialarına ekleyen Feyzioğlu Türk-iş'in kuruluşundan beri siyasete ağırlık koyduğunu savunmuş, ancak bununla tatmin olmayan kimselerin her yerde bulunabileceğini söyleyerek "Üni-versitelerden demokrasi düşmanı hocalar çıktığını bilirim" demiştir.

BOZBEYLİ

"Partiler karşısında

bağımsızlık korunmalı,,

Türk-iş Genel Kurulu'na katılan konuk parti liderlerinden DP Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli de, işçiler önünde yaptığı konuşmada, diğer partilere çatmış ve Türk-iş'in partilerüstü politika sürdürmesini savunmuştur. Bozbeyli konuşmasında, "Bugün ulaştığımız medeni merhalede, ortaya koyduğumuz her eserin temelinde Türk işçisinin şeref payı vardır. Bu pay siyaset pazarında paylaşma konusu olmamalıdır" demiştir.

Bozbeyli, sendikaların siyaset hayatını etkilerken partiler karşısındaki ba-ğımsızlıklarını korumak zorunda olduklarını öne sürmüştür. Bozbeyli, ülkedeki siya-sal tartışmaları eleştirirken ise özetle şöyle konuşmuştur.

"- Düzen değiştireceğiz, diyenler de, bu Anayasayla devlet idare edilmez di-yenler de devleti yeniden kuracağız, diyenler de bir noktada birleşiyor: O da dev-letimizin temel nizamı olan Anayasaya karşı olmak. Anayasa ve devlet düzeni konusun-da tartışmalarını tamamlamamış bir toplumda memleket ve millet işleri iyi yürümez."

ANKARA'DA DURUM

GÜNAYDIN

13/Nisan/1976

Teoman EREL

TUNÇ ARA FORMÜL ARIYOR

Türk-İş çok zor bir dönemdeydir. Önünde iki yol uzanıyor. Ya partilerüstü politikayı terkedip sosyal demokrat sendikacıların ve Ecevit'in istediği şekilde bir partiye destek olma kararını verecek, ya da eski tutumunu sürdürecektir.

Her ikisinin de riskleri vardır. Eski tutum sürdürülürse, sosyal demokrat sendikaların yavaş yavaş kopmaları ve Disk'e kaymaları ihtimali kuvvetlidir. Nitekim, geçen kongrenin sosyal demokrat lideri CHP Milletvekili Abdullah Baştürk Disk'e girme kararı almıştır. Baştürk'ün başkanlığını yaptığı Genel-İş Sendikasının aldığı karar Disk'le Türk-İş arasındaki mücadeleyi Disk lehine etkileyen önemli bir gelişme olmuştur.

Yarın başka sosyal demokrat sendikalar da Genel-İş'i izlerse üç beş sene sonra Disk'in en büyük konfederasyon olması ihtimali belirir. Disk kendi üye sayısının 400 bin dolayında olduğunu söylemektedir. Türk-İş ise 1 milyon 300 bin dolayında üyesi olduğunu söylüyor. Ancak yine Türk-İş üyesi bazı sendikacılara göre Türkiye de Çalışma Bakanlığı'nda kayıtlı sendikalı işçi sayısı bile Türk-İş'in üye sayısı olarak açıkladığının altında bulunmaktadır.

Bu nedenle bugün Türk-İş'te yarıyı meydana getiren ve günden güne ağırlığı artan sosyal demokrat grubun kopması olasılığı, Halil Tunç'u derin derin düşündürmektedir.

Ama diğer ihtimal de bir başka kopma olasılığını saklamaktadır. Yani Türk-İş bu kongrede partilerüstü politikayı terkedip, CHP'yi destekleme kararı alırsa bu defa sağ eğilimli sendikaların tepki gösterecekleri ve bazılarının kopma kararı alacağı öne sürülmektedir. Ancak sağ kopma ihtimali daha zayıftır. Özellikle MSP'nin desteklediği Misk adlı konfederasyon, Erbakan Hoca'nın şakalarına benzemekte ve sağ eğilimli sendikacıları bile tatmin etmemektedir.

Bu koşullarda her iki taraf da kendi fikirlerinin kabulü için savaş vermektedir. Ecevit dün yaptığı konuşmada, partisinin işçiden yana tavır aldığı konusunda kamuoyunda bir kuşku kalmadığı güvenci ile açık destek istemiştir. Aynı konuda kendini eksikli hissedən, Demirel ise "işçiler AP'yi desteklemelidir. Çünkü bizim parti işçiden yanadır" diyememiş ve partilerüstü politikanın devamını talep etmiştir.

Tunç ise geleceği de kurtaracak, kopmaları önleyecek bir ara formül peşindedir. Çünkü konuşmasında Türk-İş'in politikaya ağırlığını koymasını destekleyeceğini hissettirmiş, fakat şunu da eklemiştir:

"_ Bundan belirli bir partiye oy vermeyin anlamıyoruz.."

Yani Türk-İş zaman zaman politik tavır alarak tercihinin gösterecek fakat bir partiye - ki söz konusu olan CHP'dir - organik yol bağlamayacaktır.

Tunç bu dengeyi kurmaya çalışırken tarafların Türk-İş Yönetim Kurulunda dengeli temsili için uğraşmaktadır. İcra Kurulunda da, sağcı olarak bilinenlerin yerine sosyal demokratların yer almaları öneriliyor.

Bu, zaman kazanma taktiğidir. Halil Tunç zamana ihtiyacını açıkça söylememekle birlikte, işçi sınıfının henüz tam bilinçlenmiş olmadığını, bu yüzden siyasi tavrını alırken tam bir isabet sağlanmasından kuşku duyduğunu da ilave ediyor.

Aslında zaman kazanma taktikleriyle toplumsal gelişmeleri karşılamak mümkün değildir. Siyasi tavır almak için bir kongre süresi daha zaman kazanabilir miyiz diye tereddüt edilirken atı alan Üsküdar'ı geçebilir... Disk'e doğru kopmalar

olabilir, daha kötüsü rejimin modeli, işçilere nefes alma olanaklarını kaldırarak biçimde değişebilir.

Bu nedenle Türkiye'nin şu andaki en büyük işçi kuruluşunu yönetenler iyi düşünmelidirler. Bir siyasî partiyi destekleme kararını almasalar bile hiç değilse zaman zaman bu yönde çıkışlar yapmaya, siyasî vaziyet almaya olanak sağlayacak şekilde tedbirler alınmalıdır. En azından, partilerüstü politika artık terk edilmeli ve Türk-İş'in gereğinde bir siyasî parti ile birlikte hareket etmesini önleyen çağdışı kayıtlar kaldırılmalıdır.

Ama kayıtlar kaldırılıyor gibi gösterilirken bazı kelime oyunları ile partilerüstücülüğün devamına gidilirse sosyal demokrat potansiyel bu manevraya teşhisini çabuk koyacaktır. Kuliste "yahu durun ileride parti kuracağız" diye horoz sekeri dağıtılırsa bile, Türk-İş bugünkü büyük görünümü koruyamayacaktır.

TÜRK-İŞ'TEN İZLENİMLER

" BÖÖYÜK DELİK "

Türk-İş Kongresinin birinci gününde, siyasal parti liderleri konuşacakları için "hoş olmayan oluşumlara olanak sağlanmaması" amacıyla, dinleyici alınmamıştı. Salonda sadece delegeler, özel konuklar ve gazeteciler vardı. Buna karşın Genel Başkan Halil Tunç, tedbirli davranmayı yeğledi: "Biz işçiler herkesi dinleriz, işimize geleni alırız, beğenmediklerimize de dudak bükürüz" diyerek delegelere uslu uslu oturmalari uyarısında bulundu kapalı bir dille.

AP'liler tüm ağır toplarıyla genel kurul salonundaydı.

Halil Tunç'un açış konuşmasından sonra Süleyman Bey kürsüye çıktı. Uzun süreden beri ilk kez yakından görüyordum. Ensesindeki saçlar daha da uzamıştı. Saçları gömleğinin ve ceketinin yakasının üstüne dökülüyordu. Kilosunda da artma olmuştu. Ama konuşma işlevinde ve de biçiminde değişiklik yoktu. Süleyman Bey, yine kendine özgü konuşma biçimiyle kürsüdeydi.

Sağa sola dönerek, durup bir noktaya bakarak, etkili bir sözcük söylediğini sandığı zaman bir süre duraklayıp gülümseyerek ve de bu süre içinde alkış temposu bekleyerek sürdürdü, konuşmasını, Sezarın hakkı Sezara verilmek gerekirse, kimse "Nuro! Süleyman Bey" diye bağırmadı. Süleyman Beyin konuşması genellikle "sükunet" içinde geçti. Çünkü işçinin, emekçinin sesi değildi. Emekçilerin savunmadıkları bir dünya görüşünün işçiler arasındaki tonuydu, ayrık duruyordu o nedenle.

Süleyman Bey, yeni bir şey de söylemedi. Onbir yıl önce söylediklerini tekrarladı. AP Genel Başkanı seçildiği gün yaptığı gibi sorun yığınınından oluşan bir tablo çizdi. Örneğin şöyle:

- Sloganla tedbir ve çare bulamayız. Mesele varsa çaresi bulunmalıdır.

1965 Yılından bu yana Türkiye'de yönetime egemen olan AP Genel Başkanının bir sözü de şöyle:

Ne yapacağız? İşsizmi var? 2,5 Milyon insan işsizmiş. Bunların işleri vardı da biz mi ellerinden aldık? Aldık mı?

Süleyman Bey sonra Türkiye'nin elektrik, su, çimento, şeker, buğday ihtiyacını" muhalefet lideri" işleriyle sıraladı ve sözlerini vurguladı:

- Delik büyük yama küçük beyler, yama küçük...

Süleyman Bey, sözlerinin sonunda, Türk-İş'in "partiler üstü" politikasından vaz geçerek, siyasal düzene ağırlığını koymasının sakıncalarını anlattı. Bugünkü düzenin devamını savundu. Türk-İş'in bu politikasını çok beğendiğini söyledi, "yolumuzdan ayrılmayın, cenabı Allah yardımcınız olsun" diyerek kürsüden indi.

Demirel'den sonra sıra Ecevit'deydi. Kürsüye çıktı. Başlangıçta topladığı alkışlar normal düzeydeydi. Ancak Ecevit işçilerin ve Türkiye'nin sorunlarını, emekçiler aleyhine yürüyen düzeni örneklerle anlatmaya başlayınca alkışlar ahenkli tempoya dönüştü. Süleyman Bey'in bundan sonra yüzünü buruşturduğu, oturduğu yerden sağa sola dönmeye başladığı görüldü.

TÜRK-İŞ 10. GENEL KURULU ANKARA TOPLANDI

Demirel "TÜRK-İŞ bütünlüğünü korumalıdır"

Ecevit "TÜRK-İŞ siyasete ağırlığını koymalıdır" dedi

TÜRK-İŞ Genel Başkanı "Politikaya, ağırlık koymaktan sadece belirli bir partiye oy vermeyi anlamıyoruz.."

"TÜRK-İŞ DAİMA POLİTİKANIN İÇİNDEDİR,,

Türk-İş 10.Genel Kurulu dün Ankara'da çalışmalarına başlamıştır. Başbakan Demirel Genel Kurulda yaptığı konuşmada, "Rejimi yıkmaya kafasına koyanlarla işbirliği yaparak demokrasi korunamaz" demiş, Türk-İş'in büyüklüğünü ve bütünlüğünü koruması gerektiğini söylemiştir.

CHP Genel Başkanı Ecevit ise, "siyasete halk yeterince katılmadıkça çamurlaşır ve çirkinleşir" demiş, Türk-İş'in siyasete ağırlığını koymasını istemiştir.

Cumhurbaşkanı Korutürk de kongreye bir mesaj göndererek, sendikaların siyasi partiler gibi hür demokratik parlamenter sistemin vazgeçilmez unsuru olduğunu belirtmiştir.

KONGRENİN AÇILIŞI

Türk-İş 10. büyük kongresi DSİ salonunda başlamış, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu başta olmak üzere, birçok ülkeden yabancı sendikacı da kongreyi takip etmiştir. Kongrede yoklama yapan Genel Sekreter Sadık Şide, "Seyfi Demirsoy"deyince, delegeler hep bir ağızdan "içimizde" cevabını vermiştir.

Kongrenin açılışını yapan Genel Başkan Tunç, "Demokratik rejimi korumak, işçilerin başta gelen görevidir" demiş, Türk-İş'in dün de bugün de politikanın dışındakı kalmadığını öne sürerek, sözlerine şöyle devam etmiştir:

"Bugün kuruluşlarımız, gençlerimiz kamplara ayrılmış bir biçimde karşılıklı suçlamalarla sokaklarda vuruşuyorlar. Bunun da etkisi altında, rejim giderek dar boğazlara itiliyor. Türk işçi hareketi bu anarşik ortamın ortadan kaldırılmasında önemli sorumluluklarla karşı karşıya olduğunu bilmekle beraber, anarşiyeye salt karşı çıkmış olmanın sonucu etkilemeyeceğini, anarşinin kökeninde ekonomik ve sosyal sorunların yattığını gözden uzak tutmamaktadır. İşçilerin siyasete ağırlığını koymasını konusunu hep birlikte değerlendireceğiz. Demokratik rejim yenidir, gençtir, körpedir. Problemlerimiz bitmemiştir. Demokratik rejimin ateşli savunucuları biz işçiler olarak Anayasaya, onun getirdiği hak ve özgürlüklere sahip çıkmak, nereden gelirse gelsin onu her çeşit saldırıdan korumak yükümlülüğü altındayız. Sendika-politika ilişkisi belirli prensiplere bağlanmalıdır. Politikaya ağırlık koymaktan sadece belirli bir partiye oy vermeyi anlamıyoruz. İşçiler hükümette, Parlamentoda temsil edilmelidir. Ancak ana hedef birlik ve bütünlüğümüzdür.

Tunç, Türkiye'de artık herşeyin büyük bir hızla bir son hesaplaşmaya doğru gittiğini belirterek, "Türk işçilerinin temel hak ve özgürlüklerini sahip çıkmaya-caklarını, bunları korumayacaklarını sananlar gaflet içinde hayal görenlerdir" demiştir.

Tunç'un konuşmasından sonra, Kongre Başkanlık Divanı seçimi yapılmış ve DYF-İş Başkanı Akova başkanlığa getirilmiştir.

DEMİREL'İN SÖZLERİ

Kongre Başkanı Akova, Başbakan Demirel'i kürsüye davet etmiş, Demirel yaptığı konuşmada, "Cereyan etmekte olan siyasi tartışmaları yeniden açma, cevaplar verme yeni tartışmalar yapma yoluna girmeyeceğim. Sadece meseleri, ortaya koyacağım"

demiş, özetle şunları söylemiştir:

"Slagon savaşı ile Türkiye'nin meselelerine tedbir bulamayız. Tedbir istiyor-sak açık olmaya mecburuz. Sadece meseleleri sıralamak kâfi değildir. Herkes ne düşündüğünü söylerken, ne söylediğini de bilmelidir. Dert bizimdir, çaresini biz bulacağız. Kalkınma plânına kifayetsiz diyen, kifayetlisinin nasıl olacağını da söylemelidir. Delik büyük, yama küçüktür. Türkiye'de istihdam meselesi yer yer acıklı bir hal almaktadır. Nerede ne noksansa yapacağız, ama iflas etmiş reçeteler, birtakım rüyalar ile Türkiye'nin meseleleri çözülemez. Türkiye'nin meselesi hesap meselesidir. Türkiye artık ham değil, işlemiş cevher satmalıdır. Türkiye'yi ham madde satan bir ülke olmaktan çıkarmak mecburiyetindeyiz. Türkiye 4, 5, 6, demir çelik fabrikalarını yapacaktır. Türkiye'nin kaynakları israf edilemez. Türkiye kendi ekonomisini, kendi gücüyle götürebilmelidir. Türkiye dışa muhtaç oldukça sıkıntıları olacaktır. Atatürk'ün muassır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız. Bunun mücadelesini yapıyoruz. İdeolojik yollardan giderek Türkiye kalkındırılmaz. Hergün yeni rejim aramak bizi bir yere götürmez. Anayasası olmayan bir devlet değiliz. Hiçbir sebep bölünme vasıtası olmamalıdır. Her sabah yeni değer hükümleri bulamayız"

Türk-İş demokratik rejime sadakatını, bağlılığını göstermiştir. Türk-İş güçlü kalmalıdır. Millet için, memleket için, demokratik rejim için Türk-İş'in güçlü kalmasında fazda vardır. Türk-İş bir siyasi teşkilât ile organik bir bağ kurdu, o zaman öteki siyasi teşekkülleri karşısına alacak. Bu durum, Türk-İş'e ne kazandırır. Ne kaybedeceğinizin ve ne kazanacağınızın hesabını iyi yapmanızı isterim. Hür sendikacılığın önderi Türk-İş'tir. Bu önderliği bırakmayız."

ECEVİT'İN SÖZLERİ

Daha sonra kürsüye gelen CHP lideri Ecevit, toplumda dar fakat etkin bir kesimin işçilerin siyasete ağırlığını koymalarına karşı olduğunu bildirmiş, şöyle devam etmiştir:

"İşçi hareketi oyuna gelmeyecektir. Toplum meseleleri ile etkin biçimde ilgilenmeden ve halkın tümü ile dayanışma içine girmeden işçi hareketi kendi haklarını da, o hakların güvencesi olan demokrasiyi de koruyamaz. Bence mesele konfederasyon olarak seçimlerde bir partiyi desteklemeye karar verip vermeme meselesi değildir.

Türk-İş partilere şunu sormalıdır:

- Devlet yönetimine işçiyi katacak mısınız?
- Parti yönetiminde işçilere ağırlık vermeye razı mısınız?
- Temel sanayileri işçilere veya işçilerle birlikte kurmaya razı mısınız?

Bu sorulara CHP adına verebileceğim cevapları ben şimdiden açıklayabilirim. "Evet, Evet, Evet."

Ecevit konuşmasının sonunda halk iktidarı modelinde işverenlerin ve büyük sermaye çevrelerinin yerinin ne olacağı konusuna da temas etmiş, "Açık söylüyorum demokratik sol bir parti olarak bu konuda denge gösterecek değiliz. Ama onların da huzuru ve güvenliğini gözeteceğiz. O çevreler şimdiye kadar olduğu gibi fiili iktidar olamayacaklardır. İktidarı paylaşamayacaklardır artık" demiştir.

DP Genel Başkanı Bozbeyli de, sendikaların siyaset dışı kalmalarının gerektiğini söylemiştir.

GENEL KURUL NOTLARI

TERCÜMAN

13/Nisan/1976

Refik SÖNMEZSOY

SİYASETTE AĞIRLIK NEYE MALOLUR?

1 Milyon 350 bin işçiyi temsilen 265 delegenin katıldığı Türk-İş kongresinde, Türk-İş'in siyasetteki ağırlığı konusunda Genel Başkan Halil Tunç, "Uyarıcı, barışçı olacağız. Ülke sorunlarını, işçi sorunlarının üstünde gören vasfımızı koruyacağız" şeklinde özet verirken Başbakan Demirel ile CHP Lideri Ecevit kopya verdiler. Demirel, "Siyasete ağırlığınızı koyup koymayacağınız sizin işiniz. Ancak bir parti ile organik bağ kurduğunuz takdirde diğer partileri hasım göreceksiniz. Kararınızı verirken ne kazanıp ne kazanmayacağınızı hesap ediniz" dedi. Ecevit ise, delegelerden Türk-İş'in mutlaka siyasete ağırlığını koymaları gerektiğini belirtti. "0 zaman her konuda etkili olursunuz" şeklinde konuştu.

Türk-İş Kongresinde alışılmışın dışında çeşitli kuruluşlar, siyasi parti liderleri bulundular. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün gelmeyişi tarafsızlık şeklinde yorumlandı. İşverenlerin kongresine gelmeyen Korutürk, işçilerin, kongresine de gelmemiştir. Öte yandan Parlamentoda grubu bulunan parti liderleri konuşmacı konuk olarak davet edildiklerinden, MHP lideri Türkeş konuşmacılar arasında bulunmadığı kongreye Devlet Bakanı Erkovanlı'yı göndermişti.

HOŞA GİDEN DAVRANIŞ

Kongreyi "Yoklama yapıyorum" diyerek açan Genel Sekreter Sadık Şide'nin "Birinci üyemiz Seyfi Demirsoy" demesi üzerine delegelerin topluca "aramızda" cevabı vermesi, daha sonra Şide'nin "ikinci üyemiz Halil Tunç" şeklindeki anonsuna da "Burada" cevabı verilmesinden sonra "Çoğunluk kongreye katılmıştır" deyip, yoklamayı kesmesi ve bu davranışın alkışlarla karşılanması yedi gün sürecek Genel Kurulun büyük bir olgunlukla geçeceğine delil sayıldı.

SESSİZ ADAM

Daha önceki kongrelerde âdettir. En fazla alkışlanan renkli misafir, Çalışma Bakanları olmuştur. Türk-İş'in onuncu genel kurulunda Çalışma Bakanı Paksu'nun kongreye gelişi alışılmışın dışında pek sessiz olmuştur. Dünün renkli Bakanı, bu kongrede renksiz havada bir yere oturarak toplantıyı takip etti.

YÜZYÜZE GELMEDİLER

Kongrede tüm basın mensupları, kameralar, iki liderin karşılaştığında ne yapacaklarını tespit etmek üzere hazırды. Salona ilk gelen Ecevit olmuştur. Az sonra kongreye gelen Demirel, önünden küs vaziyette geçti. Uzakça bir yere oturdu. İki lider karşılaşmışlar ancak aralarında en ufak bir sempati gösterisi olmamıştı. Daha sonra Demirel söz aldığı anda işaret parmağını devamlı Ecevit'e doğrulttu. Ecevit de konuşurken sık sık Demirel'den yana baktı. Birbirlerini dolaylı şekilde ığnelemeye işçilerin önünde devam ettiler.

TÜRK-İŞ'te BÜYÜK UZLAŞMAYA DOĞRU

Türk-İş'in 10. Genel Kurulunda Başbakan Süleyman Demirelin bir saate yakın süren konuşmasının sonunda ilginç bir düğüm var: "Derdimize çözümü" büyük uzlaşmada arayacağız."

Bize kalırsa 10.kongrenin düğümü de bu.

Özellikle son beş yıldır işçi sınıfı hareketinin yoğun nicel ve diri nitel gelişimi karşısında emek.sermaye dengesinde zorunlu da olsa artistik bir yer ve rol arayan Türk-İş yönetiminin aradığı çözüm bu düğümün açılmasıyla mümkün:

BÜYÜK UZLAŞMA

Günlerdir Türk-İş kulislerinde hep bu düğümün kabarıklığı ve nasıl çözüleceği araştırıldı. Görünen o ki, Türk-İş'in sağ kanadı ile sosyal demokrat kanadının belli ağırlıklarla kenetleneneceği bir büyük uzlaşmada birleşilecek.

Üç yıl önceki genel kurulda yönetim kuruluna ve icra kuruluna tek bir temsilci sokamayan sosyal demokrat kanadın bu kez yönetime belli ve doğrusu "istenilir" ağırlıklarla gelmesinin hem doğal bir gelişimle, hem de tabandaki potansiyelin daha bir süre Türk-İş çatısı altında frenlenmesiyle ilgisi büyük.

Bilindiği gibi, ya da saklanamadığı gibi, Türk-İş'deki ana sorun, "politika üstü" kalmak mı, yoksa belli bir siyasal partinin desteklenmesi yoluyla politikaya karışmak mı? şeklinde özetlenmeye çalışılıyor.

Aslına bakılırsa Genel Kurul'da ve de tabanda "politika üstü" kalmanın da belli bir "politika" olduğunu artık bilmeyen yok..

Genel Başkan Halil Tunç'un açış konuşmasında sorunun üzerinde ağırlıklı bir biçimde durması, Türk-İş tabanının bu konudaki kararlılığını yansıtsa gerek. Tunç, sendikaların politika dışında kalmalarının olanaksızlığına işaret ederken, kongreden almak istediği çözümün reçetesini de yazıyor gibi geldi bize.

Başbakan Süleyman Demirel'in sendika siyaset ilişkilerinde hayli kaygılar taşıdığı belli oluyor. Demirel, kendi mantığının olanca ağırlığıyla hakim olduğu şu soruyu soruyor: "Sizler, belli bir partiyi desteklerseniz, öbür partileri karşınıza almış olmaz mısınız?

Demirel'in konuşmasının sonunda bu tarzda elenseyle yetindiği sendika siyaset ilişkilerine Ecevit ise, konuşmasının başında girdi, ve üzerine basa basa 'işçiler siyasete ağırlıklarını koymalıdır' dedi.

Ecevit'in konuya Halil Tunç'a yaklaşımlar sunmaya titizlik gösterdiği de dikkatlerden kaçmadı. Ecevit, siyasete ağırlık koyma meselesini işçilerin dört yılda bir herhangi bir partiyi destekleyerek, tercih ederek değil, özellikle o dört yıl için siyaseti etkileyerek göstereceklerini belirtti.

Türk-İş Genel Kurulunun ilk gününde soruna bu çizdiğimiz çerçevede girildi.

Türk-İş Genel Kurulunun Devlet Su işlerinin küçük konferans salonuna sığdırılmasından öte etkileri büyük olacak. Ancak, Genel Kurul salonunun seçiminde tartışmalar çıktığını da kaydedelim. Niçin küçük bir salon ve niçin DSİ Genel Müdürlüğünün bulunduğu mahal?

Tabandan bu konuda protesto telgraflarının geldiğini belirtelim, Genel Kurul'un çalışmalarının izlenmesinde belli bir güçlük ve Genel Kurul salonunun çevresinde güvenlik tedbiri konusunda "devlete yardımcı güçlerin" hemen yakında bulunması rol oynadı mı, oynamadı mı?

Genel Kurulun kulisinde ısrarla sorulan sorulardan biri de buydu...

TÜRK-İŞ NEREDE?...

TOPLUMSAL örgütlerde, tarihsel ve toplumsal koşullarla birlikte, organik dönüşümlere uğrarlar. Özellikle modern çağların dinamik örgütleri, kabuklaşmak bilmeyen kuruluşlardır. Ölen hücreler gibi, kalın bir kabuğun altında kuruyup donan örgütler de, zorunlu olarak yaşamın arasında silinir, giderler. Bütün toplumlarda ve elbet Türkiye de var oluşun kaçınılmaz sosyal yasasıdır, canlı kalmak... Üstelik, modern çağlarda benzeri az görülen alt üst oluşluklar içindeki Türk toplumunda aşılımlar çok da hızlı olmaktadır. Öylesine hızlı ki, Cumhuriyet'in ilk elli yılının en büyük yapıcıları arasında yer alan iki büyük siyasal örgüt, CHP ve DP bile çok kısa aralıklarla müthiş bir biçimde aşılımlardır. CHP, yaklaşan sonu, 70'lerde yeni CHP'ye dönüşerek önleme sürecindedir. Demokrat Parti ise, yarattığı koşullarla birlikte bir daha geri dönmek üzere çoktan tarih plânından ötelere uzaklaştı. Modern tarih, durması olmayan bir güç...

KOŞULLARDAKİ temel dönüşümler, politik güçlerin yanı sıra toplumsal örgütlenişin başka odaklarına da gittikçe büyük uyarılar yapmaktadırlar. Uyarılanların en başında, kuşkusuz, Türk-İş yer almaktadır. Yüzbinlerce işçi üyeye sahip bulunulduğu halde uyarılmak, biraz çelişkili görülebilir. Oysa, çağın bir özelliği de, toplumsal örgütlerin gücünün salt nicelik ile belirlenir olmaktan çıkışıdır. XX. yüzyılda sayılar hem önemlidir, hem de hiç önemli değildir bazan. Çünkü, toplumsal bilinç, bu çağa, bir de, nitelik devrimini eklemektedir. Bu; çok daha az sayıda üyeye sahip bulunmalarına rağmen, istekleri ve amaçları konusunda ileri dönük görüşlere sahip olabilen örgütlü güçlerin, toplumsal oluşumu en derinlerinden etkileyebildikleri bir çağdır. Büyük ve suskun sayıların yanında, haklılık ve tutarlılıklarını sürekli kanıtlayabilen dar ama dinamik örgütlerin yüzyılındayız. Türk-İş'in sayısal ağırlığına karşın sürüklendiği nitelik bunalımının kökleri, bu gerçekliklerde yatar.

TÜRK-İŞ, küçük burjuvazi'nin tarihsel iktidarının sona erdiği 1950'ler başlarında doğmuştur. Türkiye'nin işçileri, yeni demokratik kaynaşmaların başladığı 1945'lerde ilginç bir toplumsal çelişkiye tanık olmaktaydılar. Küçük burjuvazi, ülkede, politik muhalefeti adeta salt DP'ye teslim etmekle kalmıyor; yeni koşullarda birdenbire etkili bir örgütlenmeye girişen eski ilerici sendika öncülerini de tarihsel kapanının içine itiyordu. Yalnız siyasal iktidarın yamaçları altında gelişmesine izin verilen yeni tür sendikacılığın, iktidarın kapitalist niteliği somutlaştıktan sonra ortaya çıkan bir başka biçimiydi, Türk-İş. Bir bakıma, bu serüven, çeyrek yüzyıllık bir Türkiye öyküsüdür de... DP'nin bile on yıllık iktidardan sonra AP'ye evrilmekten başka hiç bir çıkar yol bulamadığı toplumda, Türk-İş'in yirmi beş yıl yaşayabilmesi ilgi çekicidir. Ne var ki, serüvenin sonunda Türk işçi sınıfının toplumsal örgütlenişinde bir tekel artık söz konusu değildir. Gelişen, güçlenen ve toplumcu özü yoğunlaşan Türk işçi sınıfının ekonomik mücadelelerinde Disk adlı dinamik bir çekirdek 70'lerde Türk-İş'e meydan okumaktadır. O'nun; toplumun öncü kesiminlerinin sözcüsü olmaktan çoktan çıktığını, emek ile sermaye arasındaki çetin bir darboğazda uzlaşmak uğruna için için erimekte olduğunu söylemektedir, Disk. Hem de, yüzbinlerce işçi'nin önünde ve güçlenerek...

TÜRK-İŞ'te tedirginlik yoğun. Gerçekte, bu tedirginlik tüm Türkiye sosyo/politik arenasının da bunalımıdır. Eski güçler ekonomik yapıdaki büyük sıçramalara bağlı olarak umut ve bilinçleri olağanüstü değişen yeni güçlerin çok uzun süredir ardından yetişememektedirler. Milyonlarca çalışan insan sanki genel sosyal örgütleniş düzeyinin üstüne çıkarak, daha geniş bir yarının oluşturulmasına katılmadadır. Türkiye'de... Çağdaş oluşum sürecinin bu dinamik niteliğini, hiç kimse daha 1973 genel seçimleri sırasında "umudumuz Ecevit" sloganıyla bayraklaştıran Ecevit'in tâ kendisi kadar somutlaştıramazdı. Ancak, şimdi bizzat Ecevit, orta sol CHP'nin muhalefetini bile halk yığınlarının gittikçe yetersiz saymaya başladığını haykırmaktadır. Daha da önemli olanı, Ecevit'in yığınların orta sol muhalefetin yetersizliği konusundaki inancını haksız da sayamayışıdır.(1) Yenilenme savlarını,

sahneye çıkan yepyeni Türkiye'nin gereklerine göre bütün sosyal ve ekonomik yaklaşımlarını değiştirerek organik niteliğe dönüştüremeyen orta sol yavaş yavaş sarıslırken; Türk-İş'te hiç bir bunalımla karşılaşılması bir mucize olurdu.

OYSA, kapanmıştır mucizelerin beklenebileceği çağlar. Örgütlerinden önce giden yığınlar, vardıkları gelişim düzeylerinin karşısını oluşturacak daha ileri sosyal ortamları kendi elleriyle yaratmaktadırlar. Dünyanın tümünün ve özellikle Türkiye'nin etki/ tepki süreçlerine yakından bağlı bulunduğu Akdeniz ülkelerinin sosyal, ekonomik ve demokratik yapılarının köklerinden değişmesi aşamasındadır, XX. yüzyılın son çeyreği... Öteden duyulan değişim çanları, Türk dünyasının hemen her gücüne, nicedir, yeni bir yarına hazır olmaları bildirisini sunuyor. Türk-İş'in önünde duran bildiri de çok açık: Seçilecek almasıklar ya yenilenmek ya da yükselen özelemlerin büsbütün arkasına düşerek, sahne ışıklarının gittikçe dışında kalmaktan ibaret... Üçüncü almasığın yani arada durmanın söz konusu olmayacağını simgelemektedir, Disk... Tarihsel ortam, Türk-İş'e, yerini sormaktadır.

(1) Milliyet (8.IV.1976) S.1

DURUM

MİLLİYET

13/Nisan/1976
Abdi İPEKÇİ

TÜRK-İŞ ve POLİTİKA

Demokratik ülkelerin tümünde işçi konfederasyonları politikanın şu ya da bu biçimde içindedirler. Bu doğal bir sonuçtur. Çünkü işçilerin, istekleri sadece işverene değil, yürürlükteki yasalara, düzene dönüktür. O yasalarda ve düzende istenen değişiklikler, siyasal kararları gerektirdiğine göre, işçi örgütleri politikaya ağırlıklarını koymak zorundadırlar.

Sorun, bu ağırlığın en etkili biçimde nasıl konacağıdır. Ve Türkiye'deki iki büyük işçi konfederasyonunun biri şimdi bu soruya yeni bir yanıt bulma noktasına gelmiştir.

Türk-İş bugüne kadar politik alandaki rolünü "partilerüstü" adıyla anılan bir tutumla yerine getirmeye çalışmıştır. Bu tutum geçerli ve etkili olsaydı şimdi tartışma açma gereği duyulmaz, yeni bir karar zorunluğu doğmazdı.

İşin bu noktaya gelmesi bir bakıma doğaldır. Çünkü partilere karşı bağımsız kalabilmek amacıyla benimsenmiş olan o tutum, "partilerüstü" kalmamış, "partilerkarması"na dönüşmüştür. Türk-İş yöneticilerinin bir bölümü CHP'ye, bir bölümü AP'ye, bir bölümü MHP'ye yönelmiş, yönelmekle kalmayıp bu partilerin listelerinde seçimlere, parlamentoya girmişlerdir.

Türk-İş'in yöneticileri, birbirine aykırı politikaları, programları olan, birbirleriyle çatışan siyasal partilerde görev alabiliyorlarsa bu, her şeyden önce Türk-İş'in yönetiminde, programında tutarsızlıklar, çelişkiler bulunduğunu gösterir. Bu durumdaki bir örgütün tutarlı ve etkili bir politika yürütmesi olanağı kalmaz.

Bunun sonuçları görülmeye başlanmıştır. Türk-İş'e üye işçi federasyonlarının önemli bir bölümü Türk-İş'ten ayrılıp, daha bağdaşık bir örgüt durumunda olan Disk'e katılma kararı almışlardır. Ve Türk-İş, içinde bulunduğu tutarsızlığı ortadan kaldıran bir değişikliğe yönelmedikçe, o kararı alanların sayısının yükseleceği anlaşılmaktadır.

Partilerüstü, ya da daha doğru deyimi ile partilerarası politikayı değiştirmek fikri bazı çevreleri rahatsız etmektedir. Onlara göre böyle bir değişiklik Türk-İş'i bağımlı hale getirecek, bir partinin dümen suyuna sokacaktır. Buna razı olmayan işçi örgütleri Türk-İş'ten ayrılacak ve Türk-İş yok olacak, hiç değilse zayıflayacaktır. Ayrıca böyle bir durum, öteki partilerin Türk-İş'e cephe almalarına yol açacaktır.

Bağımlılıkla tutarlılığı birbirine karıştırmamak gerekir. Tutarlı olmanın sonucu bağımlı olmak değildir. İşçi konfederasyonları, program ve politikalarında çalışanların çıkarlarına ağırlık veren bir partiyle organik bir bütünleşme zorunda değildirler. Nitekim Batı demokrasilerindeki işçi partilerinin önemli bir bölümü işçi konfederasyonları ile bütünleşmeden onlarla işbirliği yapmaktadır. Ama aynı işçi konfederasyonunun birden fazla partiyle, üstelik programları ve politikaları birbirleriyle çatışan partilerle işbirliği yapması, ya da o konfederasyon yöneticilerinin birbirleriyle savaşıyor partilerin listelerinden milletvekili olmaları sanırsanız görülmemiş bir örnektir.

Türk-İş'in tutarlı politikanın gerektirdiği değişikliği yapması halinde bölüneceği iddiasına gelince... Şimdilik görülen, o değişiklik yapılmadığı takdirde Türk-İş'in bölüneceğidir. Nitekim yukarıda belirttiğimiz gibi, birçok işçi federasyonları bu nedenle, Türk-İş'ten ayrılıp Disk'e katılma gereğini duymuşlardır.

Programı, felsefesi ve politikasıyla çalışanlara ağırlık veren bir partiyle işbirliği kararından rahatsız olacak yöneticiler varsa, onlar da kendi konfederasyonlarını kurmayı deneyebilirler. Ve örneğin AP ya da MHP ile işbirliği isteyen, yahut partilerkarması politikayı sürdürmeyi yeğleyen yöneticiler, arkalarında bulabildikleri sendikalarla kendi örgütlerini oluştururlar.

Böyle bir parçalanma, bugün Türk-İş'in karşı karşıya bulunduğu parçalanmadan daha büyük olmayacak, üstelik ortaya çok daha tutarlı bir durum çıkacaktır.

NOTLAR

MİLLİYET

13/Nisan/1976
Aytekin YILDIZ

İŞÇİLER. POLİTİKACILARA GÜZEL BİR DERS VERDİ

Türk-İş Genel Kurulu, hiç bir devirde politikacılardan bu derece ilgi görmemişti. Her parti, oldukça çok sayıda parlâmenter ile Hükûmet de 10-12 bakanla temsil ediliyordu dünkü Türk-İş Genel Kurulunda. Küçük bir TBMM'ye dönmüştü adeta salon. Bu ilginin ana nedeni kongrede Türk-İş'in siyasete ağırlığını koyması, bir partiyi destekleme kararı alması olasılığı yüzündendi. Kimi bu kararı aldirmek, kimi de aldirmamak için gelmişlerdi oraya. Konu son derece önemliyle ve Genel Kurula katılan delegeler arasında bu konuda büyük fikir ayrılıkları vardı. Buna rağmen çeşitli siyasal görüşteki politikacılar, örneğin Ecevit, Demirel, Bozbeyli, Feyzioğlu konuştular. Alkış dışında çıt çıkmadı salondan. Ne bir "Yuh" sözcüğü duyuldu, ne başka protesto biçimi görüldü. Gazetelerden TBMM'deki kavgaları, sataşmaları okuyan işçiler, güzel bir ders verdiler, politikaya ağırlıklarını koymada ilk adımı atarken, politikacılara..

Genel Kurula liderlerden ilk önce Bozbeyli geldi. Ecevit ile Bozbeyli yanyana oturdular ve özellikle Demirel konuşurken sık sık "Fiskos" yaptılar bazen de önce kürsüye, sonra birbirlerine bakıp gülümsediler...

Demirel hayli kalabalık bir ekiple geldi salona. Yanında çok sayıda bakan ve parti yöneticisi vardı. Bakanlar da dahil bir kısmı ön sıralarda yer bulamayınca arka sıralarda oturdu. AP, CHP, CGP, DP'liler yanında, MSP'li Çalışma Bakanı Paksu ile MHP'li Devlet Bakanı Erkovan'da vardı salonda.

XXXXXXXXXX

Demirel konuşurken kürsünün karşısındaki sıralarda oturan Ecevit ve Bozbeyli ile gözgöze gelmemeye çalıştı, bu yüzden çoğu zaman sağa-sola bakarak sürdürdü konuşmasını. Demirel, Türk-İş'in partilerüstü politikadan ayrılmamasını isteyen sözlerine başlarken "Şimdi konuşmamın kalbine geliyorum." diyerek önemini belirtti işin...

Konuşmaları sırasında, Demirel dört, Ecevit ise, tam 21 kez alkışlandı, çok sayıda delege tarafından, Demirel'in en çok alkış toplayan cümlesi, "Türk-İş'i övmeyi vicdan borcu saydığına" ilişkin sözlerdi. Ecevit ise en çok, sıkıyönetime karşı olduklarının bildiren ve faşizm ve komünizmi kınayan cümlelerinde alkışlandı.

NOTLAR

MİLLİYET

13/Nisan/1976
Aytekin YILDIZ

İŞÇİLER. POLİTİKACILARA GÜZEL BİR DERS VERDİ

Türk-İş Genel Kurulu, hiç bir devirde politikacılardan bu derece ilgi görmemişti. Her parti, oldukça çok sayıda parlâmenter ile Hükûmet de 10-12 bakanla temsil ediliyordu dünkü Türk-İş Genel Kurulunda. Küçük bir TBMM'ye dönmüştü adeta salon. Bu ilginin ana nedeni kongrede Türk-İş'in siyasete ağırlığını koyması, bir partiyi destekleme kararı alması olasılığı yüzündendi. Kimi bu kararı aldırarak, kimi de aldır-mamak için gelmişlerdi oraya. Konu son derece önemliyle ve Genel Kurula katılan dele-geler arasında bu konuda büyük fikir ayrılıkları vardı. Buna rağmen çeşitli siyasal görüşteki politikacılar, örneğin Ecevit, Demirel, Bozbeyli, Feyzioğlu konuştular. Alkış dışında çıt çıkmadı salondan. Ne bir "Yuh" sözcüğü duyuldu, ne başka protesto biçimi görüldü. Gazetelerden TBMM'deki kavgaları, sataşmaları okuyan işçiler, güzel bir ders verdiler, politikaya ağırlıklarını koymada ilk adımı atarken, politikacılara..

Genel Kurula liderlerden ilk önce Bozbeyli geldi. Ecevit ile Bozbeyli yanyana oturdular ve özellikle Demirel konuşurken sık sık "Fiskos" yaptılar bazen de önce kürsüye, sonra birbirlerine bakıp gülümsediler...

Demirel hayli kalabalık bir ekiple geldi salona. Yanında çok sayıda bakan ve parti yöneticisi vardı. Bakanlar da dahil bir kısmı ön sıralarda yer bulamayınca arka sıralarda oturdu. AP, CHP, CGP, DP'liler yanında, MSP'li Çalışma Bakanı Paksu ile MHP'li Devlet Bakanı Erkovan'da vardı salonda.

XXXXXXXXXX

Demirel konuşurken kürsünün karşısındaki sıralarda oturan Ecevit ve Bozbeyli ile göz göze gelmemeye çalıştı, bu yüzden çoğu zaman sağa-sola bakarak sürdürdü konuşmasını, Demirel, Türk-İş'in partilerüstü politikadan ayrılmamasını isteyen sözlerine başlarken "Şimdi konuşmamın kalbine geliyorum." diyerek önemini belirtti işin...

Konuşmaları sırasında, Demirel dört, Ecevit ise, tam 21 kez alkışlandı, çok sayıda delege tarafından, Demirel'in en çok alkış toplayan cümlesi, "Türk-İş'i övmeyi vicdan borcu saydığına" ilişkin sözlerdi. Ecevit ise en çok, sıkıyönetime karşı olduklarının bildiren ve faşizm ve komünizmi kınayan cümlelerinde alkışlandı.

TÜRK-İŞ 10.GENEL KURULU TOPLANDI

ECEVİT: "TÜRK-İŞ SİYASETE AĞIRLIĞINI KOYMALI"

- CHP Lideri, "Türk-İş artık bu yönde zamanı gelmiş ve geçmekte olan adımı atma noktasına erişmiştir" dedi.

Türk-İş 10. Genel Kurulu'nda konuşan CHP Genel Başkanı Ecevit, "Türk-İş'in siyasete ağırlığını koymasının şart olduğunu" belirtmiş, "Bu kuruluş, partisini desteklerse CHP'nin işçilere neler vereceğini" anlatmış, "Türkiye'de bir sıkıyönetim ortamının zorla oluşturulmak istendiğini" bildirmiş ve "iç nedenlerle bir sıkıyönetime, sonuna kadar hayır diyeceğiz. Sıkıyönetim ilânına kesinlikle karşıyız" demiştir. CHP Genel Başkanı, komünizm tehlikeleri iddialarına da cevap vermiş, "Türk halkının ne faşizme, ne de komünizme itibar etmeyeceğini" belirterek "Türkiye'de komünistler olabilir ama ben Türkiye'de komünizm tehlikesi görmüyorum" diye eklemiştir.

Konuşmaları boyunca delegelerin büyük bir bölümü tarafından sık sık alkışlanan Ecevit, "Türk-İş Genel Kurulu'nun belli bir sorunla karşı karşıya bulunduğunu, Türk-İş siyasete ağırlığını koyacak mı? koyacaksa nasıl koyacak? sorusuna cevap aranması gerektiğini" belirtmiş ve özetle şunları söylemiştir:

"Toplumda dar, fakat etkin bir kesim buna karşıdır. İşçilerin siyasete karışmamalarını, kendi işleriyle ilgilenmelerini istemektedir.

Bu, işçi hareketinin bencil bir hareket olmasını istemek anlamına gelir. İşçilerden (Biz kendimize bazı haklar sağlayıp, durumumuzu bir ölçüde kurtardık, geride kalan halk kesimleri ve toplum sorunları bizi ilgilendirmez) diye düşünmeleri beklenmektedir.

İşçi hareketi bu oyuna gelmeyecektir. Bu tuzağa düşmeyecektir. Toplum sorunlarıyla etkin biçimde ilgilenmeden ve halkın tümüyle dayanışma içine girmeden, işçi hareketi, kendi haklarını da, o hakların güvencesi olan demokrasiyi de koruyamaz.

Bence sorun, konfederasyon olarak seçimlerde tavır alıp almama, belli bir partiyi desteklemeye karar verip vermeme sorunu değildir. Bunun büyük bir önemi de yoktur. Çünkü Türk-İş ve bazı sendikalar, siyasetten ne kadar uzak dururlarsa dursunlar, işçilerin büyük çoğunluğu, tek Tek, siyasetle yakından ilgilidir. Oyunu bilinçli olarak kullanmaktadır.

Önemli olan, işçi örgütlerinin, seçimlerde değil, seçimler arasında kesin ve etkin bir siyasal tavır alıp almayacakları, alacaklarsa bunun nasıl bir tavır olacağıdır.

Çünkü, seçimlerde büyük halk çoğunluğuyla birlikte işçiler de oylarını kullanırlar bilinçli olarak kullansalar bile, seçimler arası dört yıllık dönemlerde, halk, o arada işçi kesimi, siyasete ağırlığını koyamamaktadır. Devlet yönetiminde etkinliğini duyuramamaktadır. Bunun da nedeni halk çoğunluğunun örgütsüz olmasıdır, örgütlü olan halk kesiminin yani işçilerinse, büyük ölçüde siyaset dışı kalmasıdır. İşçiler tek tek siyasetle ilgilidir, bazıları aktif siyasal görevler de almaktadır. Ama en büyük işçi örgütü olan Türk-İş siyaset dışı kalmaktadır.

İşçi hareketinin siyasete ağırlığını koymasını istemeyenler, halkın güçlü ve etkin örgütler aracılığıyla devlet yönetimine katılmasını önlemeye çalışanlar, "birlik . beraberlik" edebiyatı yaparlar. Demokratik sınıf mücadelesinin ulusal birliği bozacağını öne sürerler. Siyaset ve toplumdaki mücadeleyi, tartışmaları, sosyal sorunların dışına kaydırmak isterler. Sosyal sorunlardan ve haklardan söz edenlerin, halk yararına bir düzen değişikliği isteyenlerin karşısına "milliyetçilik", "din",

"maneviyatçılık" sloganlarıyla çıkarlar.

Bir toplumun bütünlüğünü sağlayan unsurlar arasında, diğ de, maneviyat da, milliyetçilik de, elbette, önemli yer tutar. Ama bu kavramlar, sosyal sorunlardan hal-kin dikkâtini uzaklaştırmak amacıyla istismar edilirse, hele sosyal mücadele yerine mezhep mücadelesini, milliyetçilik görüntüsü altında kardeş kavgasını getirmek için kullanılırsa, sosyal bunalım ağırlaşır, giderek siyasal bunalıma, hattâ rejim bunalı-
mına dönüşür. Faşizmin kapısı zorlanmış olur. Faşizm bir ülkeye, umacılar yaratarak ve o umacıların karşısında birtakım kutsal kavramları dikerek gelir.

FAŞİZME YÖNELİŞ...

Demokratik rejim içinde ve kıt kaynaklarla sınılaşme sürecine giren bir ül-
kede halk, devlet yönetimine yeterince ağırlığını koyamazsa, faşizme yöneliş büsbütün hızlanır. Çünkü, halkın siyasete ve devlet yönetimine ağırlığını koymaması durumunda, devlet halka rağmen yönetilecek demektir. Halkın yararına aykırı biçimde yönetilecek demektir. Devleti bu biçimde yönetmekse, bir noktadan sonra, demokrasiyle çelişir ve demokrasiden kurtulma istekleri egemen güçler arasında yoğunlaşmaya başlar.

Halkın yönetime ağırlığını koyması, en başta, işçi örgütlerinin siyasette ağırlıklarını ve etkinliklerini arttırmalarıyla sağlanır. Çünkü işçi, halkın örgütlen-
miş ve en güçlü kesimidir, halk gücünün öncüsüdür. Türk-İş artık bu yönde zamanı gelmiş ve geçmekte olan adımı atma noktasına erişmiştir. Şimdi Türk-İş'in karşı karşıya bu-
lunduğu sorun, bu adımın nasıl atılacağıdır, koşullarının neler olacağıdır.

Türk-İş'in, belli bir partiyi destekleme kararını sağlıklı ve geçerli biçimde verebilmesi için (Hangi partiler amaçlarımda ilkelerimde benimle beraberdir) diye sor-
ması yetmez.

Asıl önemli olan, Türk-İş'in partilere şunu sormasıdır:

- Devlet yönetimine işçiyi katacak mısınız, katmayacak mısınız? Katacaksanız nasıl ve ne kadar katacaksınız?

Örneğin şu sorular yönetilebilir partilere:

- İşçilerle kamu görevlileri arasındaki hak ayrılıklarını ortadan kaldırmağa, işçilerle kamu görevlileri arasında bütünleşme olanağı sağlamağa razı mısınız?

- Parti yönetiminde işçilere ağırlık vermeğe razı mısınız? Bunun için, örgüt-
delege seçimlerinde, önseçimlerde ne gibi tedbirler alabilirsiniz?

- Kamu iktisadî kuruluşların yönetimini o işletmelerde çalışanlara devretmeğe razı mısınız?

- Kalkınma plânlarının ve yıllık programların hazırlanışında işçilerle birlik-
te çalışmağa, temel kararları işçilerle birlikte almağa razı mısınız?

- Temel sanayileri işçilere kurdurmağa veya işçilerle birlikte kurmağa razı mısınız? Razi iseniz, örneğin, motor sanayiinde bunu kanıtlar mısınız?

- Kredi düzeninin işleyişinde işçilere ağırlık tanıyacak mısınız? Eğer öyley-
se, bunun ilk örneğini, İşçi ve Sanayi Yatırım Bankası'nın yönetiminde verebilir misi-
niz?

- Hükûmetin önemli kararlarında işçilerle sürekli ve etkin bir danışma meka-
nizması kurmağa razı mısınız?

- Eğer Türk-İş, bu genel kurul toplantısında, partilerüstü, daha doğrusu siya-
set dışı sendikacılığı bırakmayı ve bu soruları partilere sorarak kesin bir siyasal ta-
vir almayı kararlaştırırsa, benim bütün bu sorulara CHP adına verebileceğim cevapları
şimdiden açıklayabilirim: EVet... Evet...

Bu cevapları şimdiden açıklama sorumluluğunu üstlenebiliyorum. Çünkü CHP'nin
geçirdiği büyük değişimden sonra, partililerimin, parti örgütümüzün eğilimlerini bi-
liyorum.

Devleti işçilerle birlikte yöneteceğiz de, toplumun öteki kesimlerine üvey
evlât gibi mi davranacağız? Elbette hayır. Ama işçiler bakımından belli bir öncelik gö-
zeteceğiz. İşçiler derken, tüm çalışanları, eemeğiyle yaşayanları, o arada özellikle
köylüleri de düşündüğümü belirtmek isterim.

HALK İKTİDARI MODELİ

Bu halk iktidarı modelinde, işverenin, büyük sermaye çevrelerinin yeri ne
olacaktır? Açık söylüyorum: Demokratik sol bir parti olarak bu konuda denge gözeterek
değiliz, ama onların da huzurunu ve güvenliğini gözeteceğiz. O çevreler şimdiye kadar
olduğu gibi fiilî iktidar olmayacaklardır artık, iktidarı paylaşamayacaklardır. Topluma
kendi diledikleri yönü veremeyeceklerdir. Ama işçilerin ve tüm çalışan halk kesimlerinin
ağırlık taşıyacağı bir iktidar yönetiminde, o iktidarın oluşturacağı sağlıklı, adaletli
ortamda, topluma huzur içinde hizmet edebileceklerdir."

TÜRK-İŞ 10.GENEL KURULU TOPLANDI

KORUTÜRK: "SINIF KAVGALARINI ŞİDDETLENDİRMEKLE KARLI ÇIKAN ÜLKE GÖSTERİLEMEZ"

• Cumhurbaşkanı, Türk-İş Genel Kuruluna gönderdiği mesajda, "Parlamente sistemin yaşatılmasında sendikalara da sorumluluk düşer" dedi.

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Türk-İş 10.Genel Kurul toplantısı nedeniyle Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'a gönderdiği mesajda, ülkemizde demokratik parlamente sistemin yaşatılmasında, ya da yozlaştırılmasında sendikalara, siyasal partilere olduğu kadar büyük sorumluluk düştüğünü hatırlatmış ve "Türk işçisinin kendi haklarını korumakla birlikte, iş hayatımıza dünyaya örnek olacak bir huzur ve denge unsuru getirmesini görmek bana büyük bir mutluluk verecektir" demiştir.

Korutürk'ün mesajı şöyledir:

"Türkiye işçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 10.Genel Kurul toplantısı dolayısıyla davetiniz için teşekkür ederim. Anayasamızın teminatı altındaki sendikalarımız arasında 12 Nisan 1976 Tarihinde Ankara'da yapılacak olan Türk-İş Genel Kurul toplantısının ulusumuzun hür demokratik anlayış içinde kalkınmasında çok önemli bir yeri olduğu aşikârdır.

Bizce sendikalar, siyasal partiler gibi hür demokratik parlamente sistemin vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu nedenle memleketimizde bu sistemin yaşatılmasında veya yozlaştırılmasında sendikalarımıza siyasî partilerimize olduğu kadar büyük sorumluluklar düşmektedir.

Türk-İş'in işçi, hak ve çıkarlarını korumada ve yükseltmede şimdiye kadar gösterdiği büyük başarıda Türk işçisine has o değişmez, değiştirilemez olan ulusun huzuru ile ulusun yüksek yararlarının birlikte düşünülmüş olmasının bu defa yapılacak olan Genel Kurul toplantısında da dikkâte alınacağına asla şüphe etmiyorum.

Bugün, çağımızda toplumlar içindeki sınıf kavgalarını derinleştirip, şiddetlendirmekle kârlı çıkan örnek bir ülke göstermek mümkün değildir. Bunun aksine, günün şartlarını dikkâte alarak, hem kendi yararlarını, hem de ulusunun huzur içinde kalkınmasını birlikte sağlayabilen örnek ülkeler göstermek pekâlâ mümkündür.

Dünyanın hiç bir köşesinde emsaline rastlanamayacak kadar yurt sevgisi ve memleket bağlılığı üstün olan Türk işçisinin, kendi haklarını korumakla birlikte, iş hayatımıza dünyaya örnek olacak bir huzur ve denge unsuru getirmesini görmek bana büyük bir mutluluk verecektir.

Sendikacılık hayatında uzun tecrübeleri ve bilgisi olan Türk-İş'in Genel Kurul çalışmalarında ortaya konacak çeşitli görüş ve öneriler arasında bu düşüncelerin de değerlendirilmesinde yarar olacağı mütealeasındayım.

Bu duygularla toplantınızın işçi kesimine, ulusumuza ve Türk ekonomisine yararlar getirmesini yürekten diler, sevgiler sunarım."

TÜRK-İŞ 10.GENEL KURULU TOPLANDI

Tunç: "Politikaya ağırlık koymaktan, sadece bir partiye oy vermeyi anlamıyoruz"

Türk-İş'in 10.Genel Kurulu 265 delegenin katılımıyla dün DSİ Genel Müdürlüğü toplantı salonunda çalışmalarına başlamıştır.

Siyasi kuruluşların büyük ilgisini çeken genel kurul toplantısına, Başbakan Demirel, CHP Genel Başkanı Ecevit, Anayasa Mahkemesi Başkanı Vrana, DP Genel Başkanı Bozbeyli, CGP Genel Başkanı Feyzioğlu, iktidardaki partilerin bazı bakanları, çok sayıda parlâmenter,müsteşar ve genel müdür ile yabancı işçi sendikalarının temsilcileri katılmışlardır. Başbakan Yardımcısı ve MHP Genel Başkanı Türkeş, Genel Kurul'a çağrılmamıştır.

İstiklal Marşından sonra Genel Sekreter Sadık Şide Genel Kurul'u açmak üzere kürsüye gelmiş, "Yoklama yapacağını" bildirerek, "Seyfi Demirsoy" diye seslenmiştir. Bütün delegeler "aramızda" diye bağırınca Sadık Şide, "Gerekli çoğunluğumuz vardır" diyerek kongreyi açmıştır.

HALİL TUNÇ'UN AÇIŞ KONUŞMASI

Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, Genel Kurul'u açış konuşmasında, "Türk-İş'in politika dışında kalmasının olanaksız olduğunu" belirtmiş, anarşi olaylarına değinerek: "Bugün Türkiye'de söz hemen hemen her olayda artık sorumsuz güçlerin gibidir. Bir ülkeye ki, üniversitelerinde dersler okunmaz, gençlik hareketleri lise ve orta okullara kadar iner, sokaklarda gençler güpe gündüz vurulur ve çoğunlukla katilleri bulunmaz, devlethakkı ve mali yağma Hasan'ın böreği gibi yenilir içilir, paylaşılır, devlet yönetimi parsellenir ve herkes, kendi özel çıkarı istikametinde devlet kadrolarına adamlarını yerleştirirken, ülkemizde çöküntüyü ve tükenişi görmemezlikten gelmekle, devlete suikastte bulunmuş olacağız" demiştir.

Tunç, "Genel Kurul'un önemli bir ortamda toplandığını" belirterek şunları söylemiştir:

"Bugün kuruluşlarımız gençlerimiz kamplara ayrılmış bir biçimde, karşılıklı suçlamalarla sokaklarda vurusuyorlar. Bunun da etkisi altında rejim giderek dar boğazlara itiliyor. Türk işçi hareketi bu anarşik ortamın ortadan kaldırılmasında önemli sorumluluklarla karşı karşıya olduğunu bilmekle beraber, anarşik salt karşı çıkmış olmanın, sonucu etkilemeyeceğini, anarşinin kökeninde ekonomik ve sosyal sorunların yattığını gözden uzak tutmamaktadır.

Bu Genel Kurulumuzda, her zaman olduğu gibi ekonomik, sosyal, siyasal sorunlar ağırlık taşıyacaktır. İşçilerin siyasete ağırlığını koyması konusunu, Türk-İş'in siyasal alanda takip edeceği tavrı, burada, hep birlikte dikkâtle değerlendireceğiz. Sendikaların ana görevi işçilerin ekonomik ve sosyal haklarını korumak ve geliştirmektir. Ancak, ekonomik ve sosyal siyasaldan soyutlayabilmek mümkünde değildir.

Türk işçisinin gelişme süreci içinde bugün başta gelen ödevinin Anayasa rejimini korumak olduğunu, demokrasiyi her türlü ârizadan uzak biçimde yerleştirmek yükümlülüğü ile karşı karşıya bulunduğunu " sözlerine ekleyen Türk-İş Genel Başkanı, "1961 Anayasa'sının getirdiği ekonomik hak ve özgürlüklerin, toplumumuzun her kesimine yansımamış olmasının üzüntü verdiğini" belirtmiştir. Tunç, "Rejim yenidir, rejim gençtir, rejim körpedir, problemlerimiz bitmemiştir. Demokratik rejimin ateşli savunucuları biz işçiler olarak Anayasa'ya, onun getirdiği hak ve özgürlüklere sahip çıkmak nereden gelirse gelsin, onu her çeşit saldırıdan korumak yükümlülüğü altındayız. Bu bir görevdir" demiştir.

TÜRK-İŞ 10.GENEL KURULU TOPLANDI

Tunç: "Politikaya ağırlık koymaktan, sadece bir partiye oy vermeyi anlamıyoruz"

Türk-İş'in 10.Genel Kurulu 265 delegenin katılımıyla dün DSİ Genel Müdürlüğü toplantı salonunda çalışmalarına başlamıştır.

Siyasi kuruluşların büyük ilgisini çeken genel kurul toplantısına, Başbakan Demirel, CHP Genel Başkanı Ecevit, Anayasa Mahkemesi Başkanı Vrana, DP Genel Başkanı Bozbeyli, CGP Genel Başkanı Feyzioğlu, iktidardaki partilerin bazı bakanları, çok sayıda parlâmenter,müsteşar ve genel müdür ile yabancı işçi sendikalarının temsilcileri katılmışlardır. Başbakan Yardımcısı ve MHP Genel Başkanı Türkeş, Genel Kurul'a çağırılmamıştır.

İstiklal Marşından sonra Genel Sekreter Sadık Şide Genel Kurul'u açmak üzere kürsüye gelmiş, "Yoklama yapacağını" bildirerek, "Seyfi Demirsoy" diye seslenmiştir. Bütün delegeler "aramızda" diye bağırınca Sadık Şide, "Gerekli çoğunluğumuz vardır" diyerek kongreyi açmıştır.

HALİL TUNÇ'UN AÇIŞ KONUŞMASI

Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, Genel Kurul'u açış konuşmasında, "Türk-İş'in politika dışında kalmasının olanaksız olduğunu" belirtmiş, anarşi olaylarına değinerek "Bugün Türkiye'de söz hemen hemen her olayda artık sorumsuz güçlerin gibidir. Bir ülke ki, üniversitelerinde dersler okunmaz, gençlik hareketleri iise ve orta okullara kadar iner, sokaklarda gençler güpe gündüz vurulur ve çoğunlukla katilleri bulunmaz, devlethakkı ve mali yağma Hasan'ın böreği gibi yenilir içilir, paylaşılır, devlet yönetimi parsellenir ve herkes, kendi özel çıkarı istikametinde devlet kadrolarına adamlarını yerleştirirken, ülkemizde çöküntüyü ve tükenişi görmemezlikten gelmekle, devlete suikastte bulunmuş olacağız" demıştır.

Tunç, "Genel Kurul'un önemli bir ortamda toplandığını" belirterek şunları söylemiştir:

"Bugün kuruluşlarımız gençlerimiz kamplara ayrılmış bir biçimde, karşılıklı suçlamalarla sokaklarda vuruşuyorlar. Bunun da etkisi altında rejim giderek dar boğazlara itiliyor. Türk işçi hareketi bu anarşik ortamın ortadan kaldırılmasında önemli sorumluluklarla karşı karşıya olduğunu bilmekle beraber, anarşik salt karşı çıkmış olmanın, sonucu etkilemeyeceğini, anarşinin kökeninde ekonomik ve sosyal sorunların yattığını gözden uzak tutmamaktadır.

Bu Genel Kurulumuzda, her zaman olduğu gibi ekonomik, sosyal, siyasal sorunlar ağırlık taşıyacaktır. İşçilerin siyasete ağırlığını koyması konusunu, Türk-İş'in siyasal alanda takip edeceği tavrı, burada, hep birlikte dikkâtle değerlendireceğiz. Sendikaların ana görevi işçilerin ekonomik ve sosyal haklarını korumak ve geliştirmektir. Ancak, ekonomik ve sosyal siyasaldan soyutlayabilmek mümkünde değildir.

Türk işçisinin gelişme süreci içinde bugün başta gelen ödevinin Anayasa rejimini korumak olduğunu, demokrasiyi her türlü ârizadan uzak biçimde yerleştirmek yükümlülüğü ile karşı karşıya bulunduğunu " sözlerine ekleyen Türk-İş Genel Başkanı, "1961 Anayasa'sının getirdiği ekonomik hak ve özgürlüklerin, toplumumuzun her kesimine yansımamış olmasının üzüntü verdiğini" belirtmiştir. Tunç, "Rejim yenidir, rejim gençtir, rejim körpedir, problemlerimiz bitmemiştir. Demokratik rejimin ateşli savunucuları biz işçiler olarak Anayasa'ya, onun getirdiği hak ve özgürlüklere sahip çıkmak nereden gelirse gelsin, onu her çeşit saldırıdan korumak yükümlülüğü altındayız. Bu bir görevdir" demıştır.

Konuşmasında daha sonra sendika siyasal parti ilişkilerine değinen Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, sözlerine şöyle devam etmiştir:

"Sendika - politika ilişkisi belirli prensiplere bağlanmalıdır. Belirtmeliyim ki, sendikaların politika dışında kalması olanaksızdır, bugüne kadar da kalmadık, her zaman, her uğraşımızda politikanın içindeydik. Bununla beraber politikaya gereğince ağırlık konulmadığı öne sürülebilir. Bu Genel Kurul, bunun yollarını, yöntemini, kurallarını saptayacaktır, değerlendirecektir. Şunu kesinlikle söylemeliyim ki, politikaya ağırlık koymaktan sadece belirli bir siyasî partiye oy vermeyi anlamıyoruz. İşçiler olarak, Türk İşçi Hareketi olarak devletin, toplumun tüm kesimlerinde ağırlımız olsun istiyoruz. İşçiler hükûmette, işçiler parlamentoda temsil edilmelidir. Bunun yolları araştırılırken ve belirlenirken, asla vazgeçemeyeceğimiz bir ilke vardır. O da, Türk-İş'in birlik ve bütünlüğünün muhafazasıdır. Ana hedef, birlik, beraberlik ve bütünlük içinde sadece ekonomik ve sosyal alanda değil, siyasal alanda da işçilerin siyasete ağırlığını koymalarının teminidir, bu Genel Kurul'un, bu değerlendirmeyi en iyi şekliyle başarabileceğine yürekten inanıyorum."

TÜRK-İŞ ONUNCU GENEL KURULU TOPLANDI

DEMİREL: "Türk-İş bir parti ile bağ kurarsa, diğerlerini karşısına alır"

- Başbakan, "Türk-İş bağımsız kalmalıdır. Bütün partiler Türk-İş'in dileklerini yerine getirmiştir. Kararlarınızı acele gerektiği gibi bekliyorum" dedi.

Başbakan Süleyman Demirel, dün Türk-İş Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada "Hür sendikacılığa Türk-İş'in büyük emeği geçtiğini" belirtmiş ve "sendikacılık hür demokratik rejime varlığını borçludur. Türk-İş bağımsız, güçlü kalmalıdır. Türk-İş bir siyasî parti ile organik bağ kurarsa diğer partileri karşısına alır. Bütün partiler Türk-İş'in dileklerini yerine getirmiştir. Hükûmet başı olarak kararlarınızı acele, gerektiği gibi bekliyorum." demiştir.

Daha sonra "Ülkenin birçok sorunları bulunduğunu, bunlara slogan savaşı ile tedbir ve çare bulunamayacağını" belirten Demirel "1976 Türkiye'si kolay bir Türkiye değildir. Zorlukları, meseleleri vardır. Nüfusunun yüzde 60-65'i toprağa bağlı bir ülkeyi kalkınmış saymak veya kalkındırmak mümkün değildir" demiştir.

Konuşmasını "Alt yapı bakımından Türkiye'nin elbisesi daralmıştır" diye sürdüren Demirel, "Bunun günahını rejime ya da kişilere yıkmamanın doğru olmayacağını, her yıl yeniden 400 bin işçiye iş bulmak zorunluğu olduğunu" belirtmiş, "dalik büyük, yama küçüktür" demiştir.

Demirel özetle şöyle devam etmiştir:

"İflas etmiş reçetelerle, birt takım tılsımlarla, rüyalarla Türkiye'nin meselelerini halledemeyiz. Türkiye'nin meselelerini hesap halledecektir. Türkiye bölünmez bir bütündür. Sınıf kavgası değil milletin iktidar kavgası olmalıdır.

Üretim rakamlarımız küçüktür. 40 milyonluk Türkiye bu rakamların üzerinde oturamaz. Sadece şunu yaptık desinler diye prestij projeleri yaparsak zenginleşmez, fakirleşiriz. Türkiye'nin kalkınması ideolojik doğma fikirlerin içine sığmaz. Akılcılıkla dertlerimiz fukaralığımızın sebebi değildir. Komünizmi fukaralığın çaresi olarak görenlerin akıllarına şaşarım. Komünizmde fert esirdir. Esarete talip olunulmaz.

Demirel konuşmasını şöyle sürdürmüştür:

Türkiye'yi büyük yapma aşkıyla dolu gönüllerin hesapları Türkiye'yi kurtaracaktır. Yıllarca tek kaynaklı silâha dayanmışız. Türkiye harp endüstrisini geliştirmelidir. Biz neyin peşindeyiz? ileri ülkelerde ne varsa onun bizde de olmasını istiyoruz. Şehirde ne varsa köyde de olsun istiyoruz. Atatürk tarafından çizilmiş muassır medeniyet seviyesinin üstüne çıkmak istiyoruz. Sınıf iktidarı kavgasının rejimimizde yeri yoktur. Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir.

TÜRK-İŞ 10.GENEL KURULU TOPLANDI

Bozbeyli: "Sendikalar, partiler karşısında
bağımsız olmalı"

DP Genel Başkanı Bozbeyli, Türk-İş Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, "Biz, devletimizin temel yapısı ve Anayasa düzeniyle ilgili konuları çok önemli buluyoruz" demiştir.

Bozbeyli, özetle şöyle devam etmiştir:

"İçte huzur, dışta güven ve itibar, Anayasa gerçeklerinesıki sıkıya bağlıdır. Anayasa ve devlet düzeni konusunda tartışmalarını tamamlamamış bir toplumda, memleket ve millet işleri iyi yürümez. Kimimiz düzen değişikliğinden yana oluruz, kimimiz devleti yeniden kuralım deriz. Kimimiz de Anayasamızı başımıza dert görürüz. Ortak değerlerimize ortaklaşa sahip olamazsak, milletçe bir arada yanyana yaşama ihtiyacını yitiririz. Herkes kendi istek ve menfaatlerinin peşinden koşarsa, ortak menfaat çizgisi kaybolur. Gerginlikler, ayrılıklar, düşmanlıklara dönüşür. Kamplaşmalar teşekkül eder. İyiyle kötü, birbirine karışır. Kimden saklıyoruz? Anayasa Mahkemesi, milletin bir yarısının sempatisi, diğer yarısının nefreti ortasında iş görmeye çalışıyor. Üniversite ve öğrenim çevrelerinde, ilim ve öğretim hürriyeti, kaba kuvvetin tasallutu altındadır. Bazı öğrenci yurtları işgal altındadır. Devletin sözü geçmiyor. Bir yurttan 1050, diğer yurttan 970 yatak boş. Dışarıda da binlerce öğrenci yurtsuz. (Şunun yüzünden, bunun yüzünden), (Şu tahrik ediyor, bu tahrik ediyor) demekle de kötülükler önleniyor mu? Hukukun gücü nerede? Kanun otoritesini harekete geçirecek olan kim?

Bize göre sendikalar, siyaset hayatını etkilerken, partiler karşısındaki bağımsızlıklarını korumak mecburiyetindedirler, siyasî partilere karşı bağımsızlık, hür sendikacılığın birlik, tasanüt ve kuvvet kaynağıdır. Su veya bu partinin paralelinde düşmüş bir sendika, o partinin vatan sathında gördüğü itibarın küçük bir payına sahip olabilir. Esasen bir partiye bağımlı hale gelmek, sendika için bir zaaf alâmetidir.

Her siyasî parti işçi hareketinin etkisini duymalı, fakat hiç bir parti, bir kesimiyle de olsa işçi gücünü kendi yedeğine alamamalıdır.

CADI KAZANI

Türk-İş kongresinin ilk günü, siyasi partilerin gövde gösterileri ile geçmiştir. Dün, kulis çalışmaları ağır bastı. Delegeler, adayların, "solculuk" derecesini öğrenmek için büyük gayret sarfettiler. Genel Başkanlıkta Halil Tunç rakipsizdi. Ancak Genel Sekreter Sadık Şide, üzerinde çok konuşuldu. Petrol-İş Sendikası Genel Sekreteri Özkal Yici ile Türk-İş Birinci Bölge Temsilcisi Ziya Hepbir, Sadık Şide'ye karşı aday gösteriliyordu. Sosyal demokrat sendikacılar ekibi, Özkal Yici'nin, bir zamanlar kendi başkanına kafa tuttuğunu hatırlatıyor "- bir süre sonra, doğrultumuz dışında beyanat verecek, eylemde bulunacak olursa Halil Tunç'a kafa tutacak adam Özkal'dır." diyorlardı.

Fakat başta Halil Tunç olmak üzere, sendikalarını siyasi partilerin arpa-lığı haline getirmek istemeyen yöneticilerin çoğu, bu görüşe katılmıyorlar. Sadık Şide'nin bir dönem daha görev almasını işçi kesimi ve Türk-İş bütünlüğü için daha yararlı olacağını savunuyorlardı. İcra kurulunun diğer üyeleri olan Ömer Ergün, Kaya Özdemiroğlu ve Ethem Ezgü ise, üzerlerinde en çok pazarlık edilen adaylar bu üç kişiden ikisinin yerini sosyal demokratların alacağı havası hakim. Teksif başkan vekili Bilal Şişman sosyal demokrat sendikacıların en tutarlı adayı. Bu arada maden federasyonu üyeleri icra kuruluna bir kişi sokmak istiyor. Kongre sonunda pek sürpriz sonuçlar beklenmiyor.

TÜRK-İŞ'in GÜCÜ

Türk-İş'in bugüne kadar partilerüstü politika takip etmesini isteyen ve siyasi hayattaki etkinliğini sözkonusu yapanlara Halil Tunç şöyle cevap veriyor. "Kongremizi gördünüz, etkinliğimiz olmasa Sayın Başbakan Demirel Bakanlar Kurulu ile CHP Lideri Ecevit Merkez Yönetim Kurulu üyeleri ile kongremize gelirler miydi? ilgi etkinliğimizin delilidir, arif olan anlar.."

Türk-İş Kongresinin alışılmışın üstünde ilgi görmesi yüzünden pek çok misafir kongreye giremedi. Yakalarında kokart olmadığı için pek çok milletvekili kongreye alınmadı.

TÜRK-İŞ GENEL KURULUNDA AP - CHP KOALİSYONU İSTENDİ

Türk-İş 10.Genel Kurulunun ikinci gününde, faaliyet raporu üzerinde müzakereler yapılmış "ülkenin anarşi ortamından kurtarılması" için AP-CHP koalisyonu istenmiştir. Bu arada bir basın toplantısı düzenleyen Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Otto Kersten, Kıbrıs konusunun halli için iki taraf sendikacılarının bir masaya oturmalarında yarar bulunduğunu söylemiştir.

DGB İcra Kurulu Üyesi Karl Schwap, 1976 Aralığından itibaren AET bünyesinde Türk işçilerinin serbest dolaşımının kademeli bir şekilde başlamasından yana olduklarını bildirmiştir.

Genel Kurulda, dün yabancı ülkelerdeki sendikalardan gelen başarı mesajları okunmuştur. Daha sonra Türk-İş Yönetim Kurulu raporu üzerinde ilk sözü Teksif Genel Sekreteri Vahap Güvenç almış, anarşik olaylara temas ederek şunları söylemiştir:

" Ülkemiz bir siyasal kâbus içinden geçmektedir. Yarınımızın güvencesi olarak görmek istediğimiz genç kuşaklar, komünist ve faşist fanatik azınlıkların provakasyon tuzakları içine düşerek yanlış üzerine yanlış yapmaktadırlar. Okullarımızda eğitim hemen tümü ile durmuştur. Sade okullarımızda değil sokaklarımızda bile can güvenliği kalmamıştır. Bu kaçınıcı kurbandır demokrasi düşmanlarına verdiğimiz. Bu kaçınıcı masum ana babadır fidan gibi evlatlarının cenazesi arkasından kanlı göz yaşları döken.. Aşırı sağ ve aşırı soldaki azınlık militanları birbirlerini komünist veya faşist diye suçlayabiliyorlarsa, bu ülkemizde demokratik rejimin var olmasındandır. Hiçbir özgürlükçü demokraside, özgürlük sınırı sokaklarda adam kurşunlamaya kadar genişletilmiş değildir. CHP ve AP birlikte Türk seçmenin yüzde 85'inin desteğine sahiptir. Bu durumda el ele veriniz ve bir büyük koalisyonla ülkeyi bu bataktan kurtarınız. CHP ve AP'nin kuracağı büyük koalisyonun okullardaki ve sokaktaki şiddet olaylarını kısa zamanda önleyebileceğine inanıyoruz. Ülkemizde hükümetlerce öncelikle ele alınması gereken bir başka acil mesele de sosyal adalet ve vergi meseleleridir."

Daha sonra konuşan Teksif Malatya Şube Başkanı Resul Kaloğlu'da doğunun kalkınması konusuna temas etmiş, "Doğu bölgemiz bir utanç duvarının arkasında gizlidir" demiştir. Kaloğlu, doğu bölgesine daha fazla yatırım yapılmasını istemiş, yurt dışındaki işçilerin dertlerine temas ederek, "yurda dönen işçiler en yüksek maaşla emekliye ayrılmalıdır" şeklinde konuşmuştur.

BASIN TOPLANTISI

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Otto Kersten de, Genel Kurul toplantısı sırasında düzenlediği basın toplantısında "bizim temel prensibimiz sendikaların devlet, işverenler ve siyasal partilerden bağımsız olmasıdır" demiştir.

Kersten, İngiltere ve İskandinav ülkelerinde sendikaların partiler ile organik bağları olduğunu bildirmiş, "sendikal hareketin bağımsızlığı şudur: Bir parti bir sendika ile işbirliği halinde ise ve bu parti iktidara gelse, sendika yine de onu eleştirebilmelidir" şeklinde konuşmuştur. Yunan sendikacıları ile görüşüğünü, Türk sendikacılarına, onların görüşlerini getirdiğini bildiren Kersten, Kıbrıs meselesinin bazı insancıl problemlerinin halli için sendikacıların bir araya gelmesinde yarar bulunduğunu söylemiştir. Kersten, Kıbrıs'ta şartların değiştiğini, Makarios'un kendisine Enosis'ten vazgeçtiklerini beyan ettiğini, bu görüşü Türk kesimine götürdüğünü, Kıbrıs Türk Liderinin bu konuda Makarios'un yazılı deklarasyonda bulunmasını istediğini, bunu da Makarios'a ilettiğini belirtmiştir.

MHP'NİN GÖRÜŞÜ

Öte yandan MHP Genel Başkan Yardımcısı Netaci Uslu, dün bir demec vererek Türk-İş'in dünya görüşünü kesin olarak tespit etmesi gerektiğini söylemiştir.

İŞÇİ HAREKETİ VE İŞÇİ SINIFI

Türk-İş Onuncu Genel Kurul çalışmalarının birinci gününde siyasal parti liderleri birer konuşma yaptılar. Konuşmaların ortak özelliği işçi hareketini "işçi sınıfı" olgusundan ayrı imiş gibi göstermeyi amaçlamasıydı. Hiçbir lider "sınıf" olgusuna değinmedi konuşmasında. Bu noktada üstünde önemle durmamızın nedeni Türk işçi hareketinin bugünkü dağınıklığının temelinde sınıf gerginliğini gizleme çabalarının yattığına inanmamızdır.

Türkiye'de siyasal partiler oldum olası, işçi hareketini ve sendikal eylemi sınıfsal özünden soyutlama çabası için de olmuşlardır. "emek ve sermaye kardeşliği" bilimsellikle çatışan özüne karşın siyasal partilerin ortak sloganı olmuştur. Kuşkusuz, işçi sınıfının siyasal örgütü olmak amacıyla korulan ve sosyalist öğretiyi eylem kılavuzu olarak benimseyen siyasal kuruluşlar bu genellemenin dışındadır.

Siyasal partilerin bu tutumu işçi sınıfını kendi demokratik gücüne yabancılaştırmıştır. İşçi sınıfı örgütlü ve bilinçli demokratik mücadele yoluyla kendi sınıfsal çıkarlarını koruyan ve aynı çıkarlar elde eden bir kitle olmasından uzak düşmüş ekonomik ve siyasal haklarının iktidarlar eliyle verilmesini bekleyen edilgen bir topluluk görünümü almıştır.

Herbiri, egemen çevrelerin bir kesiminin sözcüsü durumundaki siyasal partilerin işçi sınıfını kendi siyasal gücüne ve sınıf bilincine yabancılaştıran bir tutum içinde olmaları doğaldır. Çünkü bu kuruluşların sözcüsü oldukları egemen kesimlerin kısa ve uzun süreli çıkarları işçi sınıfının bilinçsizliğiyle doğrudan ilintilidir. Ne var ki, işçi hareketini sınıfsal özünden uzak tutmayı amaçlayan bu tutum partilere özgü olarak kalmamış sendikal hareketin bazı öncüleri tarafından da benimsenmiştir. Giderek sendikacılık siyasal partilerin yan kuruluşları niteliğini kazanmış son çözümlemede işçi hareketi sermaye çıkarlarının aracı işlevine itilmiştir.

Nitekim çalışmalarını sürdüren Türk-İş Onuncu Genel Kurulu sırasında yöneticilerin karşı karşıya bulundukları suçlama da budur.

İşin asıl ilginç yönü ise bu tutumdan Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'un da aykırmasıdır. Disk Genel Başkanı Kemâl Türkler ile televizyonda yaptığı açık oturumda Tunç Türkiye'de sendikacılığın CHP Sendikacılığı AP sendikacılığı gibi geliştiğini vurgulamıştır. Bu da göstermektedir ki sendikacılık işçi sınıfının ekonomik ve siyasal çıkarlarına dönük bir eylem içinde bulunması gerekirken siyasal partilerin kişiliğinde egemenlerin çıkarlarına dönük bir eylem içine girmektedir.

Türk-İş Onuncu Genel Kurul çalışmalarının yapıldığı su günlerde işçi hareketine bu açıdan eğilmenin gerek işçi sınıfının çıkarları gerek demokratik rejimin işlerliği bakımından yararlı olacağı kanısındayız.

GÖRÜNTÜ

TASVİR

14/Nisan/1976

Ender Yoldar

TÜRK-İŞ KURULTAYI

Türk-İş Genel Kurulunun 10. Büyük Genel Kurultayının toplanması ve işçi işveren ilişkileri üzerindeki tartışmaların yoğunlaşması bugün köşemize sendikacılığı davet ettirdi.

Memleketimizde sendikacılık 30 yılın üstündedir. Sendikacılık başlangıçta çok iyi idi. Çünkü işçinin sosyal haklarını savunan kanunî hudutlar içinde hem işçinin hem de işverenin menfaatlerini gözeterek toplu sözleşmeler imzalayan hayırlı bir teşekküldü. Gün geçtikçe iş sahaları genişliyor. Sendikalar çoğalıyor, bu üstün topluluk yalnız Türk-İş Konfederasyonu etrafında toplanmış Genel Başkan Merhum Seyfi Demirsoy'un zamanında partilerüstü bir kuvvet halindeydi. Onun ölümünden sonra yerine geçen Halil Tunç karanlık emelleri takip eden dalgalı, çok yönlü korkunç fakat atak konuşmaları ile işvereni ürküttü. Etrafındaki Genel Başkanları küstürdü. Türk-İş'e tam bir kaptanlık yapamadı. İçinden iki konfederasyon kuruldu. Disk ve Misk, o kadar da başta Genel-İş olmak üzere sendikalar ayrıldı yeni sendikalar ayrıldı, yeni sendikalar kuruldu. Türk-İş yönünü tamamen saptırıp işi genel grevle tehditlere kadar götürdü. Hatta Başkanlarının Korutürk tarafından senatör yapılmasından sonra iyice amacından uzaklaşmaya başladı.

Sendika enflasyonu aldı yürüdü. Her sendika başkanlarının altında özel arabalar, toplantıdan toplantıya su gibi içki masalar dolusu mezeler masraflar binlerce lira para babaları, sendika ağaları işçinin alın terinden kesilen bu paralar gaddarca harcanır. Bunun hesabını soran olmaz.

İşçi hakları geçim indeksine göre bir kanuna bağlanıp mağdur olan işçi hakkını iş mahkemelerinde aramalı, bir nevi aracı tefeci rolü oynayan sendikalar kapatılıp sendika ağalarına son verilmeli, işçi de işveren de rahat bir nefes almalı.

Bakalım Türk-İş Genel Kurultayı neler getirecek, neler götürececek, bekleyelim ve görelim.

"SENDİKALAR KENDİLERİNE YAKIN BİR PARTİYİ DESTEKLEMELİDİR"

Türk-İş Genel Kurulunda konuşan Hür İşçi Sendikaları Genel Sekreteri "Sendikalar, işçi sınıfının haklarından ödün vermemelidirler" dedi.

İkinci günü durgun başladı Türk-İş Genel Kurulunun. İlk günün yoğun trafiği hafiflemişti. Delegelerde mahmurluk göze çarpıyordu. 9.30'da başlaması gereken kurulun açılışı 10.15'i buldu. Delegelerin büyük kısmının koridorlarda dolaşması ve salonda çok az delegenin bulunması Divan Başkanı Akova'nın "Dışardaki delege arkadaşların içeri davetini rica ediyorum" şeklinde çağrısına yol açtı.

İlkin yabancı sendikaların Genel Kurulu kutlama mesajları okundu. Pakistan İşçi Sendikaları Konfederasyonunun mesajı ilginç şekilde başlıyordu: Vesselamü-naleykümerahmetullah.

İlk gün dil sürçme rekoru kıran Tunç bu kez öpüşme rekorunu eline geçirdi. Yedi kez öpüştü Tunç yabancı sendikaların temsilcileri ile. Tunç'u en çok öpen ise Hollanda İşçi Sendikaları Temsilcisi idi. Yabancı konuk Tunç'u konuşmasından önce ve sonra tam dört kere öptü. Amerikan ve Bulgar sendikacılar kürsüye gelirken ve geldiklerinde ceketlerinin düğmelerini iliklemek gereğini duymadılar. Bu kendi toplumlarının rahatlığını mı, yoksa Türk-İş yöneticilerine güvensizliği mi simgelediler bilinmez.

Yabancı sendika temsilcilerinin konuşmalarından sonra çalışma raporlarının müzakeresine geçildi. Vahap Güvenç yaptı. Konuşmasında özgürlükçü demokrasi üzerinde duran Güvenç sıkıyönetime karşı olduklarını da belirtti. Bu arada delegelerden birinin bir gazete açarak okuduğu dikkâtlardan kaçmadı. Salonu kütüphane ile karıştırdı bu sayın delege herhalde .

Güvenç'in konuşması sürerken Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Otto Kersten lobide basın toplantısı yaptı.

Büyük ilgi çeken Kersten konuşmasında şu görüşlere yer verdi:

"Sendikalar kendilerine yararlı olan partiyi seçmeli o ve o partiyi desteklemelidir. İngiltere ve İskandinav ülkelerinde sendikaların partilerle organik bağı vardır. Sendikalar bir partinin kayıtlı üyesi bile olsalar işçi sınıfının haklarından ödün vermemelidir. Gerektiğinde kayıtlı olduğu partiyi de eleştirmelidir."

Daha sonra gazetecilerin sorularını cevaplayan Kersten "Sendikaların her türlü gizli örgütün karşısında olduklarını ve karşısında olmaları gerektiğini" kaydetti.

FİKRİ ÇİZGİSİ

GÜNEŞ

14/Nisan/1976

İrfan DERMAN

HİTLER VARİ TEKLİF

Bir milyon 200 bin üyesi ile Türk-İş, eskidenberi bilinen CHP yanlısı teklifle yeniden karşılaştı. Olacak işe âmin demekten bir hayli uzakta yenilenen teklif Türkiye'nin bu en büyük işçi kuruluşuna gereksiz sarsacağa benziyor. Hatta teklif, Türk-İş'in çıkarları açısından incelendiğinde kuruluşa istikrar yerine sarsıntı ve bunalım vaadeder nitelikte...

Sadece meselenin kanunlar açısından halihazır durumu düşünülmüyor olmalı. Sendikalar mevcut yasalara göre politika ile uğraşabilir hele bir partinin yan kuruluşu durumunda faaliyet gösterebilirler mi?

Sorunun cevabı öyle bir çıkmaza sokulmuş kördüğüm haline getirilmiş ki buna çok açık ve gerekçeli cevap verecek babayiğit hukukçu bugün Türkiye'de mevcut mudur, bilinmez. Sadece işçinin işverene karşı hakkını korumak için kurulmuş sendikalar ve bunların federasyonları ile Konfederasyonu, Halil Tunç'un ifadesi ile politikanın içinde fakat partilerüstü faaliyet göstermektedirler. Oysa CHP Genel Başkanı daha da ileri giderek Türk-İş'in tercihinin açıklayıp bir partinin dümen duyuna katılmasında ısrar ediyor.

Böyle bir teşebbüs Türk-İş'in siyasi gücünü partiler ve icra önünde hemen her meselelesinde karar verme yetkisini kısıtlayacağı gibi onu bağımlı hale sokacaktır. İşin yasal yönü bir tarafa o zaman Türk-İş manen küçülecektir.

Meselenin diğer yönü yine kanunlar ne der, iyice tetkik edilmelidir. Ecevit'in tavsiye ettiği istikamette gelişmeler memleketteki bütün kuruluşları işler istemez politikaya itecek, sadece orada da kalmayıp bütün teşekküller bir partiye bağlanacak.. O zaman nisbi temsil usulünün cari olduğu ülkede daima gerektiğinden fazla parti olacağından mesleki teşekküllerin de politika yapması kaçınılmaz görünüyor. Düşünebilir musunuz. Sadece TRT'de okunan gereksiz incir çekirdeği doldurmayan bildirilerin elli,yüz katı arttığını!.. Hem sendika konuşursa Okul-Aile-Birliği neden konuşmasın...

Partilerüstü politika herşeyden önce sakalı ele vermemektedir. Bağımsız ve hür, tercihinin tazyik nereden gelirse gelsin açıkça ifade edebilme imkânıdır. Hem bağımlı politikada, diyelim ki Ecevit'in arzuladığı CHP yandaşı kuruluş haline gelse, konfederasyon kaç üyesini kaybeder? Bu ufalanma, parçalanma değil midir? Meselenin bu yönü açık açık ortada olduğuna göre CHP'nin Genel Başkanı olmayacak ve Türk-İş'in geleceğini karartan teklifinde neden ısrar etmektedir?

CHP lileri gelenleri Milliyetçi cepheyi memlekette cepheleşme yaratmakla suçlamaktadır. İyi tetkik edildiğinde bütün bölücü davranışlar CHP'den gelmektedir. Hele şu son örnek, Hitler'in "Bütün tarafsızlar benim düşmanımdır" sözlerine o kadar iyi uyuyor ki?..

SİYASETTE AĞIRLIK

Ankara'da çalışmalarını sürdüren Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) Genel Kurulunda konfederasyonun siyasette ağırlığını ne şekilde koyabileceği tartışılıyor. AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, "Türk-İş her zaman politikanın içindedir" diyerek, işçi olarak örgütlenmenin insanları politikanın dışına itemeyeceği işçilerin siyasal eğilimlerine göre her zaman bir siyasal partiyi tercih ederek ona oy verdikleri gerçeğiyle aile getirmiş bulunuyor. Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç da doğru bir teşhise, "Politikaya, ağırlık koymaktan sadece belirli bir partiye oy vermeyi anlıyoruz" diyor. İçlerinde sadece CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Türk-İş'in bir siyasal tercih yapmasını ve bu tercih doğrultusunda ağırlığını koymasını ısrarla istiyor.

Türk-İş'in bugüne kadar izlemeyi başardığı politika her türlü takdire değerdir. Merhum Seyfi Demirsoy'la başlatılan ve şimdiki Genel Başkan Halil Tunç'la sürdürülen "partilerüstü politika" sayesinde Türk-İş'in güçlülüğünü koruması, hattâ giderek daha da güçlenmesi sağlanmıştır. Üstelik, türlü siyasal eğilimdeki işçi liderlerinin Türk-İş yönetimine katılması sağlanmıştır. Türk-İş Yönetim Kurulu bugün bir işçi parlamentosu niteliğindedir. Her siyasal kesimin özlem ve isteklerini dile getiren sözcüler vardır burada, AP yanlısı, CHP yanlısı, MHP yanlısı ve diğer partilerin yanlısı bir çok işçi ve sendika lideri, Türk-İş Yönetim Kurulunda kendi kesimlerini temsil edebilme olanağını bulmaktadırlar.

Ecevit'in ısrarla üzerinde durduğu gibi, Türk-İş herhangi bir siyasal partiye tercihinin yapar ve bu tercih doğrultusunda siyasette ağırlığını koymaya kalkarsa bütünlüğünü koruması güçleşir. Türk-İş, bir nevi içe dönük demokratik mücadele alanıdır. Türlü siyasal eğilimdeki işçi ve sendika liderleri konfederasyon bünyesindeki demokratik mücadelede ağırlık sahibi olabilmek için, temsil ettikleri siyasal kesimdeki işçilerin daha yüksek ücret almaları, daha geniş haklara sahip olabilmeleri için mücadele etmektedir. Bir çeşit rekâbet, hem işçi haklarının yeterli düzeye ulaşmasını sağlamakta, hem de bir kesimin temsilcisi olanların daha çok taraftar toplama çabaları konfederasyonu giderek güçlendirmektedir.

Bugün birbuçuk milyona yakın üyesi bulunan Türk-İş, siyasette ağırlığını koyarken tercihinin belli bir partiye yaparsa, hem demokratik işçi mücadelesi gücünü yetirir, hem Türk-İş'in güçlenmesi yavaşlar, hattâ zayıflar, hem de konfederasyonda kesimlerini temsil eden diğer partilere eğilimli işçi ve sendika liderleri da- rıltılır, konfederasyondan kopmaya başlar.

Siyasal, sosyal ve ekonomik bakımlardan önemli dar boğazları geçmemizin gerekli olduğu bir dönemde, Türk-İş'in onuncu genel kurulu büyük önem taşımaktadır. Siyasette ağırlık koyma yönteminin saptanması çok şeyi değiştirebilir, çok şeyi bozabilir. CHP Genel Başkanı Ecevit, Türkiye'nin en güçlü işçi örgütü olan Türk-İş'in kendi partisi doğrultusunda bir siyasal tercih yaparak, bunu karara bağlamasını istemektedir. Yani, Türk-İş, CHP'nin resmi yan kuruluşu olacaktır böylelikle.. Oysa, bir süre önce Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Disk)'e yapılan bu yöndeki bir CHP önerisi, adı geçen konfederasyon tarafından reddedilmiştir. CHP Genel Başkanı, Disk konusunda başarısızlığa uğrayınca, bu kez elini Türk-İş'e atmıştır.

Ne var ki, yıllardan beri varlığı ve kaderi üzerinde oynanmak istenen siyasal oyunlardan kendini başarıyla sıyırmasını bilen Türk-İş, bu kez de oyuna gelmeyecektir.

Onuncu genel kurulun bu bilinç içinde çalışmalarını en iyi şekilde sonuca bağlayacağından bütün işçi kesimi ve kamuoyu emin bulunuyor.

SENDİKA VE SİYASET

Türkiye'deki sendikalı işçilerin dörtte üçünü bünyesinde toplayan Türk-İş kongresinin ilk gününde siyasi parti liderleri de konuştu. Son bir yıldan beri ülkemizin en büyük işçi teşekkülünün üzerinde durduğu tek mesele, "Türk-İş herhangi bir partiyi desteklesin mi, yoksa kendisi bir parti mi kursun, yahut partilerüstü yani siyaset dışı bir yol mu takip etsin?" idi...

Demirel, Ecevit ve Bozbeyli'nin konuştuğu kongrede, sadece CHP Genel Başkanı, Türk-İş'in politikaya girmesini istemiştir. Hattâ daha ileri giderek "işçi hareketinin siyasete ağırlığını koymasını istemeyenler, halkın güçlü ve etkin örgütler aracılığıyla devlet yönetimine katılmasını önlemeye çalışanlardır. Bunlar birlik ve beraberlik edebiyatı yaparlar" demiştir.

Halbuki siyâsi partiler, iktidâr olduklarında memlekete sadece ekonomik bakımdan değil, ideolojik noktadan da bir program çizer. Kimisi Batıcı, kimisi sosyalist, kimisi İslâmî... Bugüne kadar işyerlerinde meydana gelen ihtilâflar, işçiler ve işçi sendikaları ile işverenler yahut işveren temsilcileri arasındaydı. Kavga sadece, az ücret, çok ücret tartışmasından ibaretti. Halbuki işçi sendikalarının siyasete atılması halinde, büsbütün iç kavga başlayacaktır. İşverenin hattâ bazı işçilerin değişik partileri desteklemeleriyle, işçi sendikalarının fikrini benimsemiştiği gazeteleri diğer bazıları okumadıkları takdirde, çok değişik biçimde kavgalar çıkacaktır.

Sendikalar bugün "siyaset dışında" bulunurken bile, çeşitli partilerin dümen suyuna kapıldıkları için memleketimizde kanlı 16 Haziran hadiseleri meydana gelmiştir. Gemileri kundaklayanlar Marksist işçi sendikalarında çöreklenmiş ve sendika perdesi altında kendilerini kamüfle etmişlerdir. Sendikaların resmen siyasete girmelerindeyse, belirli bir sınıfın, hattâ militan grubun idaresine devlet teslim edilmiş olacaktır.

Sendikaların desteklediği yahut kurduğu partinin muhalefette olduğunu ve bugünkü gibi, Meclisteki iktidar ve muhalefet sandalyaları arasında çok az bir fark olduğunu düşününüz, işçi sendikalarının hükûmeti düşürmek için genel greve gitmeği, topluca işi tatile uğratmalarını önlemek nasıl mümkün olacaktır. Belki Başbakan'ın soförü bile Başbakan'ı evinden makamına taşımayacaktır.

Bu vaziyet yalnız içtimâî hayattaki mahzurlara değil, ticârî hayattaki direnmelere de yol açacaktır. Siyâsi partiyi kuran işçi sendikası, işçilerin bulunduğu fabrikanın mamullerinin satışını da kontrol altına almak isteyecektir. Dilediğine satmak, kendi siyasi çizgisinde olmayanlara mal vermemek gibi...

Çıkarılacak yeni kanunlarla belki sendikacılığın bu derece içtimâî ve ticârî hayatımıza tesisini önlemek düşünülecektir. Ama, biraz da kanunların tatbikinden doğan seyyâliyeti, hattâ tatbik kabiliyeti olmayan yönlerini dikkâte aldığımızda çok kötü neticeler belirecektir.

Acaba Sayın Ecevit, işçi sendikalarının siyasete katılmalarını isterken bütün bunları hesaplamıştır da ondan sonra mı konuşmaktadır, yoksa, her zamanki dar görüşlülüğü yine bu noktada da geçerliğini korumakta mıdır? Ecevit'in şahsi meselelerindeki plânsız ve programsız hareketleri belki kimseyi alâkadar etmez, çilesini sadece Rahşan hanım çeker ama, bu mesele devletin, milyonların ve tarihi mirasımızın söz konusu olduğu noktadır.

BİR DAKİKA

YENİ ASYA

14/Nisan/1976

Hüseyin DEMİREL

TÜRK-İŞ'TE ASGARİ MÜSTEREK

Son oyundur bu.. CHP Türk-İş'i parçalamak veya kendine uydu haline getirmek istiyor. Sayın Ecevit'in Genel Kurul'da yaptığı konuşma pek komik ama oynanan oyunu açığa çıkarması bakımından düşündürücü. En büyük işçi kuruluşumuzu kendi siyasi ihtiraslarına âlet etmek isteyen Sayın Ecevit ve CHP öyle görünüyor ki başarıya ulaşamayacak. Ama gayeleri Türk-İş kendilerini desteklemezse bölmek. Ecevit'in akıl hocası dünkü yazısında Türk-İş'te parçalanma olması gerektiğini söylüyordu. Yani ya CHP-yi desteklersiniz yahut da parçalanırsınız. Parçalanmak tutarsızlık olmayacaktır, diyor.

XXXXX

Belli ki, Türk-İş bir işçi kuruluşudur. Türk-İş'in yapacağı işçinin hakkını almaktır. İşçinin refahını sağlamaktır. Bunun için meşru zeminlerde çeşitli yollar deneyebilir. Halbuki Ecevit ve CHP Türk-İş'i kendi iktidarlara için bir merdiven ve uşak haline sokmaya çalışıyor.

XXXXX

Sayın Halil Tunç'un da konuşmasında belirttiği gibi Türk-İş politikaya ağırlığını koyacaktır. Zaten siyasetin dışında olma vıstır. Yani partilerüstü değildir. Nitekim bu yanlış tabir geçen Genel Kurul'da kaldırılmıştı. Bunun yerine gerçek manayı ifade eden "Bağımsızdır" ifadesi gelmişti. Bu demektir ki, Türk-İş partilere bağlı değildir. Yani organik bir bağı yoktur. Fakat işçi için partilerle temaslarını yürütür. İsteklerinin sıralar Kanun teklifleri hazırlayabilir. Bunlar yapılmıştır, yapılmaktadır.

XXXXX

Genel Kurul, işçi hayatımız yönünden olduğu kadar Türkiye için de bir dönüm noktasına girmiştir. Ya Disk gibi riskli bir işe girişip. itibar ve kuvvet kaybedecek yahut da, gerçekçi kararlar ile kuvvetlenecektir.

.....

Sonra Yeni Asya'da çıkan işçi liderleri anketinde de görüldüğü gibi, sendika başkanları "şu partiyi destekleyeceğiz, demekle işçi o partiye reyini atmaz" şeklinde konuşmaktadırlar. Denenmiştir. Avrupa'da tecrübe ile görülmüştür ki, sendikaların siyasi bir partiyi desteklemeleri faydalı olmamaktadır. Bu usul yavaş yavaş terk edilmektedir. Türkiye'de başarılı olmayan bir yola girilmesi arzu edilmeyen neticeler vermez mi?

Bir buçuk milyona yakın üyesi ile Türk-İş'te elbette çeşitli görüşte kimseler olacaktır. Bundan normal düşünülemez. Kimi sendika CHP, kimisi AP, kimi de MHP'ye taraf olabilir. Fakat gaye işçinin hakkının korunmasıdır. Türk-İş'in asgarî müştereki işçinin menfaatidir. Bu unutulurak hisleri tatmin etmek ve ihtiraslara alet olmak yoluna sapılması en azından ikiye ayrılmış bir Türk-İş'i ortaya çıkaracaktır. Bunu önlemenin tek çaresi, Türk-İş'in bir işçi kuruluşu olduğunun unutulmamasıdır.

PARTİ SENDİKALARI

Bülent beye kalırsa, Türk-İş gibi en büyük işçi kuruluşumuz ve diğer bütün sendikalar, CHP'nin yan kuruluşları olmalıdırlar. "Sendikaların siyasete ağırlığını koymaları "lâfını o, böyle anlıyor ve yorumluyor.

Oysa, bu, sendikaların, partilerin tarifine de, pek tabii demokrasiye de, hattâ işçi menfaatlerine de zıt bir düşüncüdür. Ama CHP G.Başkanı, miting meydanlarındaki "oyunuzu bana verin!" alışkanlığından kurtulamıyor. Kendi hırsının ve CHP propagandasının kabuğunu kırarak, hiç bir zaman ülke genişliğinde, memleket ve işçi hayrına düşünemiyor.

Esasen aşırı sol'un yönetimindeki Disk adlı sendika, şimdilik Türkiye'de, emellerini işletecek daha sol bir parti bulamadığı için Bülent Bey'in kontrolüne girmiş görünmektedir, yahut CHP'yi kontrolüne almıştır. Bunun ikisi de fenadır. Hem Disk hem de CHP için...

Çünkü CHP, henüz, her sınıftan vatandaşı içine alan bir "kütlevi partidir." İktidara gelebilmek veya büyük kalabilmek için de kütlevi partisi olmaya mecburdur. "Sınıf partisi" olduğu gün biter. "Proleter" olmayanlara, eğer şuurlu iseler, bu partiden ayrılmak düşer. Disk ise, televizyonlarda bile "sınıf mücadelesi" istediğini, "çalışanlarla çalıştırmanın barışı"na karşı çıktığını açıkça söyleyen bir Marksist doktrin sendikasıdır.

Kısacası CHP ile Disk'in işbirliği, dayanışma, eylem birliği halinde olmaları, apaçık bir samimiyetsizlik, ayrıca parti ve sendika kavramına zıt tutumlardır. Bunlar, birbirlerini kullanıyorlarsa, hangisi ötekini âlet ediyorsa, en azından sendikanın ve partinin mensupları bunu bilmelidirler.

Aksi halde her iki kütlevi, asla inanmadıkları, kendi çıkarlarına aykırı bir yola sürüklenmiş oluyorlar. CHP'deki kapitalist ve ağa zümresi, Disk'teki komünistlerle işbirliği ediyor. Disk'in proleterleri, CHP'nin büyük kısmını teşkil eden "Sömürücü" zümrenin çıkarları için harcanıyor.

Fakat, ihtiras ve cesarete bakınız ki Bülent bey, çoktan beri Disk ile de yetinmiyor. Türk işçi hareketinin, marksist olmayan hürriyetçi en büyük gücü TÜRK-İŞ'i de CHP'nin yan kuruluşu olmaya çağırıyor!

Türk-İŞ'in 10. Genel Kurul toplantısında, 263 delege huzurunda, bunu açıkça söyleyemedi. Çünkü gerçekte yüz yüze geldi. Bu temsilcilerden pek çoğunun CHP'den başka partilere de bağlı olacağını düşündü. Fakat, daha önce birçok kereler, TÜRK-İŞ'i, CHP'ye çağırmıştı. Hattâ "Sol Düşünce Forumu"nda yaptığı konuşmada, onları tehdit bile etmişti:

"Demokratik işçi hareketini ilkin kendi içinde birleşmeye çağırıyorum" (Yani TÜRK-İŞ ile DİSK birleşsinler... AP ile TİP birleşsinler gibi bir emir bu...) Sonra da CHP ile bütünleşmeye çağırıyorum...

Peki bu emre uymaz, Marksist ve sınıf savaşı isteyen DİSK ile, çalışma barışı içinde işçi haklarını sağlamayı düşünen TÜRK-İŞ "birleşemeyiz" CHP'ye de katılamayız derlerse ne olur? Cevap veriyor Ecevit:

"Böyle bir durumla karşı karşıya kalırsak biz karınca gibi temelden çalışmaya başlarız. Tavanda el ele vereceğimiz o bütünleşmenin sağlanamayacağını görürsek, işçi ile tabandaki bütünleşmemiz üstüne yeni bir yapı kurarız. Bunu yapmaya mecburuz ve yapacağız..."

Görülüyor ki, Ecevit TÜRK-İŞ yöneticileri ile, CHP'yi apaçık destekleme bakımından anlaşılmazsa, temelde "yuva" çalışması yapmaya başlayacak, ve bir CHP sendikası kuracaktır. Bu sendika, tıpkı bugünkü CHP gibi komünist - marksis - demokrat - kapitalist - faşist... bütün renklerle, siyasi yelpazeyi sallandıracaktır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, "Politikaya ağırlığını koymak"ın CHP'yi desteklemek demek olmadığını, bir partinin kanatları altına sokulmak olmadığını açıkça ilân etti. Böylece Ecevit, umduğunu bulamadı. Her halde "karınca gibi temelden işlemeğe" başlayacak.

Türk-İş gibi büyük ve haysiyetli, hür düzen içinde, politik ve yapıcı ağırlığı olan sendikalar, herhalde varlıklarını "sendika" olarak sürdürmenin, partilere ilçe merkezi olmamanın lüzumunu bilmektedirler. Parti ile sendikanın ayrı şeyler olduğunu dahi kavramayan bir kuruluşun, yurt sathında milyonlarca işçi üyesi elbete olamaz.

"EVET EVET EVET.,

CHP Genel Başkanı Ecevit, bu üç eveti Türk-İş Genel Kurulu'nda ortaya attığı sorulara verdiği yanıtın kesinliğini göstermek bakımından kullandı peş peşe...

Ecevit'in bu konuşması iki bakımdan ilginçti: Hem Genel Kurul delegelerine yaptığı etki ve işçileri siyasete çağırışının vurgulanması olarak, hem de gelecekteki CHP iktidarının izleyeceği yolun ana ilkelerini aydınlatmak yönünden.

"Siyasete ağırlığınızı koyacaksınız. Bu yalnız seçimlerde belli yönde oy kullanmakla değil, toplumun siyasetin her alanında her zaman etkili olmanız anlamına gelmelidir" diyen Ecevit, belirttiği ilkeyi somutladı ve "Destekleyeceğiniz partiye soracağınız sorular olmalıdır. Ben bunlara partim adına şimdiden evet, evet, evet diyorum" şeklinde konuştu.

Partilerin yönetiminde, hükümetin önemli kararlarında, kalkınma plânlarının hazırlanışında işçilere ağırlık vermek, kamu iktisadî kuruluşlarının yönetimini işçilere devretmek..

CHP liderinin partisi adına peşinen kabullendiği bu noktalar sağ siyasetçilerin ve sağcı sendikacıların "Aman partilerüstü kalınsın. Siyaset çamuruna bulaşılmasın" yolundaki "nasihatlarının" geçersizliğini bir kere daha ortaya koydu.

Nedir bu siyasetin çamuru? Neden çamurlanıyor siyaset yolları? Örneğin yolsuzluk iddialarıyla yıpranan, vatandaşların can güvenliğini sağlayamayan bir iktidarın parlamenter yöntemlerle denetlenmesi, düşürülmesi olanakları için tıkanıyor? Siyaset bir grup parlamenterin transfer köşekapmacası haline gelen bir düzeye nasıl indirgelebiliyor?

İşçi sınıfının etkin ve sürekli biçimde siyasete girmesi, ağırlık koyması kendisinin bu çamura bulaşması mı olur? Yoksa bu çamurun tümünden temizlenmesi ve yolların anayasal halk iktidarına açılması mı?

Sağ partiler ve sağcı sendikacılar işçi sınıfına, "siyasete karışmama, partilerüstü kalma ninnilerini" söylerlerken, Ecevit ve diğer sol görüşler, işçileri, "halkın örgütlenmiş en güçlü kesimi ve halk gücünün öncüsü" olarak ve "tüm çalışanların, emeğiyle yaşayanların, özellikle de köylülerin" başında bulunarak siyasetin tam ortasına çağırılıyor. Ecevit yaklaşan CHP iktidarında işçi sınıfının ve tüm emekçi halkın siyasetin her kesiminde ağırlığını duyurmasıyla nasıl bir düzen kurulacağına da değindi:

"Devleti işçilerle ve çalışanlarla yöneteceğiz. Bu düzende işverenler ve büyük sermaye şimdiye kadar olduğu gibi fiili iktidar olamayacaklardır. Topluma diledikleri yönü veremeyeceklerdir. Ama işçilerin ve tüm çalışan halk kesimlerinin ağırlık taşıyacağı bir iktidar yönetiminde iktidarın oluşturacağı sağlıklı, adaletli ortamda topluma huzur içinde hizmet edebileceklerdir."

CHP liderinin bunun ötesinde bir kere daha vurguladığı gerçek şudur:

Siyasetin düzey kazanması ve emekten yana anayasal bir düzenin işlerliği, işçi sınıfının siyaset meydanındaki yerini tam olarak almasına bağlıdır.

O halde Türk-İş delegelerinin Genel Kurulda partilerüstü politikanın devamı veya çöplüğe atılması yolundaki verecekleri karar, Ecevit'in çizdiği düzenin kurulmasına arka çıkıp çıkmayacaklarını da gösterecek. Bu düzene Ecevit gibi onların da "evet, evet, evet" demeleri, 1976 Türkiye'sinde tartışılacak bir konu olmaktan çıkmıştır artık...

Yok böyle olmaz da hâlâ, "Biz emekten yana bir düzen için ağırlık koymak istemiyoruz. Siyaset dışı kalıp meydana sermayeye bırakacağız" diyeceklerse bu kendibilecekleri ve zararı sadece kendilerine dokunacak olan bir iştir.

İşçi sınıfımız tarihsel yoluna çoktan koyulmuş gidiyor nasılsa.

KAMUOYU

BAYRAK

15/Nisan/1976

Mustafa KOÇAK

TÜRK-İŞ KONGRESİ VE CHP'NİN HESAPLARI

İçinde bulunduğumuz şu günlerde Türk-İş Onuncu Genel Kurul toplantısı devam ediyor. Şimdi Türkiye'de gözler bu toplantıya çevrilmiş durumda. Kongreden sonra Türk-İş politikasında bir değişiklik olup olmayacağı, olacaksa değişikliğin yönü merak konusu.

Türk-İş içinde, sayıları az da olsa, Sosyal Demokrat Sendikalar vardır. Bindiği gibi, İskandinav ülkeleri ve İngiltere de mevcut olan Sosyal Demokrat sendikalar iktidarda bulunan aynı doğrultudaki partinin politikası yönünde hizmet etmektedirler.

Türkiye'de aynı şeyi CHP'de arzu etmektedir. Eğer Türk-İş'in politikasına Sosyal Demokrasi anlayışı hakim olursa, ikinci bir aşamada bu sendika, Disk ile birleştirilecektir. Böylece geniş işçi tabanlı güçlü bir sendika ortaya çıkmış olacaktır. CHP'nin görünen hesabı budur.

Bu açıdan bakıldığında sendikacılık; Türk işçisinin sosyal, ekonomik ve kültürel problemlerine eğilecek ve işçimizin problemlerini millet bütünlüğümüz ve millî menfaatlerimiz doğrultusunda çözmeye çalışacak bir organizasyon şekli değil, bir partinin iktidara varmada kullanacağı vasıtaadır. İktidarda iken de en büyük destekçi.

Türkiye'deki marksistler ise Sosyal Demokrat Partileri ve SosyalDemokrat sendikaları Marksist ihtilâl için basamak olarak kullanma uluslararası taktiğini uygulamak istemekteler o sebeple, şimdilik Türk-İş içindeki bu hareketi desteklemek işlerine gelmemekte ve taktiklerine uymaktadır.

Türk-İş'in şimdiki yöneticileri durumun farkında gözüküyorlar. Nitekim Türk-İş Genel Başkanı Tunç, kongrenin açış konuşmasında, "sendikanın bir partinin oy tabanı haline gelmesine müsaade etmeyeceklerini" ifade etmiştir. Türk-İş yöneticilerinin, millet bütünlüğümüze düşman sendikacılık anlayışları karşısında tek çıkar yolun, millî sendikacılık olduğunu anlamış olduklarını ümit ederiz. Türk-İş, işçimizin bütün dünya işçilerinden farklı özelliklere sahip olduğunu şuurla benimseyip, teşkilatlanmasını bu yönde yaptığı gün gerçekten millî ve büyük bir sendika olabilir. Temennimiz, Türk-İş Onuncu Genel Kurul toplantısının, tarihi bir mecburiyet olan bu gidişe daha da hız vermesidir.

BAŞYAZI

HÜR ANADOLU

15/Nisan/1976

Yalçın URAZ

TÜRK-İŞ'İN KADERİ

Türk-İş 10. Genel Kurulu'nun ilk günü tam bir siyaset arenasına manzarasına bürünmüştür. Türkiye'nin en büyük işçi organizasyonunu yanlarına almak isteyen bütün siyasi parti liderleri, Genel Kurul'da görüşlerini belirtmişlerdir.

Bu durum, işçilerin oylarının seçimlerde büyük etkisinin artık her tarafça anlaşıldığını göstermektedir. Sayın Ecevit, Türk-İş'i yanına almaya çalışırken, Adalet Partisi Genel Başkanı, federasyonun bağımsız şekilde kalmasında fayda gördüğünü belirtmiştir.

Sayın Demirel'in söylediği şu sözler gerçekçidir:

"Türk-İş bağımsız, güçlü kalmalıdır. Türk-İş bir siyasî parti ile organik bağ kurarsa, diğer partileri karşısına alır. Bütün partiler Türk-İş'in dileklerini yerine getirmiştir. Hükümet başı olarak kararlarınızı acele gerektiği gibi bekliyorum."

Ecevit'in davranışları ile Demirel'in sözleri iki zihniyet farkının vazih şekilde belirtmektedir. Sayın Ecevit, işçileri kendi kontrolüne almak partisinin bir organı gibi kullanmak istemektedir. Demirel ise, işçinin kudretini ifade ederek hükümetlerin ve partilerin icraatlarına göre vaziyet almasını salık vermektedir.

Ecevit, işçilerimize "Siz benim maşam olun" Demirel ise "Siz bizim üstümüzde bir baskı grubu olmaya devam edin" diyor. Hangi teklifin doğru olduğunu münakaşa etmeye lüzum var mı?..

İyi bir politika cambazı ve sendikacı olan Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, bıçak kemiğe dayınincea durumunu tayin etmiştir:

"Belirtmeliyim ki, sendikaların politika dışında kalması olanaksızdır. Bu güne kadar da kalmadık. Her zaman her uğraşımızda politikanın içindeyiz. Bununla beraber politikaya gereğince ağırlık konulmadığı öne sürülebilir. Şunu kesinlikle söyleyeyim ki, politikaya ağırlık koymaktan sadece belirtili bir siyasi partiye oy vermeyi anlamıyoruz."

Genellikle Halk Partisinin yanında bir görünüm arzeden Tunç, iş ciddiye bindiği zaman işçinin gerçek çıkarlarının koruyucusu olarak karşımıza çıkmıştır. Yani Demirel'le aynı paralele girmiştir.

Türk-İş Genel Kurulu, Disk gibi CHP'nin bir aleti mi olacak, yoksa hür sendikacılığı mı seçtiğine karar verecektir.

Bu Genel Kurul, Türk-İş'in kaderini tayin edecektir.

YÖNTEM

YENİ GÜN

15/Nisan/1976

Remzi ŞAHİN

İŞÇİ HAREKETİ VE İŞÇİ SINIFI

Türk-İş Onuncu Genel Kurul çalışmalarının birinci gününde siyasal parti liderleri birer konuşma yaptılar. Konuşmaların ortak özelliği işçi hareketini "işçi sınıfı" olgusundan ayrı imiş gibi göstermeyi amaçlamasıydı. Hiçbir lider "sınıf" olgusuna değinmedi konuşmasında. Bu noktanın üstünde önemle durmamızın nedeni Türk işçi hareketinin bugünkü değinikliğinin temelinde sınıf gerginliğini gizleme çabalarının yattığına inanmasıdır.

Türkiye'de siyasal partiler oldum olası, işçi hareketini ve sendikal eylemi sınıfsal özünden soyutlama çabası için de olmuşlardır. "Emek ve sermaye kardeşliği" bilimsellikle çatışan özüne karşın siyasal partilerin ortak sloganı olmuştur. Kuşkusuz, işçi sınıfının siyasal örgütü olmak amacıyla kurululan ve sosyalist öğretiyi eylem kılavuzu olarak benimseyen siyasal kuruluşlar bu genellemenin dışındadır.

Siyasal partilerin bu tutumu işçi sınıfını kendi demokratik gücüne yabancılaştırmıştır. İşçi sınıfı örgütlü ve bilinçli demokratik mücadele yoluyla kendi sınıfsal çıkarlarını koruyan ve aynı çıkarlar elde eden bir kitle olmasından uzak düşmüş ekonomik ve siyasal haklarının iktidarlar eliyle verilmesini bekleyen edilgen bir topluluk görünümü almıştır.

Herbiri, egemen çevrelerin bir kesiminin sözcüsü durumundaki siyasal partilerin işçi sınıfını kendi siyasal gücüne ve sınıf bilincine yabancılaştıran bir tutum içinde olmaları doğaldır. Çünkü bu kuruluşların sözcüsü oldukları egemen kesimlerin kısa ve uzun süreli çıkarları işçi sınıfının bilinçsizliğiyle doğrudan ilintilidir. Ne var ki, işçi hareketini sınıfsal özünden uzak tutmayı amaçlayan bu tutum partilere özgü olarak kalmamış sendikal hareketin bazı öncüleri tarafından da benimsenmiştir. Giderek sendikacılık siyasal partilerin yan kuruluşu niteliğini kazanmış son çözümlemede işçi hareketi sermaye çıkarlarının aracı işlevine itilmiştir.

Nitekim çalışmalarını sürdüren Türk-İş Onuncu Genel Kurulu sırasında yöneticilerin karşı karşıya bulundukları suçlama da budur.

İşin asıl ilginç yönü ise bu tutumdan Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'un da aykırmasıdır. Disk Genel Başkanı Kemal Türkler ile televizyonda yaptığı açık oturumda Tunç Türkiye'de sendikacılığın CHP Sendikacılığı AP Sendikacılığı gibi geliştiğini vurgulamıştır. Bu da göstermektedir ki sendikacılık işçi sınıfının ekonomik ve siyasal çıkarlarına dönük bir eylem içinde bulunması gerekirken siyasal partilerin kişiliğinde egemenlerin çıkarlarına dönük bir eylem içine girmektedir.

Türk-İş Onuncu Genel Kurul çalışmalarının yapıldığı şu günlerde işçi hareketine bu açıdan eğilmenin gerek işçi sınıfının çıkarları gerek demokratik rejimin işlerliği bakımından yararlı olacağı kanısındayız.

TÜRK-İŞ KONGRESİ VE BRANDT

"- Biz işçiler olarak ülkemizin çıkarlarını, işçi sınıfının çıkarlarının çok ilerisinde görüyoruz. Savaş değil, barış istiyoruz. İşverenlerle, bütün Türk Milleti ile aynı geminin içindeyiz. Bu geminin batışının da hepimize zarar vereceğini biliyoruz."

Türk-İş Kongresinde Teksif Sendikası adına konuşan Sayın Vahap Güvenç, Türk işçisinin maksat ve merâmına bu eümlelerle türcüman olmuştur. Tek tek bütün vatansever işçileri konuştursanız, hepsinden biribirine yakın olarak alacağınız cevap budur - Hangi Türk işçisi, siyâsî idârede söz sahibi olayım da, elime üç beş kurus fazla geçsin de memleket ne olursa olsun, diyecektir? Fabrikalar kapandığında, grevlerden mütevellid, istihsalde azalma başgösterip, pahalılık ayyuka çıktığında, işçiler fildişi kulelerinden bu manzarayı seyretmekle kalabileceklermidir? İç içe, aynı gemide yaşamıyor muyuz?

"Cahil, işçi, halk, girro" diye alay edilen devlet yükünü omuzlayan vatansever işçilerimiz, mevcut medenî halleri ve kültür yapılarına rağmen, bu memlekette işveren, memur, amirle birlikte yaşadığımızı, memleketin zarara uğraması hâlinde yalnız bir "sınıf"ın değil, herkesin bundan rahatsız olacağını anladığı halde, şu "aydın, ilerici, büyük adam" pozlarındaki "solcu politika madrabazıları"na ne olmaktadır? Evet, ne olmaktadır, ki onlar, Türk işçilerini beynelmilel kuvvetlerle işbirliğine sokmakta ve Türk devlet idâresine frenk ülkelerindeki maksatlı sendikalardan aldıkları talimatlarla yön vermek istemektedirler.

İşte Türkiye'nin en büyük işçi teşekkülünün genel kurulu toplandığı şu günlerde Almanya'nın eski Başbakanı ve Sosyal Demokrat Partisi Başkanı Türkiye'ye gelmiştir. Başbakanlığı sırasında ülkesinin sırlarını demirperde gerisine satan bir yardımcısının bu casusluğunu bildiği halde, vazifesine son vermediği için suçlu görülüp istifa etmek mecburiyetinde bırakılan, Alman solcusu, şu günlerde Ecevit'le bol bol susuz rakı içmekte ve gazetelerde poz vermektedir. Willy Brandt'ın Türkiye'ye gelmek için bugünleri seçmesi pek tesadüf olmasa gerektir. Hem yaptığı konuşmalar da pek enteresandır:

- Türk işçilerinin sorunlarını CHP ile birlikte ele alacağız.

Kendi itirâfıyla "babası belirsiz" olan patates suratlı bu Alman parti başkanı, böyle konuşmak cesaret ve fırsatını veren tabii ki Ecevit'tir. Daha dün kadar "CHP dış mihraklarla irtibatlıdır. Ecevit bazı merkezlerden emir alıyor," diye iddialar ileri sürüldüğünde bazıları pek aldırımıyordu. Halbuki bugün Almanların bile aşırı sol uç olarak kabul ettikleri bu adamı Sayın Ecevit, Türkiye'nin iç işlerine karıştırmak için davet etmiştir.

İlk görünüşte maksatlar çok münis gözükmektedir. "Ne var efendim bunda, Türkiye'deki işçilerin meselelerini bir Alman liderle birlikte çözmek" gibi, biraz "çağdaşlık" ve "ilerilik" dolu bir görünümü vardır. Halbuki Almanların bu gayr-i meşru çocuğu, direkt Sovyet Rusya ile irtibatlıdır. Sadece, Moskova'dan verilen emirleri biraz kendi ülkesine adapte ederek, yumuşatarak tatbik etmek pozisyonundadır. Sovyet Rusya'ya askerî ve siyâsî mâlzeme satan casus yardımcısını niçin koruduğu Almanya'da halâ vuzuha kavuşmamıştır.

Durum böyleyken Ecevit'in bununla sıkı işbirliğine kalkışması, Türk-İş Kongresinde işçilerin siyâsî iktidara katılmasını teşvik ettikten sonra Brandt ile derin görüşmesinin üzerine bir "Mim" koymak gerekmektedir. Çünkü ileride bütün bunların foyası meydana çıkacaktır.

GERÇEK

EGE'DEN

15/Nisan/1976

Hayranî ILGAR

SENDİKA VE SİYASET

Türkiye'nin en büyük işçi sendikası Türk-İş'tir. Türk-İş, bugüne kadar partilerüstü bir siyaset takip etmeyi uygun görmüş ve şimdiye kadar bu görüşle hareket etmiştir. Ancak, daha önceki Genel Başkan merhum Demirsoy'un ölümünden sonra, Türk-İş'in bir partinin kanadı altına girmesi eğilimi çoğalmış ve yöneticileri sıkıştırmaya başlamıştır. Bu sıkıştırma veya meyletme biraz da, solcu görüşün temsilcisi olduğunu saklamayan Disk'in gün geçtikçe büyümekte olması sebep olmuştur.

Bir bakıma, Türk-İş'in bugünkü yönetici kadrosu, bir partiyi destekleyip desteklememe konusunda mütereddittir. Üst kademede olup da, sendikanın muhakkak bir partiyi desteklemesini isteyenler, Türk-İş'in bugünlerde devam eden Genel Kurulu'nda etkin girişimlere geçeceklerdir. Hangi görüşün ağırlık kazanıp, karara etkili olacağını hafta sonunda göreceğiz...

Bilindiği gibi, Disk'in solda olduğunu açıkça ortaya koymasıyla, sol görüşü benimseyenler esasen Disk'te kümeleşmiş durumdadırlar. Türk-İş'te ise, daha çok sola karşı olanlar bulunmakla beraber, siyasi partiler açısından Türk-İş'te sol ve sosyalist partileri tutan üyeler de bulunmaktadır. Bu bulunuşun bir sebebi de, Türk-İş'in partilerüstü bir politika takip etmesidir.

Kanaatimiz odurki, Türk-İş Genel Kurulu'nda herhangi bir partiyi destekleme kararı alınırsa, Türk-İş'ten hızla kopmalar olacaktır. Genel kurul, sol partileri destekleme kararı alırsa, sağ görüş sahipleri, sağ partileri destekleme kararı alırsa bu defa da CHP'liler ayrılacaklardır. Bu sebeplerle, Türk-İş'in her hangi bir siyasi partiyi destekleme kararı almaması ise, sendikadaki kopmaları azaltacak, dolayısıyla Türk-İş'de, aşırı partibililiğin tahribatından kendisini kurtarmış olacaktır...

Türk-İş'in herhangi bir partiyi destekleme kararı almaması, yani tarafsızlığını muhafaza etmesi, ileride Türk-İş'e hareketleri bakımından esneklik hakkı tanınması demek olacaktır. Günü geldiğinde Türk-İş, sendika ve işçi çıkarları açısından hangi siyasi partiye isterse ağırlığını koyma yetkisini elinde bulunduracaktır. Ama, şimdiden bir partiyi destekleme kararı alınırsa, Türk-İş artık, hareket serbestisini kaybedecek ve destekleyeceği partinin uydusu haline gelecektir.

Biz, demokratik yollar ve iyiniyetlerle Türk-İş'in, daima iktidarlardan Türk işçisinin haklarını alacağı inancındayız. İşçilerin iktidarlar ve işverenler tarafından muhakkak sömürüldüğü ve bu yüzden de işçilerin devamlı olarak iktidarlara ve işverenlere cephe almaları ve aralarında sürtüşmenin kaçınılmaz olacağı görüşüne katılmıyoruz.

Çünkü, bu şekildeki peşin hüküm, Marksizm görüşün mahsulüdür ve bu görüşler bir ülkede barışı ve huzuru kat'iyen sağlayamaz!..

Türk-İş, ister sağ, ister sol partileri destekleme kararı alsın, yukarıdaki sebeplerden kayba uğrayacaktır. Fakat, şimdiye kadar takip ettiği yolu takip eder ve partilerüstü bir yol takip ederse, kendisi de, Türk işçi hareketleri de kazançlı çıkacaktır.

Hayırlısı olsun, demekten başka elimizden birşey gelmez...

AĞIRLIK KOYMAK

Ağırlık koymak için ağırlık sahibi olmak gerekir.

Onuncu Genel Kurulunu toplayan Türk-İş, "politikaya ağırlık koymak" bakımından son fırsatı kullandığının farkındadır. Şimdi karar almazsa, bir daha böyle bir karar alma fırsatı geçmeyecek eline. Çünkü, ağırlığını gitgide yitirmektedir. Ağırlığını, ağırlık koymadığı için yitirmektedir ve bugün değil de, ileride bir gün ağırlık koymağa karar verdiği zaman ağırlığının kalmadığını görecektir. Yani, bylesi, anlamsız bir "ağırlık koyma" kararı olacak.

Oysa, Türk-İş bugün hâlâ böyle bir kararı anlamlı kılacak kadar ağırlık sahibidir.

Gelgelelim, "ağırlık koymak" sözü, Türkçenin en esnek sözlerinden biridir. Açıklanması, somutlaştırılması, belli durumlara uygulanması gerek.

Konfederasyonun Genel Başkanı Tunç, Genel Kurulu açarken şöyle diyordu: "Sendikaların politika dışında kalması olanaksızdır. Bugüne kadar da kalmadık, her zaman, her uğraşımızda politikanın içindeydik. Bununla beraber, politikaya gereğince ağırlık konulmadığı öne sürülebilir. Bu Genel Kurul, bunun yollarını, yöntemini, kurallarını saptayacaktır, değerlendirecektir."

Demek ki, böyle bir yeniden değerlendirmeye gerek duyulduğuna göre, Türk-İş'in politikaya yeterince ağırlık koymadığını Genel Başkan da kabul ediyor. Şimdiye kadar, "işçiyi ilgilendiren konularda" partileri etkilemeye çalışmak, "işçi düşmanı" ilân edilen parlamento üyelerine karşı seçimlerde cephe almak ve hemen hemen bütün partilerin aday listelerine "işçi yerleştirmek" gibi davranışlar, "politikaya ağırlık koymak" diye adlandırılıyordu.

Artık, "politikaya ağırlık koyma"nın bunlardan öteye bir davranış olduğu anlaşılıyor. Konuların "işçiyi ilgilendirenler" ve "işçiyi ilgilendirmeyenler" diye ikiye ayrılamayacağını herkes anladı. Sendika yasası işçiyi ilgilendirir de, vergi iadesine ilişkin yasa ilgilendirmez mi? Falanca fabrikada çıkan çatışma işçiyi ilgilidir de üniversite kapısında adam vurulması ilgili değil midir? Ülkenin genel gidişi, ekonominin genel durumu işçilerin ilgi alanı dışında mıdır?

Elbette bu gibi konularda işçilerin de ilgilendiklerini ve yeri geldikçe ağırlık koyduklarını söyleyenler çıkacaktır.

Ama, işçi ağırlığı sözle, demeçle bildiriyle konmaz. Konduğu zaman ekonomiyi can evinden vuran, toplum hayatını durduran ve "işçiye rağmen" birşeyler yapmak isteyenlere ister istemez boyun eğdiren bir ağırlık olmalıdır işçinininki.

Sanayileşmiş toplumlarda, demokrasinin, özgürlüğün, insanca yaşamının gerçek güvencesi de budur. Diktacıları caydırtan, olur olmaz heveslerle sokakları karıştırmaya yeltenenleri vazgeçirten işçinin ağırlığıdır. Fransa'da anavatana başkaldıran Cezayir ve Korsika tümenleri. Paris çevresindeki işçiler "direneceğiz" dedikleri için başkenti istilâya kalkışamadılar. Orada, 1968 ve 1969'ların başı bozuk öğrenci hareketleri de işçi kuruluşları böylesine saçma devrim karikatürlerine katılmadıkları, hattâ yer yer açıkça karşı çıktıkları için sönmek zorunda kaldı.

Dikkât edilecek olursa, Türk-İş şimdiye kadar ağırlık koydu ama, önüne çıkan terazilerin bütün kefelerine birden koydu. Böylece, herkesin de bildiği gibi, "partiler-üstü politika" eninde sonunda "partilerarası denge"ye dönüştü.

Aslında, böyle bir "siyasal" denge tutumunun "sosyal" anlamı şuydu: Türk-İş, toplumda da "işçi-işveren" dengesine inanmaktaydı. Hattâ, yöneticileri arasında bunu, zaman zaman aynı terimleri kullanarak ifâde edenler bile çıktı.

Dünyadaki işçi hareketleri arasında pek az görülen bir tutumu bu. Genellikle, işçiye yakışan tutum, emeğin üstünlüğünü, emeğin üstün değer olduğunu savunmaktır. Başkaları da başka şeyler savunur. Bu savunmaların ardından toplumda bir denge ortaya çıkacaksa, bu kendiliğinden çıkar. "Denge"yi savunmak işçiye düşmez. Ona düşen, kendi alınterini savunmaktır.

Bu kadarını, "sosyal demokrat" diye küçümseyen Ecevit bile söylüyor. Geçen gün, Türk-İş'in Genel Kurulunda söylenen şu sözler, önemli sözlerdir: "Açık söylüyorum: Demokratik sol bir parti olarak bu konuda denge gözetecek değiliz. Ama işverenin, büyük sermaye çevrelerinin de huzurunu ve güvenliğini gözeteceğiz. O çevreler şimdiye kadar olduğu gibi fiilî iktidar olmayacaklardır, artık, iktidarı paylaşamayacaklardır. Toplum kendi diledikleri yönü veremeyeceklerdir. Ama işçilerin ve tüm çalışan halk kesimlerinin ağırlık taşıyacağı bir iktidar yönetiminde, o iktidarın oluşturacağı sağlıklı, adaletli ortamda, topluma huzur içinde hizmet edebileceklerdir."

Şimdi, bugünün koşulları içindeki bir Türkiye'de, bir işçi kuruluştur, en azından şunları yaparak politikaya ağırlık koyabilir:

1)-Cephe iktidarının, çevresine topladığı unsurlar, izlediği politika ve yöneldiği toplum modeli bakımından işçiden, emeğiyle geçinen insandan yana olmadığını, olamayacağını açıkça ilân etmek.

2)-Özgür düşüncüyü zorbalıkla boğmağa, sokakları karıştırmağa ve Türkiye'yi sıkıyönetimlerle başlayacak bir dikta ortamına getirmeğe yeltenenlere fabrikaların, grevlerin ve yaşama kavgasının gerginliklerinde bilenmiş işçi gücüyle karşı konacağını, bütün heveslileri ürkütecek biçimde, açıkça haykırmak.

Şu anda Türk-İş'ten beklenen de, hiç olmazsa, budur.

BU HAFTA

TERCÜMAN

16/Nisan/1976

Refik SÖNMEZSOY

ECEVİT'İN İSTEDİĞİ TÜRK-İŞ

CHP lideri Bülent Ecevit'in, işçiden ne beklediği, Türk-İş kongresinde kesinlikle açıklığa kavuşmuştur.

Türk-İş kongresinde konuşan CHP liderine göre, Türk-İş'in seçimlerde partisini destekleyip, desteklememesi önemli değildir. İddiasına inanılırsa, tabandaki işçi zaten seçimlerde partisine oy vermektedir. Tecrübe ile sabittir. Ekonomik, sosyal ve siyasi meselelerde yanılğılarla dolu bir geçmişi bulunan Ecevit'in muradı, parti tabanını işçi ile bütünleştirmektir. Bundan ne yarar ummaktadır?

Hatırlardadır. CHP teşkilâtı gençliğin önemli bir bölümü ile yıllar önce bütünleşmiştir. Bu bütünleşmenin eserini 5 yıldır görüyoruz. Üniversite ve yüksek okullarımız işlemez haldedir. Sokaktan hükümeti devirmek isteyen gençlerimiz, kanlı bıçaklı olmuşlardır. Halk iradesi ile ulaşılmayan hedefe, anarşi ile varılmak istenmektedir.

Ecevit'in partisinin gençlikle ilişkisi CHP'nin iktidar olmaması halinde anarşi kapısını aralayan faktördür, kozdur. Nitekim sokakta vuruşan gençlerin, bugün öğrenci meseleleri yüzünden bu kanlı kavgayı sürdürdüklerini iddia etmek, mümkün değildir.

Öğrenciyi sokağa döken zihniyet, şimdi işçiyi de anarşiye sürüklemek istemektedir. Disk içerisinde yeralmaları gereken bazı sendika liderleri şimdi Türk-İş'i Disk'e benzetmeye çalışmaktadır. İşçiyi iktidara ulaşmada koz olarak kullanmak isteyen bu zihniyet, sorumluluk taşıyan işçi liderlerini bertaraf etmeye uğraşmaktadır. Bu zihniyet, işçi liderlerinin kimisini milletvekilliği ödülü ile, kimisini de Disk öcüsü ile korkutup kandırmaya uğraşiyor.

Disk güçleniyormuş; yalan tabandaki işçi CHP'li imiş. Disk'e kayıyormuş. Sadece temenni. Gerçekle ilgili yok bunun. Daha geçen hafta Disk'e bağlı Petro Kimya-İş Sendikasının yüzde seksen üyesini teşkil eden Yarımca'daki Petro Kimya tesislerinde çalışan işçilerin, hepsi -bizi sattılar. Politikaya kurban ettiler- diyerek, topluca Türk-İş'e bağlı Petrol-İş Sendikası saflarına katıldılar. Buna benzer yüzlerce olay cereyan etmiştir. Türk-İş'e bağlı sendikalar içerisinde üye kaybına uğrayan yok mu? Var tabii. Ama bakın hepsi de CHP uydusu sendikalardır. Mesela Oleyis gibi.. Bir Genel-İş Sendikası'ndan söz ediliyor. Bu sendika, Türk-İş üyesi iken "120 bin üyem var" diyordu. Bugün Disk'e katılmıştır Acaba kaç üyesi katılmıştır? Yeni kurulan BİF, tabanındaki tüm üyesini kendi saflarına çekmiştir. İşçinin bu akışı, BİF'in Türk-İş üyesi olması ile sağlanmıştır. Bir zamanlar 30 bin üyeli bağımsız Sosyal-İş Sendikası vardı. Disk'e katılan bu sendikanın kaç üyesi kalmıştır. Merak eden var mı acaba?

Türk-İş kongresinin sorumluluk taşıyan delegeleri tarihi bir kararın arifesinde bulunuyorlar. Ya sol propagandanın etkisi altında kalıp, Türk-İş bütünlüğünün vebâlini sırtlayacaklardır. Ya da işçinin bütünlüğünü, hertürlü ihtirasları frenleyerek, muhafaza edeceklerdir. Türk işçisi milletvekilliği uğruna kendilerini siyasi partilere kiralamış işçi liderlerinden bu ihanetlerinin hesabını ergeç soracaktır. Bunda kimse'nin şüphesi olmasın.

"Türk-İş parçalanırsa parçalansın" diyebilecek kadar gözleri kararmış bazı sendikacılar, kongre dönüşlerinde teşkilâtlarına hesap vereceklerini unutmamalıdır.

CHP lideri, açıkça Türk-İş'i partisine bağlı herhangi bir gençlik kuruluşu olarak görmek istediğini söylemiştir. Çelişki ile dolu konuşmasında bir yandan siyasete Türk-İş etkili olamıyor derken, iki cümleden sonra "Toplu sözleşme, grev hakkının elde edilmesinde, son olarak da kıdem tazminatının 30 güne çıkarılmasında, Türk-İş ağırlığını başarı ile koymayı bilmiştir" diyebilmektedir. Böylesine yanılğı içerisinde teşhisleri olan bir liderin peşinden Türk-İş'i parçalama pahasına gidecek bir Sendikacının bulunduğunu düşünmek zordur.

Ecevit'in ifâde ettiği gibi, işçi meselelerinde Türk-İş siyasi etkinliğini ortaya koymakta ve parlamentodan istediği kanunları çıkarabilmektedir. İstenen, anarşi de ya da sokak kavgalarında da Türk-İş'in ağırlığını koyması ise, buna aklı başında, ülke çıkarlarını herşeyin üstünde tutan işçiden ya da Türk-İş'ten beklemek için insanın hayalci olması gerekir.

İşçi kesimi gerçekçidir. Bu bakımdan Hayal aleminde yüzelerle herhangi bir konuda işbirliğine gitmesi düşünülemez.

TÜRK-İŞ'DE İKTİDAR KAVGASININ SON DÜĞÜMLERİ ÇÖZÜLÜYOR

Türk-İş'in geçen Pazartesi sabahı başlayan Onuncu Genel Kurulu'nun yapıldığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Salonunda, erken saatlerden itibaren sıkı güvenlik tedbirleri alınmıştı. Türk-İş en büyük imtihanlarından birine hazırlanıyordu. Partiler, hükümet ve kamuoyu alınacak kararlarla, Türk-İş'in bu imtihandan başarılı çıkması halinde rejimin kazancını, aksi halde demokrasimizin uğrayacağı kaybın hesabını yapıyordu. Bu yüzden ilgi fazlaydı. Herhangi bir taşkınlığa imkân verilmemesi için, salona ancak misafir gazeteciler, siyasi parti liderleri, bakanlar, üniversiteler ve çeşitli kuruluş temsilcileri ile delegelerden başkası sokulmadı. Kongrede, ilk gün, siyasi partilerin gövde gösterilerine ayrılmıştı. CHP dışındaki parti sözcüleri, Türk-İş'in siyasete bulaşmamasını teklif ettiler. Demirel, "İşçi ne istedi ise, bizden almıştır" dedi. Ecevit ise, Türk-İş'in kesinlikle siyasi alanda bir cephe oluşturmamasını savundu. Türk-İş'i partisinin yandaşı olmaya davet etti.

Siyasi partilerin kendilerine bağlı sendika liderlerine verdikleri talimat üzerine, delegelerden bazılarının peşin hükümlü ve katı tutum içerisinde bulundukları görüldü. Başbakan, Demirel ile CHP lideri Ecevit arasındaki soğukluk, bir kısım delegelere de sirayet etmişti. Bugüne kadar hiçbir Türk-İş kongresinde görülmeyen bir hırçınlık, bir katılık hakimdi. Bu arada yıllardır Demirsoy'a yaltaklanmaları ile tanınan bazı işçi liderlerinin, bu sefer Ecevit'e yaltaklanmaları, devrimci yaftası ile şimdi kendi liderlerine horozlanmaları, gözden kaçmıyordu. Bunun yanı sıra, Halil Tunç'a haber gönderen bir grup, Başkanın "Hiç kimse için ağırlığını koymamasını istiyebiliyordu" Tunç, rakipsiz adaydı. Sosyal Demokrat Sendikacılar grubu ise, ilk günden itibaren tansiyonun kendi lehlerine geliştiği hesabı içerisinde hareket ediyorlardı. Üstelik hesap adamı Demirel, gönül okşamaktan çok, ülkenin gerçeklerini dile getiren bir konuşma yapmıştı. Buna karşılık Ecevit'in hissi ve -Bekâra karı boşamak kolaydır- sözcüğüne uygun vaatleri, Sosyal Demokrat Sendikacıların daha çetin pazarlıklara kalkışmalarına yol açıyordu.

Sosyal Demokrat Sendikacılar, Türk-İş'e sol bir kaftan biçmişlerdi, Bunu giydirmeye uğraşıyorlardı. Halil Tunç, en büyük engeldi. Sol basının tüm yıpratma çabalarına rağmen, Tunç'a karşı çıkacak çapta, güvenilir, yetenekli bir başka aday yoktu. Bu yüzden de CHP'li sendikacılar, şimdilik kaydıyla Tunç'a boyun eğmeyi yeğlediler... Ancak bugüne kadar başarılı bir çalışma sürdüren Sadık Şide'nin mutlaka değiştirilmesi için, yoğun bir kulis faaliyetine giriştiler. Otelden otele taşınmalar, sabahlara kadar sürdü. CHP'liler, aday olarak Özkal Yici'yi öne sürüyorlardı.

Özkal Yici, Petrol-İş Sendikası Sekreterliğinde tecrübeli bir sendikacı bürokrattır. Fakat yeteneği ve tecrübesi işçi kesiminin üst seviyesinde görev almasına yeterli değildir.

Sendikacıdır. İşçi değildir. Petrol-İş Sendikasında katip iken, o devrin güçlü sendikacısı Ziya Hepbir'in dikkatini çekmiştir. Daha sonra muvazaalı bir işlemle çalışmadığı halde, bir işyerinde işçi gösterilmiş, böylece delegelik vasfını kazanmıştır. Hepbir tarafından Petrol-İş Kongresinde icra kuruluna seçtirilmiştir. İhtirasını yeteneği ile bütünleştirmeyi bilen Yici, kısa bir süre sonra İsmail Topkar'la anlaşmış, hamisi Ziya Hepbir'i berteraf etmiştir. Hamisini sendikadan uzaklaştıran Yici, böylece Petrol-İş'in ikinci adamı olmuştur. Hedefine ulaşmadaki ihtirasını bilenler, Halil Tunç'u yola getirmede en etkili adayın, Özkal Yici olduğu konusunda ittifak etmişlerdir.

Sendika katipliğinden Türk-İş'in ikinci adamlığına aday olan bürokrat sendikacı Yici'nin, bu noktada durmayacağı açıktır. Nitekim Halil Tunç'un sağlığı yeterli değildir. Türk-İş ise, bugüne kadarki bütünlüğünü sorumluluk taşıyan, ihtiraslarını frenlemeyi bilen, toplum adına bunu fedâ etmekten çekinmeyen liderler kadrosuna borçludur.

CHP'den milletvekili olma vaadi alanlar için, TÜRK-İŞ'in bütünlüğü önemli değildir. İşçi kesimi yerine, bağlı oldukları partinin liderine karşı sorumlu olmak

daha caziptir. Ayrıca kongrenin ilk üç gününde genel sekreter adayı olarak Türk-İş Birinci Bölge Temsilcisi Ziya Hepbir'in de adı geçmiştir. Fakat Hepbir yetenekli ve tecrübeli olmasına rağmen, herhangi bir partiye bağlı olmadığından netice alması pek beklenmiyor.

Muhtemelen bu akşam veya yarın yapılacak seçimlerden sonra elde edilecek sonuç, Türk-İş'in geleceğini çizmesi bakımından büyük önem taşıyor. Ne var ki, Halil Tunç'un yapacağı son konuşmada, ağırlığını koyması halinde, herşeye rağmen Genel Sekreterliğe Sadık Şide'nin tekrar getirilmesi kuvvetle tahmin edilmektedir.

Öte yandan Türk-İş İcra Kurulu'nun diğer üyeleri Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir Teşkilâtlandırma Sekreteri Ethem Ezgü ile Malî Sekreter Ömer Ergün'e karşı da Sosyal Demokrat Sendikacılar yeni adaylar çıkarmışlardır. Üzerinde henüz ittifak edilmeyen bu adaylar arasında en tutarlı olanı Teksif Genel Başkan Vekili Bilâl Şişman'dır. Ne var ki, milletvekilliğinin geçiş kapısı bu mevkiler olacağından, bu mevkilere son günü daha birkaç aday çıkması bekleniyor. Maden-İş Federasyonun da İcra Kurulu'na bir aday göstermesi söz konusu.

Henüz ortada bulunan bir kısım delegeler ise, şöyle bir alternatif teklif etmektedirler: "Halil Tunç, Genel Başkan olarak kalmalıdır. İki Genel Sekreterlik ihdas edilmelidir. Bunlardan biri idari, diğeri ise politik sorumluluk taşımalıdır. Fakat Sadık Şide mutlaka görevinde kalmalıdır. Ayrıca İcra Kurulu'ndaki sekreter sayısı da artırılmalı, artan sekreterliklere Sosyal Demokrat Sendikacıların adayları seçilmelidir."

Ne varki, Sosyal Demokrat Sendikacılar, bazı basın ve CHP'den destek almalarına rağmen, kesin bir neticeyi elde edecek güçte değildirler. Temsil ettikleri sendikaların delegeleri, birlik halinde değildir. Üstelik temsil ettikleri işçi sayısı azdır.

Meselâ Tekgıda-İş Sendikası delegeleri sayı itibari ile, Sosyal Demokrat Sendikacılar ekibinin sendikasının kongredeki delegesine eşittir. Bu arada susan ve son sözlerini verecekleri oylarla belirtecek delegeler ise, bu hizipleşmeyi uzaktan, çok defa da şüphe ile takip etmektedir. En önemli faktörlerden biri de, Türk-İş'in parti buyruğunda bir kuruluş olmasını istemeyen, çoğunluğu çeşitli partilere inanan, fakat tabandaki işçinin gerçek tercihi bilen delegelerin oylarının istikâmetidir. Bunun yanı sıra Sosyal Demokrat Sendikacıları tasvip etmeyen Türk-İş'in bütünlüğüne saygı gösteren, özgür sendikacılığı savunan bir grubun ağırlığı da henüz kendisini hissettirmiş değildir. İlk iki gün meydan Sosyal Demokratlara kalmıştır. Son günün ise sorumluluk taşıyan, işçi kesiminin bütünlüğünü her türlü politik pazarlığın üstünde tutan delegelerin olacağı, hakim görülmüştür. Tüm yaygaralara rağmen, bu netice tabandaki işçinin de en büyük temennisidir. Zaman bu görüşü ispat edecektir.

TÜRK-İŞ'in YENİ YOLU

Türk-İş Genel Kurulu, yeni politikasını çizmek için değişik görüşlerdeki delegelerin konuşmalarını sonuca bağliyacaktir. Bu yeni yol, eskisinden farklı olacak, fakat yine de ilericilerin, devrimcilerin ve işçi tabanının beklediği ölçüde "güçlü" ve de "etkin" olmayacaktır. Ama, Sosyal Demokrat Sendikacıların ve bu grubun ileri sürdüğü isteklere yakın fikirlere sahip öteki delegelerin inandırıcı konuşmaları, elbette 1976 Türkiye'sinin gerektiği adının atılmasını başaracaktır. Bu adının içeriği, esneklik sağladığı takdirde zamanla beklenene doğru gidiş gerçekleşecektir.

Beklenen nedir?

Bunu yanıtlarken Türk-İş Başkanının yaptığı saptamaya göz atmak gerekir. Tunç diyor ki:

"Politikanın içindeydik, ama ağırlık koymamızın şekil ve engellerini ortadan kaldıramamıştık. Yalnız bir siyasi partiye oy vermek değil, toplumun her kesiminde, yönetimde de söz sahibi olmak istiyoruz. Parlâmentoda, hükûmette işçinin temsil edilmesi lâzımdır."

İşte, beklenen bu "lâzımdır"ın ne yolla gerçekleştirileceğidir. Toplumun her kesiminde ve devlet yönetiminde söz sahibi olabilmek, mevcut yasalara göre ya siyasi bir parti listesinde yer almakla, ya da seçimlerde bağımsız aday olmakla mümkündür. Partiye girmek, olmadığı takdirde parti listesinde (bağımsız) olarak yer alabilmek daha olmazsa seçimlerde bağımsız aday olarak boy göstermekle siyasete ağırlık koymak, toplumun her kesiminde, yönetimde söz sahibi olmakla mümkündür.

Bir de "partilerle pazarlık" yolu vardır elbette. Seçimlerden önce parti genel merkezleriyle Türk-İş'in yapacağı konuşmalar, Türk-İş içindeki o partiye üye bazı sendikacıların kontenjandan listelere konulması önerilebilir, anlaşma sağlanır ve böylece AP'den, CHP'den, DP'den bazı sendikacılar Meclise girer, hatta bunlardan bir kaçına Bakanlar Kurulunda bile yer verilir. Acaba bu, tutarlı bir yol mudur? Bu değişik partiler listelerinden Meclise girecek sendikacılar, örneğin dış ticaretin devletleştirilmesini hep bir arada destekleyecek, bu yolda önerge verecek, yasa tasarısı hazırlayıp birlikte imza edip Meclis Başkanlığına sunacaklar mıdır? Buna evet demenin olanağı yoktur, bugünkü partiler yelpazesine dağılmış sendikacılar için..

O halde, bugün için yapılabilecek olumlu tek şey, artık iyice çürüğe çıkan "partiler üstü politika" safsatasını bırakmak ve sınıflı bir toplumda yaşadığımız gerçeğini kabul edip "işçi sınıfı" çıkarına çalışmaktır. Bu yola girilirse, sınıfsal gereklerle ulusal gereklerin neler olduğu kolayca saptanır, o yolda daha ileri adımlar atılır.

Madem ki ekonomik durum parlak değildir. Madem ki 2,5 milyon işsiz vardır. Madem ki görevimiz de ekonomik, sosyal olduğu kadar da siyasaldır. O halde siyasete ağırlık verirken belli bir ekonomik, sosyal, siyasal programda birleşmek gereklidir. Hiç kuşkusuz başta AP olmak üzere hiç bir sağ partinin programı işçiden yana değildir. O halde Türk-İş'i "sol"un yanına getirmek, korkmadan, suçlamalara aldırmadan Türk-İş'in solda olduğunu saptamak bugünün gerektirdiği bir yaklaşımdır. Yeni yol bu olmalıdır.

TÜRK-İŞ GENEL KURULU

Türk-İş'in Ankara'da başlayan 10.Genel Kurul çalışmaları günümüzün önemli olaylarından birisidir...

Türk-İş kurulduğundan buyana, bilhassa Türk-İş'in uzun süre Genel Başkanlığını yapmış bulunan Seyfi Demirsoy döneminde partilerüstü bir politika takip ettiği gibi demokratik rejimi desteklemiş ve komünizmin karşısında olmuştur. Ankara'da komünizmi telin mitingini ilk defa yapan da Türk-İş'tir. Gerçekten Türk-İş bünyesinde komünizme karşı olan ve demokratik sistemi benimseyen milliyetçi görüşe sahip elemanlar da çoktur.

Ancak, Demirsoy'un ölümünden sonra Türk-İş, büyük bocalamalar geçirmekte ve bu bocalamanın sonucu olarak devamlı fire vermektedir. Ne varki Türk-İş'teki bu fire vermeyi Türk-İş'in başındakilerin bir kısmı gerçekçi olarak değerlendirememekte ve bu yanlış tutumun ve görüşün sonucunda da Türk-İş yeni gelişmelere ve oluşumlara gebe görünmektedir.

Genel Kurulu açış konuşmasında Halil Tunç, işçilerin yönetime katılmalarının şart olduğunu öne sürmüş ve fakat herhangi bir partiyi destekleme konusunda açıkça beyanda bulunmamıştır. Herhangi bir partiyi destekleme konusunda Tunç'un açıkça beyanda bulunmaması önemlidir. Çünkü, Türk-İş'in içinde herhangi bir partiyi (özellikle CHP'yi) desteklemek düşüncesinde olanlar oldukça çoktur. Tunç, bir taraftan bunlara ters düşmemek niyetiyle, diğer taraftan da bizzat kendisi herhangi bir partiyi desteklemenin Türk İşçi Hareketini sonu meçhul ve karanlık akibetlere sürüklemesinin korkusu içinde bulunduğundan böyle davranmıştır.

Bildiğimiz kadarı ile Türkiye'de ister partiler olsun, ister sendikalar olsun, yönlerini ve stratejilerini ortaya koymadıkça, bünyesinde bulunanlarca tasvip görmesi ve desteklenmesi beklenemez. Türk-İş yöneticileri takip edecekleri tutum ve yönlerini açıkça ortaya koymak mecburiyetindedirler. Ayrıca, sendikalar mevcut partilerden birisinin yanında bulunlarsa, bilmelidirler ki o sendika olmaktan çıkacaktır. Siyaset, bünyesinde bulunan siyaset dışı her görüşü eritmek ve yok etmek yapısına sahiptir!.. Türk-İş bilhassa CHP'ye destekleme kararı alırsa, sendika yöneticileri kısa zamanda kendidilerini siyasete kaptıracaklar, sendika bu partinin eleman yetiştiren bir ocağı haline gelecek ve sendikanın asıl görevi olan işçi meseleleri ikinci planda kalacaktır ve fonksiyonunu kaybedecektir!..

Bir de herhangi bir sendika CHP gibi anarşiye pirim veren ve gelişmesini davranışları ile besleyen bir partiye yanaşırsa; o sendika kısa zamanda Türkiye'deki anarşinin yaratıcısı ve gelişmesini sağlayıcı bir kurum haline dönüşecektir!.. Kanaatımızca, böyle bir gidişin sonu işçiler arasında çatışmaları ve ülkede anarşiyi teşvik edici olacağından; bu hareketin sonu sendikanın yok olmasına kadar gidebilir!..

Tunç'un, işçilerin parlamentoda temsili konusunda ileriye sürdükleri de üzerinde durulacak bir konudur. Bugün Türkiye'de, tek partili dönemde olduğu gibi parlamentoya seçilecekler için önceden referans almak mı lâzımdır?.. İsteyen, istediği şekilde parlamentoya girebilmek adaylığını koyamaz mı?.. Türkiye'de böyle bir yasaklama mı vardır?..

Tunç'un bu isteği, mevcut olmayan bir istekmiş gibi ortaya konulması bakımından çok yanlıştır! Kendisini Türk işçisinin haklarını korumaya adanmış herkes, günü geldiği zaman adaylığını koyar ve pek ala parlamentoya girebilir. Nitekim, bundan önceki dönemlerde bu şekilde parlamentoya girmiş bazı işçi temsilcileri vardır. Böyle bir davranışı engelleyen ve yasaklayan herhangi bir yasa olmadığına göre Tunç'un ne istediğini anlamak güçtür!..

CHP, Genel Başkanı Ecevit, sendikanın bir partiye dayanması gerektiğini söylerken, diğer parti liderleri aksi tezi savunmuşlardır. Şüphesiz ki, CHP Genel Başkanı hergün biraz daha kaybettiği prestijini kurtarmak ve güçlenmek için Türk-İş'i kendi paraleline sokmaya çalışmaktadır. Bu davranışı ile Ecevit, şahsını ve partisini düşünmekte, diğer parti liderleri ise, doğrudan doğruya Türk-İş'in geleceğini ve Türk sendikacılığını düşünmektedir.

Bir hafta sürmesi beklenen Türk-İş Genel Kurul toplantısı, bir yönüyle Türk-İş'in geleceğini belirleyecektir. Görelim bakalım, Kurul aklı-selimle mi hareket edecek, yoksa ideolojik baskılara boyun eğip tehlikeli bir yöne mi süreklenecek?

TÜRK-İŞ VE DIŞTAKİ İŞÇİLER

Demokrasinin hakim olduğu bütün memleketlerde büyük işçi konfederasyonlarının kongreleri seçimlere katılan partilerin gövde gösterisi yaptığı bir arenaya benzer.. işçi istekleri şekillenir, partiler bu dinamik güçleri kendi yanlarına çekmek için "onlara dönük" dururlar, ve işçi meseleleri güncel olur. Türk-İş kongresi de bu açıdan gayet hareketlidir. Ancak dışardaki Türk işçilerinin meselelerinin gereğince kongrede ifâdelenmediği kanısındayız. Kurulan 170 işçi şirketinden beşinin ayakta oluşu dışardaki işçilerin memleketlerine olan itimatlarını sarstır. Bugün neden 50 kusura milyarlık banka hesaplarının "yatırım sermayesi" olarak Türkiye'ye gelmediğini araştıranlara yıkılan 165 şirketin rakamlarını vermek kafidir. Ayrıca emeklilik için Almanya'dan gelen primler Sosyal Sigortalara ödenen tavan primden çok fazladır. 1975 Yılında Alman işverenin hissesi hariç bir işçi ortalama 2200 marklık emeklilik primi ödemektedir. Bugünkü kurla bu 14080 lira etmektedir. Halbuki Türkiye'de tavan 6000 liradan işçi ve işverenin müşterek ödedikleri prim 9360 liradır. İşçiler aradaki farkı istemekle haklıdır. Dövizlerini yollamazlar "Milliyetperverliğe" davet ederiz. İstikballeri için herşeylerini vermeyi açık kalplilikle isterler "sırt çeviririz" Artık bu politikanın terkedilip Türk işçisinin emeği milli menfaatlerle bütünleşip onun yararına dönük durmalıdır. Aslında işçiler de çok ağır bir fatura ödüyorlar ve yolladıkları dövizler karşılığı yaşadıkları hayatı Le Monde gazetesi aynen şöyle özetliyor:

"Birçok, Türk işçi ev bulamadıklarından şehirde "Odalar" kiraliyorlar. 20 metrekaarelik bir odaya dört ila altı kişinin sağıştığı olağan iştir. Köpek bağlaştan iki saatten fazla durmayacağı bu odaya ayda bin lira da aylık ödemektedirler. Ayrıca içlerinde tuvaleti olmayan odalara sığınanlar vardır."

Bir de işçilerin Avrupa'daki sendikalarının neşrettiği aylık veya haftalık gazeteler var. Belçika'da çıkan Emek gazetesinde şu satırlar yazılı: "15 yıldır sadece döviz olarak görülen Avrupa'daki işçilerimizin çocukları ve onların geleceği de diğer sorunları gibi hiç düşünülmemiştir. Bunca zamandır binlerce işçi çocuğu için bir eğitim anlaşması yapılarak çocuklarımıza ana dillerinde eğitim olanağı sağlanmamıştır."

Türk-İş'e bu konuda büyük bir görev düşmektedir. Bunun sorumluluğunu kongre tartışmalarında yaşamak zorunluluğundayız.

HÜRRİYET

16/Nisan/1976

Cahit ÇATALOĞLU

TÜRK-İŞ'de AİDATLARIN İŞYERLERİNDE BORDRODAN KESİLMESİ İSTENİYOR

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Ankara'da yapılan 10.Genel Kurul toplantısında, Türk-İş üye ve eğitim aidatlarının tek bir isim altında birleştirilmesine, üye başına 1 lira olan aidatın 2 liraya çıkartılmasına ve Türk-İş aidatlarının işyeri bordrosundan (Check-Off) sistemi uygulanmak suretiyle kesilmesine karar verilecektir.

Türk-İş'in 1976 - 1979 yıllarını kapsayacak 11. Dönem Bütçe Raporu'nda yer alan bilgilere göre de üyelere kesilecek aidat miktarı 3 yıl içinde 97 Milyon 200 bin liraya ulaşacaktır.

Geçen devre içinde Türk-İş'in, 1 milyon 300 bin civarında üyesi bulunduğu halde üye aidatlarını tam olarak toplayamadığı kaydedilen mali raporda "Aidatların zamanında alınmaması gerçek üye sayısının altında ödenmesi istenilen mali gücün doğmamasına neden olmuştur. Bu yüzden de devre içinde zaman zaman mali sıkışıklıklarımız olmuş, istenilmediği halde peşin aidat alınmış ve hattâ bir kısım yapılması plânlanan hizmetler ertelenmiştir" denilmiştir.

Türk-İş'in geride bırakılan dönem içinde kendisine üye işçilerden 19 milyon 174 bin lirası sendikal aidatlar ve 4 milyon 470 bin lirası eğitim aidatları olmak üzere toplam olarak 23 milyon 644 bin lira topladığı açıklanmıştır.

YENİ DÖNEM VE CHECK - OFF SİSTEMİ

Türk-İş'in aidatlarının işyeri bordrosundan Check-off sistemi uygulanmak suretiyle kesilmesinin, hakiki üye sayısını takip ve tespit için kolaylık sağlayacağı kaydedilen mali raporda, "Sendika prensipleri bakımından işçinin sendikaya, sendikanın da üst kuruluşlara aidatını direkt olarak ödemesinden yanayız. Bu devre içinde de üye kuruluşlarımızın zamanında Türk-İş aidatlarını ödememeleri halinde, işyeri bordrolarından kesilmesi bazı zorluklara rağmen zorunlu olacaktır" denilmiştir. Ancak bu konuda fazla bilgi verilmemiş ve Türk-İş aidatlarının işyerilerindeki bordrolarından nasıl kesileceği belirtilmemiştir.

TÜRK-İŞ VE PARTİLER

Türkiye'de işçileri en fazla temsile yetkili Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) nun, genel kurulu devam ediyor. Bu genel kurulda, konfederasyonu muayyen bir partiyi desteklemeye zorlamak isteyenlere, bugünkü gibi partilere karşı bağımsızlığını muhafaza etmek isteyenler çarpışmaktadır.

Sendikalarla partiler arasında daima bir münasebet olmuştur, ve olacaktır. Bu münasebet iki şekilde kendini gösterir, Birinci şekil, sendika ile parti arasında organik bir bağın teşekkül etmesi, en azından koparılması güç bir münasebetin kurulması halidir. Bu halde derece derece sendika, partinin veya parti sendikanın kanadı altına girmiş olur. Bu partinin muhalefette kalması halinde sendika ile kendi partisini iktidara geçirmektedir. Kendi partisi iktidara geçtiği zaman ise, ister, istemez iktidarın dümen suyuna girmek zorunda olan sendikanın asli görevi, iktidarın işçi ile ilgili kararlarının benimsenmesini kolaylaştırmak ve muhalefetle çatışmak olur.

İkinci şekil, sendikaların partilere karşı bağımsızlığını muhafaza etmesi ve münasebetlerini zamana ve şartlara göre serbetçe ayarlaması halidir. Bu durumda iktidardaki partiden işçi hesabına menfaat sağlamak aslî hedeftir. Bu hedefe ulaşmak için bazan iktidarı, desteklemek, bazan da iktidarla çatışmak gerekebilir. Her iki halde de sendika hiçbir bağımlılık duymadan serbestçe hareket etmektedir.

Süphesiz bu iki hal, çok partili bir sistem içinde var olabilir. Tek partili bir sistemde ikinci şekil mevzubahis olamaz. Sendika ile tek parti arasındaki münasebet ister istemez organiktir ve sendika partinin bir çeşit ajanıdır. Ancak, parti de işçi iktidarını temsil etmektedir. O halde, sendika kendi iktidarının organı ve ajanı olarak partinin emirlerini yerine getirmekte ve kendi iktidarına yardım etmektedir. Buna karşılık çok partili sistemde desteklediği partinin emirlerini yerine getirmek ve kendi partisine yardımcı olmak aynı şey değildir. Çünkü bu sistemlerde bütün partiler işçiye hoş görünmek ister. Propaganda ile icraat aynı şey değildir. Şu anda Türkiye'de parti programlarının işçilerle ilgili bölümleri birbirinden güzeldir. Peşin hükümler bir tarafa bırakılırsa, meselâ MHP, işçiye çok partili sistem içinde tek ve pazarlıkçı bir sendika altında toplamak istemekte, böylece işçinin ne kadar sonra ulaşmasının mümkün olacağı belli olmayan bir gücü işçiye derhal kazandırmayı ve işçiye fabrikalara ortak etmeyi teklif etmektedir. Bugün hür sendikacılık sloganı altında işçiye bölmeyi hukuken ve fiilen başarmış olan iktidarların, işverenle birlikte, işçinin birbiriyle mücadelesini ve gücünü işverene karşı değil, kendi kendilerine karşı kullanmalarını memnuniyetle seyretmelerini, bir avutma ve uyutma olarak vasıflandırmaktadır.

Türk-İş'te bugün münakaşa edilen bir parti ile bağ kurma, aslında bu uyusma ve avutmayı biraz daha tesirli hale getirmeye ve işçiye yeniden bölerek biraz daha güçsüz kılmaya matuf bir hareket değil midir? Bu hareket olsa olsa işverenin ve dış güç olarak da Türkiye'yi her sahada bölük bölük görmek isteyenlerin işine gelmez mi?

Bölünmenin sadece Türk-İş'de olacağını zannedenler de aldanmaktadırlar. Konfederasyonun bölünmesini takiben, sendikalar da kendi içinde tekrar parçalanacaklardır. Çünkü bizim sendikalarımızın çoğunun lider kadrosu siyasî partilerin koalisyonudur. Lider kadrosu en homojen olan bir sendikada bile, liderlerle işçiler arasında siyasî görüş açısından kopukluklar vardır. Onları bir araya getiren iktisadi menfaattir. Ancak siyasî kanaat başkısı başlayınca durum değişebilir.

Diğer taraftan Türkiye'de hangi sendika lideri teşkilâtlandığı işçileri bir partiye oy verdirmeye gücündedir?

ICFTU GENEL SEKRETERİ OTTO KERSTEN:
KIBRIS SORUNUNDA TÜRK-YUNAN SENDİKALARI ETKİN OLABİLİR

Kersten, Kıbrıs'ta işsizlik, yüzde 25'in üstüne çıktı, İsrail ile Arap ülkeleri arasında dahi konfederasyonun önemli rol oynadı. Türk - Yunan işçi liderlerinin bir masa etrafında gelmeleri konusunda umutluyum.

Türk-İş 10.Genel Kurul toplantısını izleyen Uluslararası hür işçi sendikaları konfederasyonu Genel Sekreteri Otto Kersten, bir basın toplantısı düzenleyerek, dünyanın tüm ülkelerinin çeşitli ekonomik, sosyal ve politik sorunlarla karşı karşıya bulunduğu işaret etmiş, bu arada, Kıbrıs konusuna değinmiş ve "Kıbrıs'ta sosyal ve insan sorunlarının çözümünde Türk Yunan işçi sendikaları Konfederasyonları ile Kıbrıs Türk ve Rum işçi kuruluşlarının etkin olabileceğine inanıyorum" demiştir.

SENDİKALAR VE PARTİLER

Otto Kersten, basın toplantısında, sendikaların siyasi partilerle olan ilişkisine değinmiş bu konuda şöyle konuşmuştur:

"Ben sendikaların kendilerine yararlı partiyi seçmelerine taraftarım. Ancak sendikacılık hareketi, öyle bir harekettir ki, sendika liderlerinin veya sendikalarının benimsedikleri bir parti iktidarda da olsa ve işçi çıkarlarına aykırı davranışları görülse onu derhal tenkit etmelidirler.

Ayrıca sendikalar çoğulcudurlar, bu nedenle kendi aralarındaki fikri anlaşmazlıkları tartışıp, ortak bir yol bulmalı ve diğer güçlerin karşısına bir bütün halinde çıkmalıdır.

Avrupa'daki partilerin, sendikalarla organik bağı bulunduğunu anlatan Kersten, Kıbrıs konusuna da değinmiş ve Yunan işçi sendikaları konfederasyonu ile Türk işçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcilerinin "Hem her iki ülke arasında ki sorunlar ve hem de Kıbrıs'da iki cemaat arasındaki işsizlik sorununun halli konusunda yeni bir ortam yaratılabilmesi için, neler yapabileceğinin saptanmasını söylemiştir.

KIBRIS SORUNU

Kıbrıs'ta işsizliğin, yüzde 25'in üstüne çıktığını sözlerine ekleyen ICFTU Genel Sekreteri, İsrail ile Arap ülkeleri arasında dahi Konfederasyonun önemli rol oynadığına işaret ederek, Türk - Yunan işçi liderlerinin bir masa etrafına gelmeleri konusunda umutlu olduğunu bildirmiş, "Kıbrıs'ta, sosyal ve insancıl sorunların çözümünde, Türk, Yunan işçi Sendikaları Konfederasyonları ile Kıbrıs Türk ve Rum işçi kuruluşlarının etkin olabileceğine inanıyorum" demiştir.

Otto Kersten, daha sonra, gazetecilerin sorularını cevaplandırmıştır.

Bu arada, CIA'nın işçi sendikaları üzerinde herhangi bir etkisi bulunmadığını, bunların, dünya haber alma, örgütlerinin propagandası olduğunu belirten Kersten, "Bir süre önce Türkiye de bulunan Amerikan işçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisinin bir CIA Üyesi olup olmadığı" sorusuna da "Hayır" karşılığını vermiştir. Toplantı da bulunan Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç da "Bu şahıs ile birlikte çalıştıklarını ve kendilerinin gerçek bir sendikacı olduğunu" söylemiştir.

TÜRK-İŞ Mİ. DİSK Mİ?

ICFTU'nun, Türk-İş ile Disk arasında Türk Sendikacılık hareketini bir nokta da birleştirmek için ortak bir tavsiyesi olup olmadığını soran bir gazeteciye Kersten, üyesinin Türk-İş olduğunu, yalnız Türkiye'de değil bütün dünyada bütün

işçilerin tek bir hareket etrafında toplanmasını temenni ettiklerini, ancak, Disk'in son çıkardığı bir kitabı gördüğünü ve bunu okuduktan sonra, Türk-İş'in Disk ile bir görüş altında birleşmesinin güç olduğu kanaatini edindiğini bildirmiştir.

ICFTU'nun, Kıbrıs'ta 1963'den bu yana meydana gelen olaylarla ilgilenmeyip, son zamanlarda bu konuya neden fazla ilgi gösterdiğini soran gazetecilere, özetle şu karşılığı vermiştir:

"Adadaki sorunun büyük bir geçmişi olduğunu biliyoruz. ICFTU 1962 - 63 yıllarında da benzer girişimlerde bulunmuştur. Bu yıl da yapılan ziyaretlerde temsilcilerimiz yalnız sendikacılarla değil politikacılarla dahi görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmelerde, Makarios, görüşümüzü paylaştığını belirtmiş, bilahare Rauf Denktaş da aynı görüşe katıldığını ancak, Makarios'un Enosis'den vazgeçmesi halinde, böyle bir girişimi destekleyeceğini söylemiştir. Daha sonra tekrar görüştüğümüz Makarios, artık Enosis fikrinde olmadığını söylemiş. Denktaş da bunu resmen bir yazı ile bildirmesini ve kamuoyuna açıklamasını istemiştir. Ancak, şu ana kadar böyle bir açıklamanın yapıp yapılmadığını bilmiyorum."

Otto Kersten, "Türk işçilerinin, AET katma protokolü çerçevesinde, aralık ayı sonundan itibaren, Avrupa da serbest dolaşımını temin için, ICFTU'nun herhangi bir girişimde bulunup bulunmayacağını" soran bir gazeteciye, iki yıl önce Cenevre'de dünya göçmen işçi sorunlarıyla ilgili bir konferans düzenlediklerini kaydetmiş sözü toplantıda hazır bulunan Avrupa İşçi Sendikaları, konfederasyonu Temsilcisine bırakmıştır. Konuk sendikacı, bu konuda görüşlerini şöyle özetlemiştir:

"Bu sorunu bugün, Almanya'nın içinde bulunduğu sorunla birlikte görmek, lazımdır. Biz işçilerin Avrupa da dolaşmasının kademeli bir şekilde gerçekleştirilmesine taraftarız. Çünkü biz, yeni yılda, hudutlarımızı yabancı işçilere açacak olursak, o takdirde, Almanya'da çalışan 2 milyona yakın yabancı işçinin, iş güvenliği sarsılacağı, bunlar arasında yarım milyon da Türk işçisi bulunmaktadır."

KRİTİK KRİZ DÖNEMİ

Bugün Federal Almanya'daki işsizlerin sayısı 1.1 milyondur, yakında 600 bin ilâ 700 bin arasında işsiz sayısında, değişiklik olacağı tahmin edilmektedir. Yabancı işçilerden işsiz sayısı ise 115 bindir.

Kritik kriz döneminde dahi, en büyük mücadelemiz yabancı işçilerin iş güvenliklerini korumak olmuştur. Biz, Alman İşçi Sendikaları Birliği olarak, bütün Avrupa ülkelerinde işsizliğin giderilmesi için, tedbirler alınmasını tavsiye ederiz. Yoksa, serbest işçi dolaşımı bir çare değildir."

Otto Kersten de meslekdaşının bu sözlerine katıldığını, işsizliğin giderilmesi için, yabancı sermayenin teşvik edilmesini ve yatırımların arttırılmasını tavsiye etmiştir.

G Ü N C E L

VATAN

17/Nisan/1976

Yaşar GÜRBÜZ

PARTİLERÜSTÜ POLİTİKA

Partilerüstü politika, partilerüstü hükümet gibi acaip laf ve formüllere hiçbir çoğulcu demokratik ülkede rastlanmaz. Bunlar bize özgü gariplikler. Üstelik de bunları, sanki çok önemli buluşlarmış gibi sunmuyor muyuz? Gel de çık işin içinden. 1 Mart ve ondan sonra partilerüstü hükümet diye bir şey icat ettik önce. Partilerüstü yutturmacasının altında ne naneler yendiğini hep beraber gördük 1 Mart'ta. Ondan sonraki partilerüstü hükümetin gereğini ise hâlâ anlamış değilim.

Partilerüstü politikaya gelince: Bu da Türk-İş'in icadı. Yıllardanberi durmadan tekrarlanan bu lâf, Türk-İş'in son genel kurul toplantısının yine ana konusunu oluşturdu. Türk-İş Genel Başkanına bakarsanız, sendikaların politika dışında kalması olanaksız, her zaman, her uğraşlarında sendikalar, politikanın içindedirler. Sadece, belirli bir siyasî partiye oy vererek politikaya ağırlık konulamıyacağını söyleyen Genel Başkan şöyle sürdürüyor konuşmasını: "İşçiler olarak, Türk işçi hareketi olarak, devletin, toplumun tüm kesimlerinde ağırlığımız olsun istiyoruz. İşçiler hükümette, işçiler parlamentoda temsil edilmelidir. Bunun yolları araştırılırken ve belirlenirken asla vaz geçemiyeceğimiz bir ilke vardır. O da, Türk-İş'in birlik ve bütünlüğünün muhafazasıdır."

Eğer Türkiye, tek parti sistemiyle yönetilen bir ülke olsaydı, Türk-İş Genel Başkanının bu sözlerini anlamakta hiç güçlük çekemezdik. Tek partinin yönettiği bir ülkede tek bir konfederasyon içersinde toplanacak olan işçiler, o tek partinin paralelinde olarak, pek âlâ yönetime katılmak isteyebilirler. Ama çok partili bir demokratik rejimde bu iş nasıl olur? Yaşama, yürütme organlarına katılma isteminde bulunan Türk-İş, bunu ancak ülkedeki partiler kanalıyla gerçekleştirebilir. Bunun yolu da belirli bir parti yönünde Konfederasyonun tercihinin kullanmasıdır. Yok, eğer biz çeşitli partiler kanalıyla yaşama ve yürütme organlarına katılmayı düşünüyoruz diyorsalarsa, o zaman da, "Türk-İş'in birlik ve bütünlüğünün muhafazası" imkânsızdır.

Türk-İş'in parçalanmasından doğan Disk ve Misk, yukarıki sözlerimizin açık kanıtlarıdır. Türk-İş'in önünde iki yol vardır; ya "partilerüstü" adını verdiği bu günkü politikasını sürdürecektir ve sonunda parçalanıp, ufalanarak yok olacaktır; yahut da bir siyasî parti yönünde tercihinin kullanarak, varlığını sürdürecektir. Tabi ki bir siyasî parti yönünde tercihinin kullanarak, varlığını sürdürecektir. Tabii ki bir siyasî parti lehine tercihinin kullanması takdirinde de Türk-İş'ten bazı kopmalar olacaktır. Ama bu hiç bir zaman, Konfederasyonu ortadan kaldıracak boyutlara ulaşmayacak, aksine içerisinde "birlik ve bütünlük" sağlayarak, ona güç kazandıracaktır.

Ülkemizde ne tek parti ve ne de meslekî temsil esasında dayalı faşist kooperatif sistem yürürlükte olduğuna göre, Türk-İş'e başka alternatif kalmamaktadır. Onun için Türk-İş'in varlığını sürdürmesini içtenlikle, isteyenler "partilerüstü politika" hikâyesini bir yana bırakmalı, partiler arasındaki tercihlerini açık, seçik ortaya koymalıdır. Gerçekten, birlik ve bütünlük isteniyorsa, bu konudaki karar bir an önce alınmalıdır. Zira zamanın, birlik konusunda, Türk-İş'in aleyhine işlediği meydandadır.

KONGREDEN BEKLENEN

Beş günden beri Ankara'da devam eden Türk-İş Genel Kurulunun, Türk kamuoyunda gereken yankıyı bulduğunu söyleyemeyiz. Bir milyonu aşkın üye sayısı, Türkiye ekonomik sosyal hayatında gerçek bir ağırlığı bulunması gereken bu işçi konfederasyonumuzun kongresinden, kamuoyuna yansıyanlar, klik sürtüşmeleri, parti çekişmeleri ve iktidar kavgalarından ibarettir. Küçük dernekçilik oyunlarının, Türk-İş Genel Kurulunda da bir kısım partizan sendikacı tarafından uygulanmasına şahit olmaktayız. Kongre ile ilgili haberler veren arkadaşlarımız, yoğun bir kulisin olduğunu bildiriyorlar.

Türk-İş gibi, üye sayısı milyonu aşan, malî gücü oldukça yüklü ve sosyal seviyesi belli bir değer kazanan bu kuruluşun yönetimi için mücadele verilmesi olağandır. Fakat gönül, bu mücadelenin, Türk milletinin geleceğine katkıda bulunmak gayesini taşımasını istiyor. Oysa, görünen, siyasî hayattaki kesmekeşin Kongreye sıçramasından başkası değil. Türk-İş Kongresinde, bir sendikal hareketin veya Türk işçi gücünün Türk toplum hayatına ne gibi katkılarda bulunması mümkündür, sorusuna cevaplar verilmesi gerekirdi.

Bugün Türk ekonomisinin önünde yığınla mesele vardır. Bu meselelerin çözümünde ele alınması gerekli temel güçlerden birisi, belki de başlıcası işçimizdir. Takvimlerin günlerini, gazetelerin sayfalarını, işçinin sosyal faaliyetleri doldurur. Hergün bir grev haberi okunur. Hergün bir lokavttan söz edilir. Bir fabrika işgal edilir. Bir fabrikanın makinaları tahrip edilir. Bir işçi çatışmada yaralanır. Bir iş kazası olur. Bunlar işçiyi direkt ilgilendiren hadiselerdir. Hayatın pahalılaşması, üretimin durması veya hızlanması, üretilenin tüketilene yetmemesi velhasıl hayatın her alanında emeğin, alınterinin izini buluruz.

İşte Türk-İş, alınterinin ülke ekonomisindeki yerini belirlemek için, Türkiye ekonomisinin karşılaştığı problemlere, Türk işçisi açısından yaklaşabilmelidir. İşçiyi, millet bütününden koparmadan, kısır sendika rekabetine kapılmadan, tahrikçiliğe sapmadan, bu toprağın emeğini ve sermayesini bir bütün olarak görüp, millî ekonominin müesseselerini yükseltmek amacıyla çözümler ortaya koyabilmelidir. Meselâ iş barışı nasıl sağlanabilir? Bu noktada karşılıklı engeller nelerdir? İşverenden ne beklenir? İşçinin görevi nedir? Üretim nasıl artırılır? grevlerin, lokavtların azaltılabilmesinin, işçinin el emeğine halel gelmeden iş barışının kurulmasının şartları nelerdir? "Emekle sermaye arasında mutlaka kavga olacaktır" görüşünün prensip olarak kabulüne, bir kısım şartlanmış marksistten başkası artık inanmamaktadır. Bu görüş, millî ekonomileri tahrip etmenin bir vasıtası olarak kullanılan ve proletarya diktatörlüğü adı altında belli bir bürokrat sınıfın sömürsüne münfer olan bir düzen geliştirmiştir. Bugün kimse Rusya'ya, Çin'e "işçi cenneti" demiyor. Herkes biliyor ki, Rusya veya Çin'de devlet imkânlarını milyonların sefaleti namına hayasızca sömüren bir yeni sınıfın, kapitalist ülkelerde bile rastlanmayacak saltanatı vardır. Hem eleştirisiz saltanatı.

Türk işçisinin sözcüsü olan sendikacılarımızın, Türk halkına has vakar ve samimiyet içerisinde, Türk milletinin geleceği için yükleneceği sorumluluğu idrak etmesi ve ifa etmesi gerekir.

Türk işçisi, meselelerini Türk milletinin bütününe maledebileceği ölçüde, sınıflaşmadığı ölçüde başarılı olacaktır. Bugüne kadar işçimiz bu özelliğini korumuştur. Onun için işçinin derdi, davası, bütün bir toplumun gönlünde desteklenmiştir.

Sınıf sendikacılığının gayesi, işçiyi millettten koparmak ve onu militan haline getirmektir. Kendi problemleri içinde bocalayan, savaş duygusu içinde gecesini gündüzünü kaybeden ve zorlama grevlerle tükenen bir sosyal topluluk olmamalı işçimiz.

Onun nasırlı ellerinde millî ekonomimizin müesseseleri yükselmeli, onun samimiyet, vakar, gönül genişliğinde kapitalin muhtemel yırtıcılığı ehlileşmeli, kazanma hırsının oburluğu bir nizamla girmelidir. Türk işçisi bunu başaracak karakterdedir.

TÜRK-İŞ OYUNA GELMEMELİDİR

Türk-İş'in Genel Kurulu'nda çalışmalarını yoğunlaştıran bünyedeki Sosyal Demokratlar diye bilinen grubun devamlı işledikleri konuların başında, emek, sol; sermaye sağdır, hususu geliyor. Buradan da desteklenmesi mümkün partilerin durumu değerlendirilmeye çalışılıyor. Bir taraftanda bu konuyu işlemek suretiyle; Türk-İş'in uydu olmasını isteyenleri baskı altında tutmaya gayret ediyorlar.

Kongre öncesi yaptığımız yoklamada aldığımız cevaplarda da aynı konu önem taşıyordu. Bu yüzden emeğin yerinin neresi olduğunu çeşitli vesilelerle çağdaş anlayış çerçevesinde ortaya koymaya çalışmıştık.

Emeğin yerinin neresi olduğunu tespit ederken, değer ölçüsü olarak Batı alınmaktadır. Halbuki bu yolla bir yere varmak mümkün değildir. Çünkü böyle bir değerlendirme işçi açısından bir fayda getiremez, getirmemiştir. Bu konuda Disk'in durumu en güzel örnektir. Çünkü Disk'te felsefeden hareket etmektedir ve çok zaman kolaylıkla işverenle anlaşmak suretiyle işçiyi perişan edebilmektedir.

Diğer taraftan Batı'nın sosyo-ekonomik, sosyo-politik ve bir bütün olarak genel yapısı ile, Türkiye'nin aynı hususlardaki durumu çok farklıdır. Bu konuda hissi olunmamalıdır. Aslında gerek siyasî hayattaki ve gerekse işçi kesimindeki dalgalanma ve çalkalanmaların kaynağı bu meseledir.

Şimdi şu noktaya gelinmektedir: Batılı anlamda bir değerlendirme açısından, Türkiye'de, her iki kesim bir yönleri ile sağ, diğer bir yönleri ile soldur. Böyle bir durum akıl, mantık ve ilmi gerçekler göz önünde bulundurulursa mümkün olmayacağı açıktır. Kaldı ki bu mukayese ne Türkiye'ye birşey kazandırır ne de Türk işçisine, Hissi ve hayalci olmamak lâzım. Türkiye'nin şartlarını Türkiye'nin gerçekleri ve yapısı çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Birtakım hayalci görüşler işçi hareketinin sağlığı bakımından geçerli olamaz, olmamalıdır.

Diğer taraftan solun nerede duracağı da belli değildir. Öyle ki devlet partisi olarak kurulan CHP daha sonra ortanın solu Sosyal Demokrat ve Demokratik Sol felsefeyi benimsediği bilinen bir gerçektir. Öyle ise yarını belli olmayan bir felsefeyi işçi kesiminin benimsemesi, güçlerini menfi yolda etkileyeceği ve bütünlüğünü bozacağı muhakkaktır. Bu konuda çok taze bir de örnek vardır: Genel-İş, Tümtis Genel Başkanı Hüseyin Pala'nın yaptığı basın toplantısında, kendisi hakkında vesikalarla söylediği sözleri yazması yüzünden Yeni Asya hakkında dava açan Abdullah Baştürk. Abdullah Baştürk'te sol görüşlü idi, hatta Sosyal Demokratların lideri olarak da bilinmekte idi. Lâkin Baştürk'ün sendikası Marksist Disk'e katılmıştır.

Marksist Disk'in desteklediği ve onun da Disk'i desteklediği CHP'nin, neden Türk-İş'in siyasete ağırlığını koymasını istemesinin manâsını anlamak için kâhin olmak gereksizdir. Gerçekten de Genel Kurulun birinci günü Türk-İş adına sorduğu sorulara yine kendisinin cevap verdiği Ecevit, Türk-İş hakkındaki düşüncelerini yine kendisi "bazı liderler istemese de bu iş olacaktır" manâsını taşıyan sözleri ile açıklıkla ortaya koymuştur. Bunun hangi anlama geldiği ise açıktır.

Türk-İş oyuna gelmemelidirTürk-İş oyuna gelirse bundan en büyük zararı yine Türk-İş görecektir.

Türk-İş 10. Genel Kurulunda tartışılan başlıca konulardan biri de işçi-memur ayırımı meselesi oluyor. Bilindiği gibi işçi-memur konusu Ecevit hükümeti zamanında çıkarılan 12 sayılı kararname ile kamuoyunu uzun zamandan beri meşgul eden konulardan biri oldu. Bu kararname gereğince, işçi statüsünde bulunan çalışanlardan büyük bir kısmı memur sayılıyordu. Ve yine bu konu geçen yılki toplu sözleşme döneminde önemli bir noktaya ulaşmıştı.

Aslında bazı kesimlerde ve bilhassa Sosyal Sigortalarda çalışan işçilerin memur sayılması ile Ecevit, ne derece işçiden yana olduğunu ortaya koymuştur. Meseleyi bu açıdan değerlendirmek gerekir. Ve onun için de bu mevzudaki tek sorumlu bizzat Ecevit'tir. Genel Kurul'da konuşan bazı konuşmacılar bu konuyu gerçekten çok güzel

ortaya koyuyorlar. Genel Kurulun üçüncü günü konuşan Sağlık-İş'e mensup konuşmacı "Sosyal Sigortalarda meydana gelen durumun tek sorumlusu, işçiden yana olduğunu söyleyen ve birinci gün Türk-İş adına sorduğu sorulara yine kendisi cevap veren Ecevit'tir. Ecevit o kararname ile ne derece işçiden yana olduğunu ortaya koymuştur" mânasını taşıyan sözleri ile net olarak ortaya koydu ve delegeler tarafından sık sık alkışlandı. Aynı şekilde dördüncü gün konuşan Harb-İş sözcüsü de aynı konuya değiniyor, bu konuda yine Ecevit'i sorumlu tutuyor ve "Demirel Hükümeti bu meseleyi tamamen olması da belli bir seviyede çözmüştür" şeklinde konuşmasına devam ediyordu.

Şimdi, bu konunun müsebbibi olan Ecevit, yine bu konuda en fazla konuşan kişi oluyor. Fakat bilinen odur ki; yalnız bu konu bile ecevit'in işçi kesimi hakkındaki düşüncelerini ortaya koyacak niteliktedir.

Önemli olan şudur: Solculukla ve hele bu bir özentiden ve taklitçilikten doğmuşsa bu durumla işçi hareketini ve hele bağımsız ve hür işçi hareketini bağdaştırmak kabil değildir. Gerçekten de CHP'nin iktidar olduğu dönemdeki icraat, işçi hareketi bakımından çok düşündürücüdür.

Bugün artık işçi kesimi ve dolayısı ile Türk-İş bir gerçekle karşı karşıyadır : CHP ve lideri işçiye çağdaş anlam da bir şey veremez. Bu tecrübelerle sabittir. Fakat bilinen o ki; Ecevit yönetimindeki CHP işçi kesimine ve bilhassa Türk-İş'e bir şey verebilir; o da ideolojik bir kavga için içine girilmesini temin etmek. Bunu CHP lideri Genel Kurulunun birinci günü açık olarak ortaya koymuştur. Ama aklı başında olanlar tarafından bunun tasvip edilmesi mümkün değildir. Diğer taraftan Ecevit, bir süre önce Halil Tunç'la yaptığı bir görüşme sırasında da düşüncelerini ortaya koymuştur. Ecevit, Halil Tunç'la yaptığı görüşmede Türk-İş'in Disk ile birleşmesini söylemişti. Tunç bunun gerçekleşebilmesin şartı olarak Disk'in Marksist düşünceden vaz geçmesi gerektiğini söylemiş, buna karşılık Ecevit, bunun şimdilik mümkün olamayacağını ifade etmişti. İşçi hareketinin Demokratik rejim içinde olabileceğini söyleyenlerdir. Ecevit. Aynı Ecevit Disk'e Marksist sendikacılık modelinden vaz geçmesini teklif etmesi bir yana aynı kuruluşla işbirliği de yapabilmektedir. Bir taraftan Hür Demokratik rejimden bahsedebilirsiniz diğer taraftan bu rejimi ortadan kaldırmayı hedefleyen çağdaş totaliter felsefenin savunucusu kuruluşla iş birliği yapacaksınız. Ve hem de işçi hareketinin Hür Demokratik rejimde olabileceğini gayet iyi bilen Türk-İş hakkında müsbet düşüneceksiniz. Bunlar ters şeyler... Ve dolayısı ile bütün bunların mümkün olamayacağı açıktır.

Ecevit'in bir garipte felsefesi vardır: İşçi kesiminde bir mesele var; Ecevit'e göre bunun sebebi gayet basittir: Faşizm, Talebe kesiminde bir olay mı çıkmış bunun sebebi de gayet kolay: Faşizm veya Provaktör ajanlar... Kısaca tek tehlike vardır: Faşizm, Faşizmi tasvip etmek elbette mümkün değildir. Onun içinde bu güne kadar bir kişi ben Faşistim diye ortaya çıkmamıştır. O halde bir öcü gibi yalnız Faşizme sarılmak niye?

Fakat Ecevit'in buna dört elle sarılmasının sebebinin bilmektedir artık Türk işçisi. Çünkü işçi artık bir yığın değildir, bazılarının dediği gibi. Kimin neden yana olduğunu oylarıyla da geçen ara seçimde ortaya koymuştur. Evet Türkiye de bir kişi ben faşistim demedi şimdiye kadar ama, ben Komünistim diyen beyni ipotek edilmiş çok kişi çıktı. O halde yalnız başına Faşizmi tehlike göstermenin mânasını anlamak güç değildir.

XXXXXX

Türk-İş'in bu Genel Kurulunda Ecevit idaresindeki CHP'nin istediği bir karar alınırsa, bu, Türk-İş için belkide kapanması imkânsız bir yara olacaktır. O bakımdan Genel Kurul sırasında CHP'ye angaje olmuş kişilerin durumu gayet iyi değerlendirilmelidir. Eğer bunlar yönetimde söz sahibi olurlarsa Türk-İş'e gerçekten yazık olur. Denge kurulsun, bütünlük sağlansın diye bazı riskli durumlar ve hele bu bir büyük kuruluş için söz konusu olursa göze alınamaz, alınmamalıdır.

Türk-İş'in vereceği kararda yaldızlı lâflar ile hayalci vaadler değil, gerçekçi icraatlar önemli olmalıdır. CHP işçi-memur ayırımı konusundaki davranışı ile felsefesini ortaya koymuştur. Bazı konuşmacılar ve delegelerin söylediği gibi tek başına bu konu bile, CHP ve Ecevit hakkında bir fikir verebilecek niteliktedir.

Diğer taraftan 73 ve 75 seçimlerindeki Disk - CHP işbirliği unutulmamalıdır. 974 icraatı unutulmamalıdır. Abdullah Bastürk unutulmamalıdır. Sosyalist Enternasyonal unutulmamalıdır.

İşçinin bütünlüğünü korumanın yolları vardır ve bu yollar göz önünde tutulmalıdır. Hayalcilik ve hissiliğin işçi hareketini ve Türk-İş'i böleceği kesinlikle bilinmelidir.

TÜRK-İŞ'te DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK

Çalışmalarını bitiren Türk-İş Genel Kurulu (Partilerüstü politika) deyimiyle ifade edilen (siyasal tavır) sorununu görünüşte çözmüş bulunuyor. Görünüşte diyoruz, çünkü kanımızca bugüne dek süren tutumda özde bir değişiklik yapılmamıştır. Gerçekten, Türk-İş tüzüğünde yer alan "Siyasal partiler karşısında mutlak bağımsızlık" ilkesi gene korunmaktadır. Bir siyasal partinin desteklenmesi konusu ise uygulanması çok güç hattâ olanaksız koşullara bağlanmıştır. Bu koşulların belirli bir siyasal partinin desteklenmesi yönünden daha da ağırlaştırıldığını söylemek yanlış olmaz.

Yapılan tüzük değişikliği özet olarak şöyledir: "Türk-İş, kendi ilkesi ve amaçlarını gerçekleştirmek için demokratik kurallara inanan herhangi bir siyasal partiyi destekleyecektir. Desteklenecek parti ile desteklemenin biçimi, koşulları ve kuralları İcra ve Yönetim Kurullarının ortak toplantısında kararlaştırılacaktır. Ancak bu karar, kurulların üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla alınabilmektedir. Kurullar bir karara varamadıkları takdirde konu olağanüstü toplantıya çağrılacak olan Genel Kurula getirilecektir."

Eski metin ise şu biçimdeydi: "Türk-İş, Genel Kurul kararı olmadıkça herhangi bir siyasal partiyi destekleyemez."

Bu olumsuz cümlelerin "Genel Kurul kararıyla belirli bir siyasal parti desteklenir" biçiminde olumluya dönüştürülmesinde anlam değişikliği olmayacağı açıktır. Kabul edilen son metinle, Genel Kurulun basit çoğunlukla böyle bir karar alabilme yetkisi kaldırılmakta, İcra ve Yönetim Kurullarına üçte iki oy çoğunluğunu sağlamak koşuluyla bırakılmaktadır. Genel Kurul ancak İcra ve Yönetim Kurullarının karar alamaması durumunda yetkili kılınmıştır.

Yapılan değişiklikle, 1966 yılında toplanan 6.Genel Kurulun benimsediği ilkenin de gerisine düşülmüştür. Gerçekten 6.Genel Kurul, "İcra ve Yönetim Kurulu ile Türk-İş'e bağlı örgütlerin yetkili birer temsilcilerinin katılmasıyla oluşacak kurulun kararıyla bağımsız (Non-partisan) politikayı bırakma" ilkesini benimsemiştir. Yetkili Kurul'da üçte iki çoğunluk gibi gerçekleşmesi olanaksız karar alma yeter sayısı öngörülmemekteydi.

Kabul edilen Tüzük değişikliğinde, desteklenecek siyasal partinin nitelikleri açık ve seçik olarak belirlenmemiştir. (Demokratik kurallara inanma) kesinlik taşıyan bir ölçü olamaz. Örneğin, Türk-İş'in faşist Milliyetçi Hareket Partisi de demokratik kurallara inandığını belirtmektedir. Türk-İş, işverenlerin temsilcisi sağcı partileri, demokratik kurallara inandıklarını saptadığı takdirde, bugüne dek olduğu gibi destekleyecek midir? Örgüte bağlı sendikaları Yönetim ve İcra Kurullarında temsil edenler arasında MHP'de içinde olmak üzere AP gibi sağcı partilerin yanlısı kişilerin varlığı gözönüne alınırsa, bu sorunun olumlu bir yanıt bulması da mümkündür.

Desteklemenin biçim ve koşulları da belirli değildir. "TBMM'nin genel seçim kararı vermesinden sonraki bir hafta içinde karar verilmesinin öngörülmesi, eskiden olduğu gibi, sendikacılara parlamento üyeliği sağlama yolunun kullanılacağını belli etmektedir. Türk-İş Genel Başkanı bu konuda Genel Kurul'da yaptığı konuşmada, partilerin yönetiminde de söz sahibi olmak istediklerini, ön seçim sisteminin engellerinin ortadan kalkması için partilerle pazarlık yapmak gerektiğini açıkça söylemiştir.

Özetle Türk-İş yönetiminde "Balık için su ne kadar gerekliyle, sendikacılık için de kapitalizm o kadar gereklidir" sözünde ifadesini bulan Amerikan sendikacılık anlayış ve fesfesi egemenliğini korumaktadır.

Gerçekçi olmayan iyi niyetlilerin çok şey bekledikleri 10. Genel Kurul, Türk-İş'in temsil ettiği sendikacılık anlayışını olumlu yönde değiştirecek etkili bir karar almadan dağılmaktadır. Türk-İş, ekonomizmin sınırlı amaçlarına bağlı, bürokratik bir sendikal kuruluş olmak niteliğini 10. Genel Kurul'dan sonra da sürdürecektir. Böylece Türk-İş, ekonomik amaçları aşan, demokratik haklar uğruna yapılan sınıfsal hareketin çok gerilerinde kalmanın olumsuz sonuçlarından kendisini kurtaramamış olmaktadır. Bizce bu sonuç, örgüt yönetimine egemen olan işçi sınıfına ters dünya görüşü bakımından sürpriz sayılmamalıdır.

KİMLER NE DEDİ!

Türk-İş'in 10'ncu Genel Kurulu yalnız işçi sorunlarının değil, yurt sorunlarının da enine boyuna tartışıldığı bir plâformdu.

Cumhurbaşkanından 3 delegeli sendika sözcüsüne kadar herkes tüm içtenliği ile fikirlerini, isteklerini koydu ortaya..

Amaç, işçinin daha güzel günlere ulaşması, ülkenin mutlu ve müreffeh olmasıydı.

Kongrede yapılan konuşmalardan ve Cumhurbaşkanı'nın mesajından kısa bölümler alıyoruz sütunlarımıza...

Evet...

Kimler ne dedi.

FAHRİ KORUTÜRK

Sendikalar siyasi partiler gibi, hür demokratik parlamenter sistemin vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu nedenle memleketimizde, bu sistemin yaşatılmasında veya yozlaştırılmasında sendikalarımıza, siyasi partilerimize olduğu kadar büyük sorumluluklar düşmektedir. Türk-İş'in işçi hak ve çıkarlarını korumada ve yükseltmede şimdiye kadar gösterdiği büyük başarıda Türk işçisine has o değişmez, değiştirilemez olan, ulusun huzuru ile, ulusun yüksek yararlarının birlikte düşünülmüş olmasının bu Genel Kurul toplantısında da dikkâte alınacağına asla şüphe etmiyorum.

HALİL TUNÇ

Ülke sorunlarının kendi sorunlarından üstün olduğunun bilinci içinde bulunan işçiler daima bu toplantılarda sorunlara çözümler aramışlardır. Bu tutumun bu kez de devam ettirileceğine inanıyorum.

Politikaya ağırlık koymakta sadece belirli bir siyasî partiye oy vermeyi anlamıyoruz. İşçiler olarak, Türk işçi hareketi olarak devletin toplumun tüm kesimlerinde ağırlığımız olsun istiyoruz. İşçiler hükûmette, işçiler parlamentoda temsil edilmedir.

SÜLEYMAN DEMİREL

Türk-İş zaafa uğrayarak çıkmayacaktır bu kongrenin içerisinden. Bu kongrenin içinden yine dâvalarına memleket meselelerine düşündüğü yolda, bildiği yolda sadakat içerisinde ve güçlenerek, çıkacaktır.

Türkiye'de gerçek ve demokratik sendikacılığı kuran geliştiren önder kuruluş Türk-İş'tir. Bu önderliğinizi bırakmayın. Türk-İş doğanın ve ideolojinin katı kalıplarına içine girmemiştir.

BÜLENT ECEVİT

Devleti işçilerle birlikte yöneteceğiz de toplumun öteki kesimlerine üvey evlât gibi mi davranacağız Elbette hayır. Ama işçiler bakımından belli bir öncelik gözeceğiz. İşçiler derken tüm çalışanları, emeği ile yaşayanları o arada köylüleri de düşündüğümü belirtmek isterim.

FERRUH BOZBEYLİ

Bizim Demokratik Parti olarak görüşümüz şudur:

Sendikalar siyaset hayatını etkilerken partiler karşısında bağımsızlıklarını korumalıdır. Her siyasî parti işçi hareketinin etkisini duymalıdır. Biz DP olarak Anayasa içindeki hür sendikacılığın yerini böyle görüyoruz.

TURHAN FEYZİOĞLU

Türk-İş'in karşısına geçip "siz sarı sendikası" diyen, örgütler vardır. Türk-İş camiası demokrasiyi yıkmak isteyenler ve komünizmin karşısında bir kaya olacaktır.

VAHAP GÜVENÇ (Teksif Sendikası)

Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu durumdan iki büyük parti en büyük mesuliyeti taşımaktadır. Bundan AP ve CHP'yi sorumlu tutuyoruz. Bu nedenle CHP ve AP ortak hükümet kurmalıdırlar..

ÖMER SÖNMEZ (DYF-İş Genel Sekreteri)

Türk-İş Kemalizmin dışında bütün izm'lerin karşısındadır.

Türk-İş'in bu Genel Kurulundan daha da bütünleşerek çıkacağına inanıyorum.

YALÇIN IŞIKLI (Hava-İş Sendikası)

Amaçımız bir takım işçileri politikacı yapmak değil, politika içinde işçi kalmalarını sağlamaktır.

Nüfusun üçte biri işsiz olan ülkede çalışma özgürlüğünden değil olsa olsa açlık özgürlüğünden bahsedilebilir.

MUSTAFA ÖZBEK (Türk Metal-İş Sendikası Genel Başkanı)

Türk-İş şunu söylemelidir; "Huzursuzluk bitsin yoksa hiçbir Türk işçisi sandık başına gitmeyecektir. Türk, komünizmin de faşizmin de karşısındadır.

DOĞAN ÜSKANAT (Tezbüro-İş Genel Başkanı)

Özgürlükçü, eşitlikçi demokratik ve âdil bir düzen kurabilmek için, insanın insan tarafından sömürsüne son vermek için tüm güçler karşılıklı dayanışma ve işbirliği içinde uğraş verirlir. Bunda başarı geleceğin kurallarını kendiliğinden tâyin eder. Kurallara pazarlıkla değil, aynı dâvayı savunanların güç birliğiyle, beraberliğiyle ulaşılabilir.

KENAN DURUKAN (Türk Harb-İş Genel Başkanı)

Kısa sürede erken seçime gidilmesi kaçınılmaz bir zorunluktur.

Türk işçi hareketinin ilk ve köklü, en güçlü tek örgütü Türk-İş iki yıldan beri soruşturarak, üyesi işçiye danışarak bu Genel Kurula geldi. Genel Kurulun başladığı andan itibaren de ittifak içinde olduğu en önemli soruna Genel Kurulda karar vermektedir. Ve siyasete ağırlığını koyacaktır.

Türk-İş tesbit ettiği koşullarla ve beraberce iktidara geldiği siyasi parti ile ülke sorunlarının da üstesinden gelecektir.

AHMET TAŞ (Oleyis Sendikası)

Türk-İş bağımsızlığını hükümetler üstü olarak korumalıdır.

Türkiye'nin çıkarlarımız doğrultusunda sınıf mücadelemizi vereceğiz.

AKİF KESKİN - AHMET CİNEL (Çimse-İş Sendikası)

Faşizmi de komünizmi de reddediyoruz. Siyasîler, faşizm ve komünizmden bahsederek dikkâtlerimizi başka istikamete çekmektedirler.

Bizce milliyetçilik millî sermaye'yi korumaktır.

ADNAN GÜLKULE (Deri-İş Sendikası)

Türk-İş'in yıllardan beri uyguladığı partilerüstü politika bizi siyasal partilerin birer uydusu hâline getirmiştir. Her iktidarın dümen suyunda olmak, Türk-İş'i kamuoyu önünde eleştirilerin hedefi yapmıştır.

YUSUF ZİYA KARA (Maden-İş Sendikası)

Türk-İş'in siyasete ağırlığını koyarken herhangi bir parti ile organik bağ kurmasına karşıyız.

Maden-İş kolundaki işyerlerinde sağlık ve iş güvenliği koşulları yetersizdir.

Yasa değişikliği yapılarak maden işçilerinin 20 yılda emekli olmaları sağlanmalıdır. Yeraltı servetleri devletleştirilmeli, maden reformu kanunu bir an önce çıkarılmalıdır.

TAYLAN SORGUN (Türkiye Gazeteciler Sendikası)

Siyasete ağırlık koymak işçinin lehine ve yararınadır. Bu o partinin peşinden gitmek değildir. İşçinin siyasete ağırlığını koymasının yolunu bulmalıyız. Bulamazsak yamalı bohça yönetimi devam eder. Parlamentodan hiçbir yasayı geçiremeyiz.

İLHAMİ PARLAKDEMİR - ADNAN ÖZKAYA (Şeker-İş Sendikası)

Genel Grev kararı her zaman alınmamalı, alındığı zaman da mutlaka uygulanmalıdır. Sendikaların başındaki kişiler kendi kişisel kanaatleriyle kuruluşlara yön vermekten kaçınmalıdırlar.

ERTUĞRUL ŞİŞMAN (Kristal-İş Sendikası Genel Başkanı)

Türk-İş sosyal demokrat siyaset plâtförmünde yerini almalıdır. Siyasete ağırlık koyma belirgin kurallar içinde olmalıdır. Bu kurallar ortaya konmadığı takdirde sıkıntıya düşülebilir.

OSMAN ARICI (Dok Gemi-İş)

Çalışma barışını korumak görevi devlete, işverenlere ve sendikalara düşmektedir. Çalışma barışının bozulmasından en çok işverenler zarar görür.

CEMAL ÇAVUŞOĞLU (Liman Dok-İş)

Sosyal Sigortalar Kurumunun tutumu gariptir.

İş ve işçi Bulma Kurumu İstanbul Şubesinde iş bulmak isteyen vatandaşlara rüşvet karşılığı iş kartı sağlanmaktadır.

NİHAT KAYA (Türkiye Su-İş Sendikası Başkanı)

Dünyanın gidişatı değişmiştir. En popüler devlet adamları yerine hergün İdi Amin'den bahsedilmektedir.

Komünist rejim Türk işçileri arasında hiçbir zaman itibar göremeyecektir.

HÜSEYİN PALA (Tümtis)

Türk-İş'in Belediye sorunlarına eğilmesi ve bu konu üzerinde durması gerekmektedir. İşçilerle ilgili yasalar ihtiyaca cevap vermemektedir.

FARUK BARUT - SABAHATTİN ERSOY - ORHAN SALDIRAN (Tes-İş Federasyonu)

Türk-İş birlik ve beraberlik anlayışına sadık kalmalıdır. Başarılı olmamızda en önemli ve üzerinde durulacak konu budur.

Geçen yıl İzmir'de uygulanan direnişten sonra Tes-İş sendikası ve mensupları yalnız kalmışlardır.

GÖNÜL YILDIRIM - ABDÜLKADİR YÜKSEL - SUAT AZGÜR - SEDAT ÖZEVVEL

ABDULLAH UZUNALIOĞLU (Sağlık-İş Sendikası)

İşverenlerden milyarları bulan prim alacağını tahsil edemeyen SSK'da çalışan işçileri memur yapmak suretiyle intikam almaktadır.

Dünyada iflâs etmeyen tek meslek erbabı siyasilerdir. Zira onların sermayesi bizlerin oylarıdır.

Türk-İş'i parçalamak isteyenler bunun için en güzel yolu, bu kuruluşu siyasetin içine sokmakta bulmuşlardır.

NECATİ TAŞKIN (Kıbrıs Türk İşçi Sendikaları Başkanı)

Kıbrıs Barış Harekâtı ile Kıbrıs Türklerinin ve işçilerinin insanca yaşama ve çalışma olanağı sağlanmıştır.

Bu harekâtı hür dünya sendikalarına en iyi şekilde anlatan Türk-İş yöneticilerine teşekkür ederiz.

CEVDET AYERİ (Tekgıda-İş Sendikası)

Günümüzün siyasi ortamı içinde, Türk işçi hareketinin her zamankinden fazla fikir ve inanç birliğine ihtiyacı vardır.

Bağımsız etkili bir politika uygulamanın gereğine inanmaktayız.

HALİT MISIRLIOĞLU (Yol-İş Federasyonu Genel Başkanı)

İşçi sınıfını politika dışı bırakarak politikayı sermayenin sultasına teslim edenlere karşıyız.

Sıkıştıkları zaman Atatürk'ü seven ve ona sığınanlara karşı Atatürk'e gerçekten inanmış ve onu bayraklaştıranların yanındayız.

İSMAİL TOPKAR (Petrol-İş Sendikası)

ÖZKAL YİĞİT

Partilerüstü politikanın terkedilmesi gerekir.

İşçi sınıfının çıkarlarının savunulması yönünden Türk-İş'in ağırlığını koyması zamanı çoktan gelmiştir.

KEMAL ARISOY (Ağaç-İş Sendikası)

İşçi ve ülke sorunlarını benimseyerek işçi temsilcileri parlamentoya sokulmalıdır. Ancak bu şekilde sesimizi duyururuz.

ALTUNTAŞ HANEFİ

(Almanya Türk İşçi Dernekleri Federasyonu Başkanı)

Dünyada özellikle Almanya'da ve yurdumuzda rejimlerin münakaşası yapılıyor. Dünyada hiçbir rejim demokratik rejimin yerini tutamaz ve alamaz.

Biz ne hürriyetsiz ekmek, ne ekmeksiz hürriyet istiyoruz.

N O K T A

YENİ ASIR

19/Nisan/1976

Kemâl KARHAN

TÜRK-İŞ'İN TOPLANTISI

Memleketimizin en büyük işçi topluluğu, sol kanatta açık olduğu kadar zorlayıcı davranışı ile de sivriliğini gün geçtikçe batmakta bulunan rakibine, karşı güç bir mücadele veriyor. İşi, hiç te kolay sayılmaz. Aşağı tükürse sakal, yukarı tükürse bıyık sözü, sanki, onlar için söylenmiş. Sert davranırsa, topluluğun sağ yanını, yumuşak hareket etse, sol cenahını kaybedecek. Bugüne kadar ne olduğu anlaşılamayan tutumunu sürdürse, hem kanatlardan hem de itibardan olacak.

Diğer siyasî haklar gibi, sendikacılık ta bizde, uzun bir mücadele sonucu elde edilmemiştir. Batı işçilerinin can karşılığı elde ettikleri aşamalar, Türkiye'de devletin birer ihsanı gibi dağıtılmıştır. Bu nedenle de, işçiler önceleri, alışık olmadıkları yeni ortamda çıkış yolu bulmakta güçlük çektiler. Fakat toparlanmalı ve ellerindeki imkânlardan yararlanmaları çok geçmeden sağlandı. Sendikalar, işçilerin yaşama düzeylerinin yükseltilmesinde o kadar başarılı oldular ki, her kesimde çalışanlar işçilere özenir hale geldiler. Tabii bu duruma ulaşmada en büyük şeref payı Türk-İş'indir.

Sol hareketler teşkilâtlanınca, işçilerin çıkarlarından çok, savundukları doktrin'in etkinliğini sağlamak amacı ile sendikalara el atarak onları şiddet yöntemine itmeğe kalktılar. Bir aralık, Demirel hükümetlerinin, galiba, ilk ve son sıkıyönetimini davet edecek kadar İstanbul'da bir de sertlik denemesi yaptılar. Ana baba gününü tertipleyen konfederasyon, 12 Mart'tan sonra daha ölçülü bir tutuma girmiş olmakla beraber, gine de Türk-İş'in solundaki yerini korumağa özel bir çaba göstermektedir.

Halk Partisi, kendisini işçilerin, dolayısıyla sendikaların tabii barınağı gösterme gayretindedir. Sendikaların tutumları ile araların da bir paralellik vardır. İkiisi de teşkilâtlı olmaktan ve yoğun hareket etmekten yarar umarlar. Yani ikisinin de başında bulunanlar benzer düşünce taşırlar. Adalet Partisi ise, örgütlerle sürekli bağ kurmayı becerememiştir. Tabiatında, bu tarz bir çalışma ortamı bulunmamaktadır. İşçiler tarafından desteklenmesi kişisel kanaatlar ötesinde oluşmamaktadır. Gerçi, birkaç yıl önce, Merhum Seyfi Demirsoy, Demirel'e, "Siz, işçi davasını en iyi anlayan insanlardan birisiniz" demişti ama bu sözler Türk-İş içinde büyük tepki göstermişti.

Son toplantıda da liderlerin konuşmaları, geleneysel tutumlarını yansıtır niteliktedir. Ecevit, Türk-İş'i nasıl olsa kendi kapısına geleceğine inanarak, zorla politikaya itmektedir. Demirel ise, nasıl olsa kendi paralelliklerine gireceğini sanmadığından, partiler dışında kalmasını önermektedir. Türk-İş, Halk Partisini destekleme kararını alırsa, bu bir malûmun ilâma bağlanması ötesinde anlam taşımayacaktır. Fakat, bu kararın, sendika mensuplarının kütle halinde Halk Partisi kanadına kayması şeklinde değerlendirilmesi hata olacaktır. Çünkü, oy sandığı başında işçi de, nihayet, vicdanı ile baş başadır.

BİR KONGRENİN İTİDINDAN

Türkiye'nin en büyük işçi sendikası olan Türk-İş'in bir Genel Kurul toplantısı daha geride kaldı. Arkasında, cevap bekleyen birçok soruyu cevapsız bırakarak, Kongre sonunda ortaya çıkan en önemli değişikliğin, tüzüğün bir maddesi üzerinde olduğunusöyleyebiliriz.

Bu tüzük değişikliğine göre, Türk-İş, siyasi partiler karşısında gene bağımsızlığını koruyacaktır. Kendi ilke ve amaçlarını gerçekleştirmek için, demokratik kurallara inanan herhangi bir siyasi partiyi destekleyecek, ama partilerle organik bir bağ kurmayacaktır.

Desteklemenin şekil ve şartları ile kurallarını, icra ve Yönetim Kurullarının ortak toplantısında karara bağlayacaktır. Bu karar, kurulların üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile alınacak, sayet bir karara varılamazsa, Genel Kurul Toplantıya çağrılacaktır.

Bir haftalık toplantı sonunda varılan netice bundan ibarettir denebilir. Görüldüğü gibi, koskoca bir kongre, Sosyal Demokrat sendikacıların ortaya attığı kısır bir mesele etrafında döndürölüp doluşturıldı. O bile çözüme bağlanamadı. Yeni seçimler arifesinde ve bundan sonraki kongrelerde yeniden su yüzüne çıkarılmak üzere buzdolabına kaldırılmış oldu.

"Türk-İş, şu partiyi mi desteklesin, bu partiyi mi? Partilerüstünde mi kalsın, yoksa bir parti mi kursun? "sorusu çözüme bağlansa, sanki bütün meseleler halledilmiş olacaktır. Sanki Türk milletinin işçisi, köylüsü, esnafı, memuru, kısaca bütün zümrelerinin karşı karşıya bulunduğu devasa problemleri, asırlık problemleri çözümlenmiş olacaktır. İşte mesele bu kadar basite indirilmiş ve bu kongrede de Türk işçisi, oy anbarı olarak ele alınmıştır. " Bu anbardan hangi parti nasiplensin" meselesi etrafında kulisler döndürülmüştür.

Halbuki, 10. Genel Kurul Toplantısı, Türk-İş için bir durum muhakemesi toplantısı olmalıydı. Bugüne kadar yapılanların gerçekleştirilemeyenlerin, ilerisi için varılması gereken ana hedeflerin ortaya açıkça döküldüğü bir toplantı. Böyle bir toplantıda cevabı aranacak dev sorular da şunlar olabilirdi. Türk milletinin ekonomik, sosyal, kültürel bakımdan güçlü bir millet olabilmesi için, Türk işçisine düşen görev nedir?

Bugüne kadar üstüne düşen görevlerini Türk-İş ne dereceye kadar yerine getirmiştir? Türkiye'nin en güçlü işçi organizasyonu olarak Türk-İş, Türk işçisinin menfaatlerinin korunması yanında, bu asıl ve büyük hedefe varmada daha neler yapmalıdır?

İşte bu büyük toplantıda işçi liderlerinin bu sorulara çözüm aramaları, Türk milleti'nin düşünen kafalarını da aynı istikamette düşünmeye zorlamaları beklenirdi.

**TÜRK-İŞ GENEL KURULU VE İŞÇİ SINIFININ
BEKLEDİĞİ**

Türk-İş'in 10.Genel kurulunda oldukça ilginç öneri ve tartışmalara tanık olduk. Türkiye'deki bütün partilerin ve sınıfların görüşlerini açıkladıkları bir arena gibiydi, Genel Kurul. Sarı sendikalar ile Devrimci ve Sosyal Demokrat Sendikalar arasında kıyasıya bir mücadele sürüyor. Genel Kurulun sonucunu hepsi de merakla bekliyor. Ama bu bekleme yönetimde olabilecek değişikliklerle ilgili değil. Daha çok kongreden çıkacak olan kararlar ilgiyle bekleniyor.

Genel Kuruldan çıkacak olan kararlar daha çok Sosyal Demokrat sendikaların istediği biçimde çıkmazsa Türk-İş yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır. Çünkü bazı sarı sendikaların Misk'e kayması söz konusu olabileceği gibi artık sınıf sendikacılığının bilincine varmış birçok Sosyal Demokrat sendikalar da Disk'e kayabilecektir.

Bu konuda oldukça ilginç bulduğumuz DYF-İş sözcüsünün görüşlerini aktaralım:

"Artık bu gün "Türk-İş'in 24 ilkesi yoktur. Sadece iki ilkesi var. Şartlanmadan arınarak tarihi görevi birleşme görevini yerine getirmek gerekiyor. Türk-İş ile Disk'in aynı kuşaktan yöneticileri günden güne azalmaktadır. Bu kuşaklar dönemini tamamlamadan yöneticiler bir araya gelerek birleşmeyi, gerçekleştirmelidirler. Birinci bu, ikincisi de Türk-İş sahip olduğu tabanını bilinçlendirmelidir. Eğitim çalışmalarıyla işçilere sınıf bilinci vermelidir. Bu iki ilke gerçekleştirildikten sonra 24 ilkeye bakalım."

DYF-İş sözcüsü bununla artık işçi sınıfının bölünmeye ve parçalanya tahammülü olmadığını artık sarı sendikalarla avutulmayacağını başlarında sınıf sendikacılarını görmek istediklerini dile getiriyor.

DYF-İş Sendikası sözcüsünün değindiği bir diğer ilginç nokta da parlamento'nun değerlendirilmesi oldu. Sözcü; "bizim çıkarlarımızdan yana yasaların çıkmasını kimlerden umuyoruz?" diye sordu delegelere. Ve sonra açıkladı:

"Parlamento'daki milletvekillerinin toplamı 450'dir. Bunların hangi sınıfları ve yığınları temsil ettikleri ise şöyle 37'si sanayici, tüccar ve bankacı, 41'i büyük toprak sahibi 150'si avukat, 268'i serbest meslek sahibi, 76'sı memur ve diğer bürokratlar, 21'i vaiz ve din adamı sadece 7'si ise sendikacı."

Sözcü Parlamento'daki durumu meslek ilişkileri ile değerlendiriyor. Aslında serbest meslek sahibi olarak gösterdiği 268 kişi ve avukat olarak gösterdiği 150 kişinin durumu detaylı incelendiğinde parlamento'da sermaye çevresinden gelen temsilcilerin sayısının çok daha kabarık olduğu ortaya çıkar. Bu da işçi sınıfının çıkarlarına uygun yasaların çıkma ihtimalinin ne kadar güç olduğunu gösterir.

DYF-İş sözcüsü son sözleriyle işçi sınıfının özlemini dile getiriyor: "İşçi sınıfı iktidar olmak istiyor". Ama bu istek duygusal bir özlüm olarak kalmamalıdır. İşçi sınıfı nasıl iktidar olabilir? Tabi ki partisiyle. Asıl çözümlenmesi güç olan sorun bu.

İnancımız sarı sendikaların örümcek ağlarını parçalamasını bilmiş olan işçi sınıfının, bir gün mutlaka partisini de yaratacağı hatta iktidar olacağı yolundadır.

Artık yerli yabancı parababalarının 1950'lerden bu yana sürdürmeye çabalandıkları Amerikan tipi sendikacılık iflâs etmiştir. CIA ajanı oldukları kanıtlanan danışman sendikacılar da bunu önleyememiş sosyal determinizmin şaşmaz prensiplerini kaçınılmaz sonucu olarak, sınıf sendikacılığı işçi sınıfı hareketine damgasını vurmuştur.

Türk-İş'in 10'ncu Genel Kurulu nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın kazançlı çıkan Türkiye işçi sınıfı olacaktır.

GÜNAYDIN DERKEN

GÜNAYDIN

20/Nisan/1976

TÜRK-İŞ'İN VARDIĞI SON AŞAMA

Türk-İş Genel Kurulu, günlerdir süren toplantılarından sonra yeniden genel başkanlığa seçilen Halil Tunç'un deyimi ile "Kendisini yeniledi ve bütünlüğünü" korudu. Bunun anlamı, bazı spekülâtif davranışlara, bazı umutlanmalara rağmen herkes kendi yerini aldı, her şey üç yıl sonraya kaldı.

Bu sonuçtan, işveren temsilcileri memnundur. Kapitalizm olmazsa, işçi sınıfı da olmaz diye yorum yapan teorisyenler memnundur. Türk-İş içindeki statükocular ve asileşen sosyal demokratlar memnundur. (Çünkü söyleyecek sözleri olacaktır). Hatta karşıt konfederasyon olan Disk yöneticileri memnundur. (Çünkü kendilerine rakip çıkmayacaktır.)

Sosyal demokratlar, sendikal veya siyasal eylemlerde iktidarı durmadan yitirmektedirler. Bunun için de her alanda yenilmektedirler. Yenilgiyi içlerine sindiremeyenlerdir ki, durmadan gevezelik etmektedirler.

Halil Tunç, toplantının başladığı günden beri politika yaptıklarını dile getirmiştir. "Politikanın içinden geliyoruz, politika yapıyoruz" demiştir. Bundan sonra da politika yapacaktır. Ancak bu politika bir partiyi destekleme biçiminde de olmayacaktır, yeniden kurulacak bir parti biçiminde de olmayacaktır. Ancak sözü söylenecek, adı anılacak, fırsatlar kullanılacaktır. Bu açıdan bakıldığında toplantılar sonunda galip ve başarılı çıkan tek politikacı yeniden genel başkanlığa seçilen Halil Tunç olmuştur. O da ne yapacağını, örgütü nereye götüreceğini çok iyi bilmektedir.

Türkiye'nin sosyo-Ekonomik yapısında bugün için herhangi bir değişiklik yapmaya kimsenin gücü yetmediğine göre, Türk-İş'in statükoyu koruyucu bir denge araması hiç bir zaman yanlış değildir, yanıltıcı da olmamalıdır.

GÜNAYDIN DERKEN

GÜNAYDIN

20/Nisan/1976

TÜRK-İŞ'İN VARDIĞI SON AŞAMA

Türk-İş Genel Kurulu, günlerdir süren toplantılarından sonra yeniden genel başkanlığa seçilen Halil Tunç'un deyimi ile "Kendisini yeniledi ve bütünlüğünü" korudu. Bunun anlamı, bazı spekülâtif davranışlara, bazı umutlanmalara rağmen herkes kendi yerini aldı, her şey üç yıl sonraya kaldı.

Bu sonuçtan, işveren temsilcileri memnundur. Kapitalizm olmazsa, işçi sınıfı da olmaz diye yorum yapan teorisyenler memnundur. Türk-İş içindeki statükocular ve asileşen sosyal demokratlar memnundur. (Çünkü söyleyecek sözleri olacaktır). Hatta karşıt konfederasyon olan Disk yöneticileri memnundur. (Çünkü kendilerine rakip çıkmayacaktır.)

Sosyal demokratlar, sendikal veya siyasal eylemlerde iktidarı durmadan yitirmektedirler. Bunun için de her alanda yenilmektedirler. Yenilgiyi içlerine sindiremeyenlerdir ki, durmadan gevezelik etmektedirler.

Halil Tunç, toplantının başladığı günden beri politika yaptıklarını dile getirmiştir. "Politikanın içinden geliyoruz, politika yapıyoruz" demiştir. Bundan sonra da politika yapacaktır. Ancak bu politika bir partiyi destekleme biçiminde de olmayacaktır, yeniden kurulacak bir parti biçiminde de olmayacaktır. Ancak sözü söylenecek, adı anılacak, fırsatlar kullanılacaktır. Bu açıdan bakıldığında toplantılar sonunda galip ve başarılı çıkan tek politikacı yeniden genel başkanlığa seçilen Halil Tunç olmuştur. O da ne yapacağını, örgütü nereye götüreceğini çok iyi bilmektedir.

Türkiye'nin sosyo-Ekonomik yapısında bugün için herhangi bir değişiklik yapmaya kimsenin gücü yetmediğine göre, Türk-İş'in statükoyu koruyucu bir denge araması hiç bir zaman yanlış değildir, yanıltıcı da olmamalıdır.

ORTA DOĞU

20/Nisan/1976

Vecdi BÜRÜN

KİM İŞVERENDEN YANA?

Türk-İş Kongresi kendisi bakımından olduğu kadar yurttaki çalışma barışı ve ekonomimiz bakımından da sarsıntılar getirmeyici kararlar verdi. Bununla beraber, bazı idarecilerin Türk-İş bünyesinde hem bulundukları yer, hem de tesirleri bakımından işçi - işveren münasebetlerini Disk'i kıskanan bir anlayış ve ruh hâli içinde ele aldıklarını görüyoruz. Oysa, Disk'in yaptıklarına bakıp da onun gibi olmaya hiç lüzum yoktur. Zira, aslında Tip'in bir yan kuruluşu olan Disk, onun kapatılmasından sonra iki başlı bir faaliyeti sürdürme görünüşü içindedir: Bir yandan sendika faaliyetlerini adına uygun olarak devrimci, yâni ihtilâlcî bir anlayışla yürütürken, bir yandan da Tip'in bilinen politikasını sürdürmek.

Aslında, Tip'in politika anlayışından kökünü ve eylem anlayışını alan Disk, son aylarda karşılanması imkânsız talepleriyle on - onbeş büyük endüstri tesisinin kapatılması neticesini getirmiştir. İşverenler, Behice Boran'ın adamları adını tak-tıkları toplu sözleşme müzakerecilerinin her gün değiştirdikleri ve her değişiklikte kendilerinin karşısına sermayeyi mahva sürüklemeye gredosu yüksek talepler karşısında, tesislerini kapamayı tercih etmektedirler. Bu hal, bugün galiba Türk-İş'in dörtte biri kadar üyesi olan Disk'in onunla eşit hale gelince, hattâ, şimdi görüldüğü gibi üyelerini alarak onu kendi yerine oturttuğu takdirde, daha korkunç bir gerçeklik kazanacaktır.

Kendilerine Boran'ın adamları denilen toplu sözleşme müzakerecileri şimdi iki ayda on - onbeş tesis kapatabiliyorlarsa, o zaman bunu dört beş misline çıkaracak-lar ve onların bu başarıları karşısında sıhhatli bir Türkiye ekonomisinden bahsetmek imkânı kalmayacaktır. Türk-İş politikanın üstünde veya altında kalmalı mı, kalmamalı mı, bir partiyi desteklemeli mi, desteklememeli mi, gibi meseleleri bir yana bırakıp, her şeyden evvel ekonomimizi olduğu kadar kendi yaşama imkânlarını da tehdit altın-da tutan bu felâket belirtisi üzerine eğilmelidir.

Türk-İş, geçmişteki 22 Haziran olaylarından karşısındaki zihniyetin nereler-den geçerek nereye varmak istediğini anlamış olmak durumundadır. Bir partiyi destek-ledikleri takdirde şimdiki düzen içinde fabrikaların kendilerine verileceğine Cadillac-larda kendilerinin dolaşacağına inandıran işçiler nasıl boş hayallerin kapanına dü-şürülüyorlarsa, bugünkü durum karşısında hâlâ esasta kendilerine yaramayacak mesele-lerde çıkar gören Türk-İş idarecileri de kendi kendilerini hayal kırıklığından başka bir şey getirmeyecek meselelerin tartışıcısı durumuna sokmaktadır.

Disk'in asıl hedefinde Türk ekonomisine, Türk işçisine fazla ehemmiyet vermediğini bilmeyen kalmamıştır, denilebilir. Bazı Türk-İş ileri gelenlerinin böyle bir hükmü yalanlamak istercesine hasmının davranışlarından habersizler arasında gö-rünmeleri gerçekten üzüntü vericidir.

BİR DAKİKA

YENİ ASYA

20/Nisan/1976

Hüseyin DEMİREL

TÜRK-İŞ OYUNA GELMEDİ

Türk-İş Genel Kurulu'nda CHP istediğini elde edememiştir. CHP'nin desteklenmesini emreden sayın Ecevit'in kendisini gülünç duruma düşüren konuşmasına delegelerin aldanacağını, zannedenler, kendileri yanıldılar. Sonunda Türk-İş partiler karşısında bağımsızlığını korudu. Zaten partilerüstü değildi. Partilerüstü olmadığı geçen Genel Kurul da belirtilmişti. Sadece bu sefer. Konfederasyonun bir partiyi desteklemesi veya parti kurabilmesi de tüzüğe eklendi. Ancak böyle bir kararın geçebilmesi için Yönetim Kurulu veya Genel Kurul'un üçte iki oy çoğunluğunu sağlaması gerekiyor.

Yani bir partinin desteklenmesi için yapılabilecek teklifin kabul edilmesi çok zor çünkü Türk-İş liderlerinin siyasi görüşleri değişik. Bir partinin kurulması da oldukça güç. Tabii ki; Türk-İş, seçim öncesinde pazarlığa oturduğu bir siyasi partiyi desteklemek için oy birliğiyle dahi karar çıkarabilir. Fakat bu hiç bir zaman için bir siyasi partinin oyununa gelmiş olmak demek değildir.

Zaten, Türk-İş bir siyasi partiyi destekleyecekse, önce, o siyasi teşekkülün işçiler lehine neler yaptığına bakacaktır. O zaman görülecektir ki, CHP hiçbir şey yapmamış. Hatta hatta binlerce işçiyi tedirgin etmiştir. Zarara uğratmıştır. İşte SSK. misali...

XXXXXXXXXX

Türk-İş bu haliyle güçlü kalmıştır. Tüzüğe, bir siyasi partinin desteklenmesi veya parti kurabilme kararının eklenmesi içeride bazı aşırı istekleri frenleyebilecektir. Yani Türk-İş bir siyasi teşekkül olmadığını, işçilerin hakkını arayacak bir Konfederasyon olarak çalışması gerektiğini kabul etmiştir. Böylece Disk'in durumuna düşmemiştir. Zaten Genel Kurul da bu yönde yapılan konuşmalar büyük ilgi görmüştür. CHP'nin ikili oynadığını belirten konuşmacılar alkış toplamıştır Türk-İş i CHP'nin uydusu haline getirmeye çalışanlar iltifat görmemiştir.

Aşırı sol bu durumdan elbette tedirgin olmuştur. Nitekim Sayın Tunç'un sınıf kavgasına imkân verilmeyeceğini söylemesi, Türk-İş'in genel havasını aksettirmesi, bu bakımdan önem taşımaktadır. Disk'i fazla kuvvetli görmeyen aşırı sol, Türk-İş'i parçalamak veya kendilerine uydu yapmak için olanca gücüyle çalıştı. Fakat nafile... Türk işçisini temsil eden en büyük teşekkül bu oyuna gelmemiştir. Demokrasinin yaşatılması bakımından bu dahi büyük bir merhaledir.

YENİ ASYA

20/Nisan/1976

DEMİREL, TÜRK-İŞ BAŞKANLIĞINA YENİDEN SEÇİLEN
TUNÇ'U KUTLADI

Başbakan Süleyman Demirel, Türk-İş Genel Başkanlığına yeniden seçilmesi dolayısıyla, Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'a bir kutlama telgrafı göndermiştir.

Başbakan Demirel'in Tunç'a gönderdiği kutlama telgrafı şöyledir:

"Türkiye işçi Sendikaları Genel Başkanlığına yeniden seçilmiş olmanızı en samimi duygularıyla tebrik ederim.

Türk-İş yönetiminde bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da, başarılı çalışmalarınızı temenni ederken, en büyük güçlü kuruluşumuzun hür demokratik rejimin teminatlarından birisi olduğuna inancımı tekrarlarım.

Sizin değerli çalışma arkadaşlarınızın gelecekte de Türk demokratik hayatına ve Türk işçisine yararlı ve başarılı çalışmalar yapmasını diler, saygılar sunarım."

BAŞBAKAN, GENEL SEKRETERİ DE KUTLADI

Başbakan Süleyman Demirel, yeniden Türk-İş Genel Sekreterliğine seçilen Sadık Şide'yi, mali sekreterliğe seçilen Ömer Ergün'ü, Eğitim Sekreterliğine seçilen Kaya Özdemir ve Genel Teşkilâtlandırma sekreterliğine seçilen Ethem Ezgü'ye birer kutlama telgrafı göndermiştir.

Başbakan Demirel'in telgrafı şöyledir:

"Türk-İş'in üst yönetiminde tekrar görev almış bulunduğunuzu büyük memnurlukla karşıladım.

Türk demokratik hayatının en sağlam müesseselerinden birisi olan en büyük işçi kuruluşumuzda başarılı çalışmalarınızın devamını diler tebriklerimi sunarım.

ATARDAMAR

DEMOKRAT İZMİR

20/Nisan/1976

Akın Sinan

TÜRK-İŞ'in NİNNİ BEŞİĞİ

Geçtiğimiz haftanın önemli olaylarını özetlersek, bunlardan birisi Türk-İş Büyük Kongresi, diğeri de CHP'nin başlattığı dışa dönük eylem ve Genel Başkanın AP'ye elini uzatmasıdır.

İçine girdiğimiz yeni haftada her iki girişimin de havada kaldığını söyleyebiliriz... Çünkü, hükümetin başı CHP'nin uzattığı bu eli görmezlikten gelmekte ve Ecevit'in girişimlerini "politika" olarak nitelirmektedir.

Buna karşılık Türk-İş'te beşik sollanmış ve işçi bir kez daha ninniye getirilmiştir. Hep bildiğimiz gibi, 10'ncu, Kongrenin ana konusu Türk-İş'in siyasete etkinliğini koyması ve buna paralel olarak da bir siyasi partiyi destekleme kararı alması idi. Kongre son güne kadar böyle devam etti ve son güne kadar genel eğilimi dikkate alarak bir siyasi partinin desteklenmesinden yana gibi görünen Halil Tunç son gün beklenen manevrasını çevirdi kararları erteledi...

Bu arada, Türk-İş'in bir siyasi tercih yapmasını isteyen çoğunluğun ağzına da bir parmak bal çalındı.. Alınan karara göre, bu konuda yetki Genel İdare Kurulu'na devrediliyordu. Peki ama, kazananlar yine eskiler ve, siyasi eğilimlerinin AP'den yana olduğu bilinen kişiler. Bunlar mı Türk İşçisi adına karar verecekler? Böyle bir karar verilmesi söz konusu olsa allah bilir AP'nin desteklenmesinden yana karar alacaklardır. Böylece, işverenle işçi aynı çatının altına itilecektir.

Türk-İş Genel Kuruluna AP'de büyük önem vermişti. Hatta, alttan alta çalışmış, ayrıca CHP'nin desteklenmesi kararının alınması halinde Türk-İş'e karşı tutumlarının değişik olacağını yöneticilerin kulaklarına fısıldamıştı. AP'nin alttan alta yürüttüğü kulis tuttu. Ve hem yönetim eski tutucuların elinde bırakıldı ve hem de, Türk-İş'in bir siyasi partiyi desteklemesi kararı askıya alındı. Zaten AP'nin amacı da buydu. Onlar da biliyorlardı ki, en büyük işçi kuruluşunun tutup da AP'yi desteklemesi olasıdır. O halde, partilerüstü durumunu korumak en doğru yoldur.

Evet, böylesine bir durum AP açısından en doğru yoldur ama, sermayenin partisi AP için doğru olan şey, işçi için yanlış olandır...

MİLLİYET

21/Nisan/1976

Abdi İPEKÇİ

TÜRK-İŞ'TE NE OLDU?

Büyük isteklerle başlayan Türk-İş Kongresi, köklü değişiklikler yaratmadan kapanmışa benzemektedir. Gerçi, partilerüstü politikanın bırakılması ilke olarak benimsenmiş, sosyal demokrat eğilimi temsil eden temsilciler, ilk kez yönetim kurulunda 2 oy fazlasıyla çoğunluğu elde etmişlerdir. Ama, İcra Kurulu, hiçbir değişikliğe uğramadan aynen korunmuş, partilerüstü politikanın bırakılması ile ilgili karar da, uygulamada pratik bir sonuç vermeyecek biçimde çıkarılmıştır.

Kongrede partilerüstü politika yerine iki seçenek önerilmişti: Türk-İş ya kendi partisini kuracak, ya da var olan partilerden birini destekleyecekti. Yapılan tüzük değişikliği, bu konuda alınacak kararı bir takım koşullara bağlamıştır. Buna göre söz konusu karar, TBMM'nin genel seçim kararından sonra, Yönetim ve İcra kurullarının oluşturduğu heyette görüşülecektir. O heyet, bir hafta içinde sonuca varamazsa, sorun olağanüstü Genel Kurula götürülecek ve karar orada alınacaktır.

Yönetim ve İcra Kurulları düzeyindeki kararın üçte iki çoğunluğa bağlanması, kilitleyici bir etken niteliğinde gözükmemektedir. Çünkü değişik eğilimleri temsil edenlerin hiç biri, böyle bir çoğunluğu oluşturacak güce sahip olamamıştır. Dolayısıyla karar, herhalde olağanüstü kongreye kalacaktır.

Önemli olan bu değil, kararın seçim dönemine ertelenmesidir. Böyle bir erteleme, Türk-İş'in partilerüstü politikasını değiştirmesinden beklenen pratik sonuçları değersiz ve anlamsız hale getirmektedir.

Söyle ki:

TBMM, genel seçim kararı aldıktan sonra, Türk-İş'in elindeki seçeneklerden biri kendiliğinden anlamsız olacaktır. Zira genel seçimlere gidilirken Türk-İş'in kendi partisini kurması, Türk-İş'in politikaya ağırlığını değil, boşluğunu koyması demektir.

O zaman elde tek seçenek kalacaktır: Seçimlere giren partilerden birini desteklemek. Türk-İş'in o dönemde alacağı böyle bir kararın, uygulamada önemli bir yararı olmayacaktır. Tabandaki işçiler seçmen olarak seçimlerini zaten yapmış bulunduklarına ve bunu tavandaki yöneticilerin kararlarına bakarak değiştirmeyeceklerine göre, Türk-İş'in kararı sembolik kalacaktır.

Türk-İş, politik bir potansiyele sahipse ve bunu kendi çıkarları doğrultusundaki partileri destekleyerek kullanmak istiyorsa, bunun için seçim dönemini beklememeliydi. Türkiye'de her an önemli politik gelişmeler oluyor, her an o gelişmelere yön veren kararlar alınıyor. Bunlara etkin olma olanağından vazgeçip seçim dönemini beklemek, Türk-İş'i pasifleştirmek demek değil midir?

06 ANKARA

GÜNAYDIN

21/Nisan/1976

Can PULAK

TÜRK-İŞ GENEL KURULU'NUN ARDINDAN...

Sonucu baştan belli olan Türk-İş Genel Kurulu, "Padişah kızının düğünü" misali 7 Gün 7 gece sürerek, kongreler tarihimizde "En uzun süre" açısından ilk sırayı aldı. Gündüzleri Devlet Su İşleri konferans salonunda, geceleri ise çeşitli otellerin lobilerinde devam eden çalışmalar, Türk işçi hareketine yaklaşık olarak 3 milyon liraya patladı. Ödenekler, yolluklar ve kongre masraflarına ilişkin faturalar alta alta sıralanıp toplandığında, bu rakam daha da artabilir şüphesiz.

Genel kurulda geride kalan üç yıl değil, özellikle gelecek üç yıl tartışıldı, hararetle. Tartışmaların ağırlık noktası yönetim ve icra kurullarını tenkit yerine, Türk-İş'in politikaya ağırlığını koyması merkezinde toplandı. Delegelerin çoğu partilerüstü politikanın terk edilmesine taraftar, ancak bundan sonra izlenecek yolun ne olabileceğinde kararsızdılar. Bu yüzden ikiye bölünen işçi liderleri, büyük sendikaların başı çektiği bir mücadelenin dümen suyuna girdiler ister istemez.

İKİ GRUBUN MÜCADELESİ

Mücadele Petrol-İş Harp-İş ve Yol-İş başkanlarınca oluşturulan Sosyal Demokratlar grubu ile Türk-İş'in mevcut bir partiyi desteklemesini engellemeye çalışan Teksif, Tekgıda-İş ve Maden-İş koalisyonu arasında geçti, Sosyal Demokratlar mevcut partilerden birinin -tabii CHP'nin desteklenmesi kararını çıkarabilmek için büyük gayret sarf ederlerken, sağ-sol koalisyonu görüntüsünü kazanan karşı grup ise, yehi bir parti kurulmasını-sunî de olsa savunmak zorunda kaldı. Bu savunmanın altında "Türk-İş'i CHP'ye kaptırmama" gerekçesi yatıyordu açıkça. Yeni bir parti nasıl kurulacaktı? Sendikalar Kanunu hem yehi bir parti, hem de mevcut partilerle organik bağlar kurulmasını kesinlikle yasaklayan hükümler taşıyordu. Bu durumda parti kurarak politikaya balıklamasına dalmak, mümkün olmayacaktı elbette...

TUNÇ AĞIRLIĞINI KOYDU

Tartışmalar genel kurulun selamatini tehlikeye düşürebilecek noktaya varınca, Halil Tunç ağırlığını koydu ortaya, aksi halde taraflar arasındaki "Havanda su döğme mücadelesi" sürüp gidecek işin içinden çıkmak problem haline gelecekti. Halil Tunç'un açıkça ortaya çıkıp terazinin Sosyal demokratlar kefesine oturmasıyla, mesele kendiliğinden bozuldu. Artık Türk-İş, politika ile yakından ilgilenebilecek, gerekirse mevcut partilerden birini açıkça destekleyebilecekti. Sosyal Demokratlar bu sun'i mücadelenin ilk etabını, Halil Tunç'un da yardımıyla kazanmışlardı böylece.

Türk-İş'in partilerüstü politika iskelesinden halat çözme kararı ittifakla alınmıştı ama, yola çıkacağı istikamet ve yanaşacağı yeni liman askıda kalmıştı. Buna kim karar vermeliydi? Yine sun'i mücadelenin ikinci etabını başlatan bu tartışma ilkesine taş çıkartacak biçimde geliyordu, Halil Tunç'un ağırlığı yine hissedildi:

-Kararı seçilecek yeni kurul üçte iki çoğunlukla verebilir. Bu olmazsa, hemen genel kurul toplanarak kimi destekleyeceğimizi tespit edebilir..."

Böylece tatlıya bağlandı mesele. Bazıları kararı sevinçle karşılarırken, bazıları da "Mücadele asıl şimdi başlıyor" diyerek, derin düşüncelere daldılar. Gerçekten mücadele, asıl şimdi başlayacaktı. Kazanan listeye bir göz atıldığında, yönetim ve icra kurullarından oluşan organın desteklenecek parti tespitinde üçte iki çoğunluğu sağlamayacağı açıkça görülüyor. Bu durumda genel kurul yeniden toplamak gerekecekti ki, o kongreden sıhhatli bir karar çıkmasını beklemek, fazla iyimserlik olacaktı. Tutun ki, karar çıktı ve su ya da bu partinin desteklenmesini, uygun gördü genel kurul.. Nasıl yapılacaktı uygulama. Genel Merkez nasıl hakim olacaktı siyasal kokteyi görünüşündeki teşkilâtına? olağanüstü Genel Kurul "CHP'yi destekleyelim" dese, AP'li sendikalar ve sendikacılar uyacaklarmışdı bu karara? Tersini düşünürsek, CHP'li sendikalar ve sendikacılar AP'ye destek olacaklarmıydı? Bu sorulara "Evet" cevabını verebilmek için, kişinin bir başka dünyada - ki, o hayal dünyasıdır - yaşaması gerekir...

DOSTLAR ALIŞ VERİŞTE GÖRSÜN

O halde ne yapmak istediler işçi liderleri? Niçin partilerüstü politikanın terkedilmesinde ve adı konulmayan bir partinin desteklenmesinde birleşerek tüzüğü değiştirdiler? Eski tüzük zaten genel kurul kararıyla böyle bir desteğe vize veriyordu. Peki, destek vizesinin kelime oyunları ile tekrarına, neden lüzum görülmüştü?

Bu ilginç sorulara, sendikacılıkta "Ununu elemiş, eleğini duvara asmış" emekli işçi liderleri, bıyık altından gülerek hep aynı cevapları verdiler.

-Ortallığı yatıştırma taktiği, dostlar alış verişte görsün provasıdır bu. Değişen bir şeyin olmadığını görmemek için, kör olması lâzım insanın. Ha Ali Veli ha Veli Ali diye buna derler işte, Mesele elbirliğiyle buzdolabına konmuş, bütün partilerle flört kapıları aralanmıştır. Bu oyunun ardında, önümüzde ki ilk seçimlerde ortaya çıkacak kontenjan talepleri açıkça sıratmaktadır."

Sosyal Demokratlar, Türk-İş'in eline politika tesbihini tutuşturmaktan öteye gitmeyen operasyonda başarı kazanarak tüzüğü değiştirmişler, ancak iddialı göründükleri seçimleri kaybetmişlerdi. Bunun nedenlerini ve genel kurulun diğer renkli yönlerini yarın anlatalım isterseniz...

POLİTİKA

21/Nisan/1976

Adil Özkol

TÜRK-İŞ SAĞDA KALDI

Türk-İş, Onuncu Genel Kurulundan ancak on santimlik bir mesafe alarak çıktı. On santimlik mesafe de, bir siyasal partinin desteklenebileceği yolunda tüzüğe konulan hüküm.

Ancak bu destekleme öylesine kayda kuyda bağlandı ki anlaşılan, varlığıyla yokluğu fiilen hiç fark etmeyecek. Destekleme kararı için öngörülen üçte iki çoğunluk asla sağlanamayacak.

Siyasete katılma işini böylesine savsaklayan Türk-İş'in sağcı politikasının aynen süreceğini gösteren bir başka nokta, beş kişilik üst yönetim kadrosunun değişmeden yerini koruması, Hem de ikisinin (Tunç ve Ergün) rakipsiz, diğer ikisinin de (Şide ve Ezgü) önemli sayılacak oy farklarıyla yerini koruması.

Seçimleri kaybeden sosyal demokrat eğilimli sendikacılar için acı bir sürpriz oldu sonuçlar. Kongre boyunca kulislerde "Halil bey bizim tarafımızı tutacak. İşler tamam" söylentileri ve umutları dolaştı durdu. Dar politika oyunlarının ustası olan "Halil Bey" de bu havayı körüklemek için elinden geleni yaptı doğrusu. Sosyal demokrat yöneticilerle tatlı sohbetlerden, "Onun asıl istediği sizlerle çalışmaktır. Ama ne yapsın şimdi ye kadar gücünüz çok azdı. Zaman şimdi geldi." sözlerinden ve bunların benzerlerinden geçilmedi kongre boyunca.

Bir güzel oluşturduğu bu hava içinde seçime tek genel başkan adayı olarak giren Halil Tunç, bir nutuk vermeyi de ihmâl etmedi oylamadan önce.

"Bu benim son başkanlık devremdir. Yoruldum. Yerime bir genç arkadaş bulun şimdiden. Eğer başka aday yoksa ve ısrar ediyorsanız son defalık olmak üzere yine adaylığımı koyayım" dedi. Kısacası çok çalışmaktan yorulmuş bir genel başkan olarak ve "istemediği" halde yirmi boş aya karşı iki yüz elli oy alarak tahtında kaldı. Tunç'un oylama öncesi konuşması İnönü'nün bazı kurultaylarda yaptığı konuşmaları ne kadar çok hatırlatıyor. Kurultay'ın havasını böyle dalgalı görünce bitiriş, konuşmalarını böyle yapardı eski CHP' lideri. Örneğin Feyzioğlu'ların tasfiye edildiği olağanüstü Kurultayların da "Bu son beraberliğimizdir. Yakında Atatürk'ün yanına gidiyorum-" demiş, delegelerin çoğunu ağlatmıştı.

Tunç'un konuşması gözyaşlarına sebep olmadıysa da, kendisinin ve sağcı yandaşlarının yeniden seçimleri kazanması Türk-İş'in geleceği bakımından gözyaşı döktürücü bir olay olacak.

Sosyal demokrat sendikacıların Tunç'un ve çevresinin yaydığı havaya gereksiz bir hoşgörülle hemen inanı vermeleri ve bu hava içinde genel başkanlık seçiminde Tunç'u desteklemeleri hata oldu. Gerçi şüphe yok ki Halil Tunç sosyal demokratlardan oy almadan da seçilirdi ama hiç olmazsa tek aday olarak değil.

Tunç ve sosyal demokrat sendikalar bundan sonra ne yaparlarsa yapsınlar Türk-İş'in işi bitti artık.

Sağcı partilerle ve sağcı sendika yöneticileriyle sürdürülen ittifak bereketli kişileri genel başkanlıklara ve üst yöneticiliklere kadar getirir ama 1976 Türkiye'sinde işçi sınıfının liderliğini yapmaya yetmez artık.

İki yıl sonra adaylığını koymayacağını söyleyen Tunç belki bu sözünü tutar. Çünkü iki yıla kadar genel başkanlığı önem taşıyan bir sendika kalamaz ortada bu sağcı Türk-İş'ten.

TÜRK-İŞ "TARAFSIZLIĞI" BIRAKACAK MI?

Eisenhower, bilindiği gibi, 1953 - 61 döneminde A.B.D. Cumhurbaşkanlığını yapmıştı. Kabinelerinden birine bir de sendikacı almış Eisenhower. Baştan sendikacıların ve işçilerin bir bölümü bu işe sevinmişler. Ancak kabinenin geri kalan üyelerinin hemen tamamı iş hayatında aktif rolü olan gerçek milyonerlermiş. Sendikacı bakan kabine içi ilişkilerinde giderek sıkışmaya ve etkisizliğini görmeye başlamış ve en sonunda "Ben bu adamlarla iş göremem" diye patlamış. Aslında görünen köy klavuz istemeyeceği için, söz konusu sendikacının sonradan hiddetlenmesi biraz garip. Ancak Amerikan sendikacılık hareketi çok daha ciddi garipliklerle dolu.

A.B.D. sendikacılığının ana örgütü olan AFL-CIO partilere karşı uzun dönemli olarak "esnek" bir tavır uyguluyor. Bu doğrultuda, örneğin, A.B.D. için oldukça ilerici bir başkan adayı sayılması gereken Mc Govern'dan desteğini esirgemmişti. Bununla da kalmamış, Vietnam konusunda uzun bir süre işçi sınıfına yakışır bir tutum takınmamıştı.

Benzer bir "tarafsızlık" tavrını ülkemizde yıllarca sürdürmüş olan Türk-İş'in son kongresinde kabul edilen kararın önemi nedir? Bizce bu karar Türk-İş'in politik yaşamında yeni bir aşamayı simgeliyor. Kongreden çıkan karar biçimsel olarak pek tatmin edici gözükme de, Türk-İş tabanının ve konfederasyon içindeki ilerici örgütlerin etkisinin giderek arttığını ortaya koymaktadır. Belirli oylamalarda ortaya çıkmış olan çekişme ile H.Tunç'un hareketin önderliğini yapmakta yetersiz kaldığını ifade edişi ve kendi eksiklerini dile getirişi de bundan kaynaklanmaktadır. Bundan sonra Türkiye'de ki genel ilerici gelişimler, Türk-İş içindeki gelişimleri geçmişe oranla daha fazla etkileyecektir. Önümüzdeki oyların getireceği politik gelişimlerin de etkisiyle, Türk-İş'in gelecek seçimlerde ağırlığını açıkça CHP'den yana koyması artık yüksek bir olasılıktır.

Böyle birde destekleme tavrı Türk-İş (ve yöneticileri) için adeta bir zorunluk olacaktır. Çünkü Türk-İş'e bağlı sendikaların ve işçilerin büyük bölümü artık şu gerçeği kavramış durumdadır: Sistemin işleyişi bir bütünlük taşır ve sistem içinde gerçekten etki sahibi olmak, bütünsel bir etkileme mekanizması ile mümkündür. Güncel bir örnek olarak, en düşük ücret sorununu ele alalım. Türk-İş "tarafsız" politikası ile ve MC ile kuracağı yakınlaşmanın etkisiyle, "Asgarî ücret komisyonu" nda etkili olabilir. Bunun sonucunda da, en düşük ücrette diyelim ki, %50'lik , hatta daha fazla bir artış sağlayabilir. Ancak kısa zamanda ortaya çıkacak bir şiddetli fiyat artışı bu "başarı" yı etkisiz ve anlamsız kılar. Ve de işçiler tekrar başladıkları yere dönerler.

Başlanan yerden daha ileri gitmek ise, ancak bir bütün olarak düzeni etkilemekle ve değiştirmekle mümkündür. Türk-İş'in bu değişimin niteliği ve kapsamı hakkındaki görüşlerinin yetersizliğine rağmen, örgütün demokratik hakların korunması ve geliştirilmesi mücadelesine yapacağı her katkı büyük önem taşımaktadır. Son kongre, bu mücadelenin bilincine varmış kişi ve grupların etkisinin giderek arttığını ve artacağını gösterdiği için önemli ve olumlu bir gelişme sayılmalıdır.

POLİTİKADA DURUM

ADALF

22/Nisan/1976
Mithat PERİN

CHP'NİN BİR YENİLGİSİ DAHA

Türk-İş Kongresi sona erdi. Olumlu ya da olumsuz yönleri üzerinde tartışmalar yapılabilecek ve elıştırilebilecek konuşmaları karşılıklı kefelere koyacak olursak, başarılı olduğu söylenebilir.

Kongre bitti ama, lafı bir dahakine kadar süreceğe benzer. Uzun süredir Türk-İş Kongresinde işçi sendikalarının mutlaka en büyük örgütü olan bu kuruluşu ele geçirme çabaları içinde CHP bir kere daha yenik düştü. Türk-İş'i siyasal bir alet haline getirme emelleri ise suya düştü bir daha. Kongrede bir tür açık oturum niteliğinde geçen Demirel - Ecevit karşılaşmasını yine Ecevit kaybetti ve Türk-İş partilerüstü tutum ve davranışını sürdürme kararı aldı.

Aksi bir karar sendikalar kanununun 16'ncı maddesine de ters düşerdi. Anayasada . Zira, Türk işçi sınıfını bir siyasal eğilim doğrultusunda gütmeye ne Anayasa ne de Sendikalar Kanunu hak tanıyor.

Bütün derdi CHP'nin milyonu aşan Türk işçi sınıfını egemenliği altına almak. Oysa, işçi hakları hiçbir zaman temel hak ve hürriyetlerden üstte sayılamazdı ve sayılmadı da. Şimdi, Türk-İş'i CHP ve peşkeş çekme hevesine düşenler kendilerine sosyal demokrat vaftası takanlar basıyor yaygarayı ve "ayak oyununa" geldiklerini iddia ediyorlar. Oysa ayak oyununa getirilmek ve CHP'nin robotu haline sokulmak istenen Türk-İş olmuştur.

Özgürlükçü demokrasilerde işçi sendikaları birkaç istisnası dışında, siyasal partilerin peyki haline gelmemişlerdir. Partilerüstü bir politika izlemek ve hepsiyle dialog halinde olmak onlara sürekli çıkarlar sağlamış, bunun da ötesinde bağımsızlıklarını sürdürmeleri haysiyetlerini en yüksek düzeyde tutmaları olanağını vermiştir. Bugüne kadar Türk-İş'te böylesine akılcı bir yolda gelişirken onu CHP'nin peyki haline sokmak heveslerinden doğan çabalar bu kongrede bir kere daha iflâs etti.

Görünen, CHP ve uydusu sendikaların Türk-İş'i rahat bırakmayacakları ve ilk genel seçimlerde onu bir emirle diledikleri yönde oy kullanmaya zorlayacakları.

Bir işçi sendikasının sosyal demokrat eğilimde olmaması tabiata ters düşer. Ama burada kullanılan sosyal demokratın anlamı CHP'dir. İş sendikacılıкта partizanlığa dönüştüğü zaman, bundan en büyük zararı işçinin göreceği herkesin bildiği bir gerçek.

Bu bakımdan Türk-İş Kongresinin aldığı karar elbette işçinin yüksek düzeyde çıkarları doğrultusunda olmuş ve bir kere daha CHP'yi yere çalmıştır.

TÜRK-İŞ
KONGRESİNİN ARDINDAN

CUMHURİYET
22/Nisan/1976
Şükran KETENCİ

TÜRK-İŞ'İN "PARTİLERÜSTÜ POLİTİKA" DAN BİLE VAZGEÇTİĞİ SÖYLENEMEZ

Türk-İş 10.Genel Kurulu da gelip geçti. Hem de Türk işçisinin "siyasete ağırlığını koyması"nı savunan, koyacağını belirten, fakat pratikte işçinin bu hakkını daha da kısıtlayan tüzük değişiklikleri ile...

Türk-İş'tekiler "dağın fare doğurmasının" nedenini, sosyal demokrat grubun Kongreyi kaybetmesine bağlıyorlar. Acaba gerçek böyle mi?...

Türk-İş'in "partilerüstü politika"dan vazgeçmesini, işçi sınıfının siyasete ağırlığını koymasını isteyen görüş sosyal demokrat çizgideki sendikacılardan mı gelmiştir?..

Türkiye'deki toplumsal gelişim, toplu sözleşmelerdeki ücret artışlarının hayat pahalılığı ve iş güvensizliği karşısında sorunlarına çözüm getirmediğini gören işçi tabanında, düşünce patlamalarına yol açmıştır.

Önce sendikaların şube kongrelerinde çıkmaya başlayan sesler Disk'in siyasete ağırlığını koyacağını kesin açıklamasından ve uygulamaya geçmesinden sonra, Türk-İş'in büyük sendikalarının kongrelerinde de gittikçe yükselen bir tempoyla duyulmaya başlamıştır. Türk-İş'deki yönetici sendikacılar kendilerini koltuklarında güvence içinde hissedemez olmuşlardır.

TEPETAKLAK GİTMEK

Sendikacılar ister sosyal demokrat gruptan, ister sağ gruptan olsunlar, kulaklarının tabandan gelen seslere duyarlılığına bağlı olarak, işçi sınıfının "siyasete ağırlığını koyması" gerektiğini savunur olmuşlardır. Tabanın tavanı tepetaklak etmesi için, "partilerüstü politika"dan vazgeçmekten başka yol kalmamıştır sendikacılar için... Türk-İş'in parçalanmaması için de öyle...

İşte bu gerçektir ki, kongre öncesi sosyal demokrat grup çok kuvvetli görüyor. Halil Tunç, başka aday çıkarmamaları için sosyal demokrat grubun isteklerini kabul ediyordu. İşte sendikacıların bilincine vardıkları aynı gerçek sonucu, Türk-İş tüzüğü değişmiş, partilerüstü politikadan, kongre kararı olmadan herhangi bir partinin desteklenmemesinden söz eden hükümler kaldırılmıştır. Bunların yerine bir siyasi partinin desteklenmesini belirleyen maddeler getirilmiştir.

İŞÇİYİ AVUTMA

Artık partilerüstü politikadan vazgeçilmesini, politikaya ağırlığın konulmasını isteyen, bu olmadığı takdirde Türk-İş'ten ayrılmayı öneren tabana karşı, verilecek cevap hazırды:

"Türk-İş'in siyasete ağırlığını koyabilmesi, bir partiyi destekleyebilmesi koşulları gerçekleşti. Yönetim Kurulu gerektiğinde gerektiği ölçüde, gereken partiden yana ağırlığını koyacaktır."

Ama nasıl? Ne zaman? Ne ölçüde? Hangi koşullarda? Kimden yana?..

İşçiyi avutacak "bir siyasi partinin desteklenmesi..." kararından sonra, bu kararın yönetim kurulunun en az üçte iki çoğunluğunun kararı ile olacağı belirtiliyordu.

Bir başka maddedeki tüzük değişikliği ile ise, Yönetim Kurulunun her sendikadan bir kişi ve büyük sendikalardan 2'ser kişinin katılması ile oluşacağı saptanıyordu. Bu da Türk-İş içindeki sendikaların siyasal dağılımı düşünülünce, hiçbir zaman hiçbir partinin desteklenmemesi anlamını taşıyordu.

Kongrede bu da dile getirildi.

Ve bu sırada, kongre öncesi solu destekleyeceği konusunda sosyal demokratların anlaşılan ve sosyal demokratların bir başka aday çıkarmamalarını güvence altına alan Genel Başkan Halil Tunç araya girdi. Bu görüşün haklılığına değinerek, sözde bu olumsuz sonucu önlemek için tüzük değişikliğine yeni hükümler getirdi. Tüzük değişikliğine alelacele, "bir partinin kurulması" parti desteklemenin "Meclisin seçim kararı almasından bir hafta sonra görüşülmesi" ve "bir partinin desteklenmemesi halinde genel kurulun olağanüstü toplanması" hükümleri getirildi.

YARARSIZ DESTEKLEME

Yönetim Kurulunun üçte iki çoğunluğu, ya da Genel Kurul kararı ile seçim zamanı alınacak bir partiyi destekleme kararının çıkarılması başarılısa bile işçi sınıfının siyasete ağırlığını koyması ile ne ilişkisi vardı?.

Türk-İş yöneticileri, dilerlerse, tüm işçi ve ülke sorunlarında susacaklar, işçi çıkarlarının, özgürlüklerin yok edilmesine göz yumacaklar ve seçim zamanı bir partiyi desteklemekle mi, işçi sınıfının siyasette ağırlığını duyuracaklardı?

Üstelik Genel Kurulda yapılan konuşmalar destekleme kararının hangi koşullarda alınabileceğine de belirlemişti: Türk-İş'in 24 ilkesinin benimsenmesi yanında, Türk-İş desteğini isteyen sayısa parti, ön seçim sistemini kaldıracak, partiye giriş serbest olacaktı.

Dışardan haklı gibi görünen bu istekler, gerçekte, sendikacılarla desteklenecek siyasi parti arasında koyu bir milletvekili pazarlığı anlamını taşıyor. Türk-İş içinde bir siyasi partinin desteklenmesini çok isteyen sendikacılar bile, özel sohbetlerde bu koşulların hiçbir siyasi partiyi desteklememek anlamını taşıdığını, hiçbir partinin bu koşullara yanaşamıyacağını belirtiyorlar.

PARTİ KURMA

Kongrenin ilk günlerinde sosyal demokratlardan yana görünen ve sonunda yine sağcı sendikacılarla birleşen Halil Tunç'un getirdiği "bir parti kurma" önerisi pratikte alınabilecek tek siyasal karar olarak görülüyor. Yıllardır sağcı sendikacıların, işçi karşısında bağlı oldukları partiyi savunmamaları sonucu, sıkıştıklarında ortaya attıkları bu görüş, sadece Türk-İş'teki sendikacıların kuracakları bir siyasi parti, işçi sınıfının çıkarlarına ne getirecektir?

Ayrıca Türk-İş İcra Kurulu ve Yönetim Kurulu seçimlerinden sonra, yani yönetimin kimlerin elinde kaldığının belirlenmesi ile durum daha da ilginç bir aşamaya girmiştir. Yönetim Kurulunda görev alanlardan 18'i sosyal demokrat, 18'i sağ eğilimli sendikacılardan yana görünmektedirler. Eski yöneticilerden oluşan ünlü icra kurulu üyelerinin ise sağ eğilimli olarak oy kullanacaklarını Türkiye'de bilmeyen yok gibidir.

SORUN KALMADI

Türk-İş'in, umutların bağlandığı bu kongresindeki acı sondan sonra, dışardan pek çok kişi, bir kez daha büyük yenilgiye uğrayan sosyal demokratların, Türk-İş'ten vazgeçeceklerini doğal olarak düşüneceklerdir. Ancak genel kurulu izleyenler, ya da Türk-İş'i sendikacıları yakından tanıyanlar hiç de aynı düşünceyi paylaşmıyorlar. Nasılsa işçinin oyalanabileceği, "partilerüstü politika"dan vazgeçme, "bir siyasi partiyi destekleyebilme" kararları vardı. İcra kurulunu kaybettikleri, ya da tüzükte istedikleri değişiklikleri yapamadıkları için yenilen sendikacılar için bile, Kongre sonrası rahat nefes alabilme olanağı yaratılmıştı.

Üstelik bu gruptaki pek çok sendikacı da, işçiyi oyallıyacak ilk kararların alınması sırasındaki işbirliğinden sonradan vazgeçmiş, farklı adayların savunulması, sosyal demokratların seçilememesi sonucunu getirirken, pek çoğu da, Türk-İş'in parti kurması, ya da parti desteklenmesini engelleyen görüşlerden yana oy kullanmıştır. Şimdi Türk-İş içindeki çoğu sendikacı, ister kazananlar, ister kaybedenler safından olsunlar, gururla, Türk-İş'in "partilerüstü politika"dan vazgeçtiğini, işçi sınıfının bundan böyle siyasete, Türk-İş aracılığı ile ağırlığını koyacağını anlatıyorlar...

06 ANKARA

GÜNAYDIN

22/Nisan/1976

Can PULAK

ÜÇ YILLIK SERUM

Türk-İş'in üç yıllık serum takılan eski kadrosu tebrikleri kabul ededursun, biz zabıtları dosyalayıp depoya kaldırılmak üzere olan son Genel Kurul'un eleştirisini sürdürelim bugün de..

Genel Kurul partilerüstü politikanın terkedilmesine ilişkin tüzük tadili konusu başlayana kadar, tam bir ağlama duvarıydı. Her çıkan, Türk işçisinin genel sorunları yerine, kendi sendikasının meselelerini anlatıyordu kürsüden. Nedense hiç kimse Konfederasyonun yöneticilerine dokunmuyor, işçi hareketindeki parçalanmanın sebebini pek sormuyor, bundan sonra alınması gerekli tedbirler üzerinde fazla durmuyordu. Delegelerden çok, ilk gün konuşan CHP lideri Ecevit eleştirdi. Türk-İş'i. Ülke sorunlarının çözülmemesini, Konfederasyonun ilke ve amaçlarını gerçekleştirmemesine bağladı.

İktidar ve ana muhalefet liderlerini saygıyla dinledi delegeler. Onlar konuşurken, çıt bile çıkmadı salonda, O kadar ki, gerek Demirel ve gerekse Ecevit kendilerini kapıya kadar yolcu eden Genel Sekreter Sadık Şide'ye sunları söylemek zorunda kaldılar:

- Politikacılar birbirlerini burada gördüğümüz nezaket ve saygınlık içinde dinlemeye alışsalar, Türkiye'de çözülemeyecek mesele kalmaz. İşçinin bu parlamento örnek saygınlığına teşekkür ederiz."

DUDAĞINDAN ÖPTÜ

Padişah kızının düğününü andıran 7 günlük çalışmalarda, işçi-memur ayırımına ilişkin tenkitler, hayli zaman aldı. Kürsüye gelenler, salonda bulunmayan Sosyal Güvenlik Bakanı Mahir Ablum'a çatıp durdular. Hatta içlerinden biri "SSK. Genel Müdürü değil bakan alınmalıydı görevden" şeklinde konuştu. Genel Kurulun kendisine iyice yüklendiğini haber alan Mahir Ablum, birkaç saat sonra, TRT kameramanlarıyla birlikte daldı salona. Savunma amacıyla divandan söz isteyince, 140 delegeye yakın Sosyal Demokratlar Grubu topluca terk etti Genel Kurulu.

Halil Tunç yine, rakipsiz kalmanın rahatlığı içindeydi. Tek başına hakim olduğu ve zaman zaman ağırlığını koymak zorunda kaldığı kongrede, alışlagelmiş klasik konuşmalarından birini tekrarladı:

- "Bu benim son dönemimdir. Sağlık durumum, bu şerefli emaneti daha fazla taşımaya elverişli değildir. Onun için, üç yıl sonrasını düşünerek yeni bir aday hazırlayın kendinize..."

Bıyıkaltından gülen delegelerin alkışları arasında kürsüden inen Tunç, doğruca kendisini dinleyen kayınvalidesinin yanına giderek elini öptü. Hayır duasını aldıktan sonra da, eşinin yanına bir buse kondurmak istedi. Ancak aceleden rastlatamayınca, genel kurulun gözleri önünde dudağından öpmek zorunda kaldı karısını.

Sadık Şide'ye gelince o da kongre başlamadan garantiye almıştı işi. Gerçi bir sun'î olmak üzere iki aday çıktı karşısına ama, önemli değildi. Çünkü güçlü olduğu sanılan Sosyal Demokrat rakibi Özkal Yici'nin kendi sendikası tarafından bile tam manasıyla desteklenmeyeceğini önceden haber almıştı. Diğer rakibi Ziya Hepbir ise, peşin çekmişti teslim bayrağını.

SESSİZ SEDASIZ HALLOLDU

Yönetim Kurulu seçimi problem bile olmadı. Konfederasyona üye sendikalardan birer temsilci alınarak hazırlanan liste, tartışmasız, kulissiz ve sakın bir şekilde onaylandı delegelerce. Bu başarılı sonucu alabilmek için, tüzüğü değiştirmek zorunda kaldılar sadece. Yönetim Kurulu üye sayısını 24'den 36'ya çıkarınca, mesele sessiz sedasız halloldu.

Seçimlerin tek sıkıntılı yönü, Ethem Ezgü ile Kaya Özdemir'in kaderlerine ilişkin oylamada görüldü. Neyse ki, tüzüğün ilgili bölümünde yer alan "ikinci turda da gerekli çoğunluğu sağlayamayanlar, üçüncü turda çoğunlukla seçilenler" hükmü, işbaşında kalmış oldu. 1100 Günü hesabını fazla terlemeden veren Türk-İş yönetimi, yama görmeyen eski kadrosuyla yeni bir 1100 güne doğru yola koyulmaya hazırlanıyor şimdi...

DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK

Gazeteler, Türk-İş Genel Kurulunun sonunu "değişen bir şey yok" başlığı altında yayınladılar. Evet, gerçekten böyle oldu. Tüm gayretlere rağmen Türk-İş Genel Kuruluna partilerüstü politika izlemekten gazgeçilmesi ve yönetici kadronun değiştirilmesi önerileri kabul ettirelemedi.

Oysa, aylardan beri hazırlıklar yapılıyordu. Türk-İş artık partilerüstü politika izlemekten vaz geçmeli ve sosyal demokrat bir partiyi destekleme kararı almalıdır deniliyordu. Bu sözlere, ihtimale karşı, bir de tehdit eklenmişti: Sayet, genel kurul eski kararlarında ısrar eder ve eski yöneticileri yeniden iş başına getirirse o takdirde sosyal demokrat sendikalar Türk-İş bünyesinden ayrılmayı düşünebilirler.

Amaç açıkça şu idi:

Türk-İş, kurulduğu günden bu yana partilerüstü politika izliyordu. Oysa, politikaya belirli biçimde ağırlığını koyması gerekirdi. Disk nasıl sosyalist partilerin yanında vaziyet almışsa, Türk-İş sosyal demokrat politi izleyen bir partinin, yani CHP'nin yanında yer almalı, onu desteklemeli idi. Bu karar alınınca tabii yönetici kadro da değiştirilecekti. Çünkü, iş başındaki kadro, sosyal demokrat bir politika izlenmesinden değil partilerüstü politika izlenmesinden yana bir kadro idi.

İşte bunun mücadelesi yapıldı. Aylarca sendikalar bünyesinde, sendikalar arasında ve Türk-İş içinde hep bunlar söylenip duruldu. Sonunda konu genel kurula getirildi. Burada ise ortaya ağır toplar çıkarıldı. CHP Genel Başkanı, bu genel kurulda kendi partisini destekleyecek bir politika izlenmesi kararının alınmasını istiyor ve bekliyordu.

Konu, genel kurulda enine boyuna tartışıldı ve bir komisyona havale edildi. Komisyon, partilerüstü politikadan vaz geçilmesi ve bir partinin desteklenmesi kararını almıştı. Bu karar genel kurula geldiği zaman bir önemli değişiklik yapıldı. Hangi partinin destekleneceğine Türk-İş İcra Kurulu karar verecekti. Bu demekti ki, işin can damarı seçimlerdeydi. Sayet seçimlerde iş başındaki yönetici kadro uzaklaştırılır ve yerine sosyal demokratlardan oluşan bir kadro getirilirse CHP'nin desteklenmesi kararı çıkabilirdi.

Sosyal demokrat sendikacılar ağırlığı seçimlere verdiler Ama iş işten çoktan geçmişti. Zira, onlar genel kurul süresince bir siyasal partinin desteklenmesi kararının alınması için mücadele etmişler, seçimler için çalışmak gerektiğini hiç düşünmemişlerdi. Böyle hazırlıksız oldukları için de sosyal demokratlardan kimse icra kuruluna seçilememişti.

Ve böylece sosyal demokratlarla birlikte CHP'de Türk-İş Genel Kurulundan aradıklarını bulamıyorlar ve yenik ayrılıyorlardı.

Yenilen güreşe doymaz diye bir söz vardır. buna sosyal demokrat partiler de hak verdirmek istiyorlar. Efendim seçimlerde ayak oyununa geldik, onun için yenilenmesini istiyoruz. Şimdi, sosyal demokrat sendikacılar seçimleri yenilebilmek için çareler arıyorlar. Gerekirse Genel Kurulu olağansütü toplantıya çağırabileceklerini söylüyorlar.

Nedir bu ayak oyunu?

Çünkü, seçimlerin önemli olduğunu düşünüp ona göre tedbirler almamışlar ve böylece eski yöneticilerin yeniden seçilmesini engelleyememişler.

İyi ama bu kadar önemli bir konuda taktik hatalara düşmemenin ve varsa ayak oyunlarına gelmemenin hesabı yapılmaz mı? Yapılmazsa bunun adına en basitinden acemilik denilir. Hesap yapılmış da yanlış çıkmışsa bu da o mücadeleye girenlerin henüz gerekli yeteneklere sahip bulunmadıklarını ortaya çıkarır.

Yenilenler bu yenilginin hesabını neden yenenden soruyorlar? Önce kendilerinden sormaları gerekmez mi?

KISTAS

SABAH

22/Nisan/1976
Mustafa CERİD

TÜRK-İŞ'in PARTİCİLİĞİ

Türk-İş'in ünlü politikacıları bu yılki kongrede, işçileri politika arenasına sürüklemek için hayli çalıştılar. Ecevit ve Brandt'dan dahi gizli -âşikâr destek gördüler. Fakat baktılar ki papuç pahalıdır, Türk-İş topluluğunda büyük ekseriyet, ekmek parasından ve huzurlu bir idâreden başka istediği yok, mâcerâperst militanlar çok azınlıkta kalıyor, bu defa da yine pek seslerini çıkarmadılar.

Sadece lâstikli bir tüzük değişikliği yapmakla yetindiler. Buna göre:

- Millet Meclisinin Genel Seçim kararından sonra Türk-İş Yönetim ve İcra Kurullarından müteşekkil bir heyet, bir hafta içerisinde Türk-İş'in parti kurmasını yahut herhangi bir partiyi desteklemesini kararlaştıracaktır. Şayet bir haftada bu karara varılamazsa yeniden genel kurul toplanacaktır.

Halil Tunç cuntası, Türk-İş'in başında bir yıl daha kalmayı ancak böyle becerebilmiştir. Sendika ağaları şayet gerçek niyetlerini biraz sabırsızlık gösterip de açıklasalardı, ellerindeki bu saltanak hemen o gün sona erecekti. Yönetim ve İcra Kurullarındaki muhafazakar ve milliyetçi grubu, kongre öncesinden tasfiyeyi plânladıkları halde ve sosyal demokratlardan bir - iki kişiyi idareci kadroya almalarına rağmen, plânlarında pek başarılı olamamışlardır.

Esas pandomim, Millet Meclisi'nin seçim kararı almasından sonra kopacaktır. Zira, "kurdum" demekle genel seçimlere katılabilecek nisbette teşkilâtlar kısa sürede kurulamayacaktır. Çeşitli kanunî ve hukukî engeller baş gösterecektir. Bu vaziyeti Türk-İş idarecileri herkesten çok iyi bilmektedirler. Zaten plânlar hep bu hesaplara göre yapılmaktadır. Müstakil parti kurmak mümkün olmayınca da tabiatıyla mevcut partilerden biri desteklenecektir.

Tutulacak partinin, seçimi geçen haftaki alınan karara göre, İcra ve Yönetim Kurullarının müşterek toplantılarında tesbit edilecektir. Türk-İş'deki eğitim faaliyetleri, hep Batı'daki sol sendikacılığı örnek alarak eğitim vermektedir. Sendika içi eğitim faaliyetinin tesiri ve Ecevit'in davetiyesiyle sol partileri destekleyeceklerdir.

Bu takdirde Türk-İş, devrimci işçi Sendikaları (Disk) ile CHP çatısı altında birleşecektir. Belki de Disk, o zaman daha sol ve sosyalistliği açık bir uç partiye kayacaktır. Kısacası, Türk-İş'in CHP'yle bütünleşmesi, yalnız kendisini değil, bütün Türkiye'deki siyâsi havayı biraz daha sola yanaştıracaktır.

Kimbilir, böylesi daha faydalı olacak, işçi haklarını korumak için ortaya çıkanların, iktidar kavgasına girilmesiyle, Türk işçisine layık olmayan idarecilerden teşekkül eden bu garip sendika dağılacak ve memleket için hayırlı durum o zaman tezahür edecektir. Başka çare gözükmemektedir.

İşte milliyetçi ve vatanseverlerin bütün ümidi buradadır. Türk-İş bünyesindeki milliyetçi muhafazakar sendikacılar, bu geminin içerisinde hep birlikte yaşadığımızı Halil Tunç'a ve sosyal demokratlara karşı haykıran vatanperverler, o gün gelmeden hazırlıklarını tamamlayacaklar. Türk işçisinin politikaya alet edilmesini önleyeceklerdir. Bunu bekliyoruz.

TÜRK-İŞ'te SARILIK...

Türk-İş'in 10'ncu Genel Kurulu da geldi geçti; ama birşey değişmedi. Bir araba lâf ve bir dizi karardan sonra ortaya çıkan sonuç iki tûmcedir:

- Patronlara selâm; partiler-üstü politikaya devam.

Artık ülkemizde çoğu kişi partiler-üstü politikanın Amerikan Sendikacılığı anlamına geldiğini biliyor. Avrupa'da sendikalar işçiye dönük sol partileri desteklerken, Amerika'da sendikalar siyasal partileri aynı kaba koyuyorlar. Türk-İş'in oluşum ve eğitiminde Amerikan mayası ve parası bulunmaktadır. Amerikan uzmanları Türk-İş Sendikacılığına yön vermişlerdir. Aradan bunca yıl geçtiği halde Halil Tunç ve arkadaşlarının bu yoldan ayrılmıyacakları görülüyor. Gerçekte Halil Tunç, Sadık Şide ve yandalarının sendikacılığı, Amerikan sendikacılığı da değil, daha beter bir iştir; işçi davasına ihanettir. Çünkü Türkiye'de Amerika koşulları yoktur. ABD siyasal partiler düzeninde "partiler-üstü" politikacılığın bir anlamı varsayılabilir. Türkiye siyasal partiler düzeninde partiler-üstü politika emekçi davasını kundaklamakla eşdeğerlidir. Bunu açık-seçik kavramak için Türkiye ve Amerika'daki siyasal parti düzenlerine bir göz atmak gerekiyor.

XXXXXXX

Günümüzde dünyadaki siyasal partileri ikiye ayırmak olasıdır:

- 1- Disiplinli partiler
- 2- Serbest partiler.

Disiplinli partilerde üyeler; örgütün ideolojisine, tüzük, program ve kararlarına sıkı biçimde bağlıdır. Türkiye Anayasal düzeninde ve Siyasi Partiler Kanununda benimsenen sistem budur. Parti bir kez tüzüğünü ve programını düzenledi mi, kuruluşun karakteri iyece belirlenmiş demektir. Bir partinin işçiden mi patrondan mı yana olduğu böylece anlaşılır. Parlamento çalışmalarında ise milletvekilleri veya senatörleri bağımsız degillerdir. Herhangi bir sorun veya konuda nasıl oy kullanacakları "grup"larda saptanır. Grup, siyasal partinin Meclis ve Senatodaki üyelerinden oluşur. Partilerin yetkili organlarında alınan kararlar parti üyelerini bağladığı içindir ki Türkiye'deki partilere disiplinli partiler adı verilmiştir. Avrupa'nın hemen her ülkesinde aynı sistem geçerlidir.

ABD'de ise durum değişiktir.

Amerikan sistemi, serbest partiler konumundalar. Bu tür partiler üyelerinin şu veya bu yanda oy kullanmaları, işçiden veya emekçiden yana tutum takınmaları için bağlayıcı kararlar alamazlar. Parti yöneticilerinin kararlarına aykırı davranan üyeler de disiplin kararıyla örgütten çıkarılamazlar. ABD'de Cumhuriyetçi ve Demokrat Partiler serbest siyasal etkinliğe açıktırlar. Cumhurbaşkanı halk seçtiği için sistemde bir aksama görülmez. Bazan Cumhuriyetçi üyeler Demokrat bir cumhurbaşkanının tutumunu destekliyebilir; bazan tersi de olabilir. Bu durumda partiler-üstü sendikacılığın bir anlamı bulunabilir. Çünkü sendikalar adeta kemiksiz denilebilecek ölçüde serbest siyasal partilerde etkinlik gösterip, üyeleri kendilerine çekebilirler; işçi haklarını savunma yolunda hem Demokrat, hem de Cumhuriyetçi partiden yandaşlar bulabilirler.

XXXXXXX

Serbest siyasal partiler düzenine sahip Amerika'da uygulanan partiler-üstü sendikacılığı, disiplinli partiler düzenini benimseyen Türkiye'de geçerli kılmak ne demektir?

Türkiye'de sağ ve sol siyasal partiler vardır. İdeoloji, tüzük, program açısından siyasal partilerimizin karakterleri bellidir. Sağcı partiler sermayenin hizmetindedir. Solcu partiler emekçiye dönüktür. Bu karakterin dışına çıkamaz partilerin üyeleri; örgüt disiplini güçlüdür geçerlidir. Böyle bir düzende partiler-üstü sendikacılık Amerikan sendikacılığı sayılabilir mi? Şimdiye değin Türk-İş'i eleştirirken diyorduk ki,

- Türk-İş Amerikan sendikacılığını bırakmalı, Avrupa sendikacılığını benimsemeli...

Oysa Türk-İş'e Amerikan sendikacılığı yapıyor denemez.

Amerikan sendikacılığı Amerikan siyasal sisteminde yapılabilir; 1976 Türkiye-sinde Amerikan sendikacılığını yürütmek için direnmenin anlamı nedir? Halil Tunç, Sadık Şide ve yandaşları; bazı sol sendikaları ve Sendikacıları kızıla çalmakla suçluyorlar; şu yakınlarda bir aynaya baksınlar; hele Türk-İş 10'ncu Genel Kurulundan sonra renklerini bir incelesinler...

Adamakıllı sarardıklarını göreceklerdir...

TUNÇ'UN ZAFERİ

Türk işçi hareketi, tarihi dönemecini, bütünlüğünü muhafaza ve Demirsoy boşluğunu fazlası ile dolduran bir lidere sahip olduğunu ispat ederek aşmıştır.

Onuncu Genel Kurul sonucuna Sosyal Demokratların mağlubiyeti şeklinde yorum getirenler de bizce yanlış ve haksız yargılara davetiye çıkarmaktadırlar. Çünkü; Türk-İş, bütünlüğünü herşeyin üstünde tuttuğunu dost, düşman ve tüm çevrelere göstermiştir. Ayrıca işçiyi, şu veya bu partiye angaje etmeden onun haklarını savunmada en iyi pazarlıkçı kimliğine sahip olduğunu da ortaya koymuştur.

Genel Başkan'lığını ilk defa tabandan gelmiş delegelerin, oyları ile tescil eden Halil Tunç, genel Kurul'a hakimiyeti, uzlaştırıcılığı, bütünleştirmeyi sağlayıcı tutum ve davranışları ile rakipsiz liderliğini simgelerken, aynı zamanda Demirsoy'un gölgesinde ikinci adam kişiliğini de maziye gömmüştür. Demirsoy'dan boşalan liderliği fazlasıyla doldurduğunu ispatlamıştır.

Bugüne kadar eşine pek ender rastlanan katılıkta ve peşin hükümlerle kongreye gelmiş karşıt görüşlü sendikacıları bütünleştirip, kanalize etmeyi başaran Tunç, kendisinden beklenenin üzerinde bir tutumla "Her şey işçi için" diyen anlayışın zaferini de perçinlemiştir.

Kişisel çıkar ve ihtirasların üzerine çıkıp, işçi kesiminin hak ve menfaatlerini savunmada güvenilir bir lider, rüstünü ispat ederek artık Türk-İş'in başındadır.

Politik, ekonomik çıkarıcı grupların tüm yeraltı faaliyetleri, geniş kapsamlı vaatlerine rağmen, Türk-İş'in bütünlüğünü korumada büyük titizlik gösterilmiştir. Hiç şüphesiz partilerin dümen suyunda bir Türk-İş görmek isteyenler, kongrenin sonunda büyük hayal kırıklığına uğramışlardır. En önemlisi "partizanlığı" Türk-İş'e tercih edecekleri söylenen Sosyal Demokrat Sendikacı grubunun önde gelen liderlerinin tüm tahminlerin aksine büyük olgunluk, ciddiyet ve sorumluluk içerisinde bulunmaları olmuştur.

Meselâ Yol-İş Federasyonu Genel Başkanı Halit Mısırlıoğlu, Harp-İş Genel Başkanı Kenan Durukan, DYF-İş Genel Başkanı Şerafettin Akova teşkilâtlarına hakim olduklarını göstermekle kalmadılar, Türk-İş'in parçalanması için bu liderleri tahrik ettiklerini sanan çevrelere de gerekli dersi verdiler.

Ne var ki Türk-İş tüm iyiniyetlere rağmen parçalanabilirdi.

Politika çamurunda boğulup gidebilirdi. Ancak sorumluluk duygusunun bir dakika olsun kongreyi terketmemesi, olumlu neticenin istihsalini sağlamıştır. Sosyal Demokrat Sendikacılardan CHP'li Ulaş-İş Genel Başkanı Emin Kul'un bütünleştirici, uzlaştırıcı "Herşeyden önce işçinin hak ve menfaatleri diyen" zihniyeti benimseten tutum ve konuşmaları, Türk-İş'i maceraya atmak istemeyenlere fren olmuştur. Onları etkilemiştir. Basında yer alan yorum ve değerlendirmelerin de ciddiyetten uzak ve uydurukluğunu ortaya koyan Türk-İş Genel Kurulu, aldığı kararlarla Türk işçi kesimini önemli atılımların eşiğine getirmiştir.

Türk-İş siyasete ağırlığını koyacaktır. Ancak ölçü Ecevit'in, Demirel'in, Erbakan'ın, Türkeş ya da Feyzioğlu ile diğer siyasi liderlerin arzuları istikâmetinde olmayacaktır. İşçinin hak ve menfaatleri neyi icap ettiriyorsa, Türk-İş'in ilkelere neyi emrediyorsa o istikamette ve ağırlıkta olacaktır. Türk işçisi siyasette güç olarak ağırlığını koyacaktır. İşçinin sesi Parlamentoda en iyi şekilde ve etkin bir biçimde duyurulacaktır. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın.

Türk-İş'i A veya B partisinin yandaşı yapmak isteyenler, işçi kesiminin sırtından milletvekilliği umanlar, işçi hak ve hürriyetlerine basa basa iktidara ulaşmayı plânlayanlar, ağır yenilgiye uğramışlardır. Özgür sendikacılık ağır basmıştır. Parti köleliği yenilmiştir. Demokrasimizin, Anayasamızın en önemli kalesi, bütünlüğünü muhafaza etmiştir. Tarihi Türk-İş kongresi işçinin bütünlüğünü korumakla kalmamış, türk demokrasisi üzerinde spekülâtif yatırımcılara da unutamayacakları dersi vermiştir.

Türk Ulusu, Türk işçisine büyük geçmiş olsun, Artık Milletçe, yarınlara güvenle bakmamızı sağlayacak güçlü ve idraka sahip, örnek bir işbirliğine sahibiz.

POLİTİKAYA AĞIRLIK

- Güya Türk-İş politikaya ağırlık koyacaktı.
- E, koymadı mı?.
- Yok canım, ne ağırlığı? Baksana sonuçlara. İcra Kuruluna tır tek Sosyal Demokrat sendikacı seçilemediği gibi, Türk-İş'in bir siyasi partiyi desteklemesi de havada kalmış.
- Sen de buna, Türk-İş politikaya ağırlığını koymadı diyorsun, öyle mi?.
- Evet.
- Bana kalırsa fena halde yanıliyorsun.
- Türk-İş politikaya öylesine ağırlığını koymuştur ki, lök gibi oturup kalmış.
- Hadi canım...
- Bundan güzel politika mı olur? Halil Tunç kongreden öyle bir karar çıkartmış ki, bu kadarını Demirel bile yapamazdı. Bir de buna "Politikaya ağırlığını koymadı" diyorsun. Koyacak olsa, demekki politika paldur küldür yıkılacaktı.
- Beni uyutmak istiyorsun.
- Ben seni uyutmak istemiyorum ama, senin gibi düşünenler hep ayakta uyuyorlar.
- Kimler?..
- Türk-İş'in ağırlığını politikaya koyacağını bir siyasi partiyi destekleyeceğini ve bunun da CHP olacağını bekleyenler uyuyorlar.
- Yok canım!... Neden?
- Türk-İş'i bilmiyorsunuz da ondan.
- Anlat da öğrenelim bakalım.
- Türk-İş hiç bir siyasi partiyi açıkça desteklemek için karar alamaz.
- Niye alamaz?.
- Böyle bir şey yaptığı an, bir elma gibi ikiye bölünür.
- Niye bölünüyor?.
- Çünkü bu teşekkül iki parçalıdır. Bir parçasının gönlü CHP'deyse, öteki parçanın gönlü de AP'dedir. Bu yüzden hiçbir zaman iki parçası birden aynı partiyi destekleyemez. Böyle bir karar alındığı anda, Türk-İş hemen bölünür.
- Ama bu günkü tutumuyla da AP'yi destekliyor.
- İşte bu yüzden de bölünecektir.
- Anlamadım.
- Yani Türk-İş, bir siyasi partiyi, diyelim ki CHP'yi desteklerse de bölünecektir. Desteklemese de bölünecektir.
- Demek Türk-İş için bölünmek mukadder..?
- Evet. Bir gün gelecek bu işçi teşekkülü mutlaka ikiye bölünecektir. Bunun önüne hiçbir güç geçemez.
- Doğa yasası gibi, desene.
- Doğa yasası değil ama, sosyalist bir yasa. Bugün Türk-İş bünyesinde hem sağcı sendikalar ve hem de solcu sendikalar vardır. Türkiye'de git gide öyle bir hale geliyor ki, artık sağcı ve solcu sendikalar aynı çatı altında kalamıyacaklardır. Zaten bu Genel Kuruldan, CHP'yi desteklemek gibi bir karar çıkmış olsaydı, sağcı sendikalar Türk-İş'ten kopacaklardı.
- Böyle bir karar çıkmadığına göre, şimdi de solcu sendikalar mı kopacak?.
- Evet, Ama ne zaman koparlar bilemem. Belki bir deneme daha yapıp, kopmayı sağcılara bırakmak isteyeceklerdir. Ama mutlaka Türk-İş bölünecektir. Ya sağcılar ya da solcular, bir süre sonra bu örgütten kopup gideceklerdir. Zaten dünyanın her tarafında da bu iş böyle olmuştur. Sağcı sendikalar kendi örgütlerinde birleşirler, solcu sendikalar da kendi örgütlerinde. Ama ikisi birden aynı örgütte olamazlar. Mutlaka ayrılacaklardır. Bunu önlemeye, Halil Tunç'un gücü yetmeyecektir...

Ö L Ç Ü

ORTA DOĞU

23/Nisan/1976
Vecihi ÜNAL

PARTİLER VE SENDİKALAR

Hemen her seçim tahmininde yanılan hayâlperest solcular, Türk-İş bünyesindeki seçim sonucunda da aynı akıbete uğramış ve ne yapacaklarını, ne söyleyip ne yazacaklarını şaşırmışlardır. Bunlar, temennileriyle tahminlerini birbirine karıştırmakta, hayâlhânelerinde imâl ettikleri boş gürültülerin tesiri altında kalmakta ve gerçeklerle karşılaşınca da, kusuru kafa yapılarında değil, başkalarında aramaktadır. Küçük burjuva solcularının ve CHP'ye angaje basının arzusu, Türk-İş'in CHP'yi destekleme kararı almasıdır, umduklarını bulamayınca da müthiş bir hayâl kırıklığına uğramışlardır.

Oysa, demokratik hür sendikalar, gelişen ekonomiden, artan millî gelirden işçilerin haklarını almaları için teşkilâtlanan kuruluşlardır. Tıpkı dernekler gibi, demokratik hür sendikaların kuruluş sebebi ve hedefi de siyasi partilerden çok daha başka, çok daha farklıdır. Nitekim, tıpkı esnaf derneklerinde, çiftçi birliklerinde olduğu gibi, aynı sendikanın çatısı altında da ideolojik ve politik görüşü birbirinden çok farklı işçiler vardır. O kadar ki, bırakınız sendikaların tabanını, tavanında ve yöneticileri arasında dahi farklı görüş ve kanaatlerin temsilcilerine rastlanmaktadır. Farzı bile muhâl ama, Türk-İş idarecileri seçimlerde CHP'yi destekleme kararı alsa, bunun pratikteki değeri ve tesiri ne olacaktır? İşçi, sandık başına gidecek, elini vicdanına koyacak ve oyunu dilediği partinin lehine kullanacaktır. Kaldı ki, başka bir idareciler heyeti, başka bir partiyi destekleme kararı alsa, durum ne olacaktır?!

Demokratik hür sendikalar, geniş anlamdaki politikanın ne kadar içindeyse günlük çirkin siyasetin de o kadar dışındadır. İngiltere'deki sendikalar bile, bizzat kurdukları ve aidatlarıyla ayakta tuttukları İşçi Partisi'ne angaje olmamakta ve ekseriya oylarını Muhafazakâr Parti lehine kullanmaktadır. Nitekim, Muhafazakâr Parti, çok daha fazla iktidara geçip, iktidarda kalmıştır ve işçilerin sayısı işverenden çok daha fazla olduğuna göre, bu gerçeği inkâr etmek imkânsızdır: Demek ki, İngiliz işçileri de zaman zaman Muhafazakâr Parti'nin politikasını çıkarlarına uygun bulmakta ve oylarını onlar lehine kullanmaktadır.

Diğer demokratik hür sendikalar gibi, Türk-İş'de partiler üstü politikayı benimsemiş ve bugünkü durumuna biraz da o sayede ulaşmıştır. Zira, bu anlayış, bu politika yüzündendir ki, sağdaki, merkezdeki ve soldaki bütün partiler işçiler lehine çalışmış, o büyük kitlenin güvenini, oyunu kazanmak için birbirleriyle yarışmışlardır. Yine bu tutum, bu politika sayesinde ki, sendikalı işçi kısa zamanda büyük sosyal haklara kavuşmuş ve memurların dahi gıpta edeceği bir duruma ulaşmıştır. Türk-İş'in bir partiyi destekleme kararı vermesi, diğerlerini karşısına almaktan başka, ne fayda sağlayacaktır?

Sadece komünist ve faşist sendikalar tek partinin uydusu ve baştaki şef ile çömezlerinin maşasıdır. Demokratik hür sendikaların amacı ise, hukuk çerçevesindeki mücadelelerle, artan millî gelirden işçinin payını almaktır. Demokratik hür sendikalar, partilerin peyki değil, belli prensiplerin savunucusudur. ve işçiler hangi partinin programını, icraatını beğeniyorlarsa oylarını onların lehine kullanacaklardır... Gerisi kof hayâl ve boş lâftır...

OLAYLARIN İÇİNDEN

SON HAVADİS

24/Nisan/1976

Yalçın URAZ

TÜRK-İŞ'İN DURUMU

CHP, Marksistler, Leninistler, velhasıl bütün sol, büyük bir saldırı içindedir. Türk-İş'e karşı. Niçin? Çünkü sınıfına ihanet etmemiştir. Çünkü işçi haklarından taviz vermemiştir. Çünkü Ecevit tarafından önüne sunulan bir demet vaade kanmamıştır. Çünkü özgürlükçü demokrasiden yanadır. Çünkü liderleri satılmış değildir. Çünkü bir siyasi partinin maşası, kuklası ve oy deposu haline gelmemiştir.

Halil Tunç'u muhtelif davranışları yüzünden zaman zaman en sert biçimde eleştirdik. Ama Tunç Türk-İş'in kaderiyle ilgili zor günlerde bu büyük işçi teşekkülünün büyük kurucusu rahmetli Seyfi Demirsoy'a layık bir lider olduğunu ispat etmiştir.

Türk-İş Genel Kurulundan kim kârlı çıkmıştır? CHP mi, yoksa Adalet Partisi mi? hiçbirisi... Evet hiçbirisi... Yalnız ve yalnız Türk-İş ve Türk işçisi Türk-İş'in zaferini sağlayan mesut netice Halil Tunç ve ekibinin zaferidir. Artık Türk-İş rengini ve meşrebini belli etmiştir. Muhammed Ali'nin kendi kendini öven tabirini biz Türk-İş'e söyleyelim "En büyük Türk-İş'tir".

Bütün partiler artık Türk-İş'in önünde eğilmeye mecburdur. Türk-İş'e bağlı sendikalar, iş yerlerinde ağırlıklarını hissettireceklerdir. Her haklı istekleri hükümet tarafından anlayışla karşılanacaktır. Muhalefet de, bu büyük oy deposuna şirin gözükmek için, tutumuna kızsı bile onun karşısına geçemeyecektir.

Halil Tunç, işçi haklarının kullanılmasında ve güçlendirilmesinde büyük bir strateji ustası olduğunu ispat etmiştir. CHP'nin Türk-İş'i bir uydu sendika haline getirme çabalarını sıfıra indirmiştir. Adalet Partisine karşı da büyük bir baskı silahını elinde tutmayı başarmıştır.

Türk-İş'i ya bir parti kurmaya, ya da mevcut siyasi partilerden birini desteklemeye itmek için çalışıyorlardı. Halil Tunç, Türk-İş'in birliğini zedeletmemek için bu tekliflerden yana gözükmüştür. Böylece durumu Türk-İş büyük kongresine kadar götürmüştür.

Halil Tunç, Kongre'de büyük lider olduğunu göstermiş, parçalayıcı değil, birleştirici tutumunu belli etmiştir. İcra Kuruluna sosyal demokrat eğilimli temsilciler gelmesini engellememiş, her görüşten üye ile oluşmasını sağlamıştır. Buna mukabil TBMM'nin genel seçim kararından sonra, Türk-İş'in hangi partiye ağırlık koyacağına, İcra Kurulunun üçte iki çoğunluğuyla karar verebilmesi yetkisini Genel Kurul'dan almıştır. Böylece siyasi partilerin Türk-İş üzerindeki her türlü oyunlarına set çekmiştir.

G Ü N L Ü K

MİLLİYET

24/Nisan/1976

Ali GEVGİLİT

TÜRK-İŞ VE POLİTİK DÖNEMEÇ

Bütün toplumlarda işçi sınıfının durumu belirli, somut ve nesnel koşullarla bağlıdır. Oluşumda değişmez bir tek yasa, başka türlü düşünülemez, bir tek model söz konusu değildir. İşçiler için... Tarihsel gelişim ve yaşanan toplumun içsel ve dışsal gerçeklikleri, gelişmenin yollarını ve sorunlarını da, en somut biçimlerde kararlaştırırlar. Hareketler, bu özgül alanın içindedir. İşçi sınıfının ekonomik ve politik mücadeleleri, yaşanan tüm koşulların dönüşümlerinin de halkalarıdır. Koşullar gelişip, bilinç düzeyi yükseldikçe, ekonomik alandan sosyal ve politik alana doğru zorunlu bir bütünleşme başlayacaktır. Tarihsel açıdan, Türkiye, mücadelenin ekonomik ve sosyo/politik boyutlarını irdeleme aşamasındadır. Özellikle, XX. yüzyılın son çeyreği, Türk işçi sınıfı açısından, hiç kuşkusuz, çok temel dönüşümlerin bir kesiti olacak.

Türk-İş'in kamuoyunda geniş ilgiyle izlenen X. Genel Kurulu, öncelikle, çok önemli bir gerçeğin altını çizmiş bulunmaktadır. Sosyal oluşuma karşı duyar-sız, kapalı kapılar'ın ardına çekilmiş bir toplum değildir. Türkiye. Kentleşen yeni toplum, tam tersine, etkili bir yığinsal bildiriliş içinde, sosyal yapıdaki her büyük gelişimi de özel bir ilgiyle izlemektedir. Türk-İş'in ekonomik ve politik mücadelelerine alt yol ya da yöntem kavgalarının 70'ler ortası Türk toplumunda, birdenbire milyonlarca insanın dikkatini toplayabilmesi, sosyal yapıdaki yeni dönüşümün en yalın göstergelerinden birisidir. Toplumlar ancak yaşamın organik birer parçasına dönüşebilen sorunları alırlar, gündemlerine... Türk-İş ya da Disk ve genel olarak işçi sınıfının ekonomik ya da politik sorunları karşısında gösterilen duyarlılık, en sonunda, Türkiye'de genel toplumsal bilinç düzeyi yükselişinin genel bir yansımasıdır. Türkiye, artık, sosyal boyutlarla yapıyor aşamalarını...

İşçi sınıfının en tartışmalı güncel sorunu, ekonomik ve politik mücadelelerin hangi bağlantılarla ve nasıl ele alınacağı sorunudur. Ana eksenlerini CHP ile AP'nin oluşturdıkları siyasal üst yapının bu soruya yanıtı, tâ 1970'lere kadar, iki platformu birbirlerinden ayrı tutmaktan başka bir şey değildi. Politik arena, başka bir deyişle, işçi sınıfından partilerdışı kalmasını yani salt ekonomik mücadele ile yetinmesini istemekteydi. Ama bu model, TİP'in sosyalist bir siyasal parti olarak politik ortama çıkışıyla birlikte alt üst olmuştur. Sosyalizmin teorisi ve pratiği, işçi sınıfının ekonomik ve siyasal mücadelelerinin ayrılmazlığı ilkesini böylece Türkiye gündemine de getiriyordu. Modeldeki bu çok köklü yenilik, 70'ler ortalarında bu kez orta sol CHP tarafından bir başka yönde zorlanmaktadır. CHP, işçi sınıfının partilerdışı yaklaşımları bırakmasını istemektedir, ama, 1971 rejimi baskıları nedeniyle, örgütlenişi bozulan sosyalizm için değil, CHP'nin tutmaya çalıştığı ılımlı sosyal demokrat çizgide işçilerin kendisiyle bütünleşmesi için... Anlamalı bir rastlantıyla, bu kez, TİP tarafından oldukça yetersiz bulunurken, kapitalizmin siyasal partisi AP tarafından da ateş salvosuna tutulmuştur.

Ne var ki, ekonomik mücadelenin yetmediği sorunu da olanca çetinliğiyle sendikal hareketin önündedir. Ekonomik tablo, mücadelenin niteliği konusunda geleceğe ışık tutan sonuçlar veriyor. DPT'nin imalat sanayii anketleri ışığında geliştirilen bulgular (1), söz gelişi, ücretlerin, üretim maliyeti içindeki payının, 1965/1973 arasındaki dönemde yüzde 23.1 ile yüzde 21.1 arasında değiştiğini belgelemektedir. Sanayiın katma değer'i içinde ise, işçi sınıfının payı daha da gerilemektedir. Bu pay, aynı yıllar boyunca yüzde 11.3 ile 10.8 arasında değişen dalgalanmalar göstermiştir. O yıllar içinde sürekli olarak ekonomik mücadele tezini savunmuş olan Türk-İş'in ortadaki sayısal gerçekliklerden vardığı çözümleme şudur: Türkiye'de sanayi kapitalizminin en dinamik gelişimini gösterdiği yıllarda, ücret artışları imalat sanayiinde genel verimlilik artışlarının gerisinde kaldığı

katma değer içinde de, ücret dışı kesimlere yani kâr, rant, faiz ve benzerlerine düşen pay büyük ölçülerde artmıştır. Bu, son çözümde, Türk-İş'i, toplumsal alanda yaratılan değer'den, işçi sınıfının aldığı payın göreceli biçimde gerilediği tezine götürmektedir. Sosyal açıdan ise, varılan yargı, salt ekonomik mücadelenin yetmezliğinin tanınışdır.

İçinde yaşanan sosyo / ekonomik gerçekliklerin somutlaşması,çözümleri bazan çabuk getirmese bile, daha büyük boyutlu yaklaşımların bir yol açıcısıdır. Türkiye'nin çalışan sınıfları, kaldı ki, gerçekliğin oluşumunu her an yeniden yaşıyor ve algıladıkları ölçüde kendileri için etkin bir bilince de dönüştürüyorlar. Türk-İş de, X. büyük kongresinde, siyasal mücadele konusunda politika-ya katılma yolunda - sınırlı da olsa - ilk modelleri saptamış bulunmaktadır. Kuşkusuz, engellerle dolu bir ön adımdır bu... Ama, geçmiş düz çizgilere bakarak, yine de, stratejik bir nitelik sıçramasının, ipuçları sosyal yaşama geçirilmektedir.

-
- 1) Türk-İş, 10. Genel Kurula Sunulan Çalışma Raporu
(Ankara, Türk - İş, 1976) S. 244-245

G Ü N C E L

VATAN

24/Nisan/1976

Yaşar GÜRBÜZ

İŞİMİZ YUTTURMACA

Günlük yaşantımızın, politik, ekonomik, sosyal hayatımızın her konusundaki geçerli tek kural, yutturmaca, satıcı, alıcıya bozuk malı yutturur; politikacı seçmene olmamış şeyleri, olmuş gibi yutturur; tüccar, tahta parçalarını mobilya diye yutturur; striptizci feşmekân, kendini el değmemiş gonca diye yutturur, tek kelimeyle, bir yutturmaca sürür gider toplumumuzda.

Kuruluşların, geçer akçe sayılan, bu alışkanlığın dışında kalması tabii ki çok zor. Nitekim, Türkiye'nin en büyük sendikası olma iddiasında bulunan Türk-İş de Kongresinde aynı yolu tuttu. Hatırlıyacağınız gibi, Kongre'nin en önemli konusu, "partilerüstü" politika denen, yutturmacanın bırakılıp, bırakılmıyacağıydı. O kadar gün konuşma ve tartışmadan sonra, ortaya çıkan karara bakın.

Türk-İş partilerüstü politikayı terk ediyor. Ama ne zaman? TBMM Genel Seçim kararı verdikten sonra. O vakit, Yönetim ve İcra Kurulları acela toplanacaklar ve üçte iki çoğunlukla, partilerüstü politikayı nasıl terkedeceklerine karar verecekler. Üçte iki çoğunluğu sağlayamayacakları şimdiden belli olduğuna göre, mesele olağanüstü kongreye gidecek demektir. Olağanüstü kongre de ya Türk-İş'e dayalı yeni bir parti kurulmasına veya mevcut siyasi partilerden birinin desteklenmesine karar verecek. Böylece de Türk-İş, ilerde, partilerüstü politikasını sözümona terkedecek.

Seçimler arifesinde kurulacak bir partinin, siyasi hayatta hiç bir önemi olmayacağı belli, o nedenle her halde ikinci yol tutulacaktır. Bu takdirde ne olabilir? Türk-İş, üyelerinden seçimlerde, belirliyeceği bir siyasi partiyi desteklemelerini, ona oy vermelerini istiyebilir. Üyelerin ne böyle bir zorunluluğu, ne de verecekleri oylar kontrol imkânı olmayınca bu, üyelere yapılmış bir tavsiyeden ibaret kalacaktır. Kaldı ki, Türk-İş'in bütün üyelerini, belirli bir partiye oy vermeğe zorlama, olanağı olsa ne çıkar? Türk-İş'li işçilerin destekledikleri parti seçimi mi kazanır? Ne gezer. Koca seçmen denizi içerisinde, Türk-İş'in sayısal ağırlığı, bir bardak su.

Demek ki bu çapta bir sendikanın, seçimlerde verilecek oylarla, bir partiyi desteklemesi hiç bir etkin sonuç doğuramaz. Sendikaların asıl etkinlikleri, bir baskı grubu olarak yapacakları çalışmalarda görülür. Bir baskı grubu olan sendikalar, kamuoyunu oluşturmakta, yasama organını etkilemede, gerçekten çok etkin roller oynayabilirler. Endüstrileşmemiş olması nedeniyle zaten küçük bir işçi sınıfına sahip olan ülkemizde, bu işçilerin de yalnızca yüzde 30'unun sendikalı olduğu, bu yüzde otuzun da bir kaç sendika arasında bölündüğü düşünülürse, bir sendikanın seçimlerdeki sayısal ağırlığının ne olabileceği kolayca anlaşılır.

Eğer politikaya, bir parti lehinde, gerçekten ağırlık koymak isteniyorsa, yapılacak şey, hiç vakit kaybetmeden bunu açıkça belirtmek ve bir baskı grubu olarak, o yolda çalışmaktır. Ama ne dedik? İşimiz yutturmaca olunca, partilerüstü politika yutturmacasını bırakıyoruz der, başka bir yutturmaca süreriz ortaya. Yalnız şunu bilesiniz ki, bu yutturmacaları artık kimse yutmuyor.

GÖRÜNTÜ

VATAN

25/Nisan/1976

İlhami SOYSAL

TÜRK-İŞ'İN SONU

Türkiye'nin en büyük işçi teşkilâtı, Türk-İş konfederasyonunun onuncu Genel Kurulunun sonuçlanmasının üstünden bir haftadan fazla zaman geçti. Ama, bu Genel Kurulda alınan kararlar ve varılan sonuçlar hakkındaki tartışmalar hâlâ güncelliğini sürdürüyor.

Türk-İş Genel Kurul sonuçları hakkında çok söz edildiği için hemen herkes bir şeyler biliyor ama, gene de iki noktayı vurgulamakta ve konuyu yenilemekte yarar var.

Bu iki noktadan birincisi, Türk-İş yönetiminde bir takım çevrelerin özellikle de CHP'nin ve Sayın Ecevit'in büyük umutlar bağladığı Sosyal-Demokrat geçinen sendikacıların kesin bir yenilgiye uğradıkları ve yürütme kurulunda en ufak bir değişikliği bile gerçekleştiremedikleri gerçeğidir.

İkinci nokta ise, partilerüstü politika ilkesinden vaz geçen ve yerine politikaya-ağırlığını koyma kararını getiren Türk-İş'in gerçekte işçi sınıfını politikadan uzak tutmak için yeni bir oyuna girdiğini saptanmasıdır.

SONDAN BAŞA DOĞRU

Dilerseniz, konuyu sondan başa doğru alalım;

Genel Kurul'da, partilerüstü politikaya tepki olarak Türk-İş Tüzüğünde şöyle bir hüküm getirilmiştir:

"Bir siyasi partinin desteklenmesi kararı, TBMM tarafından Genel Seçim kararı alınması tarihine kadar veya bu tarihten itibaren en geç bir hafta içinde ve bir toplantı da alınmazsa, Türk-İş Genel Kurulu olağanüstü toplantıya da alınmazsa"

Ne demektir bu? demek Türk-İş seçimlerde bir siyasi partiyi destekleme kararı alabilecek. Ne zaman? Genel Seçimler öncesinde, Peki dört yılda bir yapılan Genel Seçimler dışında ne yapacak Türk-İş? demek ki, politikayla ilgilenmeyecek. Ara seçimmiş, ülkede kan gövdeyi bürümüş, siyasi, sosyal ve ekonomik gidiş ülkeyi bir batağa götürmüş, Türk-İş bunlara aldırmayacak. Türk-İş'in bir partiyi, bir siyasi görüşü desteklemesi için illede genel seçim gerekli...

PEKİ NASIL DESTEKLEYECEK

Dahası da var: Türk-İş'in siyasi seçmenlerinin belirlenmesi kararı, Türk-İş'in Yönetim ve Yürütme Kurulları ortak toplantısında alınacak. Ama üçte iki çoğunlukla...

Yönetim Kurulu 36. Yürütme Kurulu da 5 kişi. Demek ki tümü 41 kişi, üçte ikisi 27 oy eder. Demek ki Kuruldan 14 kişi, şu yada bu partinin desteklenmesi kararına karşı çıkarsa bu iş yatacak.

Bir de başka numara var; Türk-İş bir siyasi partiyi destekleme karara alabileceği gibi, kendisi bir siyasi parti kurma kararı alabilecek... Acep nasıl bir parti olur. Bu? Bir nasyonal sosyalist parti Mî. Liberal Parti Mî. Muhafazakâr parti mi? Herhalde böyle bir Şey... Türk-İş'in yöneticilerine bakarsanız, kurula-cak partinin kesinlikle sosyalist bir parti olmayacağını hemen görmek mümkün...

Bir de destekleme kararı alındı diyelim. Ne olacak, Türk-İş Yöneticileri diyelim ki Milliyetçi Hareket ya da Millî Selâmet Partisini destekleme kararı aldılar. Emrettikleri zaman bu konfederasyona üye sendikalara kayıtlı tüm işçiler gidip bu partiye mi oy verecekler?

Varmı Türk-İş'in böyle bir yoğunluğu? Yooo....

ESKİ HAMAN ESKİ TAS

Türk-İş Yöneticilerinin asıl söz sahibi olan, beş kişilik Yürütme Kurulu, tek bir üyesi bile değişmeden, Genel Başkanından Genel Sekreterine olduğu gibi yeniden seçildi. Öyle ki, eski haman eski tas olduğu gibi. Peki de bu takımla işçi sınıfı çıkarlarına bir karar alınmasını nasıl düşünebilir? Olanığı var mı?

Türk-iş içinde kalmayı, en kalabalık örgüt içinde savaş vermeyi savunan CHP yanlısı bir takım sendikacılar, Sosyal Demokrat geçinenlerin bir büyük bölümü, uğradıkları hezimetten sonra bile "durumdan umutlu olduklarını" söyleyerek kendilerini avutuyorlar. Oysa, Genel Kurulda aldıkları kararla CHP Genel Başkanının açıkça karşısına çıkmış oldular. Ecevit, Genel Kurulda "işçilerin siyasete ağırlığını koymasında önemli olan, dört yılda bir yapılan seçimlerde takınılacak tavır değildir. Seçimler arasındaki dönemlerde nasıl bir siyasî tavır alacağıdır" demiştir.

DERS ALMAK GEREKİRSE

Türk-iş macerasına bakıp sonuç olarak şunu söylemek gerekir sanırız:

Türkiye'nin en büyük ve kalabalık işçi teşkilâtında, iktidar da ve muhalefette olan iki kitle Partisi, AP ile CHP karşılıklı bir gövde gösterisi ve egemenlik yarışı yürüttüler.

Ve bu yarıştan CHP yenik çıktı.

İşçi sınıfı açısından ise, kabul etmek gerekir ki, Türk-iş'in ciddi bir ağırlığı yoktur ve Genel Kuruldaki kavga, işçi sınıfının kavgası, bu sınıfı çok yakından ilgilendiren kavga olmamıştır. Teşkilât olarak Türk-iş büyük ve kalabalık bir teşkilâttır. Ama, gerçek anlamda işçi sınıfının sınıfsal çıkarlarını ve yararlarını koruyup, kollayan sendikal bir teşkilât değil, bir bürokratik teşkilâttir. Bir uzlaşma teşkilâtı hepsi bu...

HER ŞEYDE SİYASET

Türkiye'de siyasetin girmediği ne kaldı ki? 1908'den beri muhtelif vesilelerle asker siyasete, siyaset orduya girdi. Bir genelleme yaparak ileri sürülebilir ki, her defasında da bu durumlarda olayların götürdüğü getirdiklerinden daha fazla oldu. Bu nedenle başta Atatürk olmak üzere akıllı asker ve devlet adamları siyaset ile orduyu ayırmak için devamlı gayret sarf ettiler.

1960'lardan beri siyaset ilim yuvalarına girdi, gençlik ve tarzanvari bir yaklaşımla bilmeden, anlamadan körükörüne siyasete girdi. Bunun adına da sosyal bilinçlenme denildi. Sonunda gençlik oturup dersine devrine bakamaz oldu. Okumaktan meslek edinmekten bıktı usandı. Bugün artık orta öğrenime de sıçramış olan bu siyaset hastalığı özellikle yüksek öğrenimi etkisi altına almış ve yüksek öğrenimi adeta işlemez hale getirmiştir.

1960'lardan beri giderek artan bir hızla siyaset devlet çarkına girdi. Sanayileşmek sürecine de aynı dönemde giren, Türkiye'de Son onbeş yıldır "adam kayırma" ve tercihli tayin konusu tarafsız ve namuslu devlet memurunu tedirgin eder hale geldi. Devlet memuru olarak hizmet etmek isteyenler ilerlemenin tek çaresinin siyasete kıydan kenardan bulaşmak olduğunu anlayarak tarafsız hizmet fikrinden uzaklaştılar, alabildiğine.

Son günlerde ekonomimizin temel taşlarından olan işçi sınıfının ya bir siyasi parti kurması ya da ağırlığını bir siyasi partinin desteklenmesi şeklinde koyması söz konusu idi. En büyük sendikalar grubu, Türk-İş Genel Kurul toplantısı beklenenlerin aksine kesin bir karar almadan dağıldıysa da Disk ile olan mücadeleye devam edebilmek için ortanın solunda bir siyasi tutum içine girileceği belirtileri su yüzüne çıktı.

Bundan sonra, Türk-İş ne yapar şeklinde spekülatif bir tahminler manzumesi üzerinde durmak istemiyoruz. Disk'e üye kaptırmamak için siyasete giderek artan bir biçimde girmeyi amaçlayan Türk-İş'in bu eğilimini doğru bulmuyoruz. Bu düşüncemizi gerçekçi bazı nedenlere dayandırıyoruz: Türk işçi hareketi bir ekonomik mücadele içindedir. Bu mücadele sadece yurt içinde değil yurt dışında da sürdürülmektedir. Bu hareket, işçi sayısının bir gösterge olarak kabul edersek, genç bir harekettir. Sanayileşme süresince paralel olarak gelişen Türk işçi hareketi henüz siyasi bir nitelik ve olgunluk seviyesine ulaşmadığı gibi bir tek siyasi partiyi körü körüne desteklemek gibi sınırlamalar karşısında en azından dinamizmini kaybedecektir. İşçi sınıfının kendine has sorumluları vardır. Bu sorunlar bir siyasi partinin sorunları niteliğinde değildir.

Karşıt örgüt ile görüşebilmek için bir sendikalar grubunun siyasi parti kurması ise tamamen kısır bir düşünce ürünüdür. İşçilerimizin sorunları siyasi parti sorunları niteliğinde olmadığı gibi bir sendikalar grubunun tek bir siyasi parti haline gelmesi veya tek bir siyasi partiyi desteklemesi halinde bu siyasi partiyi desteklemek istemeyen veya bu tek siyasi partinin (kurulması düşünülen) siyasi görüşlerine katılmayan işçinin sendikadan uzaklaşması en azından soğuması gibi sendikanın esas amacına ters düşen bir sonuç yaratabilecektir.

Türk-İş veya herhangi başka bir Türk sendikalar grubunun siyasete, oy vermenin ötesinde fiili bir şekilde girmesinin karşısında akla gelen düşünceler bunlardır. Buna karşı "Böyle bir eylemin ne gibi faydaları olabilir?" şeklinde bir soruya kesin bir cevap bulmak çok zor. İşçi sınıfının tek vücut olarak sorunlarını çözümlemek için bir siyasi parti etrafında ağırlığını sürülebilir. Ancak, bu düşünceye karşı bütün sendikalı işçilerin tek bir partiye meyilli olmalarının doğuracağı mahzurları kanımızca çok daha fazladır ve bu çok önemli kararı alırken kitle sendikal faaliyetin bayrağını elinde tutmak isteyen Türk-İş'in Disk ile olan ilişkilerinde özellikle Disk'e üye kaptırmamak amacı ile başka çareler araması düşünülmelidir.

Siyaseti, boyutunu abartmadan düşünebilmek gıpta ettiğimiz bir husus

Bugün "tuzukuru" tabir ettiğimiz ülkelerde bu duruma, rahatlığa gelinmiş bulunmaktadır. Bizde ise herşey de siyaset var - parlamentoda ise kör döğüşüdür.

GÖRÜŞ

POLİTİKA

28/Nisan/1976

Hasan Yılmaer

İŞ. İŞÇİLERİN YEMESİNE KALDI

Türk-İş Genel Başkanı, Halil Tunç "Bakın, vallahi de billâhi de bir daha sefere yokum." deyip bir dönem için daha Genel Başkanlığa oturduktan sonra bizleri eleştiriverdi.

Bizler, Genel Kurulun Türk-İş'in siyasete ağırlığını koyması yolunda aldığı kararı "İdare-i maslahatçı" diye nitelendirmişiz.

Doğrusu ben bunu demeyi akletmemiştim, bir başka yazar arkadaşım da tamamı tamamına bu sözcükleri kullandığını anımsayamıyorum. En iyi deyimi Tunç'un kendisi mi buldu, dersiniz?

Alınan karar, buz üstüne yazılan yazılar gibi birşey. İşte o nedenledir ki, eleştirilere uğramıştır. Yani günümüzün beklenen açıklığından yoksundur. Tunç karar için "Yaşayan karar" deyimini kullanıyor. Nasıl yaşamadır ki bu, Demirel'in deyimi ile buzdolabına konulmuştur. Ancak genel seçimlere bir süre kala çıkarılacak ve 36 kişinin yönetim kuruluna getirilerek "Haydi bakalım, şimdi kimi destekleyeceğimize karar verelim.." denecektir.

Böylesine ölü doğmuş bir çocuğu belirli süre için "Kurvöz'e alıp yaşatmaya olanak yoktur. O gün geldiğinde, herkes bir yanından tutup çekecek, eğer çocuk ellerde kalıp parçalanmazsa sonuç "Ne şiş yansın ne kebab" biçiminde çıkacaktır. Böylesine koşuldan başka türlü sonuç beklemek pek saflık olur.

İşin pratiğine bakmak gereklidir. Sendikacı pratik insandır. Yönetim Kurulu nasıl bir sonuç verir? Açık açık söyleyelim mi, sendikaların partilerle, daha belirgin AP ve CHP ile yapılacak milletvekilliği pazarlığına bağlıdır bu iş... Yönetim Kurulunda bulunanların hemen de tümü değilse tümüne yakını ya direkt kendileri için ya da sendikaların yöneticileri için kontenjan isteyeceklerdir.

Bunun sayısal durumu büyükten küçüğe, eski ilişkiden yeni bağlantıya dek sıralanacaktır. Hem bu öylesine bir pazarlık olacaktır ki Meclisteki "Milletvekili transfer pazarlıklarına" rahmet okutacaktır.

Filan sendika AP'den iki, CHP'den üç, fesmekan sendika ise 1 CHP'den iki, Ap'den üç isteyecektir. Sonunda kim ağır basarsa karar ona göre çıkacaktır.

Kararın bir partiden yana eğilimli çıkmasına pek olanak yoktur. Türk-İş in yapısı buna elvermez pek. Sonra hiç bir parti Yönetim Kurulunun Milletvekilliği kontenjan isteğini tek başına karşılayamaz; o halde bir bölüntü yapılacaktır. İşte Halil Tunç'un en güç görevi burada başlar, dostu düşmanı kırmadan, kimseleri incetmeden üyelerin nabzına göre milletvekilliğini dağıtmak ve partilerden alabildiğince büyükçe dilim koparabilmek.

Sonra ona uygun kararın çıkmasını sağlamak.

Örneğin: "Türk-İş ülkenin çıkarları için sosyal adalete inanan, çalışan kişinin haklarını koruyan, ülkede huzur ve kalkınmanın sağlanması için çaba göstermeyi kesinlikle kabul eden partinin seçimler sırasında desteklenmesine karar vermiştir. Yönetim Kurulumuz, üye sendikalarla yapacağı işbirliği sonunda aldığı kararı ilgili kuruluşlara bildirecek onlar da bunu üyeleri yoluyla uygulamaya koyacaklardır..." biçiminde bir karar en uygunu olabilir.

Doğrusu Tunç'un işi çok güç... Kolay değil böylesine bir kaypak yapı üzerinde dolaşmak ve bunu çok sağlam gibi göstermeye çalışmak.

Kala kala tek sorun kalıyor: Partiler de işçiler de yerse...

GÜNÜN İÇİNDEN

ADALET

28/Nisan/1976
Hecmettin ÖNDER

TÜRK-İŞ KONGRESİ'NİN ÖNEMLİ SONUCU

Anarşiye ve kızıl atılımlara çanak tutan solcu basın ve kafa yoldaşlarını, Türk-İş kongresinin sonucu hayal kırıklığına uğrattı. Oysa aylardan beri bu büyük işçi kuruluşunun yapacağı Nisan toplantısında, marksist eğilimli diğer bir işçi örgütü gibi Türk-İş'in de ümid ve temenni ettikleri siyasal ve ideolojik bir yörüngeye gireceğini hayal edip durmuşlardı.

Umdukları dağlara kar yağdı. Sağduyu, vatansever kaygular ve düşünceler, bütün çabalara, kışkırtmalara üstün geldi. Kongreyi oluşturan topluluk, en isabetli kararları alma başarısını bir defa daha gösterdi.

Solcu ve sol eğilimli partilerle anarşi kundakçılarının ve fitne kazanı kaynatanların bu sonuçtan nasıl üzüntü duyduklarını, hayal kırıklığına uğradıklarını, buruk yüzlerinden, yazı ve sözlerinden anlamak mümkündür.

Türk-İş'i oluşturan sendikaların başkanlarına yöneltilen sitemli tarizler, siyah Mercedes marka lüks arabaları, kişisel kusurları bu sebeple dillerinde ve kalemlerinde sergilenme konusu yapıldı. Haklarında, mütecaviz, suçlayıcı sözlerin sıralanması esirgenmedi. Bunun sebebi açıktı. Kızılların ümidi gerçekleşmemiş sosyal bünye de yaratılan ve gittikçe azgınlaştırılan huzursuzluk ortamına yeni bir güç kazandırılmamıştı.

Evet hesaplar belli idi. Sol kanatta görülen bu hırçınlıklar, kırılganlıklar, evdeki bu hesapların çarşıya uymamasından ileri geliyordu.

Ülkemizde öğrenci kesiminde yaratılan ideolojik anarşi eylemlerine bu büyük işçi kesimini de katabilmiş olsalardı, amaçlarına ulaşmaları bir ölçüde kolaylaşmış olacaktı.

Ne varki hevesleri kursaklarında kaldı. Türk-İş'de Disk gibi onların saflarına katılmadı. Cumhuriyete, demokratik düzene bağlı, saygılı vatansever bir örgüt olarak kalma tercihini bir defa daha açıkça ortaya koydu.

Bu sonucun, siyasi hayatımızın bir kanadında önemli etkileri bulunduğu şüphe yoktur. İşçi haklarının, menfaatlerinin anarşik Kızıl yöntemlerle değil, demokratik kurallar içinde dengeli koşullarla sağlanabileceğinin kesin çizgileri de böylece belirlenmiş bulunmaktadır.

DÜŞÜNENLERİN DÜŞÜNCELERİ

MİLLİYET

12/Mayıs/1976

Prof.Dr.Cahit TALAS

(Siyasal Bilgiler

Fak.Öğretim Üyesi)

"Türk-İş'in, eski politikasını yürütmekte direnmesinden sonra, 10.Genel Kurulundan fazla güçlenerek çıkmış olduğu söylenemez. Son kararları ile Türk-İş, daha bir süre, daha iyi ve adil daha barışçı ve huzurlu bir toplum oluşturma çabalarına yapabileceği katkılardan, yararlanabileceği etkin bir araçtan kendisini yoksun bırakmıştır. En yüksek düzeyde yönetime katılabilme olanaklarını kullanmayı düşünmediğini ortaya koyan Türk-İş, bugünkü koşullar içinde kamuoyunun büyük değer verdiği bir sorumluluğu yüklenmekten çekinmiştir."

TÜRK-İŞ'TEKİ YENİ DURUM ve POLİTİKA

Türk kamuoyunun önemli bir bölümü ve demokrasi yanlısı güçler, Türk-İş'in 10.Genel Kurulu'na büyük umutlar bağlamışlardır. Yapılan tüzük değişikliği ise genellikle düş kırıklığı yarattı. Değişiklik aslında bir görüntü olup partilerüstü denilen politikanın sürdürülmesini sağlayıcı bir nitelik taşımaktadır.

Bu politika, sağ partilerin benimseyip sürdürdükleri düzenin değiştirilmesine karşı çıkmak anlamına gelir. Böyle olduğu için sağ partiler, partilerüstü politikanın sürdürülmesinden yanadırlar. Bu durumu kanıtlayan en son gözlem, Sayın Demirel ile bazı hükümet yetkililerinin 10.Genel Kurul'daki konuşmalarıdır. Gerçekten gerek, başbakan, gerekse bazı öteki siyasal kişiler uzun konuşmalarında, Türk-İş'in izlemekte olduğu politikanın doğruluğu ve etkinliği üzerinde durmuşlardır. Sayın Demirel bir partinin desteklenmesi kararına ulaşıldığı takdirde, öteki partilerin Türk-İş'in karşısına çıkacaklarını söylemiştir. Öteki hükümet üyeleri de, Türk-İş'in partilerüstü politikası ile de siyasal yaşamda ağırlığını duyurduğunu ve bir çok sosyal politika kararlarından önce kendisine danışıldığını öne sürmüşlerdir.

Aslında partilerüstü politika bir tarafsızlık politikası bile değildir. Tutucu partilerden yana bir politika niteliğindedir. Çünkü, bu partilerin bir amacı da sendikacılık hareketlerinin ileriye dönük değişmelere ve daha çok ekonomik eşitlik ve sosyal adalet isteyen girişimlere destek olmalarını önlemektir. İşçi oylarının bölünmeksizin ve bir bütün olarak ilerici partilere gitmesine engel olmaktır.

YENİLGİ KİMİN?

9.Genel Kurul'da olduğu gibi, 10.Genel Kurul'da da Türk-İş'in Sosyal Demokrat kanadı yenilgiye uğramıştır. İcra Kuruluna bir temsilcilerini bile seçti rememişlerdir. Dörtler hareketi ile doğup sonradan Onikiler hareketi olarak gelişen Sosyal Demokrat kanat, öyle anlaşıyor ki, kendi içinde kararlı ve ne yapmak istediğini iyi saptamış, dayanışma içinde bulunan bir lider kadrosuna henüz sahip olamamıştır. Aralarındaki anlaşmazlıkları, rekabetleri tümüyle yenebilmiş duruma henüz gelmemişlerdir; uyumlu ve bir bütün olarak hareket edememektedirler.

Bunun en son kanıtını 10.Genel Kurul'daki coşkudan yoksun müdahaleleri ve oylarının dağınıklığı göstermektedir. Öyle sanıyoruz ki, Türk-İş ile birlikte ülkemizin ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamında söz sahibi olup bir rol oynamak niyetlerini sürdürmek ve sendikacılık hareketinin bir büyük kanadının gücünü değerlendirmek istiyorlarsa, derlenip toplanıp sahip oldukları dinamik tabanın heyecanlarını, özlemlerini bilinçli ve iyi düşünülmüş, eğitime dayanan bir yeni politika ile harekete geçirmek zorundadırlar. Bu konuda, kuşkusuz, bir çok telkinlere yer vardır. Ama, işçi liderlerinin kendilerinin çıkış yolları arayıp bulmalarında da ha çok yarar görülebilir.

Sosyal Demokrat liderler 10.Genel Kurul'a sunulan çalışma raporu ve bu raporun ön bölümlerini okuyup gereği gibi değerlendirselerdi, hangi politikalara doğru gidilmek istenildiğini kolaylıkla anlayabilirlerdi. Bu ön bölümlerde ısrarla, Disk'in yaptığı gibi bir partinin desteklenmesinin yaratabileceği sanılan sakıncalar abartılarak yinelenmiştir. (1) Raporun sonunda da "...Türk-İş'i kendi siyasal emellerine körü körüne alet etmek isteyen siyasî hayatta işçileri bir oy makinesi gibi düşünen siyasî partilerimiz de Türk-İş'in gücünü hazmedememekte ve Türk-İş'in bölünmesinden yarar ummaktadırlar" denilmiştir (2).

BAĞIMSIZLIĞA EVET, TARAFSIZLIĞA HAYIR

Türk-İş'in sağ kanadı, bir siyasal partiyi destekleme hareketini doğru olarak değerlendirememektedir. Bir kez, bir partiyi destekleme, bir parti ile ilişki kurma, işbirliği yapma sendikal bağımsızlığı zedeleyici bir anlam taşımaz. Değil bir partiyi destekleme, bir parti ile organik bağlar kurma bile bağımsızlığı yitirme değildir. Türk-İş'in de üyesi bulunduğu uluslararası özgür işçi Sendikaları Konfederasyonu'na üye ulusal federasyon ve konfederasyonlar şu ya da bu biçimde bir sol partiyi desteklemekte, fakat, aynı zamanda partilerden bağımsız olarak işçilerin haklarına, özgürlüklerine ve çıkarlarına öncelik tanıyan politikalar saptayıp yürütmektedirler. Tüm Batı ülkelerinde durum böyledir. Bunu, daha önce işçi liderlerimiz önünde ve 10.Genel Kurul'da da değerli bir konuşma yapan Uluslararası Özgür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Sayın Genel Sekreteri de açıkça belirterek, "Bağımsızlığa evet, tarafsızlığa hayır" demiştir.

Öte yandan, Türk-İş'i dünya sendikacılık hareketi önünde kendine özgü bir anlayış içine sokan gelişme, yeni tüzük değişikliğinin yarattığı durumdur. Gerçekten, yapılan tüzük değişikliğine göre:

* Bir partiyi destekleme kararı Millet Meclisi'nin seçim kararından sonra alınacaktır.

* Karar alma yetkisi ilk aşamada yönetim ve icra kurullarının yapacakları ortak toplantıya bırakılmıştır.

* Ortak toplantıda üçte iki çoğunlukla karar alınabilecektir.

* Bu oranda karara ulaşamadığı takdirde, Genel Kurul olağanüstü toplantıya çağrılacak, burada da bir partiyi destekleme kararı alınamazsa yeni bir parti kurulmasına çalışılacaktır.

SINIRLI DESTEKLEME

Yapılan değişiklik, bir partiyi desteklemenin anlamına ve içeriğini geniş ölçüde sınırlamakta ve bunu, oy yolu ile seçimlerden seçime desteklemeye indirgemektedir. Gerçek anlamında destekleme elbette yalnız bu değildir. Aslında, taban bunu, işçilerle sınıf bağları uzun yöneticilik dönemlerinde ister istemez gevşemiş bulunan bugünkü lider kadrosundan daha bilinçli bir biçimde yapmaya başlamıştır. Bir partiyi destekleme bir süreçtir. Süreklilik anlamı taşır. Daha önemli olan, işçilerdir, tüm çalışanlardan yana, sosyal ve ekonomik haksızlıklara karşı savaşım veren, demokrasi, haklar ve özgürlükler tehlikeye düştüğü zaman bunları korumak için gerici güçlere karşı koyan bir partinin devamlı olarak yanında yer alabilmektir. İlerici parti, ya da partilerle güçbirliği kurarak ve yasaların sağladığı haklardan ve özgürlüklerden yararlanarak, sırasında, koruyucu nitelikte eyleme geçmektir. Demokrasimizin şimdi tarihinin en kritik ve tehlikeli bir dönemini yaşıyor. Ama, partilerüstü politikanın gereği olarak Türk-İş suskun ve hareketsizdir.

Suyun başında, yani parlâmentoda bir rol almaya, ya da kendisine programı ve doktrini ile yakın bir partiyi çoğunluk yapmaya çalışmak ise, bu sürecin yalnız bir aşamasıdır. Böyle olunca, destekleme kararının Millet Meclisi'nin seçim kararından sonraya bırakılması desteklemenin çok sınırlı bir anlam içinde değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

YENİ PARTİ Mİ?

Yeni biçimi ile tüzük, uygulamada bir destekleme kararı alabilmeyi çok güçleştirmiştir. Çünkü ne Yönetim Kurulu'nun, ne de Genel Kurul'un bugünkü bileşimleri bir partiyi destekleme doğrultusunda bir karar almaya elverişli değildir. Geriye Türk-İş'in kendi partisini kurma seçeneği kalmaktadır. Kanımızca, bunda

çok geç kalınmıştır. Bugünkü durumda bir yararı da yoktur. Temelini işçilerin oluşturacağı bir partinin sol bir nitelik ve program benimsemesi doğal olacağına göre, bir yeni sol partinin, bugünkü solu daha çok dağınıklığa götürmekten başka bir anlamı olmaz. Sağın istediği ve plânladığı da budur.

YORGUN SAVAŞÇILAR

Türk-İş'in, eski politikasını yürütmekte direnmesinden sonra, 10.Genel Kurulu'ndan güçlenerek çıkmış olduğu söylenemez. Demokratik rejimin bunalım geçirdiği, faşist tırmanışın tehlikeli boyutlara ulaşmaya çalıştığı bir dönemde, kendisini arka plâna, geriye çekmesi büyük bir talihsizliktir. Bundan böyle yapılacak açıklamaların, ileri sürülecek görüş ve düşüncelerin, ateşli demeçlerin büyük kitleler yanında fazla heyecan, kıvanç, inanç ve umut yaratabileceğini, geniş bir yankı bırakabileceğini sanmıyoruz. Türk-İş, bugünkü koşullar içinde kamuoyunun büyük değer verdiği bir sorumluluğu yüklenmekten çekinmiştir.

Vaktiyle büyük bir bilginin söylediği gibi, sendikaların siyasal uğraşılarda bulunmaları bir amaç değildir. Ama, bu uğraşı amacın gerçekleşmesi için gerekli bir araçtır. Son kararları ile Türk-İş, daha bir süre, daha iyi ve adil, daha barışçı ve huzurlu bir toplum oluşturma çabalarına yapabileceği katkılardan, yararlanabileceği etkin bir araçtan kendisini yoksun bırakmıştır. En yüksek düzeyde yönetime katılabilme olanağını kullanmayı düşünmediğini ortaya koymuştur. Yeni ve değişik bir politikayı, eski "yoğun savaşçılar", göze almakta tereddütlerini, kuşkularını yenememişlerdir.

1- Türk-İş; 10.Genel Kurula sunulan Çalışma Raporu.
S. 25 - 44

2- Aynı Rapor; S. 32

